

СРПСКИ ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ ЗБОРНИК
КЊИГА XXXVIII

ЈАКША ДИНИЋ

**РЕЧНИК ТИМОЧКОГ ГОВОРА
(ДРУГИ ДОДАТАК)**

РЕЧНИК*

А

ајманџше несвр. ленствује, бадаваџше, скита, понаша се као ајмана.
— Сава само ајманџше: у шкблу не иде, дбм не добди кбд трѣбе, на квб че тбј да излѣзне, нѣ знам.

ајманџше се несвр. прави се на ајману, постаје ајмана, претвара се у ајману, понаша се као ајмана. — Бѣше елѣс добрб детѣ, ал од нѣко врѣме пбче да се ајманџше: те кáжеш му да ураббти овбј, бн нѣче, те кáжеш му да ураббти онбј бн се прáи да не чѣе и текá вáча мáови и постањѣе ајманá.
— Ајманџше се по салб, тѣе женѣ јѣри, на рáботу не отбди.

ајманџши, -ска, -ско који се односи на ајману, који припада ајмани. — Цвѣт-ко жѣви ајманџши живбт, ѣма га нáјду нѣко јѣтро какб се укорѣл покре нѣћи плбт.

áјснут, -а, -о бачен, одбачен. — Áјснут у рбвину.

акблбн, -лна, -лно паметан, разуман, разборит. — Дѣна е акблбн човѣк, свѣ убаво нарѣди и ѣма напрѣдак у кѣћу.

áкнут, -а, -о 1. ударен снажно, ударен у слабине. — Од какб сам онбј бѣл áкнут у мешѣну, не мбг се доведѣм у рѣд љѣђе, стáлно нѣкво из мѣн излáзи и болѣ ме на лѣву стрáн. 2. бачен у нешто, одбачен. — Ёдан стáр áуто, без тáблице, енѣ га áкнут у Длббћи потбк.

алавѣждес, -та, -то који има особине варалице, покварењака и врдалапе.
— Стáнимир ми дбјде мáлко алавѣждес, нѣ ми бн сѣгуран да му се повѣри таквá рáбота.

---

*РЕЧНИК ТИМОЧКОГ ГОВОРА објавио сам 1988. године у XXXIV књизи Српског дијалектолошког зборника у издању Српске академије наука и уметности и Института за српскохрватски језик, а две године касније (1990) у XXXVI књизи Зборника штампао сам око осам стотина нових речи под насловом ДОДАТАК РЕЧНИКУ ТИМОЧКОГ ГОВОРА. Сада томе додајем преко три хиљаде ново прикупљених речи насловљених као РЕЧНИК ТИМОЧКОГ ГОВОРА (други додатак).

алошка ж дем. и хип. од алога, мала шума, шумица. — Зајакат утече еј онам у онуј алошку. — Големуу алогу остаљам си на сина, а алошкуу у Баба веселу, на ћерку. — Ене там под онуј алошку требе да прјдеш да би дошбл у Трс.

алуга ж шума, в. алога. — У Радичевци има големе алуђе; код нас нема таквѐ.

аљина ж хаљина. — Гбспе нбсе аљине, а сељанће дрѐје и ббшче.

андулација ж ондулација, наковрцана коса код фризера. — Чу д им код вризера да си напраим андулацију на нек кбшта кблко кбшта.

андулира несвр. прави ондулацију, ондулира. — Мене че Руса, вризер, да андулира.

андулира се несвр. прави ондулацију. — Чу се андулирам, квб ми мбж, не даваш ми ваљда тї паре за тбј.

андулиран, -а, -о који је ондулиран. — Овам андулирана какб госпа, а онам на нбђе нбси опбнци.

**бнћа несвр. говори кроз нос (због мане, умора или кад жели да постигне неки ефекат). — Он не врѐви кб љуђе него бнћа, има велу неку ваљинку у нос. — Сасипал се днбс од работу па не мож ни да врѐви, него бнћа. — Не бнћај, знам да ти ништа не.

бнћање с говорење кроз нос. — Не мбг га одучим од бнћање.

апља м неодрасла особа, ветропираста особа, особа која не пази много шта говори. — Ћути там, апљо едан, мисли малко квб ч да врѐвиш а не само да си ломбтиш.

апљбнтија м пеј. од апља. — Апљбнтијо, ел виде у нбвинете квб има за ручбк?

апнут, -а, -о 1. загрижен зубима па остављен. — Една тиква апнута два пут и текá си седї. 2. уједен, угрижен (од стране пса). — Дббро си се провлкбл те бста не апнут, ел наша Изабѐла нїкуга не пропушта. 3. коме као да је одгрижен један део, коме је одузет део. — Панталбнете му малко апнуте у подупину, па дошбл ко сбпет.

априлсћи, -ска, -ско који се односи на месец април, априлски. — У априлсћиан рат времиште бѐше јáко гáдно, и ћиша и снѐг измѐшано.

арабáт прид. индекл. дотрајао, стар, склон паду. — Купил нека арабáт кбла, самó што се не разнїжу и бн вели има áуто.

**Полугласник се у тексту узбучава као да је у питању слово А.

арабáтан, -тна, -тно који је дотрајао, који је стар, који је склон паду.

— Кућицата му арабáтна, али си његова.

арáм прид. индекл. проклето ти било. — Еве ти пáре, арáм да су ти.

áрвалија ж непримерено велика зграда, зградурина, в. арвалица. — Остáла пуста онáј áрвалија.

арисуе несвр. одобрава, слаже се. — Мој ми арисују да се жéним свс њу али сáмо квд ислужим вóјску.

арлија узв. срећно, нека је са срећом. — Арлија, мераклија...

артишља́ци зб. им. од артија. — Мбме стáлно претура по онија његови артишља́ци.

атаросуе несвр. одбацује, одстрањује. — Све квб му не трéбе он га óдма атаросуе.

атаросуе се несвр. ослобађа се некога или нечега, одстрањује, одбацује.

— Атаросуж се из тбј друство и почнй да си глédаш дóm и дéцу. — Атаросуж се од тјј сипљиву кобилу дор е врéме.

атарóше свр. одбаци, одстрани, ослободи се некога или нечега, прода нешто у бесцење. — Еве иде вáшар, узнй па атароши́ тйја волóви да ти не напрáе комéндију, квд боду.

атарóше се свр. ослободи се некога или нечега, одбаци, одстрани. — Атароши́ се од тјј курвóљину дор е врéме, ел пóсле мбж да бóде коцкан. 2. мане се, дигне руке. — Атаросáл сам се од риболов. 3. лекне се негде, нестане, неприметно оде, изгуби се. — Ббже, гдé се атаросáла онáј женá; па сбг бéше тјј.

ацилбк м хацилук, путовање на Христов гроб. — Од тйја Аци-Нáстичи мбра да е нéћи ишбл у ацилбк.

Б

бббв несвр. 1. бије, удара, удара некога песницама, удара некога песницама у пределу грудног коша тако да одзвања. — Пбче да га бббв пред онóлнй нáрод. 2. грува, тутњи. — Ббббју тóпови. 3. једе, једе с великим апетитом. — Бббв све што му се принесé.

ббббње с. 1. туча, бијење. — Да не бéше онбј ббббње измецу Десимира и Живóтију елис би се убаво спровéли на свáдбуту. 2. грување, тутњава. — У нéће дбба ме рáзбуди ббббње у врата. 3. једење, прекомерно једење, ждерање. — Видим пошбл си и тй на ббббње код Луку на светбц.

башшляк м ауг. и пеј. од баба, бабетина. — Тйја башшляк ми жйвот загорчуе.

- бабешљаќ м ауг. и пеј. од баба, бабетина, упор. бабашљаќ. — Ел има да дојде још нећи бабешњаќ, ел сте си ви доста?
- бббње несвр. бубње, тутњи, грува, — Квд накладеш кубе сѣс сѣва дрѣва, онб сáмо бббње и посипкѣе. — Чуеш ли како бббњу тóпови од кѣм Видѣн?
- бáви се несвр. касни, закашњава, доцини. — Бóг се бáви, али не заборáља.
- бáвчес, -та, -то који је попут јаме, који је удубљен, који на себи има јама. — Добрб њивче, сáмо дојде мáлко бáвчесто и вододрáжљиво. — Нé мáзно, него дојде нéкако бáвчесто.
- бађавáшница ж ленствовање, бадаваписање. — Едѣн пѣт мбра да се плáти тáј бађавáшница.
- бађер м тешка грађевинска или рударска машина за откопавање земље нли руде, багер. — Пред овѣја последњѣив рáт проодѣл је овде бађер за у Градѣште, да кóпа злáто.
- балáнта ж амбуланта. — Сбг свáко салб има балáнту па човéк не мбра д ѣде у Палáнку за нéкције.
- баљѣзгање с говорење којешта, баљезгање. — Од жéнско баљѣзгање мѣка да те увáти.
- бáнтање с 1. бунцање, говорење којешта. — Тóлко њбјно бáнтање ми веч почéло досáца 2. гатање, нагађање. — Да видиш, у тóј бáба Вѣдино бáнтање има понéкад и нéшто од ѣстин.
- бантрљање с говорење којешта, баљезгање. — Од тóј твоé бантрљање е едѣна вáјда што ти уста не мбж зарасту.
- бáнчица ж дем. и хип. од банка (десет динара). — Цéл дѣн кóпам за едну бáнчицу.
- бáпчица ж дем. од бапка, јамица. — Краставице сáдим у рéдови, не у бáпчице.
- бáрам прил. бар, барем. — Бáрам да сам га видéла не бѣ ме билб жáл, ал несбм.
- барáпштина ж. ауг. и пеј. од бараба. — Тáј че те, сѣне, барáпштина на злб наведé, нембј да имаш нѣкву пóслу с њéг, мбли те мáти.
- барé с бере, округла капа без штита. — Којá е девојѣна одáвна ишлá у ѣимнáзију морáла е да нóси барé и на њéга брбј.
- барéтка ж бере, округла капа без штита. — Сбг излéзла мбда и код нáс да и мѣшѣи нóсе барéтѣе, одáвна тóј носѣле сáмо девојѣе.
- бáром прил. бар, барем. — Бáром да сам видéл нéку вáјду од тéј пáре.
- баталѣсан, -а, -о, батаљен, напуштен, остављен. — Тѣја плѣг одáвна баталѣсан, сбг орéмо с трáктор.

батее несвр. отиче, натиче (им. оток oedema). — Почела му батее и модрее нога; не добрб.

ббцквн, -а, -о боцкан, шаран боцкањем. — Овија младенчичи су ббцквни сбе дрэн.

бачвар м а). мала бачва. — Сво грбзје стануло у едбн бачвар. б). стара бачва. — Ѐска да вїдимо дал мбж овија бачвар да се попран, ел да га разнїжемо па да га изгоримб, овак ни само заузима место.

бачварче с дем. од бачва, мала бачва, веће буре коме су отворена врата и прорезан врањ. — Комињак че да пијемо прво из голему ббчву, а у бачварчено нек застане па понатам.

баца ж (поред изнетог значења) озидано ложиште ракијског казана. — Убили га и загњели га у бацу и потклали бгањ.

бацин, -а, -о који припада баци тј. који припада пашеногу. — Чу да узнем јутре бацинога коња д им у дрва.

баштбјћа м исти отац, потпуно личи на оца, прави отац по лику. — Лена си личи на матер, а Тадија е прави баштбјћа.

беден, -а, -о клеветан, оптуживан без доказа, сумњичен. Он је више пут беден за неће краце, али никад не уватен.

бездредно прил. без реда, преко реда. — Делили у задругу семе безредно, а не како се куи уписувал.

белалиа ж невоља, белај. — Спопадле га неке белалие еднбдруго, не мбж се човек избан.

бели ветар м јужни ветар у селу Штрпцу.

белилка ж бељење платна, белило. Квд се напривечер вртам од белилку ја сам јако гладна и умбрна, испије ме онај вода.

белка ж зоол. 1. врста слатководне рибе коштуњаче, беовица *Alburnus alburnus (lucidus)*. 2. кучка беле боје и име такве кучке. — Наша е Белка млого паметна кучица.

белица ж зоол. врста слатководне рибе коштуњаче, беовица, в. белка *Alburnus alburnus (lucidus)*. — Белице су блаће рибе али траже пиво.

беличка ж зоол. дем. и хип. од белица. — Двнбс вачам само беличке, скобал нече да узима.

белоча ж белина, сјај белине. — Заслепи ме онај белоча од снег.

беља м зоол. во беле боје и име таквог вола. — Бељу презамо у бразду, ел он је појак вол од Рјучу.

бенебрџи м чакшире турског кроја, в. бревенеци.

берачка ж корпа која служи берачу да у њу ставља плодове при брању.
— Сваћи берач да си понесе берачку.

бербат м лом, неред, русвај. — Напили се па у кавану направили бербат, све потрошили.

беруе несвр. бере. — Беруе грбзје за на пијац.

бесниче с бот. бесник, зубачица, дигиталис вунасти *Digitalis lanata Ehrh.*
бесуе се несвр. спарује се, пари се кучка. — Наша Бёлка почела па да се бесуе; гле колко кучичи иду по њу.

биљна ж биљка; трава. — На Свети Јован Биљобёр, ми женé, рано јутром идемо у биљћу.

бичбк м 1. зоол. дем. и хип. од бик, мали бик, бичић. — Бичбквт му не лбш, али кравичката му добре слаба. 2. дем. од бич, мали бич. — На ти, сине, овија бичбк па терај телци у пашу.

бичало с држаља бича, бичаље. — Влајко Плбча има бичало направано од увијени тбнћи прутје.

благодá ж оно што је слатко и укусно за јело. — Какву тбј благодá едеш?
— Оч ли да узнеш оди мбјуву благодá?

блажише ж изузетно слатки плодови неких воћака а нарочито јабуке или крушке.

бланá ж сига, бусен. — На брану туримо неку блану да бље завлáчимо орање.

блатанце с дем. од блато. — Замажи га мálко с блатанце.

блатенце ж дем. од блато. — Овде трéбе да додадемо јбш мálко блатенце, па да га пбсле све измáзнимо.

блэка несвр. повремено кратко заблеји. — Овцáна јбш блэка, жáл си ју за јáгње.

блэса ж блесавко, блешча. — Квд смо били децá варáli смо се овак: „Поглэ у нéбо”. Он поглéда а јá му кажем: „Свака блэса глэда у небеса”.

блешча м блесавко. — Блешчо, блэсави у квквó си гледáл квд си га купувáл?

близничен, -а, -о чему је накован нов челик. — Сећира е бстра затбј што е скбро близничена.

блника ж бот. буника *Hyoscyamus niger L.*

блбунка ж плитко и мало удубљење у земљи, плитка јама полулоптастог облика. — У едну блбунку, обраслу сбс траву, најдоше децá зајче.

блбунчица ж дем. од блбунка, мала блбунка. — У другуту блбунчицу се бэше навирíла водíца та си напои козý.

блсне свр. удари, удари тупим предметом, удари некога у главу, удари главом. — Нембј те блснем само еданпут, це успиш па се нембж разбудиш. — Квд блснеш с главу у дүвар, тбг че ти буде јасно.

блсне се свр. удари се, удари се у главу. — Блсни се у главу.

бљуцне свр. 1. мало и брзо поврати део садржине из стомака. — Квд се детé насиса, онб бче понёһипут и да бљуцне, ал тһ се нембј плашиш, тбј такбј мбра. 2. јурне нагло и у великој количини (вода или нека друга течност) кад јој се намах склони препрека. — Квд подигоше онёј дбсће на һереп, бљуцну вода право на витлови и камење почёше да мёљу.

бог м. (поред познатог значења) поднебље, клима. — Од Змијанац па на горе уз Тимок е друђи бог: слнце грее, љуће риљају, женё саде лук; а на дбле магла, һиша, а још си ни снёг не отишбл.

бодљав, -а, -о бодљикав. — Овбј сёно што смо косили пбкре пут млбго бодљаво, тёшко че га стока едё.

бојаги прил. тобоже, бајаги, кобајаги. — Бојаги се договоримо како чемо и што чемо, квд јутре онб испаде другако.

бојана ж батине, батинање, бој. — Буди миран ббље ти е, да не издеш бојану.

бојбк м дем. од бој (батине). — На детё малко бојбк никад не шкбди.

болáj м белај, напаст, һаво. — Не дава му неһи болáj да мируе.

болван м балван, труп. — Помогни ми да натоваримо овија болван.

ббнба ж бомба. — Накачил ббнбе заповас а преко рамена реденици.

бонбардување с бомбардовање. — Квдно бёше бонбардување Бёоград ја сам бил там у Вабрику лёда код шёс топбла.

бонбардуе несвр. бомбардује. — Узели Енгелёзи да бонбардују Бёоград ббш на Велигден.

ббтица ж пљоснато дрвено буре од десетину литара за ношење воде. — Чича Јаһим узне едну ббтицу и неку тикву и донесё воду од Бајчину.

ббца ветровбља ж бот. ветровац, ветроваљ, ветровољ, бела боца *Eringium campestre* L.

брáзди несвр. оре прву бразду, почиње да оре, оре. — Вита ошбл у Грезбнску реку да брáзди һиву. — Док брáздим трёбе едбн да ми вбди волбви, пбсле си мбг сам орём.

брабињак м мрав. — Брабинци ни улёзли у грне и наплнили ни вариво, а ббђи га закачимо у крушку да га не мбж довану.

- брабињало с мравињак. — Перáшку од Велигден закóпамо у брабињало на Ђурђовдан.
- брањаник м део у ваљавици у који ударају маљеви који ваљају сукно.
- брба несвр. 1. тражи, њушка. — Брбá судé рéдом, по свú ђушетíју, гдé сам мислéла да сам га остáйла и не могó га нáјдем. 2. претура по туђим стварима ради крађе. — Дéца, кúј ми брбáл по цéпови и узимáл ми цигáре?
- брвбк м дем. од брв. — Едбн брвбк бéше намéштен и преко Лíтићев потóк, али га водá пролétос однéла.
- бремéнце с дем. од бреме. — Свáку вéчер кòд пòјдем од колибу дóм, јá понесém éдно бремéнце сéно.
- брзгав, -а, -о хитар, жустар ал не увек промишљен. — Ббра дòјде брзгав, не мóж да сачéка да човéк кáже квó бче, нéго бдма свé знáе.
- брзи несвр. јури, гони. — Ел га брзиш да ги бíјеш?
- брзне свр. јурне, нагло јурне (да га стигне и да га ухвати). — Немóј да те брзнем.
- брíтвен, -а, -о бријан. — Дéда Кóрча, вíди сé да е брíтвен, али не добрíтвен, мóра да му е бил туп бритвáчћи нóж.
- бритвéње с бријање. — Ел си чúл тí за бритвéње нá суво?
- брка несвр. (поред изнетог значења) претура по туђим стварима, завлачи руке у туђе ствари. — Женíце, па си ми бркáла по цéпови!
- брњес, -та, -то који има мало подигнуту горњу усну и прһаст нос. — На Кáменћини старóно девóјче дòјде брњесто, а гóрдо се и држí.
- бробúnка ж кврга, бубуљица. — На нéко лísје сам видéл бробúnће, а и на нóс на Пётра се дíгла нéква бробúnка.
- брушњача ж канија за косачки брус, упор. кутлица.
- буав, -а, -о бујан, нездраво бујан (о човеку), као да је надуван. — Ма млóго ми дошбл нéкако буав, нé тóј нормáлно.
- булес, -та, -то који је велике кудараве главе и крупних очију тако да подсећа на теле-буле. — Дòјде мáлко булес, ал по дúшу јáко доббр.
- булчес, -та, то- који је велике кудраве главе и крупних очију тако да подсећа на вола-булчу. — Дбоди нéкбв булчес човéк да питúје за тéб.
- бумбурáна ж пуна девојка дебелих усана. — Јóвћина ћерка се напраила елís бумбурáна. 2. женски полни орган.
- бумбурáт, -а, -о који је буцмаст и дебелих усана. — Бумбурáто им девóјчето.

бундукување с тумарање ноћу по кући услед немогућности да се заспи.

— Човече божији, докле тóј твоје бундукување ја трéбе да поднóсим?

буни несвр. збуњује. — Немóј ме буниш у рáботу, глe си твоју пóслу.

бунтeе несвр. пламти, гори великим пламеном. — Бунтеáла су селáта

чéсто; а дóјду Бугари, онí и запáле. — Че избунтeеш едну нóч и тí, бч.

буриште с ауг. и пеј. од буре. — Ѐма тáм нeква буришта по пóдрум, еднá пíна, еднá празнá.

бурлiчкање с дување у помије. — Квд сiпеш помије на свињу́ту, онó се из кóчину чýе сáмо едно бурлiчкање.

бурулiчкање с дување у помије. — Гдe се чýе бурулiчкање тáм нeма мáз.

бутáње с гурање. — Од еданпýт нáста нeкво бутáње и псување.

Буцáк м крај око Калне у источној Србији.

Буцаклiја м становник Буцака.

Буцаклiка ж становница Буцака.

Буцаклiче с дете из Буцака.

В

вáбрика ж фабрика, индустрија. — Три гóдин сам радeл у вáбрику леда у Бeоград.

вабрикáнт м власник фабрике, фабрикант. — Збра Пóтић е човeк вабрикáнт и капитáлес, iма табáну у срдeд Књáжевац.

вáбричан, -чна, -чно израђен у фабрици, фабрички. — Овáј сеiра вáбрична, нe цигáнска.

вакултeт м факултет. — Старóтога сiна си дáл на тáм нeкав вакултeт да учи за прóфисера.

вакултeтлија м онај који је завршио факултет. — Двнбс нeшто пóбољу плáтицу iмају вакултeтлије, а друђи слáбо. — Дошлó таквó врeме да се ни вакултeтлије не мóж запóсле.

ввлбц м округли речни камен који је вода уобличила и углачала. — Нашбл сам ввлбц како јáјцe.

валiда ж инвалиднина, инвалида. — Ёс да нeма нóгу, али за тóј прiма валiду па iма пáре, а ми iмамо нóђе, али че исрцамо óд глади.

вáлта ж набор на одећи, фалта. — Љубiнка iма бóшчу на вáлте.

ваљувáт, -а, -о који је округлог, лоптастог или овалног облика. — Свá су јáјца ваљувáта, нeма четвртáста.

вамилијараи, -рна, -рно који има фамилију, породичан. — Он е човек
вамилијаран нече ти напраи нећи пакоc.

вамилијарно прил. породично, фамилијарно. — Идемo на свадбу вами-
лијарно.

вáne се свр. ухвати се, прихвати се. — Томбн реко да се вáнем у бро, онó
стануше свирачи. — Њне се вануло за грање.

варакање с лелекање, запомагање, жаљење, кукњава. — Ел знаеш да не
смém дóм д идем од њóјно варакање.

вараче несвр. лелече, запомаже, жали се на све и свашта. — Немóј да
варачаеш, има код друђи љуђе полоше и од тóј.

вáрба несвр. боји, фарба. — Жика иска јутре да вáрбамо капију и тóј у
зеленó.

вáрба ж боја, фарба. — Узéли смо зелену вáрбу за óграду.

вáрне свр. 1. (дем.) скува, скува мало, скува на брзину. — Чу вáрнем мáлко
млекцé за ручбк, и тóј ви е. 2. превари, извара. — Вáрну га док се обрну.

3. изненади, затекне, ухвати на делу. — Вáрну га ја ббш квд е брál моé
крáставице, нáну му његóву. 4. уграби, спаси. — Сéно ти е ђаволска
рáбота; ђиша пáдне ел дор кóсиш ел дор шушиш, затóј трéбе да глéдаш
да га вáрнеш од врéме.

вáрне се свр. превари се, погреши. — Вáрну се едвнпút та пíну ређију и
сбг не мóг без њу.

Васиљéвдан м в.п. Свети Василије, 14. јануара.

васуљéтина м ауг. и пеј. од васуљ. — Дóсади ми се вíше овáј васуљéтина.

васуљчина м ауг. и пеј. од васуљ. — Свáћи дбн кúсам васуљчину, че ми
нiкне на мешiну.

вáча несвр. (поред обичног значења) полази, одлази. — Овдé вíше да
издржiм не мóгу, ел чу да полудéем, ел чу да вáчам свét. — Дошлó е
врéме да вáчам пút под нóђе.

вашарлија м онај који је био на вашару, онај који иде на вашар. — Ва-
шарлије се врчају дóм прéd зору, гоцá њи су пијáни.

вбшна ж вашљива жена, вашљивица, неуредна и лења жена, запуштена
жена. — Тáј вбшна че на мэн да прича како се испрáча и дочекуе мýж.

ведричка ж дем. и хип. од ведрица, мала ведрица. — Намáзал у ведричку
млекó па пошбл у колибу да га свáри.

вéz м турска капа, фес. — На главе натурáли вéзови.

вézаница ж снопих од неколико штапића или биљака или чега другог.

— Купил двé вézанице лúк по двá динара.

везаничка ж дем. и хип. од везаница. — За едну везаничку од пѣшес стручи́ча тра́жи ба́нку.

вѣјџа ж 1. дем. и хип. од веја, мала веја, неколико лиснатих гранчица лепо сложених једна на другу припремљених за сточну исхрану. — Квд развршћуеш лисник, ти стўрај вѣјћу по вѣјћу. 2. нешто нежно и крхко. — Беше тóј крупан човѣк, а сбг ста́л ко вѣјџа.

векўе несвр. 1. живи вековима, живи бесмртно. — Тí мислиш да ч да векўеш на овíја свѣт, íма, брѣ, да умрѣш и тí ко и свáћи дру́ђи. 2. живи. — Já сам мóј вѣк векувáл како́ сам já теáл.

велиципѣт м велосипед, бицикл. — Мíшко Богдáнац првí имáл велиципѣт у Дубрáву и нѣ ни давáл да га мáлко, ми дру́га децá, потѣрамо.

венчбк м дем. и хип. од венац, мали венац, венчић. — На лўту рећíју, квд ју заклáтиш у влáшу, ухвáти се гóре венчбк. — На Свѣти Јовáн Биљобѣр, од онѣј трáвће што и бѣремо, напраíмо по венчбк за свáка врáта.

верíжњак м гредица у опаку о коју се вешају вериге. — Верíжњакан скбро прегорѣл, че да ћупне котбл у огњíште.

вѣрије ж школски распут, ферије. — Едвá чѣкам да дóјду вѣрије да ме децá мáлко одмѣне од бвце.

вѣрма несвр. поштује, цени, ферма. — Олга си мужáтога ама íч не вѣрма.

ветровањ м бот. ветровац, ветроваљ, бела боца *Eringium campestre* L.

вечѣрњача ж славски обредни хлеб који се сече увече уочи славе, упор. вечерница. — Јутре је Свѣти Јовáн и кнóчи мóра да пресечѣмо вечѣрњачу.

вѣцба́нка ж школска свеска, вежбанка. — За кнíџе и вѣцба́нће и тóј за први рáзред, дáдо гоцá пáре.

вивѣрица ж зоол. веверица *Sciurus vulgaris*.

вигурíра несвр. привидно обавља неку службу, представља, фигурира. — Он туј сáмо вигурíра ко упрáвник, а свí си рабóте како́ си онí бче. Текá е дѣнбс у предузѣће.

вíдрување с претурање тек овршеног жита лопатом да би се боље и брже осушило. — На рўјну пшеницу трѣбе гоцá вíдрување док се сíпе у пресѣк.

вíћ императ. од види. — Де вíћ квó рабóте децáта.

вíзичћи, -чка, -чко телесни, физички. — Госпóда нíшта не рабóте вíзичћи, затóј су тѣквí мрледни.

вијаћер м фијакер. — „За мој живót још се несбм возíл ни у вијаћер а кáмоли у áуто”, казувáл дéда Симиóн.

вијен, -а, -о кастриран увијањем мошница. — Шерéноно јунé јучер вијено. вијена ђибáница ж пита савијача. — Мáти дѣнбс праíла вијену ђибáницу. вијока ж ладница, фијока. — Да знáеш да пáре стоју у дóлну вијоку.

вiрма ж предузеће, установа, фирма. — Његова вiрма че скóро да пропáдне.

вiрмез м уласта течност за премазивање дрвенарије ради заштите, фирнис. — Идíи купи éдно ћило вiрмез, че ни трéбе да вáрбамо тишљерај.

вiс оном. узвик којим се опонаша фијук бича, штапа и сл. — Вiс, вiс преко жiле.

вiска несвр. 1. шиба танким прутићем. — Ако трéбе да те вiскам, ја те нéчу питуем, сáмо чу да ўзем прутлéно, а тi че си гáчће сáм стўраш. 2. мери виском при зидању. — Свáку циглу коју тўраш на ћушé мбра да вiскаш. вiска се несвр. удара се танким прутићем. — Велу́ ако те боли́ грбiна трéбе да се вiскаш по њу с тбiћи прўтје.

вiсне свр. (поред изнетог значења) шибне танким прутићем. — Сáмо га едбнпўт вiсни по голó дўпе па ч да вiдиш какó че пóсле да слўша.

вiсне се свре. удари се танким прутићем. — Сáмо се едбнпўт вiсну, да вiдим дал боли́; онó боли́ нáну му њигóву.

вiтлошка ж мало витло за затварање капије и врата на стајама и торовима. — Ел си ударíл вiтлошку на капију, ел несí?

вiц императ. од види. — Де вiц квó писуе, ја не вiдим без набчари.

вицевáње с виђање. — У сáдње врéме нáшето се вицевање бреди.

вишéклија ж кожна торбица на појасу у којој се носе меци, фишеклија. — Рáдоја се упртíл у кáиши и вишéклије па личí на кумíту.

вишéк м фишек. — Купíл едбн вишéк лўте бонбóне.

вишем прил. више, већ. — Вiшем ми дошлá дó гушу његовата пијáнка, очу га убíјем нéку нóч.

вишма ж фишбајн. — Одавна у елéчичи турáли вишму да држи́ груди.

Влá ж Влах. — Купíл сам волóви од éднога Влá.

Влáиња ж Влахиња. — Влáиње продавају сiриње на пијац.

Власурина м пеј. од Вла. — Тiја Власурине су млóго нéчисти.

влáчи се несвр. (поред познатог значења) курва се, иде са неким из љубавних разлога. — Јóш ли се влáчиш сѣс ону́ј алóјду?

Влашгичи м сазвежђе Влашићи. — Изведрило га нвчбс па Влашгичи само трéпају.

влк м зоол. вук, курјак. — Влци те изели да те изеду, да Бог даде мили. — Нвчбс додил влк пред трљаќ; види се на снэг.

влкодáвина ж 1. оно што су удавили вуци па остало недоједено. — Од три óвце најдóмо само влкодáвине. 2. место где вуци најрадије нападају стоку. — Извлачи се из тóј влкодáвину да не најду јутре само опбнци од тебе.

влница ж 1. дем. од хип. од влна. — Узé малко влницу да попредém. 2. вуница - фабричка пређа од вуне за плетење и везење. — Да ми купиш три камчелће влницу да навезém черáпе.

влчé се несвр. 1. вуче се. — Одврзál ти се конопáц па се влчé пбзам. 2. курва се, иде с неким из љубавних разлога. — Влчу се ко свињска лájна.

возничбк м дем. од возник, мање буре. — У едбн возничбк смо оточили винце, колкó е дал Бог, а у едбн има малко ређија.

возничé с дем. од возник, мање буре. — Овóј возничé ни праил Тима, пинтер.

војак м војник. — Пројдóше нéкви војаци.

вољуе несвр. извољева, живи како воли. — Ништа не рабóти, само вољуе, те овóј ми, те онóј ми.

вóрмес, -та, -то који има леп облик, лепу фигуру. — „Ми смо сви вóрмести”, прича за себе и своју брајћу Мишко Богданац.

врáр м врх дрвета или које друге биљке, највиша грана на дрвету. — Сечém шóму за óвце и на дрвó остáљам само врарí, све дрóго очегáрим.

врарáк и врорáк м зб. им. од врáр. — Дéбелји и пóдебеле грање сечемо на мéтрови а врарáкат остáљамо за лисковаче.

враска се несвр. пуца се. — Зреле прáскове се враскају.

враскање с 1. праскање, пуцкетање. — Чим тóриш церóвину у óгањ, óдма настáне враскање по кубé. 2. реска свађа у којој се чују праскави гласови високих тонова. — По њину íжу иде цéл дбн враскање и окáње. 3. цепљење, расцепљивање. — Ако тополóве дбсће седу на слнце, враскање им не љине.

врасне се свр. расцепи се, распукне се. — Враснуле се дбсће на слнце. — Понéка прáскова се враснула и почéла да се пбшка.

врача несвр. враћа. — Узíма пáре а пóсле не врача. — Вéтар врача чóру собу.

- врвољак м огризак, остатак непоједеног дела воћа. — Овија врвољци да сабѣреш па да дадѣш на козу.
- врвушка ж уже, врвца, дебљи канап, тањи конопац. — Дај ми врвушку да се увржем у сѣно.
- вргуља се несвр. 1. увија се, вије се, покушава да се ослободи. — Вргуља се ко змија у прџеп. 2. снебива се. — Вргуља се, тѣл би нѣшто, ал га срамота да каже. 3. умиљава се. — Вргуља се окол старца тога ега би овија дал неку пару.
- врѣка несвр. вречи или мекеће ситно и с прекидима. — Врѣка си козата за њбјно јаѣе.
- времѣште с ауг. и пеј. од време. — Гадно неко времѣште: ћиша, снег и ветар. — дѣнѣс е стануло такво времѣште да човек мбра да пази квѣ врѣви.
- вретенарка ж Циганка која прави или продаје вретена. — Украде ми кокошку една вретенарка.
- врл, -а, -о стрм, узбрдан. — Овај њива млого врла, нит се мбж оре редом, нит се мбж оре на гбре — на дбле.
- врлоча ж врлет, врлетно место. — Свако јутро трѣбе да излѣзнеш уз овуж врлочу и сваку вѣчер да слѣзнеш, а тој не лбсно. — Нема више никуј луд да живи у овуж врлочу, свѣ се ѣсели.
- врља се несвр. баца се. — Не врљај се с камење по њѣг, мбж га убијеш.
- врљен, -а, -о бачен, одбачен. — Ел врљен старијан лавор, ел сте га остајли негде?
- врљи се свр. баци се, хитне се. — Ако те куче залѣе, ти се врљи с некви по њѣг.
- вронт м фронт. — Сви мужје ошли на вронт, остале само женѣ и деца.
- вртаљ м четвртина, четврти део, четврт. — Вртаљ ћило вино за ручк ми сасвим дбста. — Сбг је вртаљ до сѣдом.
- вртаљче с дем. и хип. од вртаљ, боца од четврт литре. — Да оббрим још едно вртаљче па да отодим, дб мрак трѣбе да стигнем у Кбндѣлицу.
- вртигуз м особа која врти задњицом, која заноси задњицом, која изазива задњицом. — Ој девојћо вртигуз, вртигуз, кудѣ ли е мбј топуз, мбј топуз.
- вртолија ж 1. вртача, велико удубљење у земљи. — Нембј да пробдиш покре онуж вртолију, мбж да упаднеш у њу. 2. речни вир у коме се врти вода. — За бабу Стѣвку рекоше да се удавила у онуж вртолију код Барѣницу.
- врүштук м доручак. — За врүштук чу ви сварим по едно јајце и тој ви е.

- вруштѹкуе несвр. доручкује. — Че да вруштѹкуемо окол дѣвет сáти, а дотле че да кóпамо.
- вўзне свр. (поред изнетих значења) утера, утера глатко, гурне. — Он га псуе па му вели: „Мáјће ти га вўзнем”.
- вўжљав, -а, -о клизав, клизак. — Квд пáдне полéдица, тбг е јáко вўжљаво пóд нође.
- вўзав, -а, -о клизав, клизак. — Рíба у вóду дбјде вўзава пóд руђе и не мбж ју лбсно увáтиш.
- вузаљáв, -а, -о, клизав, клизак. — Ђибáница напраена свс пбвише мáз дбјде вузаљáва низ гўшу, а квд е по пбсна, онá нéкако гребé.
- вузаљíв, -а, -о клизав, клизак, упор. вузаљав. — Вузаљíво пóд руђе.
- вўзáње с клизáње, клизáње на леду или снегу. — Ѐма д íм на вузáње дáко знáм да че ме бíју квд се врнем.
- вўкса ж курва, блудница, фукса. — Код вўксе идеш, чўма те убила, а децá ти ббса бде.
- вуксéтина ж ауг. и пеј. од вукса, курветина. — Пá си се влачíл с онўј вуксéтину; глáву чу ти стрбшим.
- вунí несвр. хуји, хучи, бруји, зуји. — Слушам озгбр, од моју колибу, какб áута сáмо вуну дбле по дрўм. — Тóлко ме нéкво заглушíло да ми сáмо вунí у ўши.
- вунíи несвр. в. вуни. — Цéл дбн вунсу áута по дрўм, прéћид нéма.
- вућумáча ж неискрена особа. — Квд се нáјмалко нáдаш, вућумáча ш те зафркне.
- вуцкáри несвр. в. вуцкара. — Детéнце, несмб се погодíли да éдномвн вуцкáриш.

Г

- гавéља се несвр. дави се и при томе се котрља. — Кўчичи се гавéљају, не мбж се трпў.
- гáвне свр. тркне, скокне. — Чу да гáвнем чáском до продáвницу да донесém пíво.
- гвздвлбк м богатство, газдинлук. — Нéчеш гвздвлбквт да понесеш у грбшишта, ко што несу ни дрўђи.
- газдée несвр. богати се, постаје газда. — Док дрўђи сиротéу, он газдée.
- гамíла се несвр. гомила се, множи се. — Сáмо се гамíла овдé рáзни железбр, однесí тóј на бтпад, да ни не смíта.

гараган м црномањаста особа, Циганин. — Он је од онџа гарагани код Кадићи крс, што воде мече по вашири.

гарда и гарде ж направа за хватање риба исплетена, као асура, од танког правог прућа или дебљих конопљиних стабљика. Ставља се савијена у облику левка на подграђени брзак, тако да предњи део, (отвор левка) лежи на подгради, а задњи свезани део на сохи. У току ноћи риба из брзак заједно са водом уђе у гарду при чему вода пропадне а риба остане на прућу и уколико се више праћака утолико више улази у реп гарде. Ујутру власник покупи и рибу и гарду.

гачник м учкур за притезање гаћа или бревенека. — Гачник ми се прећинул, че ми падну бревенеци.

гачошљаќ м зб. им. од гаче. — Не перем ти више гачошљаќ, ало една.

гацање с гађање. — У гацање с пушку никуј ми не равбн.

гвбзје с гвожђе, железно. — Алџксић е савијал гвбзје у зуби.

главуран м особа велике главе, тврдоглава особа, не много паметна особа.

— Чуеш ли ти бре, главуране, квб се по салб прича од твоју жену?

гладначќ, -чка, -чко који је прилично гладан (о детету). — Гладначко ми детенце јако сбг че баба да му даде да поедџ.

гламња ж угарак, недогорело дрво које се још жари, в. главња. — Квд овчари бче да уплаше курјака, онџ бкају: „Гламња на курјака у дупе”.

гламчина ж 1. ауг. и пеј. од глама, каменито брдо. — Квд прејдеш преко онуј гламчину, тбг чеш да стџгнеш у Причовци. 2. ауг. и пеј. од гламња, велики угарак. — Запречи две-три гламчине да имамо бгањ за јутре.

глистаив, -а, -о који је цепидлака и врдалама, непоуздан. — У дупенце га глистаиво, че ми падне и бн на мџн еданпџт.

глобљџван, -а, -о који је глобљџн, који је кажњаван новчано. — Глобљџван е више пџт за пуштање стбку по туце њиве, ал се не мањуџ.

глова ж глава. — Млбго ме боли глава.

глодне свр. поједе што на брзину, поједе нешто мало. — Глодну неќолко залога кблко да зблбжем глџдат.

гложбќ м бот. дем. и хип. од глог, мали глог.

глоце невр. (поред наведеног значења) малтретира, малтретирањџм исцрпљуџџ. — Нембј више да ме глоцеш, остџј ме на мџр.

глошање с гласање. — Цџло салб билб на глошање; сви морџли.

глтнџжаба ж блџбетало, блџбетало које и физички подсећа на жабу. — Не мбг да слџшам више тџј глтнџжабу.

глѹвна ж пеј. наглува женска особа, недотупава женска особа. — Глѹвно, глѹва ел не чѹеш, ел се праиш на де не чѹеш?

глѹчије императив од глчи, јасније, гласније. — Де мálко глѹчије, слáбо те чѹем.

глѹчка ж врева, разговор, ђаскање. — Такóј у глѹчку ми се опитамо, куј смо, штó смо и одбкле смо.

глѹми се несвр. разгранава се младо дрво при чему му се крошња згушњава и формира у виду лопте (глумте). — Посадимо едну вишњицу и она лáni едвá преживе, а сбг почела бш ѹбаво да се глѹми.

гмацање с 1. гацање, гажење по блату. — Дѹца, та мánите се од тóј гмацање по блатиштето, свѹ чу ви побијем. 2. гажење некога или нечега. — Не помáга ни нѹга ни карање, ни бијѹње ни гмацање, бн си рабóти какó си бн бче.

гмѹчен, -а, -о гњечен. — Комíна муљана на муљáчу, нѹ гмѹчена ссвс гмѹчку.

гмѹчење с гњечење. — Прво дóјде бѹрбе, па гмѹчење, па тбг отáкање.

гмѹра се несвр. гњура се, рони. — Квд смо били децá мí смо се у Тимóк купáли и гмурáли, па ни пóсле очí црвени од вóду. — Млóго смо волѹли да се гмѹрамо у јáз под ђуприју.

гмѹрне се свр. гњурне се, зарони. — Бѹше нѹи Жѹла из Трговиште и квд смо се купáли у Тимóк, бн свáко детѹ увáти за шију и гмѹрне га с нѹг у вóду.

гњасáње с 1. снажно ударање некога песницама или коленима, поготово у слабине или у трбух. — Од онóлко гњасáње и вóл би дѹшу испуштил а нѹ ли човѹк. 2. халапљиво и прекомерно једење, ждерање. — Онíја аламáње глѹдају сáмо гдѹ има пóубаво за гњасáње па тáм иду.

гњасне се свр. свом тежином се баци на нешто. — Квд дóјде пијан, сáмо се гњасне на бдар а јá му пóсле стѹрам панталóне и собувам га.

гњаснут, -а -о акнут, снажно ударен у стомак или у слабине, ударен о земљу. — Душán се жáли какó е два-три пѹт гњаснут у онѹј гѹжву у слáбине. — Најлбнсћи цáк плн ссвс грóзје тíиѹе гњаснут у пóдрум у ђуше и тѹј се расцепíл.

гњѹзди несвр. прави гнездо. — Тѹј свáку гóдин славѹј гњѹзди гњѹздалце.

говѹци, -а, -е говѹѹи. — Говѹцѹ мѹсо дóјде дóста жíлаво за ѹдење.

говѹцинка ж дем. и хип. од говѹцина. — Ымам пáре кóлко да кѹпим мáлко говѹцинку да напраим варивцѹ за дѹцу.

говноѹдица ж особа која рекне па порекне, нестабилна и непоуздана особа. — Јá сам знáл да си тí говноѹдица ал сам пáк рачунáл...

годињаќ м брав од године дана. — Ымам за прóдаву двá вѹпрá годињаќá.

- гџје м гвожђе, железо. — Гџје нџкад не билџ ѓвтино, па не ни дџнџс.
- гџл -а, -џ лако одевен, слабо одевен. — Што излџзиш голџ надвџр, мџж да осѓбнеш на овџја стџд. — Стамена ѓде елис голџ, прѓцве нџси ѓдну дрѓу и ѓдну бџшчу коџа се вѓч расеџила.
- големствџ с лажна величина, покондиреност. — И џџното големствџ нече мџго да трѓе.
- голокџтрес, -та, -то коџи ниџе домаџин, коџи је ванцага и олош. — Тџ да се мѓшаш сѓс џџе од рѓд, а не сѓс онџја голокџтрестини.
- гољштарче с дем. и хип. од гољштар, голуждрави птић. — Гдно гољштарче испџдло из гџѓздало и некво га поѓло.
- горолѓсник м немиран дух, пустилов, нехаџник, уз то џак и снажан. — Не излџзи сџма надвџр пџтавнин мџж те однесе онџја горолѓсник.
- готвѓе с готовљење јела, припремање јела. — Лѓсно е за готвѓе, сџмо ако ѓма квџ.
- гџтви несвр. кува јело. — Моџа бџба Милѓва џако е ѓбаво готвџла.
- гочкџ прил. дем. од гоџа, прилично много. — Гочкџ си ми сипџла у таџџр, не знам дџ л чу да мџг да га поѓдем. — Гочкџ че да бѓдемо на ручџк, ал вџлда че да ѓма да се свџ наѓдѓ.
- грџба несвр. хитро и много захвата. — Кѓд си ѓ џџе, на светџц, ел на свџдбу, не грџбаџ, неџо глѓд како дрѓџи џџе ѓдѓ, па текџ и тџ.
- грабџа ж журба, хитџа, рад на дохват, рад на брзину, рад у временској оскудици. — Све квџ чу да урабџтим, урабџтим на грабџѓ: на грабџѓ косџ, на грабџѓ преврџаџ, на грабџѓ зѓбраџ.
- градинџр м незвани гост на свадџи, обично момак, коџи са осталим градинџрима сѓди у дворишту или башти (градина) и траџи да им се изнесе јело и пиѓе, у противном направѓе неку пакост домаџину (упор. градинџи).
- градинџси м (мн) в. градинар. — Тџја градинџси мџж да бѓду мџго нѓзгодни, не сџмо тѓѓ нџч него и џутре и зџутре. Текџ приџаѓу да е у Потрџање ѓдан гџзда, куџи е женџл сѓна, тѓл да и насамџри видѓл големѓ мѓку од џи. Гзне ѓн и закѓље кѓче, опечѓ га на реџџѓ и успрџи у пџдрум, гдѓ се сѓкло печѓе, уз врџта да га онџја градинџси виде и лѓсно украдну. Текџ и бѓде. Украдну онџ опѓчено кѓче, али несѓ знџли да е кѓче и поѓдѓ га у градинѓ. Гџздата им дџл џѓш и винџ. Али ѓн не могѓл мџго да трѓи а да им не кџже кџквџ су синџч ѓли, него им џутре дѓн рѓкне. Онџ си оѓутѓ. Али кѓд дрѓго џутро у гџздиниџат бунџр насѓпан гџс и плѓва. Од тџѓ се бунџр не могѓл очѓсти, ел плѓва се умџснила од онџја гџс и навџчала се на кџмене и текџ си сѓдѓла и смрѓла. Бунџр морџл ел да се затрѓѓе, ел да се разѓдѓе и текџ очѓсти,

трéјћо нéимало. Затóј свí глéдају да на тíја градинсћи угóде, ел да им се ббр млóго не загрóзе.

грађовина ж грађевина. — Лéтем рабóти на грађовине по Београд, а зíме си добди дóм.

грањурíна ж ауг. од грања. — Бéше се над пúт надвíла éдна грањурíна па морáмо да ју оцечéмо да би прошлíи сáс сéно.

грáсне свр. сине, блесне, гране, огреје одједном (о сунцу). — До плáдне бéше óблачно и падá ћиша, а по ручбк грáсну сlнце и тичичи почéше да поју.

грбавéе несвр. грбави се. — Квд остарéеш, пóчнеш да некадрéеш и да грбавéеш, док се не сћинеш.

грбњíца ж леђа, грбина. — Мéн пúца грбњíца од рáботу а тí се лелéеш по Палáнку с курвóљине. — Пресéкло ме нéкво прéко грбњíцу па нíти мóг да се савíјем нíти да се успрáим.

грвáљање с котрљање оних који су се ухватили у коштац, котрљање завађених кучића. — Травá у Горњу ливáду свá угáжена, мóра да е билó нéко грвáљање.

грвéљање с в. грвљање. — Напрíвечер се децá разíграју и настáне éдно грвéљање, éдва се смíре.

гргурáви несвр. прави наборе, прави таласе. — Мíра на Нáту гргурáви кóсу с нéкав кóлмаз, мíсли да е текá пóубава.

гргурáви се несвр. 1. прави наборе, прави таласе. — Пáк узéла кóлмаз да се гргурáви. 2. лучно извија леђа кад се протеже или напада (о животињи, првенствено мачки). — Мáче квд вíди зóр од кúче, одма пóчне да се гргурáви.

грдéње с благо роктање свиње. — Свí поспáли, свé се примирíло, сáмо се из кóчину чýе сítно грдéње; мóра свиња да се опрасíла.

грдíна ж градина, башта. — Напрíвечер д íдеш да пољíнеш грдíну.

гребу́ља ж дем. и хип. од гребуља. — Мí че да вíлчимо сéно а тí по нáс згрíбај с гребу́љу.

грéшка ж (поред обичних значења) накратко прекинута бразда због исклизнућа плуга, оплаза, оплазина, оплазак. — Млáд орáч, ал нéма да праí млóго грéшке.

грíне (чешће у множини: грину) свр. одједном навали, одједном сви навале, сви нападну, нагрну као мрави. — Квд отворíше гранíцу, грíну нáрод преко онóј пóље и с еднú и с дрúгу стрáн и зачáс се íзмеша. — Já се свíјам и трпíм, ал квд онí свí у глáс грíну на мéне, já мóра да се успрáим, ббш да им се не дадém.

- грбз м грозд. — Ђдвн грбз грбзје и комвтбк лѣб и тѳј ми е за ручбк.
 гроздбк м дем. и хип. од гроз, мали грозд, гроздић. — Ђла, сине, да ти тѣтка дадѣ ѡдвн гроздбк.
- грозјѣнце с дем. и хип. од грозје. — Лозјѣто овјуј гѳдин понѣло убаво грозјѣнце.
- грѳмне свр. лупне, звекне, тандркне. — Ел чју тѳ да грѳмну нѣкво на товѳн?
 — Грѳмнуше прѳпорци, крѣну свѳдба.
- грѳмса несвр. ауг. и пеј. од грома, лупа. — Жѣно, не грѳмсај свс тѳја сѳдови тѳлко, глѳву ми прѳби.
- громсѳње с ауг. и пеј. од громање, лупњава, тандркање. — Чѳм пѳчне громсѳње свс сѳдови, знѳм колкѳ е сѳти.
- грткa несвр. дем. и хип. од грди, тихо и ситно грди (о свињи). — Нѳшата свиња нѣма да скучѳ кѳд чјуе да е нѳсим помѳје, него сѳмо гртка.
- грчи се несвр. 1. цицијаши, шкртари. — Дѳва и грчи се, жѳл га за пару. 2. устеже се, снебива се, стиди се. — Мѳ га кѳнимо да едѣ, а ѳн се грчи.
- грува несвр. 1. потмуло пуца, тутњи. — Цѣлу нѳч су грувѳли тѳпови од Јѳблен. 2. круни кукуруз: а) круни кукуруз у нарочито за то исплетеном кошу чије је дашчано дно избушено. Кукурузни клипови у кошу се ударају маљевима а отпала зрна кроз оне рупе испадају на под; б) круни кукуруз на ручној круњачи фабричке израде. — Јутре че да грувамо момѳурузу за у воденѳцу.
- грувѳљна ж круњача за кукуруз фабричке израде. — Грувѳљну сам си дѳл на Добрѳслова и сѳг кѳд трѣбе јѳ да грувам момѳурузу, јѳ нѣмам с квѳ.
- грувѳчка ж круњача за кукуруз фабричке израде. — Идѳ, сине, згрувај нѣколко кѳрена на грувѳчкуну, да ѳма квѳ да врљим на пѳличи.
- губина ж труд за паљење ватре. — Мѳј дѣда не носѳл машину нѣго сѳмо крѣмен, губину и огњѳло.
- гувѣдо с говедо. — Тѳ си, брѣ, ѣдно гувѣдо, да знѳеш.
- гугутѳн м зоол. мужјак гугутке. — Гугутка и гугутѳн напраѳили гњѣздало на нѳш товѳн.
- гудѣње с 1. отетнуго, благо и дубокогрлено скичање свиње. — Из кѳчину се чјуе гудѣње. 2. брујање, хучање, хујање. — Од овѳј вѳшарско гудѣње, не мѳж чѳвѣк да спѳи.
- гудѳ несвр. 1. бруји, хуји, хучи, зуји. — Гудѳ ми ѳ главу ко да сам цѣлу нѳч пијанчил. — Ел чјуеш кѳкѳ гудѳ ѣдвн ѳто оздѳл уз дрѳм? — У рѳтав по цѣлу нѳч су гудѣли авиѳни; еднѳ ѳду кѳм Румѳнију, еднѳ се отѳд врчају. 2. тихо, благо и дубокогрлено скичи свиња. — Прѳсено сѳмо гудѳ, нѣма да скучѳи.

гужви несвр. 1. гужва. — Нембј да гужвиш туј артију че ни трéбе да запишемо нéшто на њу. 2. отеже, одуговлачи, гњави. — Квд трéбе нéгде да идеш, тi нембј млого да гужвиш, нéго се спрeмyј и отоди.

гужви се несвр. отеже, одуговлачи, гњави, маје се. — Ајде, пооди, не гужви се тóлко.

гумерáблика ж гумарабика. — Гоца пýт несмó имáли гумерáблику, ал мi смо у сáми прайли од прешнóв ел слiвов мéд, од прáскову нé бил дббар.

гунгур м чвор на дрвету настао дугогодишњим кресањем грана за лисник, упор. чунгур.

густьчк, -чка, -чко прилично густ, довољно густ. — Напраила сам густьчк скрбб, ббш какó тi вблиш.

гуцур м зао дух, упор. гуцул.

гушља́к м ауг. и пеј. од гуша. — Пáк га заболéл гушља́кат.

Д

дб м дах, ваздух који живо биће удахне и издахне, душа. — Дб му смрдí давијарка ж она која прави давију, која потказује, која оптужује невиног. — Тај давијарка ш ти напраи дав ију, па да си прáв кóлко бч.

давначкó прил. прилично одавно. — Тóј било давначкó, тóј пáнте сáмо пóстари љуће.

данб́ска и двнб́ска прил. данас. — Јучерка смо жéли а данб́ска че да свбзи-мо снóпје.

двнб́ске прил. данас. — Двнб́ске се од хáци у шкóлу млого тражи.

дбне свр. 1. увуче ваздух и испусти га, дахне. — Тóлко е големá зимá да не мбж да дбнеш. 2. одмори се, предахне. — Дé стáни дýшу да дбнемо.

дáтка ж дем. и хип. од дада, старија сестра. — Дáтће, дáтће, мóлим ти се нембј да ме бијеш, несбм јá казál свс кугá си синбч утавнин стовáла.

дбшче несвр. дахће, дише ситно, дише убрзано. — Óвце се на плáдне замрктý и сáмо дбшчу. — Дојдé, дбшче и вели јурíли га нéћи да га бију.

девојжља́к м 1. девојчурак, девојчица. — Онá е јбш девојжља́к, нéче ју јбш жéнимо. 2. зб. им. од девојћа. — Девојжља́к сáмо пробди за на вáшар.

девб́јченце с дем. и хип. од девојче, женско дете, девојчица. — Имају éдно девб́јченце и двé мушкарчету.

девојчурља́к м 1. девојчурак, девојчица. — Добрó че ти е дор си јбш девојчурља́к, а квд постáнеш девојћа, тбг че да бóде по бзбиљно. 2. зб. им. од

- девојћа (дем.). — Има девојчурљак кољко бч, само нече да се жене за сељаџи, бче да су у вџрош па макбр и глџдне билџ.
- дџдичка м дем. и хип. од деда, деџиа. — Ёдџн дџдичка сврчџ код нџс та се мџлко бдгреџа, па бџиде да крџти пџт кџм Деџџновџи.
- дџлка несвр. дем. од дела, деље бритвом, ситно и овлаш деље бритвом.
— Чџеда чџва јџганџи и дџлка си едџн прутџк.
- дџвне свр. а) једном задеље те отсече мали ивер. — Свако дрво коџ рекнџш да сечџмо тџ дџлни свс сеџирче, обелеџџ га. б) мало задеље, задеље кољко треба. — Чџпат мџра јџш мџлко да дџлнеш ако бч да дџбро лџгне и да дрџџ. в) мало деље, деље неко време. — Дџлну дџнџс нџколко гредџце, па чу јџтре јџш и егџ и додџлам до Божџч.
- дџтињаџ м. дечџк, дечџк коџи тек што ниџе постао момаџ, в. дџтишњаџ.
— Тџј су дџтињаџи, јџш онџ несџ зрџли.
- дџчурлџк м дџчџа посла, дџтињариџа. Ёс да е дџчурлџк, ко што велџш, ал мџж да бџде и бпасно.
- дџбинџ ж дубина. — Немџј се кџпеш у Тимџк, тџм џма големџ дџбинџ, мџж се удавџшеш.
- дџвјџ кџрвица ж бот. попонаџ, савлак *Convolvulus arvensis* L.
- дџвјџ бџринџа ж бот. дџвљџ слез, ситни слез, коњсџа трава *Malva neglecta* Wallr.
- дџса несвр. диза, диџе. — Ако трџбе да дџсаш нџшто тџшко, дџбро да се потпџшеш свс тканиџе ел свс војџчџи опасџч.
- дџсало с дрво коџим се у водениџама пушта вода са џерепа. — Кџд се зајџзи дџста водџ, тџг џзнемџ дџсала и пџштамо воџу низ бџку.
- дџгџчџк, -чџка, -чџко прилично дугџчџк, дџџи него обично. — Капџтат ти дџјде мџлко дџгџчџк, ал че да помџне.
- дџлгобрџзес, -та, -то коџи је дугџх образа. — Из џџно салџ сви лџџе дџјду црнџ и длгорбрџзести. Тџкџв им сџј.
- дџлгошџјес, -та, -то кџи је дуге шиџе. — Исџибрџл, па дошџл нџкав длгошџјес.
- дџлибинџ ж дубина. — У онџј голџмуну дџлибинџ, приџају, удавџл се нџџи чџвџк.
- дџлшџк прил. подџџе, дџџе него обично. — Сџг се нџси длшџкџ, прошлџ мџда на крџтко.
- дџбо с доба. — Тџј црџџа е јџш из рџмско дџбо.
- довџнут, -а, -о коџи је убран руџом. — Овџј јџблџе довџнуте, несџ џсам.

довла́чи несвр. вуку́ћи доноси. — Сва́ку ве́чер довлáчи по е́дно дрвó из Орешáк, да се грее. 2. доводи. — Довла́чи не́кве дево́јше ту́ј, ал не знам да л намера́ва да се же́ни.

довлчé свр. 1. довуче. — Довл́коше га за кра́ци. 2. доведе. — Е́дну ве́чер довлчé е́дно дево́јче и рече: „Овóј ви сна́а”.

довлчé се свр. ауг. и пеј. а) дође, дође непозван. — Етé текá, довлчé се ќд че да ручу́емо и ма́е ме це́ло послепла́дне не́ зна дóм да си оти́де. б) дође, дође у неко доба, дође кришом. — Довлчé се дóм прѐд зору.

довр́ља несвр. добацу́је (о предмету). — Он ми оздóл довр́ља ћеремíде, а ја и гóре ре́дим по бас́ће.

довр́ља се несвр. добацу́је се, добацу́је се до неке да́љине. — Да́ко е ме́нечв́к он се довр́ља до онóј дрвó онáм.

довр́љи свр. добаци. — Ел мóж да ми довр́љиш чу́кат, да не сла́зим?

довр́љи се свр. добаци се. — Ако се мóж довр́љиш до онíја онáм орѐј, чу ти прíзнам пббеду.

догаве́ља свр. једва дође, дође некако, дође шепајући. — Де́да Мика́јло до́гавеља не́како до Лице́, по́седе ма́лко па óтиде ќм Јáблен.

догаве́ља се свр. једва дође, дође некако, дође шепајући. — Волбви се од не́кво поплаши́ше, ко́ла се изврну́ше, ја па́до и ја́ко се уби́, едвá се догаве́ља до пúт и ту́ј ме најдо́ше.

доде́ла свр. заврши деља́ње. — Да доде́лам овóј грѐду па чу га мању́ем.

дожега́е свр. постане жега, постане вру́шина. — Овце да истѐраш да пасу́ по ладавíну, а ќд дожега́е да и отѐраш у Саку́љицу да се напи́ју вóду и да пла́дњују под онíја брѐс. — Ќд ми дожега́е ја балди́шем и не мóг ништа да раб́тим.

дожешча́е свр. постане топло, постане вру́е. — Не́кво ми дожешча́ло; отворѐте ма́лко вратáта да се прола́димо.

дóзам прил. до земље. — Ба́ба Тодбра се изграбавíла дóзам. — Жетварí, жње́те дóзам!

дóзем прил. в. дозам. — Исéкал свú гóру дóзем.

дока́ран, -а, -о дотеран, довозен. — Јóш ни несú дока́рана дрва íс планин.

докрајча́е свр. дође до краја нечега, дође до краја живота. — Добра́ ни бѐше ћеру́шата, ја́ко е вачáла за́јци, али ве́ч докрајчáла.

долб́к м дем. и хип. од дол. — Дóле у долб́кв́т најбо́ља трава́ растé.

домучнѐе свр. постане мука, смучи се. — Домучнѐло ми ви́ше да слу́шам њóјну врѐву.

- доодѐње с долажење. — Њбјно е доодѐње мѐне вѐчем дојадило.
- добка свр. дозове, гласним дозивањем дозове. — Прббај, тѝ имаш пбјак глас, да га добкаш, бн е гбре у Тумбар, кбси сѐно.
- доприда несвр. довршава предење, преде последње остатке. — После три недеље, евѐ дѝнбс, допридам влну. — Допридам друго вретѐно.
- дорабѝти свр. 1. доврши неки посао, заврши неки посао. — Питање е да л мбг дѝнбс да дорабѝтим овуј рабѝту. 2. ради још мало да би испунио радно време, да би испунио радни стаж. — Има да дорабѝтим јбш двѐ гбдин до цѐлу пѐнсију.
- дорабочѝе несвр. завршава рад, завршава посао. — Рабѝта се нѝкад не дорабочѝе.
- дбраз предл. осим. — Нѝкуј друђи не бѝл, дораз јѝ.
- дбрем везн. дор, док. — Дбрем стѝгнеш мбж да се забѝиш.
- дбри везн. дор, док. — Мбра да пограбѝш, ел дбри тѝ дбјдеш онѝ си мбж отѝду.
- досѐча се несвр. досеђа се. — Какѝ ли се сѝмо досѐча да онблко лбже.
- досѝса свр. посиса до краја, посиса колко му доста, заврши сисање. — Нѐ си детѐ досисѝло, мѝти му нѐма млекѝ, затбј ровѐ.
- дострашнѐе свр. постане страшно (некоме), уплаши се. — Дострашнѐе ми кбд га вѝдим какѝ се кѝчи по онѝј топбле. — Дострашнѐе ми сѝмо кбд се сѝтим какѝ смо моглѝ да пострадамо на правде Ббга.
- дѝтка ж дем. и хип. од дода, старија сестра. — Дѝтѝе, мојѝ мѝла, дѝтѝе, штѝ си се, морѝ, оженѝла у долѐко салѝ?
- дотресѐ се свр. дослепута се, дође непожељан, дође непозван, дође изненада. — Онѝј се сагѝбина пак дотресѝла, да ми е да знаѐм квѝ сбг бче. — Овбј се кѝче дорѐсе однѝкле и тѝј си бста. — Кбд се жѐниш, четвѝбри бчи да отвѝраш да ти се нѐка сагѝбима у кѝћу не дотресѐ.
- дотрѝса свр. отресе оно што је остало неотрешено, отресе до краја. — Јѝтре чу да дотрѝсам слѝве и с ѝѝ завршѝвам.
- доцѐпен, -а, -о доцѐпан, потпуно поцѐпан. — Овѝј дрѐа доцѐпена до ѝч.
- доцѐпи се свр. доцѐпа се, поцѐпа се до краја. — Че ти кѝпимо нѝви опбнци кбд ти се доцѐпе тѝја.
- дбчем везн. док, пошто. — Дбчем јѝ несбм тѝј вѝше пѝтребан, јѝ чу да си ѝдем.
- дрѝсне свр. (поред изнетих значења) утекне, завуче се. — Кбд га пријурѝше ћѐрови, зѝјакат дрѝсну у ѝдну дѝвку.

дрдње несвр. прича без престанка, прича да би причао иако га нико не слуша; прекорева, закера. — Ма пушти ју нѣк си дрдње, куј ју шиша. — Нѣчу тѳј да рабѳтим да ми пѳсле не дрдњу.

дрѣа ж в. дреја. — На овуј зиму че ти трѣбе бш една дрѣа.

дрѣждина ж пихтијаста маса. — Код Турци смо купували суриѳк ко дрѣждину.

дрѣица ж дем. и хип. од дреа. — Дрѣицете ѣс да су ти нѳве, ал се види да су од прѳс материјал.

дрѣмча м онај коме се стално дрема, дремало. — Тѳга дрѣмчу немѳј да узимаш у нѳдницу, тражи си другуга чѳвѣка.

дрѣнинка ж дрењина, дренѳв плод. — Од дренѣнѣ се праѣ добра реѣѣа. дрешлѣ с дем. и хип. од дрешка. — Дрешлѣто му ем окрачало, ем сѣпено.

дрнкѣње с 1. тандркање, чегртање. — Цѣлу нѳч иде дрнкѣње кѳла под пѣнѳер, не мѳж чѳвѣк ни да спи. 2. прекоревање, звоцање. — Главу ми прѳби ѳѳјно дрнкѣње.

дрѳбено прил. мешано, и добро и лоше. — „Какѳ си“? „Дрѳбено,„

дрѳбење с (поред изнетѳг значења) дрѳбљење. — Тѳј машинѳ служѣ за дрѳбење кѳмење, а зѳве се дрѳбилица.

дрсне свр. нагло зграби зубима с циљем да откине (ѳ псу), нагло и кратко али јѳко уштине. — Онѣ казују да ѳѣното куче не ѳпе, ал ме онѳ пѳк дрсну за ногѳвицу. — Прикрѳдне се, прикрѳдне и дрсне девојѳу за сѣску.

дртачак, -чка, -чко прилично стар, доста стар. — Дртачак си е Тѳза, дѳко се онѳк чѣни.

дѳк м дух. — Дѳк ли е, женѳ ли е, сѳмо видим нѣкѳо белѳ ѳ сред нѳч иде.

Дѳнов м река Дунав. — Да урѣпи у бел Дѳнов.

дѳпне свр. удари, лупне, падне са висине уз потмули звук, в. тупне. — Да те дѳпнем по грѳѣну? — Дѳпну нѣкѳо од товѳн.

душѳ ж (поред обичног значења). 1. дах. — Душѳ му смрдѣ. — Кѳд ме дѳне, онѳ му душѳ тѳпла, сѣгурно ѣма вѳтру. 2. онај који је душеван. — Кѳј не вѳли куче, кѳј не вѳли мѳче, нѣ душѳ, па и јѳ ѳѣга не вѳлим.

Ђ

ђаволѣт, -а, -ѳ ѳаволаст, враголаст. — Светлѳна нѣ глѳпа, ал нѣ ни ѳаволѣта, да ти дѳшу едѣ.

ђѣга несвр. удара неког снажно у слабине, удара некога или нешто ѳ земљу. — Ђѣга га да га убије, не другуѳко. — Онѣ не истоварују ѳѳкови

о^{на}к како трéбе, нéго и ^дегају ^дсам, па се едни провáле, едни се искúж-
љају, да Бóг сачува.

дега се несвр. више пута узастопно свом тежином тела баца се на нешто.

— Не дегај се по т^ија крéвет, éм че га стрóшиш, éм че се убијеш.

дегне свр. (поред изнетог значења) акне некога у слабину или удари о
земљу. — Бéгну га та му дúшу зáтаи.

дегне се свр. свом тежином тела баци се на нешто. — Текá вéчером дóјде
пијáн из кавáну и дегне се на бдар са свé ч^изме.

д^ибаничáр м онај који воли гибаницу.

дóтуре прил. све заједно, све скупа (без појединачног бојања или мерења),
д^итуре. — Продáл сам крáву дóтуре, за двéста бáнће.

дóтурице прил. в. дотуре. — Погод^имо се за сенóто дóтурице — тр^иста
бáнће.

д^ивéзан, -зна, -зно ружичасто-љубичаст.

д^ивезн^икав, -а, -о благо ружичасто-љубичаст.

Е

é речца за показивање, ено. — É га тáм гдé лежи мр^тав пијáн, сврáће му
мóзак поп^иле.

Еврéин м Јеврејин, Јевреј. — Ама, брé, Милáне, т^и си прáви Еврéин.

Еврéјка ж Јеврејка.

Еврéјче с дете Јеврејина и Јеврејке, Јеврејче.

евт^ика ж бол. туберкулоза, јектика. — Тáм долéко билó, Стојáн добил
евт^ику.

егу^ла ж зоол. речна и морска риба која има тело слично змији, јегу^ла
Aplaguilla vulgaris. — Пред Свéти Никóлу се продавáле ж^иве егу^ле у
кор^ита пред ду^ћани.

еданáес бр. једанаест. — Лéтос сам пáсал еданáес брáви óвце и тр^и козé.

еданáесет бр. једанаест. — Рéкал че да дóјде у еданáесет сáти.

еданáести, -а, -о једанаести. — Из еданáести пúт полож^ил за ф^ићу.

едáнаестица ж 1. бројка којом се обележава број једанаест. — На тóмболу
едáнаестица нáјчесто доб^ива. 2. оно што је обележено бројем једанаест.

— Тóга чинóвника мóж да нáјдеш у едáнаестицу, ако е тáм.

единáесе бр. једанаест. — Éто прошлó вéч единáесе д^бна.

единáесет бр. једанаест. — Чúвам моé единáесет и нeгóве тр^и, та че-
тр^инаесет óвце.

- единáеести, -а, -о једанаести. —Квд че да рбди единáеестото детé, она се рáзболе и едвá прéживе.
- единáестица ж 1. бројка којом се обележава број једанаест. —Квд гбд се клáдим на единáестицу, јá изгубим, 2. оно што је обележено бројем једанаест. —Њина еркíва е у единáестицу.
- ектíка ж бол. туберкулоза, јектика. —Од ектíку одавна нé имáло лéк.
- ел узев. скраћени облик од éла. —Éл овáм да ти нéшто кáжем.
- елáк м 1. јелова шума, јелак. —Причáло се пред овíја рáт да че у онíја елáк на Ђвик да се прáи крáљев двбр. 2. грађа од јеловог дрвета. —На нбвуту кúћу крбв су праíли од елáк.
- ељáк м в. елак. —Ошлиí һáци с учíтеља у Делбáрију да сáде ељáк. —Пбшто ти е овíја овде истовáренијав ељáк?
- ентиљéрац м артиљерац. —Ентиљéрци су одавна носíли подлђи ба-јонéти него пешадíнци.
- ентиљéрија ж артиљерија. —Мбј Мíлоја е служíл у ентиљéрију.
- енцелíр ж инжењер. —Доодíли нéћи енцелíри да испитúју íма ли злáто по потбциви.
- ерђéла ж место за одгајивање коња, ергела. —Па знáм, чýл сам, Љубичево е големá ерђéла.
- еркíва ж архива. —Прво мбра да га нбсиш у еркíву да ти га заведú.
- Ермéнин м Јерменин. —У Књáжевац су нéколко Ермéнина имáли ду-һање, а нáјчуен е бíл Бéдрос Каворкијáн.
- Ермéнка ж Јерменка.
- Ермéнче с дете Јерменина и Јерменке, Јерменче. —Дáко е Микáјло Ке-воркијáн бíл Ермéнче, ми несмб праíли нíкву рáзлику.
- етрвица ж дем. од етрва. —Етрвице, етрвице, Ббг да те убíје, па да ти úста ишчéпи.
- ецање с јецање. —Дбле из потбк се чýе нéкво ецање, мбра да е Блáгоја па бíл пијáн па избíл и најурíл Томанију.
- éцка несвр. 1. муца, замуцкује, лагано замуцкује. —Éцка квд врéви. 2. лагано јеца, јеца на крају плача. —Енé ју јбш по мáлко éцка.
- ечáње с јечање. —Чýем нéкво ечáње и квд поглéдам, вíдим Рúжа пáдла од товáн и свá се убíла.

Ж

жабино ткање с бот. водена биљка која се јавља лети за јаких врућина по барама и нежног је вунастог облика зелене боје.

жабица ж бот. ледено цвеће, леденик, ледена трава, леденица *Mesembryanthemum crystallium* L.

жабичка ж дем. од хип. од жаба, жабица. — Ђдна жабичка вићну у водо.

жбз оноματοп. за снажан ударац. — А ја жбз, па жбз, па жбз, дор га не уби.

жбзв несвр. 1. снажно удара некога или нешто тако да се чују потмули ударци. — Жбзв га кољко год може, мислим да бче да га убије, идете га одбранете. 2. једе много, једе превише. — Жбзвм лѐб и сланину.

жвзбње с 1. снажно ударање, ударање у слабине. — Одеданпџт нѐста нѐко жвзбње и псување. 2. прекомерно једење, ждерање. — Били смо код Тимилију на светбц на жвзбње.

жалеање с жаљење, жаљење за неким; ношење црнине за неким. — Њбјно жалеање, колко че да трае, четерѐс дбна и гбтово.

жбцка несвр. боцка; пробада. — Зављкал ми се бсиљ под кошуљу па ме жбцка. — Јбш ме помѐлко рѐната жбцка, ал нѐ ко напред.

жбцне свр. боцне, прободѐ оштро али кратко. — По нѐћи пџт ме нѐкво жбцне у колѐно, мбра да е на време. — Квд му нѐкво рекнѐш, ко да га жбцнеш у бко, бдма рѐпа.

жвака несвр. 1. жваће, једе. — Не жвакај онбј што нѐ за ѐдење. 2. говори којешта, оговара. — Квб си тѐи, морѐи, жвакала од мѐн по салб?

жвѐнђало с блѐбетало, брљивац. — Грозѐ ме да срѐтнем тбј жвѐнђало, ел квд пбчне, нѐ зна да се устѐи.

ждимкање с. 1. цеђење рубља стискањем. — Да пѐрем нѐ ми тѐшко, ждимкање ми досадно. 2. сркање сржи из костију. — Њгѐво ждимкање ми ѐде на живци.

ждребѐ с (поред обичног значења) жреб, ждреб. — Квд се дѐлимо, ѐма се дѐлимо сѐс ждребѐтију.

ждрљѐи несвр. цмиздри, плаче. — Не ждрљ, ждрљчо.

ждрбка несвр. пије крупним, гласним гутљајима. — Мѐти си казувала на детѐ, да пије љуцѐи, а не да ждрбка ко вбл.

жењење с жендиба, удадба. — Жењење и ражњување су бзбиљне работе.

жењет, -а, -о који је жењен. — Двѐ пџт до сѐг жењет, а жену нѐма.

живѐе несвр. живи. — Дѐда Гбца е живеѐл у тѐрско време.

живне свр. поживи. Квд би стѐрцат могбл да живне дор не ојѐнимо унџкатаго, а пбсле какб Бог рекнѐ. 2. проживи лагодно. — Када ли че да дбјде време да и ја живнем мѐлко? 3. живахне, освежи се. — Какб се стбпли времево, момџрузе мѐлко живнуше.

жѝмне свр. поживи. – Могбл си е жѝмне јѝш нѝку гѝдин, Бѝг да му дѝшу прѝсти.

жѝтка ж редак малтер од ситног песка који се наноси као последњи слој при малтерисању. – „Дѝте, жѝтку, ма́му ти детѝњу”, ѝка ма́јстор по проста́ка.

Жлнча́ње м 1. становници села Жлна код Књажевца. 2. плех музика из села Жлна, својевремено најчувенија у књажевачком крају. – На њѝну свѝдбу свири́ли Жлнча́ње.

жл́та ра́да ж бот. маслчак (у цвету) *Taraxacum officinale* Web.

жлтњѝка́в, -а, -о који је по мало жут, жућкаст. – Рѝтко и жлтњѝка́во, грѝзно.

жмѝрав, -а, -о који је увек полузатворених очију, који је крмељивих очију. – Тѝја жу́равијат, ѝн је ѝпасан, од њѝг да се вѝрдиш.

жмѝравштина ж особа која гледа полуотворених очију, лена стално спана особа. – Онај њѝгѝва жу́равштина не вѝди рачу́н ни од њѝг ни од ку́ћу, а овѝм би нѝшто пѝмладо заломѝла.

жмѝрна ж она која гледа полуотворених очију, која има повучен поглед, лена особа, стално спана особа. – Овѝм се вѝди жмѝрна, а она́м лѝм прѝи.

жмѝрча м онај који гледа полуотворених очију, који има повучен поглед, који гледа у земљу, недотупав, глуп. – Код онѝга жмѝрчу пробде вѝзови ка́ко ѝч.

жѝборе и жубѝре несвр. полугласно и благо разговарају. – Кѝд улѝзо, онѝ си у еднѝ ћушѝ жѝборе и не запази́ше ме.

3

забѝкњѝе се несвр. има тешкоћа у говору, застаје у говору, стаје му мисао у току говора, муца. – Он кѝд се устресѝ од некѝвѝ, ѝн дѝјде па се забѝкњѝе у врѝву, ма́лко пѝпосле свѝ си ка́ко трѝбе. 2. збуњује се у послу, не иде му посао како треба. – Дѝјде му текá па се забакњѝе, не зна квѝ рабѝти. 3. не функционише нека направа како треба, заглављује се. – Овѝј се бра́ва рѝтко забѝкњѝе, ал кѝд се забѝкне, тѝг ѝкамо ма́јстора да ју попрѝаља.

забарѝен, -а, -о који је заборављен. – Ту́ј за́качен, ту́ј забарѝен.

заборѝен, -а, -о заборављен. – Тѝј што нѝкад билѝ поме́цу њѝ, тѝј ода́вна заборѝено.

забиглѝше се свр. занесе се у неки ситан и неважан посао да изгуби појам

- о времену. — Забиглоше се у онџја Санџвник, цел дѣн га претѣра, из сѣбу не излѣзи. — Забиглоше се у онџја расѣдници и свиње заборѣи да напѣи.
- заблска свр. забије, набије. — Прѣбај да заблскаш тѣја клин у овѣја дѣвар.
- заблска се свр. 1. занесе се у неки посао и заборави на време. — Заблскѣл сам се у онѣј трѣмѣ и несѣм ни осетил да е почѣло да се ставѣна. 2. заљуби се страсно. — Заблскѣл се у Нѣјду, ко пѣнтер у дугѣ.
- забовѣри свр. заборави. — Пѣјдем за нештѣ и забовѣрим за квѣ сам пошлѣ.
- забрѣен, -а, -о који је заборављен. — Забрѣено му прѣво ѣме, сви га ѣкају Сѣрка.
- забрацување с стављање мараме на главу, забрађивање. — Брѣ, мѣже, трѣбе ми мѣрама за забрацување, трѣбу ми опѣнци за обување, трѣбу ми дрѣе за премунѣвање, а тѣ ништа.
- забраѣе несвр. 1. ставља мараму на главу, забрађује. — Марѣја Сѣвдина е свѣ млѣденевесте у салѣ премеђувѣла и забрацувѣла. 2. вара у послу, продаје исту робу по различитој цени према томе како процени муштерѣрију. — Едногѣ забрѣдиш сѣс стѣ бѣнѣ, другуга сѣс двѣста, некугѣ и сѣс пѣвише, вѣшар е тѣј, куѣ-кугѣ.
- забраѣе се несвр. ставља мараму на главу, забрађује се. — Свѣи дѣн се забраѣе у другѣ мѣраму.
- забѣтан, -а, -о који је нагуран. — На попѣтога из Плѣжину бѣше забѣтана главѣ у наклѣден шпѣрет. Текѣ га нашлѣ умѣренога.
- забѣтѣ несвр. 1. погурава, загурава. — Ауто му се нѣче пѣли, па свѣко јѣтро мѣра да га забѣтѣ да би се упалил. 2. угурава, утерује силом. — Забѣтѣ га чврсто.
- завѣнут, -а, -о захваћен. — Ел завѣнута тазѣ водѣ? — Овѣј стрѣн убил град а овѣј остѣла не завѣнута.
- завѣчан, -а, -о захватан. — Ако е сѣно завѣчано (од ѣишу), стѣка га сѣлом едѣ.
- завѣчање с захватање. — Вѣду за завѣчање имамо код колибу, ѣдма тѣј, јѣко ни згѣдно; а за стѣку на пѣток, дѣле.
- завѣе свр. завеје. — Пѣзи да те нѣгде не завѣе снѣг.
- завѣцен, -а, -о који је заведен. — Завѣцена дѣца, онѣ несѣ сама знѣла тѣј да урабѣте.
- завѣка свр. почне безгласно да плаче. — Тѣлко ми нѣѣи пѣт, снажалѣе да ми дѣјде да завѣкам, а и завѣкам си.
- завѣка се свр. безгласно се заплаче. — Од мѣлко се завѣка.

завирчич м мали вир, вирчић, вирчић у који се једва накупило нешто воде.

— У Балтину ливаду, под онуј врбу има два-три завирчича.

завлачѐ свр. завуче, увуче. — Ел мѐж да завлечѐш рѐку у овѝја шупљар да извѝдиш јѝјца?

завлечѐ се свр. завуче се, увуче се. — Завлечѐ се у нѐко ћушѐ и цѐл дѐн текѝ преседѝ.

завлчѐ се свр. завуче се. — Пази да се пѝлето не завлчѐ мецу грѐде.

зѝврањ м клин који спаја јарам и процеп на воловским колима. — Ерѐм тѝј, а зѝврањат га нѐма.

завратѐсан, -а, -о који је снажно ударен по врату. — Оди кѝко завратѐсан.

заврѝ свр. крене, крене мноштво један за другим. — Од рѝну зѝру нѝрод заврѝ у Палѝнку на вѝшар.

заврже свр. (поред обичног значења) приметне плод (о биљци). — Тѝкве цѝвтѝ а нѐче да завржу.

заврже се свр. завеже се, свеже се. — Кѝд се овѝја нѝјлонѝни конѐпци завржу, тѐшко се разврѝе.

зѝврња ж клин који спаја две струке руде на воловским саоницама и који спаја јарам за ту руду.

заврта несвр. 1. заврѝе. — Он сѝмо заврта шрѝфови, нѝшта дрѝго не раѐбити у вѝбрику. 2. почиње да врти, само мало заврти. — Завртам овѝј дѝвку вѐч пѐла сѝт и не мѐг да ју провртѝм, нѐћи тѝрд материјѝл. 3. лагано враћа овце да не иду у штету, прибирајући их у гомилу, при чему се оне лагано крећу округ. — Завртај ѐвце од кѝм онуј дѐтелину. — Завртај ѐвце полѝк по онуј облѝжину, док се не стѝвни. 4. ветар прави ковитлац носећи шушљак и лишѝе. — За вејѝње трѐбе вѐтар да дѝва од еднуј стрѝн, а нѐ да заврта.

заврта се несвр. често се враћа, полази па се враћа. — Кѝв се тѐлко заврташ, ѝјде поодѝ вѐч еданпѝт. — Завртам се затѝј што ѝвек нѐшто заѐорѝим кѝд пѐјдем. 2. почиње да се врти. — Тѐшко се заврта овѝја тѝчак, ал кѝд се завртѝ, пѐсле га не мѐж устѝиш. 3. зашрафљује се, заврѝе се. — На овѝј шишѐ се овѝја затварѝч вѝше не заврта, нѐго си га тѝће онѝк тѝрамо. 4. задржава се, остаје. — Код Мирѐслова се парѝ не заврта.

завѝтен, -а, -о који је добро увијен, добро умотан, зашушкан. — Деѝа су дѐбро завѝтена, ѝма да спѝ ко јѝганци.

заглаѝвица ж глаѝвица, чука, заѐљен врх брда. — Иза онуј заглаѝвицу пѐсле дѐјде равнѝште.

загњѝзди се свр. 1. намести се на неком положају и ту остане. — Сѝва се

- загњездил у „Леду” и туј дочекал пэнсију. 2. седне и добро се намести између неких ствари. — Седи туј и загњедди се некако између тѣј врѣче, а ја чу да водим волбви.
- загњѣтен, -а, -о који је загуран, завучен, угуран. — Парѣте најдбше загњѣтене над чѣрчиво.
- загорчѣуе несвр. загорчава, чини горким. — Штó ми живот загорчѣуеш, штó се не лѣкнеш од мѣн?
- заграѣден, -а, -о који је заграђен, ограђен. — Авлија ни заграѣдена од свѣ стране.
- заграцување с заграђивање, ограђивање. — Тóлко моѣ заграцување и кокошће пак излазе негдѣ.
- загревѣуе несвр. загрева. — Спи уз мѣн та ме загревѣуе.
- загревѣуе се несвр. загрева се. — Кóлко гóд да кладѣш бгањ, овáј се сóба не загревѣуе.
- загревување с загревање. — Преди утакмицу играчи прво имају загревување.
- загриба несвр. захвата кашиком или чим другим неку течну, житку или зрнасту масу. — Загрибај с п́лну лож́ицу. — Квд сипѣмо ком́ину у б́бчу, ми загрибамó с лóнац.
- загроза ж особа која се својим неумесним речима или неумесним понашањем згади осталима. — Љѣђе се склањају од туј загрозу.
- задавен, -а, -о који је задављен. — Прича се да е Гбца, ајдѣк на крај задавен сѣс сици́мку.
- задељѣуе несвр. 1. почиње да деље, почиње да зарезује. — Почѣл да задељѣуе грѣде и ману́л и, а се́хира се туј остáла. — Задељѣуе у ра́буж. 2. овлашним ударцем секире скида мало коре са дрвета ради обележавања. — Задељѣуем са́мо горуње ку́и че да сечѣмо за грѣде.
- задија се свр. почне убрзано да дише, задише се. — Дор излѣзнем из салó, у Дѣл ја се ја́ко зади́јам, па пóсле са́мо изди́вуем.
- задремѣуе несвр. задремава, дрема. — Сѣдал ус кубѣ па почѣл јóш пред вечѣру да задремѣуе.
- задѣжи свр. угуши, удави. — Голѣмијан орѣј задушил сл́ивуну.
- зађине свр. погине, загине. — Зађину́л ми мѣж у ов́ија сад́њи рáт.
- зажбгли свр. упрегне вола и стави жаглу у јарам. — Ел си дóбро зажаглил лѣвотога вола, нѣшто ми сумљ́иво.
- зажбгљѣуе несвр. пошто је утѣрао вола у јарам ставља жаглу и тиме завршава упрегање. — Пази како́ зажагљѣуеш, ел онó дѣсната жбгла крива.

заждрљавее свр. постане крмељивих, водњикавих очију. — Зажрљавел од пијанлѣк и од неспањё. — Необрѣтвен, заждрљавел, рѹће му се тресу и ѣска ређиу.

зажиња несвр. почиње жети. — Томбн ми зажињамо онуј њиву на Дрѹм онб пбче да рбси ѣиша.

зажлтее свр. жаути, почне да жути. — Круше јбш не бёоше ни зажлтеле а мангѹпи и обрали.

зажмава несвр. почиње да жмури; заспава. — Само што сам почела да зажимавам онб трбпнуше врата и ја се разбудѣ. — Нё знам квб ми е, не зажимавам целу нбч.

засвёри се свр. уплаши се и остане у сталном страху. — Засвёри се детё и не смё да улёзне у шталу ни за мѣлога Ббга, ел булча га едбпѹт малко притѣсал уз дѹвар.

засѣда свр. зазида. — Рёшил сам да засѣдам овај врата, па да отвбрим дрѹга, на онуј стран.

засѣдан, -а, -о који је зазидан. — У темелъ засѣдана овнбва главá, по обичај.

засидѹе несвр. зазиђује. — На недомбртрену дёцу сидари засидѹју сёњћу у темелъ и таква дёца пбсле ѹмру.

заѣда несвр. 1. почиње да једе, начне нешто да једе. — Квд почё да заѣдам јáблку, зуб ме јáко заболе. 2. заједа, задиркује, започиње кавгу. — Рёкал сам ти гоца пѹт да ме не заѣдаш, ел ч лбше да се спроведёш.

заѣда се несвр. 1. заједа се, задиркује се, заподева кавгу. — Млбго би ти ббље билб да се не заѣдаш сбс свáкуга, ел че ти нёћи од тија лѹђе мбж јѹтре затрёбу. 2. заглављује се (о некој справи). — Овај се брáва чёсто заѣда, ел ју опрáљај, ел купѹј нбву.

зáјде свр. 1. зађе (о сунцу). — Јбш кѹј час па че слнце да зáјде. — Дё да га ми најдемо док не зáјде слнце, а пбсле од тбј нёма ништа. 2. уђе. — Квд зáјдемо у áлогу, ѹбаво че се одмбримо у ладавѣну. 3. заиђе, заобиђе. — Пáзи да ти не зáјде иза грбѣну. 4. добије много нечега на лак начин и одмах заборава како је то стекао. — Етё текá, нёка будáла најде па зáјде.

зáјем м зајам. — Не раббтим код нёг за пáре, врчам му зáјем.

закáвче свр. 1. почне да лаје, залаје. — Чѣм наш Рáшко закáвче на капију, ми знаямо да нёћи ѣде. 2. почне нешто да захтева и то тако учестано и упорно да се ономе од кога се то тражи чини да овај што тражи у ствари лаје. — Квд те тбј створёње закáвче за нештб, мбра га добије ел нѣкако.

закáра свр. сатера, утера. — Дё да глёдамо нёкако да лисицуту закáрамо у

- оңуј склѡпчину, там че ју полбсно убијемо. 2. почне да кара, да грди.
 — Закара га јѡш од капију и кара га до вечѣру.
- закара се свр. почне да се кара, почне да грди, почне да се свађа. — Савеѣта се закара сѡс њѡјнога Лису јѡш јутром и карају се цел дѡн.
- заквали свр. захвали. — Уместо да му заквили, ѡн пѡче да се кара по њѣг.
- заквали се свр. захвали се. — Заквили се, сине, на чичу што ти дал бѡнбѡне.
- заквалнос захвалност. — Требало би да осѣчаш заквиалнос за моју доброту.
- заквалуе несвр. захваљује. — Млого заквиалуемо што сте ни тѡј учинили.
- заквалуе се несвр. захваљује се. — Клања се, заквиува се, клања се, заквиува се, да мѣн вѣч дѡсраме од туј измотацију.
- заклади свр. захлади, постане хладније. — Свиње се кѡљу ѣј натам, кѡд малко заклади.
- закладнеѣ свр. захлади, постане хладније. — Одѡпутра нѣкво закладнѣло.
- заклацување с подлагање ватре, ложење ватре. — Ако не запрѣчеш добро жар, јутре ти не ћине нѡво заклацување.
- закљевушти свр. поѣе убрзано шепајући. — Кѡд га јурнуше пандури, ѡн заклѣвушти уз Орешак, не мѡж здрав да га стигне.
- закѡди несвр. заѡди, залази (о сунцу). — Кѡд је јака жега, јаганци да испуштиш кѡд сѡнце пѡчне да заѡди.
- закомлца свр. 1. одједном почне да муца, замуца, почне да говори неразговетно. — Кѡд се збуни, ел кѡд се уплаши, ѡн закомлца у врѣву. 2. падне у ропац. — Одеданпѡт закомлца, закомлца, прѣврну ѡчи и умири се.
- заѡпа се свр. (поред обичних значења) занесе се у копање, занесе се копајући. — Томѡн се бѣо заѡпала, ѡнѡ удари ћиша и ја морѡ да тражим сѡшину.
- закртица ж закерало, зановатало, онај који стално придикује. — Кѡѡ мѡж да рабѡти ѣдна закртица нѣго да закртуе. — Тѣј закртице трѣбе чѡвѣк узам да натѣра.
- закртување с закерање, зановатање, придиковање. — Њѡјно ми закртување довѣ дошлѡ.
- зѡлбснут, -а, -о који је занешѣн, ударен, шашнут. — Ти си изгледа ми малко зѡлбснут, кѡд тека врѣвиш.
- залѣје свр. залаје, почне да лаје. — У срѣд нѡч залејаше кучичи по курјакѡгога.
- залетѡ свр. 1. странѡ тело уѣе у душник (мрвица, кап ѡсе и сл.) и изазѡве кашаљ. — Залетѣла ми трошѡнка и не мѡг ју искашљѣм. — Док едѣш,

нембј да врѣвиш да ти не залети. 2. да почетну брзину, забрзи. —Прво сáнће дóбро да залетиш па тбг да сѣднеш на њи, да видиш колкó че долéко д иду.

залужен, -а, -о који је умазан, испрљан нечим житким (блато, балега и сл.). —Нéч вáлда сѣс залужену подупину д идеш нá оро. —Он стáлно тѣра залужени волбви, нíкад и не истимáри.

залура свр. 1. залута, изгуби се, дене се. —Кудé ли е залурáла старчуљи-нана, одавна га нéма. 2. почне да лута, крене у скитњу. —Залурамо тéка напри́вечер и цѣлу нбч лурамо по сока́ци.

залура се свр. крене у скитњу, крене у неодређеном правцу. —Залура се ко глúво кúче.

заљутен, -а, -о у коме је доста љуте паприке. —Варивóво ти добрѣ заљутено.

замѣрито прил. за замерање, за замерити. —Њéму не замѣрито што текá раббти, ел бн човéк не дочува и не довицуе. —На детé не замѣрито што се умбча у крѣвет, ал кбд поодрастé, тбг не смé више.

замѣта несвр. (поред изнетог значења) заноси у ходу, шѣпа скоро непри-метно. —Замѣта мáлко с лѣву нóгу.

заметáње с 1. подизање и стављање терета на раме. —Код заметáње кошѣви че ти трéбе нѣћи помáга, нéч да мбж сáм. 2. лагано шѣпање у ходу. —Не примечуе се млóго његóвото заметáње.

замлзѣ свр. 1. почне да музе. —Од онбј телиште не мбг да замлзѣм крáву, мбра да пóчнем да га врзуем. 2. опчини некога, занесе некога, стави некога под свој утицај. —Којá ли те, брѣ, Срѣтене, тóј тóлко замлзла да не смéш сѣс дру́же девбјће ни да проврѣвиш?

замлзен, -а, -о који је заведен, опчињен, занешен, који је пао под јак туђи утицај. —Ти си, бра́јко мбј, замлзен, сáмо нé знам куи те замлзе.

замбча свр. 2. запиша. —Кúче замбча свáку бандѣру и свáћи кáмен покре куи прбјде. 2. дигне руке од нечега, батали посао, прекине односе са неким. —Мбре, замбчај тóј и глѣ си рáботу.

замочуе несвр. 1. запишава. —Не замочуј шáтор у куи спíш, мбж да смрдí; али га ббље сáм замбчај нѣго дру́жи да га замочују. 2. диже руке од нечега, оставља посао, прекида односе са неким. — Ымаше гоцá приете-љи и познáници, али какó се пóдвати сѣс онуј кúрву, бн пóче да и замочуе.

замржнување с замрзавање. —Ако дóјде до замржнување плáту, лóше че е.

замрктí се свр. овца почне да пландује. —Да пáзиш да ти се бвце не замрктú рáно.

- занеат м занат. — Дáл си сина на тишљерсћи занеат.
- забка свр. почне да виче, почне гласно да дозива. — Овѝја овáм, нáши комшије ће заокују ко залувави, мѝслиш це избѝју. — Забкај га, па ако чѝе, чѝе, ако не чѝе, нѝком нѝшта.
- запáнтен, -а, -о који је запамћен, остао у сећању. — Вѝден не запáнтен по добрб.
- запáрен, -а, -о 1. врелом водом и рујем поливен ради дезинфекције. — Свá су бурега запáрена и бпрана, сáмо чéкају да се у нѝ сѝпе винб. 2. превише врелом водом преливен при чему се појавио негативан ефекат. — Запáрено прáсето, затбј се нéче шури.
- запáри свр. 1. у опрану бурад налије врелу воду и руј, ради дезинфекције. — Ел си запáрил ббчву, ел несѝ? 2. превише врелом водом прелије нешто при чему добије негативан ефекат. — Пáзите да не запáрите свињуту, ел нéчете да мбжете да ју оскубéте.
- заперчинбше свр. врх ексера, који је прошао кроз материјал који се закуцава, савије и ударцима забије натраг и даску. — Ако бч да ти се тбј не расковѝе, иксéрити мбра да заперчинбшеш.
- запáна несвр. (поред изнетог значења) много ради да би стекао. — У тѝј кућу сáмо бн запáна, дрѝђи, клáј—клáј.
- запáна се несвр. запиње се, напреже се. — Квд га удáра, бн се запáна. 2. закључава се. — Запáнамо се свáку вéчер, стрá ни од ајдѝци и од овѝја што нѝшта не раббте и бче ўбаво да жѝве. 3. упиње се да нешто докаже, жустро се залаже за нешто. — Дé, не запáнај се тблко, мбж да испáдне нáопако на гдé це дéнеш пбсле.
- запинáње и запињање с закључавање врата. — Запинáње лапóва нéче да заустáи, ел бн ако е решѝл, бн мбже и врáта да потрбши.
- заплéска свр. убије киша (орање), набије. — Сáмо што поорáмо, пáде ћѝша и зáплéска орањето. — Сáмо што посади градину, пáде ћѝша и зáплéска ју.
- заплéскѝе се несвр. говори којешта, говори будалаштине. — Ајдé бѝди бзбиљан, нембј да се заплéскѝеш.
- заплѝжди свр. замаје, узме памет за тренутак, залуди. — Зáплѝжди ни нéкво те си не пресéкомо синбч вечерњачу, него ју мбра сечéмо дбнбс на Свéти Јовáн.
- заповецѝе несвр. заповеда, наређује. — Нéч тѝ на мэн да заповецѝеш, ш те остáим са свé дéцу и ц ѝдем код мáтер.

- запóдлго прил. за дуже, за дуже време. — Да ми зájмиш пáре, али за пóдлго.
- запóбди свр. почне да полази ал никако да пође, одуговлачи са поласком, полази али споро. — Дунáвка си запобди éј, има с́лнце јóш едбн остбн да зájде, а отíде си úтавнин. — Гóсти си запобде јóш у дéсет сáти, а растúре се у п́рви пéтли.
- запóпен, -а, -о који је уведен у свештенички чин, који је постао поп. — Запóпен и бн кбд и пóп Милíја.
- запóфичи свр. завитла, баци. — Кúвар ми сипúе нéћи чорбу́лак у пóрцију, а јá ју запóфичим у ливáду.
- запré се свр. заустави се. — Кóбла се сáма запрше у éдбн брэг, а томбн помислé бдоше до ђáвола.
- запрéбди свр. 1. почне да прелази. — Војскá запрéбди Тимóк úјутру и до напр́ивечер јóш пребди. 2. прекипи лонац па садржина почне да излази. — Томбн јá успавúем детé, онб грне у огњíште запрéбди, дíже се турлб, јá трч да га измбкнем, онб ми детé ú руђе, јá остáљај детé, онб ми васу́љат íспреоди.
- запр́ида свр. почиње да преде. — Запр́идам вретéно ал га не мбг запрéдем, одебелéли ми п́рсти од копáње и плевéње.
- заревúе несвр. 1. закопава, затрпава. — Заревúју цркнóтога волá. 2. загрђе кукуруз. — Јúтре че да заревúемо у Сврáнину мртвин.
- зарежúе несвр. ставља резу наврата. — Свáку вéчер зарежúем гóрњу капíју да не улéзне нештб да и не поедé кокбшће.
- зарéзи свр. стави резу на врата. — Јóш сáмо да зарéзим врáта и бдма побдим.
- заржúе несвр. режи по некад, режи по мало. — Кúчето нéче да áпе, ал си заржúе.
- зарíнут, -а, -о који је закопан, затрпан. — Стрéљани и зарíнути у éдну дúвку, како стбка.
- заровуáње с. 1 заплакивање, наплакивање. — Њбјно заровуáње не узíмај бзби́лно. 2. стављање у ровницу, у трап. — За заровуáње шаргарéпу трéбе ти песбк.
- засвб́ји свр. присвоји. — Дáл сам му мистр́ију да се послуша ко човéк, а бн ју засвоил и не врча ми ју.
- зарúча несвр. поручује, позива. — Зарúча ми да íдем до нéг.
- засвиткавéе свр. заси́јају му очи (од суза или од пића). — Чим га вíдиш да е засвиткавéл, да знáеш да е добрé п́нул.

- заседенђе свр. почне да седенђе (в). — Од кѣд заседенђуемо па до Божич и напредем и изачем.
- заседенђе се 1. почну се правити прела. — Заседенђе се од Пробрађење, па се седенђе све до Божич, после не тѣлко. 2. занесе се увече у ручни рад и изгуби појам о времену. — Синѣч сам се заседенђувала и седенђувала сам до друђи пѣтли.
- заскрца свр. 1. зашкрипи, почне шкрипати. — У собу улазим полѣк, на прѣсти, онѣ пѣтос заскрца, женѣ се разбуди и настѣне рѣсправа. — Кѣд заскрца кревѣт, ти знаѣш кѣд рабѣте. 2. почне да закера, да прекорева. — А нешто погрѣшим онѣ ѣдма заскрца искрца ми кѣј знаѣ кѣлко.
- засѣма свр. 1. стока почне да пасе крупним захватима (нарѣчито предвече и кад је трава крупна). — Бѣлка засѣма дѣтелину чѣм улѣзне у њѣ. 2. почне облапорно да једе, почне да једе као да је побегао из глада, једе брзо крупне залагаје. — Јѣш сви несѣ сѣдли, бн засѣма, жив срѣм ме издѣ, ал мѣти си га не учѣла. 3. хвата крупним захватима при неком пољском послу. — Сѣвија Мѣлојкова кѣд засѣма у жѣтву, рукѣлѣ сѣмо пѣдају и никуј не мѣж да ју стѣгне.
- засѣма се свр. 1. почне да пасе крупним захватима. — Рѣјка се бѣше засѣмала у дѣтелину; ѣвати ме стрѣ да не препасѣ. 2. почне облапорно да једе, почне да једе као да је из глада побегао, почне да једе брзо крупне залагаје. — Засѣма се ко свиѣѣ. 3. занесе се у неки пољски посао при чему хвата крупним захватима. — Засѣма се у жѣтву, ко да нема и јѣтре дѣн.
- застѣвина се свр. почне да се смркава, почне да пада мрак. — Мѣти ми ѣ реклѣ, чѣм се застѣвина да бѣдем дѣм.
- застѣне свр. остане, преостане. — Нек застѣне неђи динѣр за црѣни днѣ.
- застѣи се свр. застави се и дѣже ту остане. — Зѣстоја се сѣнце на сѣрд неѣбо, /да поглѣда чѣдо девојѣчко/ какѣ сѣле сѣс елѣње орѣ.
- застѣпи свр. 1. сусретне и застави. — Зѣступи ме и пѣче да ми прѣча неђе бѣљѣвѣтине. — Идѣ заступѣи волѣви да не идѣ у штѣту. 2. стане испред и заклони поглѣд. — Дојдѣ дѣда Мѣлѣча и зѣступи ме бѣш кѣд је Алѣксиѣ сѣвијѣл желѣзо ѣ зуби.
- затѣче несвр. кокошка лагано и отегнуто кокође, скоро као да запева. — Кокѣшка затѣче.
- затѣиши свр. 1. заклони, заслони. — Кѣј украде Дренѣвѣ кошѣуље... /рѣвени му сѣнце затѣишили/. 2. направи малу брану и застави воду. — Чѣ да затѣишим потѣк да мѣг лѣсно да си завѣчам вѣду и да ѣма гдѣ да поѣм стѣку.

- затлѣсти свр. замасти, стави масноћу у јело. — Оч ли да затлѣстиш малко васуљат ел че остане пѣсан?
- затлѣсти се свр. замасти се, појави се масноћа на површини и почне да се пресијава. — Бѣље лѣча да се затлѣсти свс зајтин него с маз. — На Драгутина се затлѣстило чалѣ.
- затѣпен, -а, -о 1. затопљен, заливен. — Затѣпено мѣсо у маз па останено за назиму. 2. умочен у нешто, утопљен. — Дáдо му малко затѣпен лѣб у пржено.
- затѣпено с умочен хлеб у неко јело. — Квд ти испадне лѣб из рѣће он прѣцве пáдне на затѣпено.
- затракуе несвр. 1. закера, замера. — Купил би ја тѣј, ал квд дѣдем дѣм, женá че ми ѣдма затракуе. 2. запиткује, запиткује и постаје досадан. — Немѣј ме тѣлко затракуеш, чѣеш ли.
- затрљан, -а, -о трљањем уклоњен траг, трљањем поравнат. — Затрљана му дѣра.
- заћисне свр. набрекне услед влаги (неки дрвени суд) и после тога добро заптива. — Чу да тѣрим чебѣр у Тимѣк да заћисне.
- заћисне се свр. 1. залени се за тло, срасте са тлом од дугог стајања на једном месту. — Овај се дѣска заћисла зáзам, не мѣж ју откѣриш. 2. дође у посету и не зна да пође, заседи се. — Душка јѣш оцѣтра дошла и тѣј се заћисла, па си не отѣди. 3. набрекне од влаги и добро заптије. — Заћисло се и онѣј старѣно бѣре, а мислѣл сам да нѣче да мѣже.
- заћисни свр. за тренутак испољи накисели укус. — Прво заблажни, пѣсле заћисни. — Вѣлим вишњу да ми заћисни у ўста.
- заћитен, -а, -о који је закићен цвећем. — Гроздану не мѣж да видиш а да не заћитена свс голѣмо цвејће.
- заћурли се свр. забради се тако да јѣ се виде само очи. — Заштѣ си се, сѣле, тѣлко заћурлила?/ Од коѣга, мѣмо, бѣло лице кѣиеш?
- заузал м врста узла који се тако веже да се јѣдва може одвезати, упор. заузлем. — Па ел несѣ могѣл да га вржеш на кукљѣц па да се лѣсно одврже, него си га врзал да свг мѣра бѣртва да работи.
- зачува свр. задржи да чува, остави да чува. — Ёто, зачува пѣвише овчѣце а свг нѣма с квѣ да и израним.
- зачукан, -а, -о који је забијен, који је набијен. — Што у овај вѣрата не зачукан ексѣр да си чѣвѣк мѣж закачи капѣт. 2. мало ударен, ненормалан, блесав. — Пушти га, ѣн дѣјде малко зачукан.

- зачури свр. задими, запуши. — Млóго зачурило у овуј сòбу, отвори мálко пéнцер. 2. запали (цигарету). — Дé, сéди да зачуримо по едну.
- зачури се свр. задими се, запуши се. — Што се овòлко зачурило унутра, ел спéпено кубé, ел се затíсли һунци?
- зашљапа свр. 1. почне да гаца по води, житком блату или расквашеном снегу. — Онáк бòса зашљапа по онíја водурља́в снэг и отíде у комшилбк. 2. почне да говори којешта, почне да баљезга. — Не мòжеш да знáеш кадá че да зашљапа, а кадá че да врéви како трéбе.
- збију се свр. потуку се, побију се. — Дечијана чás-чás па се збију.
- збирање с сакупљање, сабирање. — Мéн млóго болí грбина у збирање слíве.
- збу́та се свр. 1. почне да се гура одједном, почне да се комеша. — Квд отворише капију, нáрод се збу́та, тéше ме прегáзи. 2. збије се, сабије се, угура се, стрпа се, смести се. — Мíслиш ли да овòлһи нáрод мòж да се збу́та у едбн вагбн.
- згавéља свр. скочи, ухвати за врат и обори (о псу). — Нáш Буби згавéља е́дно кучиште.
- згавéља се свр. здави се (о псу). — Згавéљаше се кучичи.
- згòтвен, -а, -о који је припремљен за јело, зготовљен. — Квò има згòтвено за ручбк?
- зглéжди свр. затупи неку оштрицу из немарности или од дуге употребе. — Куи́ зглéждил рéз на рендéво?
- зргурáви свр. набора, збора, направи таласе, згужва. — Овáк овíја һунци не мòж да улéзну едбн у дрúгога, затóј едногá мòра да мálко зргурáви-мо.
- зргурáви се свр. набора се, збора се, згужва се, смежура се. — Квд врљиш најлбнску һесу у бгањ, онá се прво зргурáви па пòсле изгорí.
- згрéбен, -а, -о 1. који је изгребан, огребан. — Штò си згрéбен пò очи? 2. грабуљом сакупљен. — Свò сéно згрéбено, сáмо да се натовáри.
- згрéе свр. загреје. — Тíја нíгде не мòж да згрéе вòду.
- згрóма свр. баци на гомилу неке предмете који зазвече. — Згрóмај тóј у рвину и иди си дóm.
- згрóма се свр. згомила се нешто уз звук, падне множина уз звук. — Згрóмá се нéшто од товáн.
- зда́ве се свр. одједном почну да се уједају (о псима), споречкају се, посвађају се (о људима). — Зда́више се кучичи, иди́ виц да нé и нáша Розамунда тáм. — Снаáта и свекрвата чás—чás па се зда́ве.

здржа несвр. задржава за себе (реч, мисао). — Збрка не здржа, квó има она́ ти га ка́же, а тóј не сва́ћи пúт добрó.

здригóсан, -а, -о 1. који је постао пихтијаст, који се је коагулисао, који се је прогрушао. — Чíм питУије несú здригóсане, него до́јду она́к ка́ко чóрбаве, да зна́еш: ел у њí има ма́лко месо ел су недовáрене. — Já вóлим ја́јца квд несú мло́го препржена него са́мо она́к ма́лко згригóсана. 2. уљу́дан, који води рачуна о своме понашању. — Квд смоу́ љуђе, немóј да си́ла, него буди ма́лко здригóсан.

здригосúе се несвр. 1. течна материја постаје чвршћа, пихтијаста, згрушава се, коагулише се. — Питíје беч почéле да се здригосúју. 2. поправља понашање, поправља владање. — Глéd какó љуђе рабóте, па се и ти здригосúј, немóј да си расбпñк.

здригóше се свр. 1. течна материја постане чвршћа, пихтијаста, згрушава се, коагулише се. — Квд се разљíју питíје по тањíри, онé се остáе на студенó да се здригóшу. Оцúтра се здригосáло млекó док сам га варíла, морá да е судат бíл нечис. 2. поправи понашање, поправи владање. — Чу́еш ли тí мене, ел че се здригóшеш, ел чу те ма́нем.

зеблóћа ж хладноћа, мраз, студен. — На овúј зеблóћу се не излáзи, без пóтребу, из sóбу.

зејтинљíв, -а, -о 1. који је зеленкасто жут, који је боје зејтина. — Купíл ми Бóшко зејтинљíву ма́раму. 2. који је премазан зејтином, који је испрљан зејтином. — Дé ми закопчí таслице, мéн зејтинљíве ру́ће.

зеленíкав, -а, -о и зелењíкав, -а, -о 1. који је зеленкаст. — Вáрди се од онíја куí имају зелењíкави бчи. 2. незозрео, несазрео. — Пшеница јóш зелењíкава за жéтву, éј, тáм не́ћи дбн па че да буде.

зељíце с дем. од зеље (купус). — Узé да пристáим зељíце с ма́лко месцé; че ми дбјде зéт.

зељник м пита зељаница, зељаник. — Бáба напраíла зељник, а децá нече да га едú, не вбле.

земљéн, -а, -о 1. који је направљен од земље. — У земљéн суд éдење пóблаго. 2. који као да је од земље, који има земљану боју. — Дошбл земљéн у лицé.

зимóвача ж бот. зимска крушка, тј. крушка која сазри после брања, у току зиме.

зимóвка ж бот. в. зимовача.

зјáч. бот. дивља метла, пољска метла *Xeranthemum annuum* L.

зóбне свр. једном кљуцне и прогута; позобе неколико, позобе с времена на време. — Já сам мислéл че е крупно а кокóшката га зóбну од еданпúт.

— Чу да збнѐм пе-шѐс зрна грбзје, кóлко да си размóкрим úста. — Збб-нем по нѐћи пúт грбзје, али слáбо вóлим.
 зомѐси свр. замеси, почне да меси. — Ёво, сáмо да зомѐсим лѐб.
 збрле прил. силом, тешко, једва. — С његóвуту шкóлу збрле íде. — Збрле сам га натерáла да кúпи нóво решѐто.
 збрно прил. обавезно, под морање. — Нѐ збрно да ми бдма врнеш пáре, али да ми врнеш квд íмаш.
 зорња́к м полни чин у зору.
 зиáпају се свр. одједном се посвађају, жестоко се посвађају. — Зцепáше се како псѐта, почѐше да бкају и да се псу́ју, па и за кáмење да се слáгају.

S

сбдбнка ж задњи калкан на запрежним колима. — Сáдњи калкán се нѐгде зовѐ загúзак, нѐгде сбднѐилка а код нáс сбдбнка.
 сбднѐилка ж задњи калкан на запрежним колима. — Квд бѐремо момóрузу ел грбзје, на кóла тóримо и сбднѐилку, онáк не.
 сбѕне се свр. свом тежином се баци на нешто. — Сбѕне се на крѐвет са свѐ кáљаве чíзме.
 сбн речца којом се опонаша звонак звук. — Квд нѐћи прдне, Слáвко на бáбу Катарíну рекнѐ: "Óвде сбн!"
 свѐчка ж дечја играчка која звечи кад се клати, звечка. — Ако детѐ бче да прировѐ, дáј му свѐчку нек се íгра.
 свíрчица ж дем. од свирка, мала рупица кроз коју се може гледати. — Ако ч да глѐдаш кад се у штáлу кúпу голѐ девбјђе, да се поткáчиш на столíцу и гóре на вр врáта íма ѐдна свíрчица.
 сврчí несвр. зврји, зуји. — Цѐл дбн сврчú áута по дрúм.
 сѐса несвр. 1. мрда задњицом напред-назад у полном чину (женски парт-нер). 2. вара, завитлава, шали се. — Нембј да мѐ сѐсаш.
 сѐса се несвр. шали се, завитлава се. — Ел се сѐсаш, ел íстин текá билб?
 сѐсне свр. 1. мрдне задњицом напред у полном чину (женски партнер). 2. превари. — Сбг си ме сѐснул и нíкад вíше.
 сѐсне се свр. превари се. — У, мáјку му, пáк сам се сѐснул.
 сбр м зорт, сила. — На сбр нíшта не мбж да бóде.
 сркалце с лампица, царић. — Íма куí лánпицу зóву сркалце.
 срнси се несвр. 1. бубри, напиње се, нараста. — Онáј зрна што си посејáла

- почела се срнсе, још мálко па че да ницају. 2. љути се, дури се. — Немóј Дракшу ништа да дираш, бн се бдма срнси, бче да љусне.
- субр́и несвр. стражари, чека. — Цéлу нóч субр́им пред нòјна в́рата, а она́ ме не пúшта.
- су́и несвр. зу́и. — Су́е мýе, су́е бсе и штр́шељи, свé се усу́јало.
- сурепл́ив, -а, -о који је несташан, живахан. — Свá су деца сурепл́ива, ал овбóј нáшево, преко свáку мéру.
- сур́и несвр. (поред изнетог значења) 1. шкиљи оч́има, гледа кроз трепавице. — Á, т́и не сп́иш, прáиш се да сп́иш, а сур́иш с бчи. 2. једва светли нека светиљка, чкиљи. — Лánпава едвá сур́и, да л нéма гáс, ел вит́иљ не вáља.
- сýрне свр. 1. зачкиљи, погледа кроз трепавице. — Сýрне с éдно бко ко мач́к квд сп́и. 2. проби́је се светлост на моменат. — На н́ијан пéнцер нéма више да сýрне видало.

И

- и предл. из. — Ови́ја конп́ир и Сòрнчаво. — Тéрам бвце и Студенб́ц.
- иде несвр. врши велику нужду. — Ел идеш у кáпу? — Не иди́ тóј пред в́рата, мáрен те уб́ил, него она́м у кукурéг.
- ижлэ́би се свр. извитопери се, искриви се, почепи се. — Квд се прáи, граца чакмáра мóра дбóро да се удáрају појáнте, ел она́ она́к бче да се ижлэ́би и да се склб́ока.
- íзазам прил. из земље. — Да истр́сиш он́ија сливáк íзазам.
- íзазем прил. из земље. — Трéбе да извáдимо конп́ир íзазем.
- íзам прил. из земље. — Не мб́г га искубéм íзам.
- изáпе свр. изу́еда. — Изáпáл ју нéћи пб́ врат.
- изачé свр. изатка. — До Бож́ич и напредéм и изачéм.
- избунтал́ија свр. изгори великим пламеном. — Ц́икурови плáсје избунтал́ијáше за чáс.
- избурл́ичка свр. промеша неку течност дувајући у њу. — Сви́ња сáмо íзбурл́ичка по пом́ије и бстаи и.
- избурул́ичка свр. промеша неку течност дувајући у њу. — Ни двн́бс не телá пом́ије, сáмо и íзбурул́ичка и бстаи и.
- извáча свр. похвата. — ”Квд дóјдем лéти на рáспус, извáчам свé рíбе по Тимб́к”, вал́ил се Матéја.
- извáча се свр. 1. похвата се, сви се ухвате. — Извáча се нáрод зá ру́е, па íгра. 2. излови се, похвата се. — Из ов́ија потóк се мб́ж извáча свá рíба.

извезе се свр. напне се, надује се, удебља се, удебља се преко мере. — Магдалена се једно време беше извезла ко возник, мора да ју е имало једно сто и триес ћила.

изви́скан, -а, -о ишибан танким пругићем.

извлече́ свр. извуче. — Ако чеш да ми помогнеш да извлече́мо кола́ва из ово́ј бла́то, има да попи́јемо по не́ку ређи́у. — Извлéкал си ббј ели́с за бађав; колћи́ ли би бил да си га истин зарадél.

извлече́ се свр. извуче се. — Едв́а се извлéко из ону́ј гужву. — Извлéкал си живу гла́ву и сбг ћути. — Ако се извлече́мо из ова́ј гбвна чítави, дббро че да б́уде.

извлчé свр. 1. извуче. — Не мбг да извлчém онáј дрва из потбк, има текá да си иструлавéу. 2. добије. — Буди мíран да не извлчэш ббј. — Ако извлчém, пбвише пáре на лутрију...

извлчé се свр. извуче се. — Глéдам не́како да се извлчém, да не íдем у вбјску.

изврндупи свр. окрене наопако, натрти; превари. — Пáзи да те тíја не изврндупи.

изврндупи се свр. 1. легне и ленствује, ленствује. — Сáмо поедé и изврндупи се у ладавíну и цéл дбн спí. 2. од умора и претераног рада онемоћа и кљокне. — Претéрано се натоварíл па се ене́ сбг изврндупíл, не мбж се дíгне. 3. натрти се, изложи задњицу погледу. — Јовáна изврндупи дупе на сíнце пред онблћи нáрод, не́ ју срамотá. 4. преједе се па се напне. — Изврндупíл се од éдење.

извунí свр. прохуји. — Извунéше áута, нвчбс не́ће дбба. — Квд накладéш слáму на огњиште онá сáмо извунí проз бцак а нíкакву топлбту не напрáи.

изгла́ви свр. извади оно што је заглављено. — Ако би могбл да изгла́виш тíја кáмен, гредáта би лéгла ббш кáко трéбе.

изгла́ви се свр. извади се из онога у шта се заглавио. — Притíсоше ме врéче, едв́а се изгла́ви.

изгледан, -дна, -дно који је лепог изгледа, згодан, леп. — Девбјчето им и врédно и изгледно, моглí би нáшевога бансбва да жéнимо за нéг.

изглеђáва несвр. бира, пробира; цепидлачи. — Изглеђáва и на пбсал и на ручбк.

изгмечен, -а, -о изгњечен. — Прање изгмечено, сбг сáмо да се испéре.

изгмечи свр. изгњечи. — Трéбе да изгмечимо слíвеве, да пблбсно пре-ћипу.

изговела се свр. једва се извуче, једва изађе, искобела се. — Саплето се и падо у едну ровину, едвa се изговела. — Јутром се едвa изговела из чрђе, мбра неколико пут да га бкаш да се дигне.

изговелису се несвр. лено се извлачи, једва се извлачи, споро устаје. — Изговелисуј се еданпут из тeј чрђе, да не узнем мотку. — Моме ночу сћита а из кревет се изговелисуе за ручк.

изговелише се свр. једва се извуче, тешко се извуче. — Оче ли се тија наш сврндов изговелише дбнбс из тeј чрђе?

изгубен, -а, -о 1. који је изгубљен. — Ел си нашбл изгубену ову? 2. скренуо памећу. — Оди ко изгубен.

изгуди свр. 1. прохуји, прође брзо уз свој карактеристични звук (моторно возило). — Изгудеше едбн дбн аута на гбре кбм Калну. Јутре чумо: Бугари запалили селата. 2. прегрми, претури преко главе. — Че изгуди и тај брука за два-три дбна, па ци буде ко си е и билб.

издаде свр. (поред познатих значења) истури, истакне, избаци. — Детето им слабо напредуе, издалб плече и жлтб у лице. — Свиња издала грбину, тблко ју прасци испили.

издаде се свр. напне се, надује се. — Не давај на бвце да препасу детелину да се не издаду.

издбне свр. 1. издахне, испусти ваздух. — Пробај јако да уздбнеш, па пбсле полбк да издбнеш. — Издбнула ми гума на бициклу. 2. испусти душу, умре. — Едбн дбн че и бн да издбне, сви смо ми под еднб небо.

издбњеу несвр. 1. испушта ваздух. — Издбњеу ми по малко садњата гума, али че да издржи до Зуничје. 2. умире. — Ево, издањеу вeч два-три дбна и не мбж да издбне, мбра да е грешан прeд Бога.

издбњеу се несвр. раздањеује се, дани се. — Јутро бeше бблачно и ћишно и топрв бкол дeсет сати пбче да се издбњеу.

издрскан, -а, -о искидан, искидан тако да висе само дроњци, подеран. — Што си тблко издрскан, ко да су те мeће дрскале?

издруска свр. 1. иструцка. — Издрускаше ми се црева у овeј твоe кочије. 2. изудара некога снажно. — Буди миран да те не издрускам.

издруска се свр. иструцка се. — Ако бч да се дббро издрускаш, да се взиш у кбњска кбла код Драћи Цурку.

издрускан, -а, -о 1. иструцкан. — Издрускана ми свa мешина у овeј кочије. 2. чврсто изударан песницама. — Какб онбј бeше Љуба едбнпут издрускан, не сeча се више за туe женe.

изсебне свр. смрзне се, прозeбне. — Изсебли смб туж зиму по Црни вр. — Крупна стбка мбж да изсебне од студ.

изедно прил. из једног дела, исцела, у комаду. — Очу да ми дадеш пѣт ћила мѣсо изедно.

изем прил. из земље. — Свако дрво расте изем.

изидан, -а, -о 1. изједан, више пута једен па поједен. — Више пут ми е изидана момуруза на туј њиву, али вала више нече. Убичу некуга, ел чу му стѣкуту потруѣм. 2. озидан. — Бунѣр изидан с камење.

изискан, -а, -о измољен, искамчен. — Изискане а не зарѣдене пѣре не донѣсе добрѣ.

изјегње се свр. изјагње се. — Све ми се ђвце изјегњиле.

излѣден, -а, -о охлађен, расхлађен. — Па донѣсе излѣдено пѣиво из бунѣр.

излѣти се несвр. излеће се, говори или уради нешто пре него што размисли. — Сине, вѣрди се, немѣј се излѣтиш у вѣру, немѣј ниѣкад да бѣдеш првњи, бѣди по средѣну.

излѣгне свр. изађе. — Излѣгни на овѣј вѣрата. — Тѣј мѣж да излѣгне на голѣмѣ.

излегуе се несвр. излежава се, ленчари. — Цѣл дѣн се излегуе по ладавине, не пада му на пѣмет да узне нешто да рабѣти.

излекуван, -а, -о који је излечен, извидан. — Бѣђи дѣктуриѣти рѣкоше да е излекуван, а ѣн си пѣк блан.

излипче свр. излипше, полипше. — Излипцаше ни гѣдне кокѣшће од неку блес.

излѣскан, -а, -о изударан шаком по голом дупету (о детету). — Дѣте се смирило затѣј што излѣскано.

излѣцкан, -а, -о суд (ѣоца, буре и сл) опран изнутра на тај начин што је у њѣга сипана вода са неким додацима (сода, песак и сл.) па све то неко време снажно дрмусано. — Мѣж слѣбодно да сѣпеш ређију у тија балѣн, ѣн је дѣбро излѣцкан.

излѣускан, -а, -о 1. извађена зрна из махуне (пасуља, грашка и сл.). — Сѣв васуљ излѣускан, сѣмо трѣбе да се вѣе. 2. ударом скинута глеђ. — Брѣ, брѣ, нѣв лѣнац а вѣч излѣускан, па доклѣ ви мѣслите текѣ.

измѣкља свр. 1. извуче, истргне, исчупа. — Дѣ ми помогни да измѣкљамо овуј лисковачу из дрвниѣ. 2. изудара, изудара мотком, испребија. — Тѣга, штѣто нѣчу улази у туѣе граце измакљаше ѣдну нѣч, да е едѣа остѣл жив.

измѣкља се свр. 1. извуче се, устане. — Измѣкља се из чѣђе јѣш не почѣло ни да сѣвина. 2. искраде се, неопажено оде. — Сѣмо глѣда да се измѣкља кѣд га никуј не види и не добди дѣм док не огладнѣе.

- измије свр. умије, умије све. — Јутром прво измије децу, па се после опраља на другу работу.
- измије се свр. умије се. — Дѣ се изми свс студену воду, па ч да видиш како че ти лбкне.
- измислен, -а, -о 1. измишљен, пронађен, откривен. — Куј ти знае кад а е теливѣн измислен и куј га е измислѣл, ал дѣнѣс се без њѣг не мѣже. 2. који је од превеликог мишљења изгубио моћ размишљања, који је посенилио. — Руће израбѣтене, нѣђе изѣдене, памет измислен, крај е тјј.
- измисли свр. (поред познатих значења) од превеликог размишљања мозак изгуби моћ мишљења. — Чѣш да измислиш и ти твој памет, па чу да видим на каквога ч мајмуна тѣг да личиш.
- измисли се свр. од превеликог размишљања мозак изгуби моћ мишљења. — Памет ми се, сине, измислѣл, па ништа не пантим и млого заборѣљам.
- измрљене (претежно ж. род у множини) све овце оплођене. — Наше ѣвце измрљене, ѣвѣни ни више не трѣбе.
- измуди свр. поломи муда, онеспособи муда некоме, удари ногом у муда. — Кѣд те ритнем ш те измудим.
- измуди се свр. поломи своја муда, онеспособи своја муда. — Како из швалераѣијуту бежал и прерипувал плѣтови ѣн се на едѣн колѣц измудил.
- изнада се свр. изгуби сву наду надајући се. — Нада се, нада, па се изнада; нѣма и да дѣјду.
- изобѣља свр. изобара, пообара. — Нећи му начѣс изобѣљал трмѣ.
- изобѣљан, -а, -о који је пообаран, изобаран. — Изобѣљане крстине у онуј сприју.
- изѣбан, -а, -о који је позобан. — Онѣм покре ѣлогу свѣ грѣзје изѣбано.
- изокол прил. изокола, околѣ, наоколѣ. — Пѣче да ми приѣча изокол за квѣ е дошѣл.
- израѣка свр. искашѣе и гласно испљуне густѣ испљувак. — Нећи израѣкал грѣдни раѣкољци дѣле пред капију.
- израѣка се свр. искашѣе се и гласно испљуне густѣ испљувак. — Тѣлко се нећи гѣдно израѣкал, да ти се цѣва подигну.
- израѣца свр. изроди, роди све. — Циѣгање сѣмо израѣцају децу и пуште и да се сѣнтају и да прѣсе.
- израѣца се свр. роди се и изгуби особине предака. — Израѣца се ѣѣрод, несѣу деѣѣ сѣг ко мѣи кѣд смо билѣи деѣѣ.

- изрѐзи се свр. реза се сама отвори. — Врáта се сáма изрезíла, текá ми причају, ал несбм сíгуран.
- изрезíли свр. избрука, осрамоти. — Тбј нé женá сбс сбв пáмет, íма те изрезíли кбд се нáјмалко нáдаш.
- изрезíли се свр. избрука се, обрука се, осрамоти се. — Свѐ си се изрезилíл код пријатељити, могбл си пóмалко да пíјеш.
- изрíнут, -а, -о 1. који је очишћен вилом и лопатом од ђубрета. — Љбр изрíнут и у њéга прбóтрта нóва слáма. 2. присут неки растресит материјал. — Едбн причáл какб е видѐл изрíнути дукати из едбн ђуп, ал му нíкуј не верувáл.
- изрíпа свр. заврши скакање, одигра (у колу). — Изрíпа Јбца синбч у оро, изрíпа ббш мушћí.
- изрíпа несвр. искаче. — Изрíпају ми јáрета из кбчак, мбра и затвбрим у дрúгу штáлу. — Кбд им учíтељат рече да нéче више д íду у шкблу, едни ђáци јурнуше на врáта, едни изрíпáше проз прбóзор.
- изрíпа се свр. задовољи се скачући, заврши скакање. — Ёбаво се изрíпá синбч нá оро, па сам спáл како јáгне.
- изрíпи свр. искочи, искочи из нечега. — Изрíпи зáјак из грмáн. — Видѐли га лúђе кбд е синбч изрíпíл проз туд пѐнцер.
- изрíпуе несвр. искаче, искаче из нечега. — Кбд је јáк жáр на тúриш конпирí да се печу, онí изрíпују из огњíште.
- изр́ка свр. снажно дувајући избаци слину из носа који је претходно био стиснуо са два прста. — Изр́кај носурíнуту, нембј свáћи чáс да усмрцаш.
- изр́ка се свр. снажно дувајући избаци слину из носа који је претходно био стиснуо са два прста. — Сíне, изр́кај се да ти не висí сбмур.
- изр́ви свр. 1. извади из ровнице, из трапа. — Идí изровí цвѐкла за свíње. 2. избечи очи, погледа зликовачки. — Кбд изр́ви у тебе ко говѐдо, стрá да те сýзне.
- изр́вчи свр. избечи очи, погледа зликовачки. — Вревíмо си од домаћíн-сће рáботе, кбд одеданпúт бн изровчи бчи на мѐне и пбче: тí си овавкбв, тí си онвкбв.
- изр́вчи се свр. избечи се, зликовачки погледа. — Штб си се изровчíл на човѐкатога?
- изр́уби свр. исече до земље. — Изрубíли онúј áлогу дбзам.
- изр́узан, -а, -о који је изударан мотком по леђима. — Изр́узан ко вбл, затбј сбг мíран.

изрупан, -а, -о који је изударан штапом по леђима. — Да си ти била добро изрупан кд е требало, не би сбг дошло до овбј.

изубиван, -а, -о 1. који је изударан, изубијан. — Ене га, лежи изубиван, доле у шанац. 2. ударцима оштећен (о предметима). — Овеј ти, брѣ, јаблће несу здраве, него све некакве изубиване.

изугари свр. пооре стрњику одмах после жетве као припрему за јесење дубоко орање. — У Ластавичко поље смо изугарили, а у Делбарију још несмо.

изугарен, -а, -о пооран одмах после жетве. — Гледал сам, у нека села, до Свети Илију све њиве изугарене.

изуди свр. исече на комаде, искомада.

иседѣ свр. 1. поједе. — Стока че да иседѣ сѣно до Водице, ко чемо после, куј ти га знае. 2. уједе, угризе. — Не иди там да те не иседѣ куче.

исрне свр. провири, одједном се појави. — Таква е притруса у салб да никуј не сме на пенцер да исрне, а камоли надвор да излезне. — Све се надам че да исрне од негде, али га нема.

исрта несвр. провирује, вири. — Сваћи час исрта проз пенцер да види иде ли.

имовит, -а, -о који је имућан, имотан. — Балтинци су љуће имовити; њиве им у равниште, лозја у слобжно место, алође колко бч и све текá.

из предл. из. — Јá сам ис Алдинци, а ти?

исбне свр 1. осуши се, исуши се, пресуши. — Овбј сѣно не мбж да исбне за ѣдвндбн. — Кд исбне прање, сабѣри га. — Исбл бунар, нема ћиша. 2. смрша, ослаби (о човеку). — Од мýку исбл, изѣде га онáј његбва роспија.

исврљање с избацивање. — Дор дбјде до исврљање ствари, има ми млого кое штб да се питамо.

исврљен, -а, -о који је избачен. — Исврљено детѣ са све вду.

исипе свр. проспе, изручи. — Оч ли да исипеш онуј врѣчу у пресѣк?

исипе се свр. проспе се. — Држ грнѣто право да ти се не исипе вариво.

исипуе несвр. просипа, изручује. — Сирутку исипуј у помијарник, да побимо свиње.

исипуе се несвр. просипа се. — Одвади мáлко, да ти се не исипуе док га нбсиш.

исицање с исецање. — Исицање по ивицу.

искањуе несвр. (поред изнетог значења) дуго врши велику нужду. — Не искањуј дупиштето више, не мбг те чекам, смрзо се.

- искањуе се несвр. дуго врши велику нужду. — Ђјде, дѝзај се од говнџто, квџ се тџлко искањуеш.
- искладѝ свр. ложећи ватру изгори сав огрев, изложи. — Квд искладѝш лѝсковаче од ланску гџдин, тџг почнѝ од овуј.
- исколучи свр. тешко и напорно одради, тешко радећи и злопатећи се проживи живот. — Ја сам млого за мџ живџт исколучѝл, свг је рѝд да малко одбнем.
- искрути се свр. 1. извали се из земље нешто што је вертикално постављено (дрво и сл.) — Искрутиѝл се лѝви дирѝк на капију. 2. поломи се главна грана на дрвету у самој ракли где се одваја од друге такве гране. — Искрутиѝла се гџрња грања на старуну јаблку.
- искубѝ се свр. исчупа се, извуче се. — Тџлко е се стврдиѝла земља да се не мџж искубѝ ни струк лук. — Едѝа се искубо да не ѝдем у војску.
- искужљан, -а, -о насилно покидан и просута му садржина. — Искужљана му цреѝа.
- искуйче свр. заврши скичање, искичи. — Код овѝја овам комшије искуйча свиња, мџра да ју заклаше.
- искулучи свр. тешко и напорно одради, тешко радећи и злопатећи се проживи живот. — Што сам ја за мџж живџт искулучѝла тџј не ни црни Цѝганин.
- ислаби свр. ослаби, смрша. — Ислабѝло ми дете у интернат у Зајчар.
- испален, -а, -о 1. обгорео, опален. — Испалени бутуци за у лџзје. 2. испален (хитац). — Испалена трѝ мѝтка у нег, и ништа.
- испи свр. отспава, испава. — Испим ѝдно спање и не мџг више.
- испи се свр. испава се, наспава се. — Дѝзам се квд се дџбро испим.
- испишти свр. исплаче уз писак. — Испиштише деца квд чуше да им е башта пострадаѝл.
- испљиска се свр. пљискањем се нека течност проспе из суда. — Дор сам довѝзал вџду у буричи у лџзје, она се уз пѝт испљискаѝла.
- испљискуе несвр. избацује течност пљискањем. — Испљискуе вџду из пџдрум.
- испљискује се несвр. љуљајући се нека течност се просипа из суда. — Квд вџзимо вџду у чебрџви, ми и покрѝемо свс чрѝе да се не испљискуе.
- исповѝда несвр. мучи, кињи, малтретира, понижава некога. — Не чу ја да дозџблим да ме ти исповѝдаш.

- исповеда се несвр. трпи мучење, малтретирање, понижавање. — Тáj е се жена исповедала код онога идиота.
- испраи свр. исправи. — Тбј се железó не мбж испраи на студенб, мбра се загрее.
- испраи се свр. исправи се. — Јá савијем кукáљу, она се испраи, не знам квб да раббтим.
- испраља несвр. исправља. — Испраљам стáри иксéри, нбви млбго скúпи. — Тђи ме испраљај квд погрéшим.
- испраља се несвр. исправља се. — Испраља се ко кúче на паздér.
- испраљање с исправљање. — Туј не мбж да бóде нíшта од испраљање, мбра си кúпиш нбву осавíну.
- испрачање с испраћање. — Сваћи дбн дочекување и испрачање, мíр нéмам.
- испргне свр. испргне. — Квд испргнеш волбви, дојди да ти нéшто кáжем.
- испрекарýе свр. мало по мало све претера, све превезе. — Полбк, полбк па преко онíја брв испрекарýе свé бвце на онуј стрán. — Испрекарýемо снбпје из Лице на гúвно, на сáне.
- испрекарýе се свр. постепено нестане, изумре, ишчезне. — Док се децá распúште из шкблу, прéшње се испрекарýју, и текá и не окушевају. — Испрекарýе се нáрод, еднб од бблес, еднб од стáрос, еднб се исéли и текá сéла остáну пúста.
- испребди свр. 1. испрелази, све пређе. — Тек напри́вечер свá вбјска испреоди преко Тимбк. 2. искипи, излије се сва течност из узаврелог лонца. — Пáзи да ти не испребди грне.
- испрерипýе свр. 1. испрескаче. — Кбд ни јурнуше онíја његбви големí кúчичи, мíи зачáс испрерипувамо плбтови. 2. изгрди, избруси, изудара. — Цéл дбн сам се лурáл по вáрош, а квд се врнó дбм, баштá ме испрерипува, испрерипува, да пбсле несбм знáл какб ми е íме.
- испрескáка свр. 1. испрескаче. — Док испрескáкам онíја кáмење што тóурни преко Тимбк јá си намбкрим нбђе. 2. изгрди, изудара. — Бóди мíран да те не испрескáкам.
- испроваљуван, -а, -о који је избушен, на више места избушен. — Свé лубенíце испроваљуване, нéма ни еднá чíтава да е остáла.
- испрца свр. 1. обави полни чин, оплоди (првенствено о јарцу). 2. превари. — Испрцá га на брзíну.

испрчи се свр. пусти јарца на себе и оплоди се (о кози). — Испрчише ми се козѣ на време, па че рано да имамо јарету.

исрба свр. посрче, попије срчући. — Квд више не мѡг да завачам с виљушку, навалим паницу па исрбам онуј чарбицу од салату.

исрка свр. в. изрка. — Исркај нѡс.

исрка се свр. в. изрка се. — Слинчо, исркај се.

истѡкмен, -а, -о лепо сложене гранчице једна на другу (или нешто друго).
— Шума истѡкмена само сѡг да се шуши и пѡсле да се дѣне.

истѡни свр. истањи, учини танким. — Мѡра мѡлко да истѡним овѡј кроснѡ,
да ми се пѡлѡсно обрча.

истѡни се свр. истањи се, постане тањи. — Истѡниле ми се панталѡне на колѣна, скѡро це процѣпе.

истѡнѡни прил. уистину, заиста, стварно. — Јѡ истѡнѡни бчу да се жѣним с тѣб.

истлчѣ свр. 1. истуче, изудара, избије. — Истлчѣш детѣ и онѡ пѡсле мѡрно.
2. истуца, туцањем здроби. — Јѡо, кѡј че да истлчѣ овѡлѡни пипѣр?

истѡпен, -а, -о 1. загревањем му измењено агрегатно стање из чврстог у течном, истопљен. — Мѡз истѡпен и нацѣден у канте. 2. умакањем хлеба у њѣга — поједен. — Пржено истѡпено, тигѡњ празѡн.

Иѡтѡс Крѡстѡс м Исус Христѡс. — Ој, Иѡтѡсе Крѡстѡсе, има ли те негдѣ да видиш квѡ се пѡзам рабѡти. — Крѡстѡс помецу нѡс.

истѡчник м источни ветар у селу Радичевцу.

истрѣ свр. изломи трлицом стабљике конопље или лана, истрли. — Ако истрѣм овѣј грѡнице за нѣдељу дѡна, дѡбро че да бѡде.

истрѡса несвр. истреса, истрише. — Истрѡса гѡ ко празну врѣчу.

истрѡса се несвр. 1. истрише се, испада, стрви се. — Истрѡса ти се грѡзје из канѡте. — Немѡј млѡго да плѡниш кѡшат да ти се не истрѡса уз пѡт. 2. устаје из постѣље. — Истрѡсај се из тѣј чрѡѣ, да ти не дѡјдем да те јѡ истрѣсѣм.

истрѡвен, -а, -о 1. који је изгубљен. — Истрѡвѡногѡ овнѡ видѣли нѣни љѡѣ онѡм у мучѡбапско. 2. отсуган духом, занѣшен. — Тија е истрѡвен, не дѡрај га.

истѡлбен, -а, -о 1. надигнут, надут, испупчен. — Ел видиш квѡ е ондѣ

исту́лбена земља? Е, туј су пољсћи миши нављкли жито и друго квó им трéбе за зиму, па се земља издигла. 2. избијено дно на бурету. — Онóј буре штóбно му исту́лбено дно да разнијеш.

исту́лби свр. 1. испупчи. — Квд се наедé, исту́лби мешину ко лóпту. 2. избије дно на неком суду. — Мóра да исту́лбим éдно дно на буре, да напра́им од њéг кáчку.

исту́лби се свр. 1. испупчи се, напне се, надује се. — Кра́ва се напасé дóбро па квд лéгне, она́ се исту́лби. 2. избије се дно. — У плéканоно буре се нвчбс смрзла водá и дно му се исту́лбило.

исту́мбен, -а, -о који је испупчен, надигнут, надут. — Питјују ме љу́ђе што ми онáк исту́мбен кóш, а ја́ им велíм, затóј што е п́лн, а не празн кáко вáши.

исту́мби свр. в. исту́лби. — Истумб́ил се ко возн́ик. — Истумб́ил дно.

исту́мби се, свр. в. исту́лби се. — Нес́м се истумб́ил ко т́и. — Истумб́ило се дно на кáцу.

исц́илчи се свр. искилави се од тешког рада, од подизања тешког терета. — Немóј да подизаш т́ија кáмен сам, да се не исц́илчиш.

исушен́ичен, -а, -о и ишушен́ичен, -а, -о исечен на сушенице. — Мéсо исушен́ичено, сáмо да се посбли и да се т́ури у салам́уру.

исцрпа свр. исцрпе. — Исцрпáше воду из бунáр с лётричну пунпу.

исцрца свр. поцрка. — Ел не видиш да че да исрцамо од глади, а т́и рáботу не тра́жиш.

исцéли свр. исцели, излечи. — Кúј е гóд ишб́л код Вукад́ина у Рогбште да тра́жи лéк, свáкуга е ицел́ил.

ицељу́је несвр. исцељу́је, лечи. — Жíлавлвк ицељу́е рáне и на сто́ку и на љу́ђе.

ич́ита свр. прочита, исчита. — Кóлко ти врéме трéбе да ич́иташ свé тéј кн́иће?

ич́упа свр. ишчупа. — Ич́упај нéћи стру́к лóк.

ич́упа се свр. ишчупа се, извуче се, спаси се. — Сáмо да глéдам да се ич́упам из овúј гúжву.

ичупé свр. ишчупа. — С рúће не мóж да ичупéш свáко цвеклó, за некó мóра да íмаш мат́ику.

ичупé се свр. ишчупа се, извуче се, спаси се. — Не мóг се ичупéм дрúгако, мóра да потплáтим нéћега.

ичу́ри свр. издими, испуши. — Сéди да ичу́римо по ед́н тутún.

ичури се свр. издими се, испуши се. — Ичурѝше се е́дну напри́вечерицу калѝнската сѝла од Бугари.

ѝша узвик којим се терају кокошке. — Џша одотле, чу́ма те црна изѝла.

ѝшне свр. 1. узвикујући ”иш” отера кокошке. — Џшни теј кокбшће да не растурају плѝву по цѝл обѝр. 2. баци, одбаци. — Увати га за кра́ци и ишну га у рѝвину. 3. истера, отпусти, најури. — Џшнули Тѝсу из предузе́ће, велу́ кра́л.

ѝшнут, -а, -о 1. отеран ишкаѝем. 2. бачен, одбачен. — Старѝјан котѝл ѝшнут у трње јѝш лани. 3. истеран, отпуштен, најурен. — Џшнут ѝн од дирѝкторсѝиат по́ложај јѝш лани.

ишћѝмби свр. 1. распори стомак и извади шкембе са цревима. — Кѝд ишћѝмбим свињу́ву, гдѝ чу да ту́рим цре́ва? 2. распори неки омот и проспе садржину. — Полѝк спуштај ца́ковити да и не ишћѝмбиш. 3. удари некога снажно у стомак и тешко га повреди. — Кѝд те уда́рим, ш те ишћѝмбим.

ишћѝмби се свр. поцепа се неки омот и проспе се садржина. — Какѝ врѝали ца́кови ѝзвѝсин онѝ се текá натручка́ли, еднѝ се ишћѝмбили, еднѝ несу́, зрна се растрѝила на све стране. 2. надује му се стомак. — Ишћѝмбил се па едѝа издѝвуе.

ѝшу узвик којим се терају кокошке. — Џшу, ѝшу, пѝле мѝе.

ишу́љбен, -а, -о који је издубљен и коме је извађена садржина. — Орѝси све ишу́љбени, извртѝле и вивѝрице.

ишу́љби свр. издуби тако да извади садржину и остави само танак спољни слој. — Стршељи ишу́љбили крушће, остáла са́мо кошу́љбина. — Ајде да ишу́љбимо тѝквуу и да од њу напра́имо венѝр.

ишчакчу́е несвр. исчакчуе, тера мак на конац, цепидлачи. — Немѝј да ишчакчу́еш квѝ е билѝ, него глѝдај квѝ че да буде.

ишчеплѝзи се свр. једва изађе узбрдо помажући се при том и рукама и ногама. — Едѝа се ишчеплѝзи уз овѝја брѝг.

ишчколу́е свр. ишколуе. — Не могѝ да си ишчкѝлуем дѝцу, веч остáше да ору́ и да кѝпају.

ишчушкѝе свр. ћушкајући избаци, истера. — Ишчушкáше зетáтога кáко дáе. — Ишчушкáше му кáпу.

ишчушкѝе несвр. ћушкајући избацује, избацује. — Штѝ ме ишчушкѝеш, не овѝј твоá дѝдѝвина.

Ј

- јављева несвр. јавља, обавештава. "Кво ти јављева у писмо"? "Јављева ми да че да дојде за Петровден".
- јакосан, -сна, -сно који је јак, снажан, крепак, здрав. — Овде трéбе еднн јакосан човек, да овбј подигне.
- јагльк м јаглук. в. егльк.
- јајчанца м. хип. од муда, муда код детета. — Јајчанца му мбнечка ко лэш-њачичи.
- јајчар м 1. трговац јајима. — На крај вáрош Раде, јајчар имáл дућан с јајца.
2. пас или мачка која једе кокошија јаја по гнездима. — Има еднa мáчка, јајчар, мбра ју убием.
- јајчэнце с дем. и хип. од јајце, ситно јаје. — У онíја грман најдо јајчэнце од славéја, ал га несбм дирáл. — Оч ли да ти нáна попржи јајчэнце?
- јане свр. узјаше, ујаше. — Јáну коња мбе мило вбјно.
- јарамњáк м сврдло већих промера за бушење рупе на средини јарма кроз коју пролази клин који спаја јарам са рудом. — Уста су е, уста су е паром прорезáна, а гузица, а гузица сврдлом јарамњáком.
- једíло с отров, змијски отров. — Тбј изрече, у гбру отíде, /па преврча дрвје и кáмење, / па си нáјде змију отровнињу, /па нацеди змијино једíло, / те е свбга брáта отрувáла.
- једнбг прил. одмах, истовремено. — Не мбг једнбг да дојдем, мбгу пбпосле. — Једнбг смо пошли у шкóлу, али он пбсле понављáл, па завршил свс пбмладуну ми сестру.
- јéка несвр. кара, грди. — Їма да га јéкам, сáмо да се врне.
- јербм м јарам. — Јучер сам напраил нбв јербм.
- јеруга ж жаруга. — Нéћи врљил липсалу кокбшку, дбле у јеругу.
- јестбк м јастук. упор. естбк. — Онá има млбго вéжени јестбци.
- јунáство с јунаштво, храброст. — У нáродне пéсме се прíча сáмо од јунáство, ништа се не прíча од рáботу.
- јунáцтво с јунаштво, храброст. — За јунáцтво трéбе да си мўж.
- јучерка прил. јуче. — Јучерка смо били на свáдбу у Дрвник. — Овју смо ливáду косили јучерка.

К

кабатѐње с бацање кривице на некога, окривљавање, прекореване, грђење.

— Кабатѐње ми дојде потешко, его да ме избију.

ка̀вгалија м кавагација, свадљивац; убојица. — Не смѐм тебе, убава девојћо,
/ти си имаш брата кавгалију,/ он че мене млада погубити.

ка̀вче несвр. 1. лаје, кевће. — Цица и Рашко цел дѐн кавчу по Горњи
виногради. 2. упорно иска, тражи, моли, камчи. — Ја почѐ да му кавчем
од рано јутро д имо код туј врачку да ми пребѐе, ал он ме добро напсува
пред поодбк. — Не знам где це дѐнем, прецве ми кавче за некве паре.

кажњѐван, -а, -о који је кажњаван. — Он е више пут кажњѐван за туј
ра̀боту, ал не це мѐне.

кажњѐвање с кажњавање. — Туј не помага више кажњѐвање, туј трѐбе
сећира.

ка̀йл адј. индекл. вољан, спреман (чешће се употребљава са негативним
предзнаком у смислу „несѐм каил” што би значило нисам вољан, нисам
хтео тако да буде али се десило и против моје воље, нисам намеравао
али ето, десило се). — Ако си ти ка̀йл, ја нѐмам противу да се наша деца
у̀зну. — Ја несѐм билá ка̀йл да се онѝ узѝмају, али к̀уј мѐн питѝе. — Ја
несѐм ка̀йл, а ви како̀ бчете.

ка̀јдис м врста ударца, ударац којим се лако ломи жељени предмет. — Ако
бч да прелбмиш где трѐбе, не трѐбе млого да запинаш, него да ју са̀мо
удариш ма̀лко на ка̀јдис.

ка̀јдисување с кидисање, насртање. — Ако мбж бѐз ка̀јдисување, ако не
мбже, тѐг нѝком нѝшта, бдо ја.

ка̀јдисѝе несвр. кидише, насрѝе. — Више пут е он ка̀јдисува̀л на мѐн, ал е
у̀век добѝл квб е иска̀л, ене га па с вр̀зану гла̀ву.

калаисување с калаисање. — Однѐл сам каза̀н на калаисување.

калакбтра ж неморална, некаактерна особа. — С туј калакбтру нембј да
имаш пбслу, ел се нѝч кодбрб спроведѝш.

к̀вльпи несвр. калупи, свезује у калупе (компактне свежњеве), сече на
калупе (сапун). — Квд се дув̀ан осу̀ши, разнѝжемо венци па га к̀вльпимо
лис по лѝс. — Сапу̀нан се веч оладѝл, мбж веч да га к̀вльпимо.

калушѐс, -ста, -сто који је бео са црним ушима (о овци). — Све калушѐсте
бвце да одвбѝш на ѐдну стра̀н, а све дру̀је на дру̀гу, ел тѝј калушѐстете
че да чу̀вамо, а онѝј че испро̀давамо.

калушка ж дем. и хип. од калуша, млада овца калуша. — Ђла, калушко, код бабу, да ти баба даде коренчѣк.

калушчица ж дем. и хип. од калуша. — Онѣј калушчице су најмирне и имају најубаву влну.

каменѣнка ж дем. од камен. — Упáдла ми у чизму ѣдна каменѣнка.

каменчѣк м 1. дем. од камен, камичак, ситан камен. — Едѣн каменчѣк ми упадал у чизму па ме јако убива. 2. каменито земљиште. — Тај њѣва ни дóјде мáлко у каменчѣк, па момóруза чéсто пригорѣ.

каменчѣч м дем. од камен, каменчић, камичак. — Сврче каменчѣч и стрóши ми пѣнцер.

кáмик м дем. од камен, ситнији камен, каменчић. — Трѣбу млóго кáмици да се исѣда бунáр.

кѣнса м нека тајанстевена сила која човека гура у несрећу и којој се он не може одупрети, нека сила која човека нагони да изазива судбину, зла коб, прокелтија, ђаво. — Тѣра га нѣка кѣнса да си се стáлно кáра с мáтер.

кансавóрин м угурсуз, ђаво. — Мѣ кѣд смо били децá, ми смо Сáнду на бабу Тодóру подевáли „Кансавóрин“, па још и „Острижени Кансавóрин“, ел си га баба бѣше остригла сас нóжици, па нарѣпан.

кѣнт м ужа страна неког предмета. — Сѣда с цѣглу на кѣнт.

кантóуљ м пас, куче. — Савѣл се ко кантóуљ.

кáпавица ж чандија, стреха, ивица стрехе са које капље вода. — Њигѣва кáпавица дóјде бѣш на мецý, а тóј текá не мóж да остáне, сýд има да рѣши.

капњѣва несвр. капље, капне по некад. — Ђво вѣч двá мѣсеца кáпка ѡиша не капњѣва. — „Капњѣва ли нѣшто од синáтога“? „Капњѣва, ко да нѣ, јучѣр ми дáл стó банѣ.“

капњѣе несвр. капље по некад. — Од Вѣдовдан ѡиша не капњѣе. — Ни од коју стрáн ништа не капњѣе, опрл сам се на голу пѣнсију.

каракуша ж зоол. в. кркушка.

каракушка ж зоол. в. кркушка.

кѣсветѣн, -тна, -тно који је савестан, паметан, присебан. — Тѣ да бóдеш кѣсветѣн и свѣ ци бóде кáко трѣбе, рнциш ли се, мрká кáпа.

катáри несвр. прикупља своје најнеопходније личне ствари које ће понети. — Милóнку си пóди мóж и она узѣла да катáри, ц ѣде код мáтер.

катáри се несвр. прикупља своје најнеопходније личне ствари које ће понети. — Кѣд пóјдеш нѣгде, тѣ се катáриш, узѣмаш овѣј, онѣј, квѣ ти

трéбе: дрéју, черáпе и дрúго, не мóж да пóјдеш кáко дáе. — Мрзíи ме да íм сáг у салó, трéбе се катáрим.

кaчaмáче с дем. и хип. од качамак, качамачић. — Де прáјни чáском éдно качамáче за вечéру!

кáчка ж дем. од каца, мала каца. качица. — Онáј малáна кáчка вáча педесéт ћíла.

кáчка несвр. меша по блату, прља блатом, лепи блатом. — Ел те не мрзíи да кáчкаш по тóј блато? — Што кáчкаш тíја дúвар квд е скóро крéчен?

кáчка се несвр. прља се нечим житким, прља се блатом, маже се блатом. — Немóј се кáчкаш у блáто, че те бíје нáна.

кáчкав, -а, -о упрљан, замазан. — Дошбл кáчкав ко прáсе, велиí играл се сáс дéцу.

кaчкáње с прљање блатом, мазање блатом. — Дéца, дóста тóј кaчкáње.

кáшка несвр. меша по блату, прља блатом, лепи блатом. — Немóј да си кáшкаш чíсту кошуљу по тóј блáто.

квaчeтíна ж ауг. и пеј. од квачка. — Онáј се квачетíна па одврзáла од поврзлó.

квeси несвр. виси, надноси се. — Немóј да ми квесиш нáд главу, живцираш ме. — Његóва чáндија квеси над мóј плáц íма за пóла мéтар.

квeсне свр. 1. повиси, наднесе се. — Квeснул снéг на крáј чáндију, сáмо што не пáдне. 2. падне некоме на терет, падне некоме на леђа, трпне се. — Цéла кúћа и покућáнство квeснули на мéн; од мéн се трáжи лéб, од мéн се трáжи с лéб, па тбг опбнци и дрéе и дрúго да ти не прíчам.

квeсне се свр. 1. повиси, наднесе се. — Квeснуше се кóла над рбвину и ни на тáм ни на овáм. 2. падне некоме на терет, падне некоме на леђа, трпне се. — Битáнга, нéче да рáботи него се квeснул на баштú и на мáтер, пенсиунéри, да га они креветíрају.

квeцне свр. почучне у ходу. — Сину ми нéшто у колéно и јá квeцну.

кéчав, -а, -о који има криве ноге (као да је јахао буре). — Бéлка е éдно кéчаво кúче.

кíлавица ж чекић. (упор. килавица у рударству). — Дáј ми éдну кíлавицу да трóшим орéси.

кíсељка ж бот. врста киселе јабуке.

клашњáнка ж капа направљена од клашња. — Клашњáнће нóсимо зíми кад íдемо на рáниште да рáнимо óвце.

клашњéн, -а, -о који је од клашња, од небојеног вуненог сукна од црне

вуне. — Мбј дѣда е причал да су клашњѣне панталбне пѣтопле од шајачне, ел им преца не прегорѣла у чинилку. — Одавна се по носиле клашњѣне дрѣе, а сѣг шајачне.

клѣпне с (мн. клѣпићи) кратка летвица од око 50 цм која у грађевинарству служи за спајање разних елемената, као оплата исл. — Кбд се праи кућа, трѣбе гоца клѣпићи.

клинкурије м пеј. момчић, дечак. — Е мбј, клинкурије, не работи се тбј текá.

клинѣнови м кила код новорѣнчета, клинчићи ћегниá.

кљње с кленова шума, клење. — Д идеш онáм кљње у да оцечѣш дрвó за ложнице.

кљпот м клопарање, клопотоње. — Чѣе се кљпот кóла.

клоцатѣње с непристојно и безобразно разговарање сá старијим, одједане, оповргавање истине на дрзак начин. — На тѣб не личи клоцатѣње, ти си пáметан и добар дечкић, остáј тбј за дрући.

кљцне свр. 1. шкљцне. — Учини ми се да кљцну капија. 2. угризе, ујѣде (о псу). — Иди мáлко пóдолеко од кучето, да те не кљцне.

кљчиња̀ви несвр. одуговлачи, развлачи, уцењује, тера мак на конач. — Áјде, брѣ нембј да га више кљчиња̀виш, него пристањуј.

кљѣвѣца несвр. ђопа, шепа. — Виден е цѣл вѣк кљѣвѣцáл на ѣдну нбгу.

кљѣвѣцне свр. с времена на време зашепа, зађопа. — Óди си, овáк, нормáлно ал кбд стáне нѣзгодно, бн кљѣвѣцне.

кљбка несвр. избацује редак измет птица или живина. — Кокбшће кљбкају судѣ рѣдом по авлији, не мбж да прбјдеш од кокошињици а да и не нагáзиш.

кљокне свр. (поред познатих значења) избаци редак измет птица или кокошка. — Иш, кокбшчице, зар си ббш на праг нашлá да кљбкнеш.

кљунса ж. особа дугачка носа која делује опуштено и млоха̀во. — Онáј кљунса се пáк прекљунси́ла на праг, па мбра да га преска́кам.

кљунси се несвр. 1. опушта нос, љути се. — Што се кљунсиш, кѣи ти е ђáвол? 2. опушта се, пресамићује се. — Држ се чврсто, нембј се кљунсиш.

кметѣе несвр. 1. обавља кметовске послове, проводи кметовски мандат. — Мбј дѣда Гáвра е кметувáл чѣтри гóдин. 2. ужива, ради шта хоће, живи као кмет. — Já да работим а ти да кметѣеш, е нѣче тбј више да мбже.

Књáжовац м Књáжевац. — Јутре чу да идем у Књáжовац да кѣпим кбсу.

књижура́к м зб. им. од књига, много књига. — Љуба е прочита́л књижура́к, има за едне канате, али штá вреди...

књижураци м зб. им. од књига, много књига. — Ста́лно довлáчи дóм нéкви књижура́ци, нема гдé више да и ту́рамо.

кобилéтина ж круна женска особа мушкобањастог понашања. — Живка Првулова ти е́дна пра́ва кобилéтина, да те стíсне, има те пре́ћине.

кóва ж лимено ведро, кофа. — На сва́ћи стру́к петлицáн да сíпеш по е́дну кóву воду.

ковé несвр. (поред изнетих значења) кашље, чврсто кашље. — Насéбал па цéлу нóч коvé, уста не затвára.

кóди предл. код. — Ишла́ сам коди ба́бу Милéву да за́јмим бра́шно за качамáк.

кóжен, -а, -о који је од коже. — Кóжен капут и камáшне, знаé се кúи нóси.

кóжичка ж дем. и хип. од кожа, кожица. — Повисéл му нóкат држи́ се са́мо на кóжичку. — Já највише во́лим кóжичку од пéчено пра́се.

кожња́к м 1. ауг. и пеј. од кожа, кожетина. — Ови́ја свинс́иав кожња́к óдма да нóсиш и продадéш у за́другу, а нé да ми се усмрдí овдé. 2. ауг. и пеј. од коза, козетина. — Иди́ ви́ц што врештí кожња́кан, да се нé па заплéла конóпац.

кожмúрка ж кожица, опница. — По нéћи пúт, кóд имамо врéме и ако смо распо́бжени, кóд му́ламо грóзје, мí одва́јамо гроздíне и кожмúрфе.

кóзи се несвр. (поред познатог значења: „доноси на свет јаре“) тешко ради, запи́ње. — Веч трí денá се кóзим да дигнем момóрузу у áнбар.

кóзина ж козја длака. — Од кóзину се пра́е врце, зобни́це, дисáзи и покравцí.

кóкав, -а, -о који је кочат, који је мршав толико да су му кости испале. — Лисáндрија бéше горун коvéк, а сáг станул нéкав кóкав па се пре-кљунсíл.

кокóчица ж 1. дем. и хип. од кокошка, мала кокошка, кокошчица. — Ова́ј малáва кокóчица сва́ћи дбн снесé по е́дно јајцé. 2. бот. млађа, младина *Cordialis cava* L.

кокóши се несвр. 1. шепури се, прави се важан. — Тí га завреву́еш, а бн се кокóши, нéче ни да одговára. 2. кинђури се, дотерује се. — Немóј тóлко да се кокóшиш, úбава си и онáк.

кѡл-кѡл-кѡл каже се детету кад леже у постелју, да се котрљне и намести на своје место.

кѡлне свр. 1. котрљне, закотрља. — Прво колѡто мѡра да кѡлнеш па пѡсле да га тѣраш с товашку. 2. откотрља, баѡи. — Кѡлни га онѡм у онуј рѡвину. кѡлне се свр. котрљне се, закотрља се, откотрља се. — Лѣжи по на срдѣ да се не кѡлнеш нѡзам.

колцѣ с (поред осталих значења) танак котурић исечен од кукурузног клипа стављен на врх вретена да би се лакше прело. — Напрѡј ми колцѣ за вретѣно.

колчѡк м дем. од колаѡ, кочић. — Вржи квѡчку за колчѡк, да будеш мѡран, а не свѡћи чѡс да ју тражиш.

комлѡца несвр. 1. замуцкује, муѡа. — Срѣтен си онѡк ѡбаво врѣви, ал кѡд пѡчне да комлѡца, да знѡеш да е љут. 2. пада у ропаѡ, умире. — Стѡрѡ пѡче да комлѡца и испушти дѡшу.

комлѡцне свр. 1. замуцне понекад. — Сѡг какѡ е ишѡл у туј шкѡблу там, гдѣто се учѡ какѡ се врѣви, ѡн комлѡцне по нећи пут, нѣ да нѣ, ал напред је јѡко комлѡцкѡл. 2. падне у ропаѡ. — Чѣш да комлѡцнеш едѡн пѡт и тѡ, нѣч да нѣч.

кѡнсул м конзул. — Чѡли смо да е кѡнсул голѣм чѡиновник.

концелѡрија ж канцеларија. — У коју концелѡрију седи нѡчелникат?

концѡлѡрија ж канцеларија. — Он не кѡпа, он седи у концѡлѡрију.

кѡнк м ходник, предсѡбље. — Цѣл дѡн сам председѣл у кѡнк пред нѡчелникову концѡлѡрију и ништа, нѣг нѣма.

кѡнѡпче с дем. од конопаѡ, танак конопаѡ, конопчић. — Остѡло ми сѡмо да ѡзнем кѡнѡпче и да се обѣсим.

кѡнѡпченѡе с дем. од конопаѡ, танак конопаѡ, конпчић. — Добро би било кѡд би имѡла сѡг еднѡ кѡнѡпченѡе да се увржем у овѣја грање.

кѡњ-бѡба ж држећа баба, витална баба. — Бѡба Милунка из Дејѡновѡи е билѡ кѡњ-бѡба.

кончѡк м дем. и хип. од конѡц, кончић. — Злѡ е да пришиваш пѡл на дрѣју која е на тѣб; ел да ју стѡриш, ел да туриш кончѡк ѡ зуби од нѡ док пришиваш.

кѡпне свр. (поред познатих значења) копа мало. — Кѡпнем мѡлко дѡнѡс, мѡлко јѡтре и окопам си нѡиву.

корѡчина ж кора, кора хлеба. — На мѣн, сѡне, дѡвају да едем сѡмо корѡчине.

кѳрне свр. запара нечим оштрим. — Кѳрнул га Бѳлча с рѳг у слабину.
— Сѳмо мѳлко да те кѳрнем с нѳжав па це смѳриш и нѳч више да ми досѳдаш и штѳте по ѳѳиве да ми прѳиш.

корѳбина ж 1. дебела кора, дебела кора дрвета (скинута). — Из тѳкве салтѳина извѳдена, остѳле сѳмо корѳбине. — Дрвѳ лежало и иструлавѳло, па се од ѳѳг сѳмо одваљѳју корѳбине. 2. дрвена карлица, копања. — Чу да замѳсим мѳнечѳк лѳб у корѳбину, да не кѳљам нѳчви за тѳлко. 3. опанци направљени од спољашње аутомобилске гуме. — Под окопѳцију несмѳ имѳли ни опѳнци ни цѳпиле, него смо носѳли корѳбине.

корѳбинка ж дем. од корубина, комад коре. — Донѳл ми нѳколко печѳрчице у корѳбинку

кострѳшка ж особа пргава, лѳута, која је на крај срца, срдита особа. — Морѳи, кострѳше, што си се накострѳшила на мѳн?

кѳтарка ж (поред познатих значења) лотре за двоколице исплетене од пруѳа, потковичасте у основи. — Свѳко јѳтро истѳрам по мѳлко торѳину у кѳтарку.

кѳтарчица ж дем. од котарка (ручна корпа). — За девѳјченцево трѳбе да кѳпимо кѳтарчицу и игле да се учѳ да плетѳ.

котрѳн м катран. — Нестѳл ми котрѳн за кѳла.

котранѳија м катранѳија. — Проодѳли проза салѳ котронѳије, ал јѳ несѳм бил тѳј да си узнем мѳлко котрѳн.

кошуљанац м дечачиѳ од две-три године који иде само у кошуљи без гаѳа. — Вѳта и ѳвта имѳ јѳш да бѳду кошуљанци, кѳд пѳјду у школу, тѳг че им сашѳјемо гѳче.

кошуљѳнче с дем. од кошуљанац, дете које јѳш не носи гаѳе, него иде само у кошуљи. — Тѳј су млѳди лѳѳе, детѳ им јѳш кошуљѳнче.

кошуљѳнчич м дем. од кошуљанац, дете које јѳш не носи гаѳе него иде само у кошуљи. — Дѳдин, дѳдин, кошуљѳнчич, колѳи ми е порѳсал.

кошѳљбина ж кора, кожурица, жиѳца (код плодова). — Грѳзје свѳ испиле ѳсе, остѳле сѳмо кошѳљбине и гроздѳине.

кошѳљчица ж дем. од кошуља, мала кошуља, кошуљица. — Кошѳљчица му до колѳена.

кошѳрбина ж в. кошуљбина. — Кошѳљбине и гроздѳине бѳма испечѳмо за реѳију.

крѳ несвр. (поред изнетих значења) ставља у великој количини, меѳе, гура. — Немѳј да краш тѳлѳи мѳз у ѳибѳницу, тѳј нѳ здрѳво.

- кра́бар, -бра, -бро храбар, јуначан. — Ку́и е кра́бар он мо́ж да иде но́чу по грóбишта, а ку́ј не́, он не мо́же.
- кра́брос м храброст, јунаштво. — Тре́бе да има́ш кра́брос да улéзеш у ме́чју дўвку.
- кравáрник м место на коме се напасају краве, место са стајама у пољу на коме се чувају краве и прави сир. — Јутре тре́бе да идем у кравáрник да донесéм сирине́ што су направили.
- крешешља́к м 1. ауг. и пеј. од крава. — Онíја бели́јан крешешља́к прлэг да не стéлан. 2. зб. им. од крава. — На Девéти тóрник, на ва́шар, крешешља́к ко́лко бч.
- крешешља́чка ж дем. и хип. од крешешља́к (1), мала крава, слаба крава. — Ти́ја су лју́ђе јако́ сироти́ња, имају́ е́дну крешешља́чку да им ра́ни де́цу.
- кра́вичка ж дем. и хип. од крава, млада крава, кравица. — Имамо́ си кра́вичку ко́лко за млекце́.
- Кра́гујовац м Крагујевац. — Ови́ја су то́пове лјени́ у Кра́гујовац.
- краи́ште с крај неке површине, обод, ивица. — Што неси́ доорáл краи́шта на њивуну, него она́к остáла недобрана.
- крајчб́к м дем. од крај. — Стáни та́м на крајчб́к да те не зга́зе ко́ла.
- кра́љство с 1. краљевина, краљевство. — Срби́ја прво́ билá кра́љство, а по́сле постану́ла ца́рство. 2. краљевање, владавина краља. — Њигóво кра́љство не билó д́лго, трајáло са́мо óсам го́дин.
- краљч́е с (поред изнетог значења) краљевић. — Видéл сам на сли́ку кра́ља, краљи́цу и три́ краљч́ету.
- кра́ставица ж бот. краставац. — Квд смо билí деца́, ишли́ смо да кра́днемо туце́ кра́ставице.
- краставичáр м пеј. онај који краде краставце по баштама. — Ови́ја на́ши краставича́ри па ишли́ по кра́ставице на пекара́нога.
- краставичл́е с дем. и хип. од краставица, мали краставац, краставчић. — Отһи́ну двн́с е́дно краставичл́е, ко́лко прс́ големó, да прбáмо од ову́ј го́дин.
- краставичл́енце с дем. и хип. од краставица, сасвим мали краставац, мали краставчић. — Најдó у вреж́јено́ е́дно краставичл́енце, да га мезнемо́ уз рећ́иу.
- кра́ставче с дем. и хип. од краставица, мали краставац, краставчић. — У це́лу гради́ну најдó са́мо е́дно кра́ставче, дру́го све́ обрано.
- кра́тацк, -цка, -цко прилично кратак. — Кап́утат му дошб́л добре́ кра́тацк.

- кратачџк, -чка, -чко в. кратацик. —Тија конџпац кратачџк да мџж да превр-
жемо сџно.
- крати несвр. (поред познатих значења) иде, путује, скраћује пут. —Ајде
да кратимо, долџко е Каменица, мџж да омркнуемо.
- крвјосуе несвр. овца се разболева од неке болести тако да мора да јој се
пушта крв да би оздравила в. крвјоше.
- крвјџше свр. овца се разболи од неке болести тако да мора да јој се пусти
крв да би оздравила. Крв се пушта одсецањем врхова ушију (једног или
оба) и ударањем штапињем по њима да би што већа количина крви што
брже исцурела. —Води рачун да ти џвце не буду млџго на сљнце, да не
крвјџшу.
- крвџица ж дем. и хип. од крв. —Буди миран да ти не пуштим крвџицу.
- кре предл. поред, уз, крај. —Пројде кре мџн и не назва ми ни Ёџга. —Бџш
е стовал кре мџн кџд му се слошја.
- креј предл. поред, уз, крај. —Сврнумо волџви креј пут и тјуј заночимо.
—Мињуе креј мџн ко креј турско грџје.
- крека несвр. 1. крекеће. —Прџдвечер џдна жабурка пџче тјјо да крека. 2.
крешти. —Нешто ми крекају кокџше у кџчину.
- крекуша ж зоол. в. кркушка. —Мџн две-три крекуше дџста за ручџк.
- крекушка ж зоол. дем. од крекуша, мала кркуша. —Чу д џм напривечер да
вјачам крекуше.
- крекушчица ж зоол. дем. од крекуша, мала кркуша, кркушчица. —Уватиљ
сам сџдам-бсам крекушчице.
- кривча м онај који је хром, који је крив. —Пројде џдн кривча ус пџт, али
га ја не познавам.
- кривша м онај који је хром, који је крив. —Пошли кривша и џбрча, па
џбрча носиљ крившу.
- крџавац м зоол. речни гњурац.
- крџџзија ж нешто што је замршено, што је умршено. —Кџд распраљам
онџј крџџзије од урџжњаци, дџде ми да и гурнем у џгањ.
- крџтијанин м хришћанин. —Валда смо и ми крџтијане?
- крџушка ж зоол. мала слатководна риба, вретенастог тела, из породице
шаранки *Gobio gobio*, кркуша. —Деда Лека навјача крџуше у гјрду,
нанјже и на конџц и текј и сџши.
- крџушчица ж зоол. дем. и хип. од кркушка. —Кџд смо били деца, ми
одврнемо вџду и навјачамо пљну паничку крџушчице.
- крџање с клаћење, померање на тамо и на овамо, лагано дрмусање. —Крџја
се одџрџт, крџја и одеданпут прџста крџање.

крљица ж краљица. — Крљица остála удавица.

крн, -а, -о који је крњ, који је оштећен и недостаје му један део. — У онџа крњијан крчаг од сђг че да држимб васуљ, нече у њег више да завачамо вђду.

крозира несвр. пролази кроз, пробија, скрозира. — Турџ нђвину на грђди да те не крозира вђтар кђд тђраш бициклу.

кросниште с 1. ауг. и пеј. од кросно. — Овђј, брђ, мђже, вадње кросниште криво, мђра ми напраиш нђво. 2. тврди, дугачки и дебели људски измет. — Мђнечко дђте, а колкђ кросништа сђре!

крстинка ж дем. од крстина, мала крстина. — Најђмо двђ крстинђе од онђј њђву у Ледђње.

крстђше свр. обележи знаком крста. — Дрвја у ђлогу којђ че јђутре да сечђмо дђнђс трђбе да крстђшемо.

крупђ ж метеорол. ситнији град. — Од крупђ нђ страшно, на момђрузу чак и добрђ, страшно е од град.

крупавица ж метеорол. град, туча. — Крупавица кђко грашак.

крупнђж м зб. им. оно што је крупно и чега је много. — Од трђше остђл сђмо ситнђж, крупнђж ђднет.

крупнежђк м зб. им. в. крупнеж. — Самлђл брашно, сђм крупнежђк.

крупник м бот. јечам *Hordeum vulgare* L.

крути несвр. изваљује оно што је усправно пободено у земљу (дрво, стуб). — Узђл да крути сливђђк, нече да му рђца, па че тђј да сђди грађину.

крути се несвр. 1. изваљује се из земље оно што је у њу вертикално постављено. — Тђпбле ми се ванђле круте, плђтка им земљђ. 2. ломе се главне гране у самој ракли где се одвајајују од стабла. — Од снђг се почђле круте грање у багрењђкан.

крушчђр м 1. бот. ауг. и пеј. од крушка, стара оронула крушка коју би требало отсеђи. — Онђђа крушчђр ни сђмо засмђта у орђње, мђра га оцечђмо. 2. крушково дрво (посечено). — Кђд искладђм крушчђрав, тђг чу да пђчнем да кладђм бђковину. 3. крушков воњђак, крушик. — Посђдђили смо крушчђр, а бђље да смо посађили орешђк.

крчажиште с ауг. и пеј. од крчаже. — Овђј крњево крчажиште мђж да ђзнеш да си у њег чуваш лђчу.

крчажлђнце с дем. и хип. од крчаже. — Што не кђпимо јђш еђнђ крчажлђнце, кђд ђмамо двђ дђцу.

крштђван, -а, -о крштен, крштаван. — Ел си тђј крштђван, ел несђ?

крштевање с кршћење детета, давање имена детету у цркви. — Ишлиј смо на њђгђво крштевање.

кубетар м мајстор који прави плехане фуруне, који прави кубета. — Д идеш код Пётка, кубетара да ти закрпи кубе.

кубиште с ауг. и пеј. од кубе. — Штó ли кубиштево сáмо чури, а нече да горí?

куи, којá, коé, зам. ко, који. — Куи е доодил дџнџс овде, дор јá несџм бил тџј?. — Коé е дете зарадело за бџј. — Куи ли ти е сáмо тóј рекџл? — Коé искаш?

куј, којá, коé, зам. ко, који. — Куј те пíta пóшто ти е кáпа. — Куј че д иде јутре да рáни стóку? — За куј дџн па че да дóјде. — За коé си га бил?

куји, којá, коé зам. ко, који. — Куји има цигаре да ми даде еднџ? — Куји љџђе продáвају добрџ крáву да ми кáжеш, бчу да ју купим. — Коé рече да си заборил да понесéш?

кулиза ж непоштена, некарактерна, превртљива, снисходљива особа, улизица. — Тија, кмётат тóј е еднá кулиза, овáм ти се праи да ти чíни, а онáм те гџра у прбпас.

кумита м комита. — Чџем да се пó планин виџџу кумите.

курибе с мушки полни органи (пенис и тестис заједно). — Курибе у трџку.

курвџлџк м курварлук. — Че да плáти с глáву бн тија њигџв курвџлџк.

курвџрлџк м курварлук. — Курвџрлџк нигде не донџл добрџ, па нече ни тџј.

курвáрџи, -ска, -ско који се односи на курваре, који је као у курвара. — Тáј женá има курвáрџи пџглед.

курјáчџи, -чка, -чко који се односи на курјака, који је као у курјака. — Тија човџк има курјáчџи пџглед, кџд те пџгледа, мислиш ш те изде.

кусне свр. једном захвати кашиком или чим другим попут кашике. — Кусни бџр едџн пџт, не це отрџеш. — Кусну трџ пџт с онџја бáџер и нáтовари камџон.

кут-кут-кут каже се детету кад га старији зове да га сакрије под своју одеџу.

кутџл м канија за косачки брус, упор. кутлица.

кутијáшка ж дем. од кутија, мала кутија, кутијица. — У жлтуву кутијáшку да си чуваш пџлови.

кџчи се несвр. доноси на свет кучиџе, куци се. — Бџлка почџла да се кџчи у сџботу пџсле плáдне и дџ тџвнин окучџла чџтири кџчичи: еднџ Рáша, бн црн и личџи на Рáнка џелера; дрџго Жџто Дџпе, онџ кавџно ко и Цџка што е, баштá му, и има жлтџ окол дџпе; трџје џе белџ с крупне црвенџ шáрџе по грџину, онџ се зове Розамџнда и четвџрто чџсто белџ и зове се Изабџла.

кш (понекад удвојено) узвик воловима да увуку врат у јарам. — Кш-кш!

кши узвик воловима да увуку врат у јарам. — Кшиї, Булч!

Л

лабадина ж дрвена вила са два краћа парога и дугачком дршком, служи за подизање снопова шаше, шуме за исхрану стоке и сл. упор. лободина.

лабнут, -а, -о који је олабављен, опуштен, попуштен. — Конбпацџт дошџл малко лабнут, плашим се да ни се не истресе товарат.

лабов, -а, -о који је лабав. — Лабов ти овџја конбпџц, трѳе га малко стѳгнеш.

лабово прил. лабаво. — Код мѳн ти нѳма лабово, има се работи, брајко.

лаџи несвр. пирка ветрић и расхлађује, лагано дува ветрић. — Јучѳр бѳше жѳга, да се изгасне, а дѳнѳс лаџи малко ветрѳк од Есѳн.

лѳкѳџѳк, -цка, -цко 1. дем. од лак, врло лак, лаган. — Лѳкѳџѳко е тѳј прасе, нѳма га ни десет ѳѳила. — Ма, тѳј е лѳкѳџѳка рабѳта, само трѳе да се навѳтиш. 2. слаб, нејак. — Лѳкѳџѳк си тѳи за мѳн, кѳд те дѳнем, чѳш да пѳднеш.

лѳкѳџѳко прил. лако, врло лако, лагано. — Лѳкѳџѳко чу јѳ сѳс нѳг да излѳз-нем на крај.

лѳкѳџѳко прил. лако, врло лако, лагано. — Нѳси врѳчуту лѳкѳџѳко ко да ју нѳма педесѳт ѳѳила.

лѳксѳје прил. лакше. — Врѳвте малко лѳксѳје, да чѳемо квѳ онѳја прѳча.

ламтѳи несвр. граби се, лакоми се. — Јѳ не ламтѳим ни за пѳре, ни за дрѳе, кѳлко ми трѳе јѳ си имам.

лѳндра ж скитница, нерадник. — Од тѳј лѳндру не мѳж да испѳдне ништа. лѳндра несвр. скита, луња, избегава посао. — Гдѳ лѳндраш по цѳл дѳн, да ми е да знѳм?

лѳндра се несвр. скита се, луња, избегава посао, дангуби. — Цѳл дѳн се лѳндра по Тимѳци, бѳѳи вѳча рѳбе, а онѳ кѳј ти знѳе квѳ рабѳти.

лѳсѳн, -сна, -сно који је лак за рад, лаган. — Тѳј е бѳр лѳсна рабѳта, врѳеш кѳче и онѳ нѳма да ѳпне ѳѳѳе.

ласес, -та, -то који је мрке боје а светлих прсију (о животињи), који је као ласица. — Нѳша Цица Лѳставица окучѳла чѳтри кѳчичи: двѳ белѳи а двѳ лѳсести.

лѳскѳв, -а, -о који је сјајан, бљештав. — Димѳтрија, учѳтељ из Гѳрњу Каменицу бѳше чѳвѳк висѳк, прѳв, а чѳлѳ му ширѳкѳ па лѳскѳво. — Лѳскѳво елѳче на девѳјче.

латѳн м бот. драгољуб *Tropaneolum maius* L.

- левовер м револвер. — Дор спи, левовер му стои под главу.
- ледник м 1. бот. ледено цвеће, ледена трава, жабица *Mesembryanthemum crustallum* L. 2. један елемент на обрадачу в.
- лежи несвр. (поред познатих значења) спава, ноћи, коначи. — Нвчбс че си лежимб кот колибу, нече да слазимо у салб.
- леје несвр. лаје. — Кучичи су целу ноц лејали, око несбм могбл да склбпим.
- лекување с лечење, исцеливање. — За њбјно лекување смо продали и краве и коња, ал Ббг да помбже...
- лелјејне свр. лепршне, залепрша једном. — Час, час па војник лелјејне едно црвенб барјаче.
- лелјејне се свр. лепршне се, залепрша се једном. — Листбк нема да се лелјејне, тблко се време умртвило. — Лелјејну ми се некво прёд очи, ал не могб да разбберем квб.
- ленси се несвр. цери се, кези се. — Ленси се ти, ленси, има кбдбч и да ровеш.
- лењуе несвр. ленствује. — Ја не краднем, не лбжем и не лењуем.
- лепен, -а, -о који је лепљен. — Кућа му лепена с блато, не малтерисувана. — Унутрашњага гума лепена три пут и пак испушта.
- лесурина ж ауг. и пеј. од леса, стара леса, пропала леса. — Донесете онуј лесурину да прбстремо на њу влну да се суши.
- лётрика ж електрика, електрична струја, електрично осветљење. — Упали лётрику да видимо квб работимо.
- лётричан, -чна, -чно електричан, који је у вези са електриком. — Покварил ни се лётричан шпбрет.
- лефэктор м рефлектор. — Квд во беше ратав, они им озбл освете ероплани с лефэктори па и тбг гацају.
- либање с кусање, брзо кусање. — На децу јутром дадем плн љувеч с млекб, па да видиш кбд настане едно либање.
- ливатка ж дем. и хип. од ливада, ливадица. — Из онблку ливатку докарамо елис убаво сено.
- ливовер м револвер. — На Видоју из Лбкву едно време е лидал ливовер на клк.
- лида с очи изр. немирно гледа, играју му очи ко на зејтину. — Не гледа мирно, него само лида с бчи.
- лидало с оно што се клати, што трепери. — Лида како лидало.

лидне свр. (поред познатог значења) одлети поглед. — Лиднуше ми бчи на туј стрán.

лидалце с дем. од лидало. — На детето на кáпичку приврзано нéкво лiдалце, па си му лiда док мрда с главичку.

лијб прил. празно, недостаје, фали (психолошки смисао). — Дојдe ми лијб без нeга, дáко се свáћи дбн кáрамо. — Јá видим нeкво ми лијб, ал нe знам квó е.

лимне свр. крене одједном небројено мноштво, размили се. — Квд лимну бробинци на нeку стрán, нeма сiла којá че и устáи. — Чiм отворише границу онó лимну нáрод преко онбј пбље и с едну и с дрóгу стрán.

липовина ж (поред познатих значења) особа нeстабилна карактера, врдалама. — Рáде ти е eднa липовина, дбнбс рекнe еднб, јóутре рекнe дрóгу.

лисес, -га, -то који је боје лисице (о животињи). — Окотили се лисести кучичи, па еднó зовeмо Лiшко, а еднб Лiса.

литра ражнáча ж литра на запрежним колима направљена у облику једнокраких мердевина с тим што на једној страни вире шиљци, упор. ражњика.

литра ражњичáра ж в. литра ражнáча.

личи несвр. чини лепшим, украшава. — Ел га лiче пушће и палáшће, ел га лiчи лóуба Анђелија?

лишинкá ж дем. од лишина, мала лишина, мала необрасла површина. — На eдну лiшинкú бeоше двá зáјка.

лiм м хум, хумка, могила. — Под онiја лiм, причáју да е закóпан нeћи Козáк. лóкман м онај који радо једе на туђ рачун. — Подвати́л се тáм с нeкви лóкмање, па све жiво поeдоше и попише.

лбмав, — а, — о који је мекан, лабав. — Ткањeто ми испáдло лбмаво, дако сам га чiни ми се збивáла. — Лбмав е тбј човeк, н iуме бн да подвiкне.

лбпа несвр. једе халапљиво, једе као што једе свиња тесто. — На свињу сiпем густо замeшено брáшно и онá сáмо лбпа.

лбпот м шкрипа и тандркање кола. — У есен квд су бeрбе и квд се свбзи грóзје, низ Пáдину се чýе сáмо лбпот, ел су кóла јáко претовáрена.

лошотiја ж невоља, несрећа, слабост, болест. — Запáдли смо у голему лошотiју, нe знам кб це избáимо.

лошотiња ж в. лошотија. — Снашлá га нáјгора лошотiња.

лошотýе несвр. осећа се лоше, болује. — Питýеш ме квб рабóти дeда, енe га лошотýе.

лубѣнче с дем. од лубеница, мала лубеница. — Ко велиш, да купимо једно лубѣнче?

луг м равно и муљевице земљиште поред Тимока. — Што се у луг рђди момуруза, тој на друго место не може.

лукавичав, -а, -о који је попут главице лука, главчаст.

лупур м бараба, битанга. — Мецу дѣвнѣшњу младињу има млого битанђе, лупури и лењивштине.

Љ

љизгавица ж лапавица, расквашен и житак снег, киша са снегом; клизавица. — По овуј љизгавицу нити е да упрезаш кола, нити сѣне.

љбкне свр. клоне, онемоћа, кљокне. — Пацла слана и пипер сѣмо љбкнул. — Квд остарѣеш и љбкнеш, има ли куј да те глѣда?

људи се несвр. спрема се, дотерује се. — Људи се, че д иде на свѣдбу код Витка у Гбрњу Каменицу.

М

ма м мах, тренутак. — Квд нешто тражи, бче свѣ да буде у тија ма. — У јдвн ма ми се учини да е бн, ал пѣсле видѣ да нѣ.

магаре с (поред познатог значења) ногаре за тестерисање дрва. — Узни магаре и бичѣију па срѣжи неко дрво.

мвждрак м копље, упор. миздрак. — Одавна се не ратувало сѣс пушће и сѣс топови, него с мвждраци и сѣс сабље.

мазгал м мали прозор на подруму, мали отвор у зиду, упор. мазгаљ. — Квд ми нешто нѣчом сумљиво, ја истурим пушку проз мазгал и чекам.

мазно прил. празно, нема, нема ништа, готово. — Мазно од брашно, мазно од маз, прѣпас и глѣд и тој ти е. — Мазно, завршили смо раѣоту.

мајстораш м мајстор. — Тика не нећи мајстораш, бн ти више дојде како студеноклѣп.

мвкнѣше се свр. 1. макне се, помери се. — Мвкнѣши се мѣлко потам да сѣднем и ја. 2. пође, нерадо пође. — Ајде да се мвкнѣшем на њиву.

мблецк, -ца, -цко мали, прилично мали. — Мблецк си ти још за шкѣлу, квд порастѣш, тѣг че д идеш.

мáлkachко прил. мало, сасвим мало, врло мало, малчице. — Дáј ми мáлkachко, сáмо кóлко да прóбам. — На нѐг трéбе мáлkachко, од ёдну чáшку се опíје.

мáлчичко прил. мало, сасвим мало, врло мало, малчице. — Мáлчичко, мáлчичко, кóлко на вр нóж, да му тóриш сóл.

мáмне свр. дем. од мами, само једном помами, вабне. — Сíне, бч ли д идеш да мáмнеш јáганци да дóјду дóм.

манáжа ж менажа, менза. — Онí седу тáм иза пóдовицирску манáжу.

мбнџк, -цка, -цко мали, прилично мали, ситан. — Мбнџк, ал јáк.

манíсто с једно зрнце из низа манистра, зрно манистра. — Ёдно манíсто ми се бткола под бдар.

маностíр м манастир. — На Петрóвден смо ишли у маностíр.

манција м онај који свачему нађе ману (нарочито јелу), пробирач. — Ти́сав е голém манција, нѐга тéшко мбж да угóстиш.

мáсти се несвр. сваки час намешта уста, косу и мараму. — Марíка се почéла мáсти још дџнџс, а вáшар јутре, вџба се.

матíчка ж дем. од матика, мала мотика, мотичица. — Малóну матíчку да нóсиш код Циганинáнога да ју клéпа.

мáћа ж мајка. — Мáће, мојá мíла, мáће, квó се овóј нáпраи од нáс? — Мојá мáћа мéне свáко јутро испрáча у шкóлу, да ме Цíганчичи ус пút не бíју. — Мáће му га.

маучáње с маукање. — Зíми се од маучáње нé мбж спí, поглáвито у фџбрувар.

мбц узвик којим се маме мачке. — Мбц, Мáро, мбц.

мбшкџв, -а, -о који је прљав, умазан, замазан. — Штó си мбшкџв ко свиња, ел си с прáсци спáл?

мбшкџвштина ж она која је неуредна, прљава и зарозана. — Кó мбж да спí с онуј мбшкџвштину; ал женá му е па си му добрá.

меанцисџе несвр. бави се кафанским послом, држи кафану. — Женé, децá, свí на копáње, а бн меанцисџе у Кáлну та ишчúка нѐћи динáр.

мéd м (поред познатог значења) 1. оно што се од јела поједе на крају ручка да се ручак заслади (обично комад меса из јела). — Прво искúсам васџљ а мéсо остáим за надокрáјђе, да ми бóде мџд. 2. смола која цури из коре трешње, шљиве или брескве. — Ако несмб имáли лџпак за у шкóлу, мí смо га праíли од прешнóв мџд.

мџди несвр. 1. прави мџд, ствара мџд, производи мџд. — Нáјбóље мџди

багрен, па тбг липа. — Квд мѣдим ливацѣи мѣд, тбг трмѣ сѣлим у Лбкву. 2. заслађује врућу ракију. — Рећију мбж да мѣдиш ел сѣс мѣд ел сѣс шићѣр.

меенција ж механија, кафеција. — Тражил те нећи Живко, меенција из Крѣнту, велї да бче да купи од тѣб вино за у кавану.

месѣ с мезе. — Меенцијо, квб имаш за месѣ?

мѣк, -а, -о (поред познатих значења) топао, сасвим мало топао, млак. — Квд пѣреш вїме на краву, водá трѣбе да ти е мѣка. — Мѣко врѣме днѣс, не зимá како јучѣр.

мѣкне свр. 1. омекша мало, омекша до извесне мере. — Сбг тврдо за копање, квд пáдне ћиша, земљá че мáлко да мѣкне и тбг че да кóпамо. 2. мало се загреје, постане млак, отопли. — Чїм мѣкне врѣме, бдма че д имо у планин за дрва. 3. коза само једном замекеће. — Козá сáмо мѣкну и јáре бдма дојдѣ код нју.

мекнеѣ несвр. 1. мекша, омекшава. — Колкб више седу ббране, круше пбвише мекнеу. 2. постепено се загрева. — Турї воду на крај шпбрет нек мекнеѣ. — Врѣме почѣло да мекнеѣ. 3. одступа од свог тврдокорног става. — Бѣше рекбл стáрцат да га нече вїди с бчи, а сбг ене га почѣл да мекнеѣ, не рáдуе се квд га вїди, али га и не јури.

мекокрѣс, -та, -то који има меку кору, меку љуску. — Од Нбво брдо мекокрѣсти орѣси, а од лбзје коштанї.

мележњáк м мелез, хермафродит. — Козá ојарїла трї јáрету, еднб мушко, еднб жѣнско, еднб мележњáк.

мѣродавно прил. све једно, све равно. — Мѣн је свѣ мѣродавно, па како тї рекнеш.

мећиш м све што је меко. — Мећиш човѣк.

мечина ж месо без костију, кртина. — Мáјсторе, касáпине, измерї ми двѣ ћила мечину.

мѣци несвр. поставља мећу. — Јутре че да мѣцимо Бáлтину ливáду од квм Сїмини.

мѣци се несвр. граничи се, има заједничку мећу са суседом. — С ѣдну стрáн се мѣцимо сѣс Слободáна Сїминога, а с другу сѣс Вїдена Цикурлѣју.

мешáвина ж заједништво, заједнички послови. — С њѣг нечу да имам нїкакву мешáвину.

мешанија ж заједништво, заједнички послови, упор. мешавина. — Не бблим да имам мешанију сѣс љуће куї несу како трѣбе.

мешинáта прид. само ж. род која је у другом стању. — У ѣдну рýку нбси детѣ, а у другу водї мешинáту жену.

мешинка ж дем. и хип. од мешина, стомачић (код деце). — Ел те, сине, боли мешинка? — Квд детé заболí мешинка, да му се даде да пíне мálко пепелчбк.

мéшта несвр. премешта, мења. — Велигден не мéшта дбн, али мéшта дáтом.

мéшта се несвр. премешта се, помера се, мења се. — Вилбтија се не мéшта, бн си стáлно дерéктур.

мешчинкá ж дем. од мешчина. — Колкó имá мешчинкá мí ју исушенíчимо и изéдемо, сбг вáрим сáмо кочíне.

мигúљи се несвр. једва се креће, полако се креће. — Дéда Тóма се едвá мигúљи уз Манастíр. 2. излази, мигóљи се. — Детé се мигúљи из чрће. — Мигúљи ми се рíба из рúће.

милéе несвр. постаје мило, постаје драго. — Милéе ми квд вíдим какó децá расту и какó су добрá. — Милéе ми живбт од какó се бн врну из вóјску.

милéе се несвр. мили се, постаје мило. — Милéе се на човéка да жíви квд свé иде кáко трéбе.

минíк м куче малог раста. — Їмају минíк кúче.

мíрка ж мир, спокој. — Мíрку си нéмам од онúј мојú женú, те овбј ми, те онбј ми. — Мíрку ми не дáва ни дáњу ни нбчу, трáжи сíску, а јá млекó нéмам.

мíрне свр. смири се, одахне. — Кадá ли че дечијава да пбјду у шкблу, да ми мíрне главá.

мислéње с мишлéње, размишлáње. — Цáбе ти е мислéње, квд се дéси несрéјћа; мислí пбнапред.

мíт, -а, -о који је умиван, умивен. — Митб ли е детéво, ел трéбе да га мíјем? мишојéдина ж остаци онога што су појели миши. — Од момúрузу остáле сáмо мишојéдине.

младарбц м млади голуждрави и жутокљуни птић, жутокљунац. — У пролет се кáчимо у дрвја да вáдимо на тичичи јáјца и младарци.

млжа ж мужа стоке. — Квд пóчне млжа, тбг че да прáимо сíриње, а сбг крáднемо помáлко млекцé на јáганци, да и децá има квб да кúсају. — Првња млжа е на Млзíгруду.

млз м један млаз при мужи. — Крáвата тóлко прибéре вíме да не мбж да измлзéш ни едбн млз.

млзéње с мужа, музење. — Заболú ме рúће од млзéње.

Млзíгрудá ж празник овчара, 5. маја, дан уочи Ђурђевдана. Тога дана се

одбију јагањци од оваца и овце први пут помузу. Ујутру рано, пре изласка сунца, момци и девојке и младе жене на реци или на извору вију венце које ће ставити овци предводници на врат. Пошто се венци извију, приправи се заједнички доручак, ту на реци. После доручка се момци и девојке прскају водом, па понеки пут и добро окупају. Док, потом, пролазе кроз село, сачекују их мештани и поливају водом. Пошто се врате кућама, настаје премлаз (прва мужа) оваца. Премлаз се обавља на капији тора која је украшена славолуком од дивље руже, одсечене уочи тога дана. Око ведра се стави посебан венчић од траве, на ведро обредни хлеб, преко њега брдо, а на брдо прстен. Први млаз од прве овце мора да прође кроз прстен, кроз брдо и преко хлеба да склизне у ведро. У земљи испод ведра ископана је јамица у коју се ставе две-три перашке (ускршња јаја) или ако нема, обична скувана јаја и један мали хлеччић са сољу и туцаном паприком на врху. Како се од прве овце други, тако се од сваке наредне овце први млаз усмери на садржај у јами, а затим настави мужа у ведро. Мужу обавља домаћин који седи на столици испод славолука, а једну по једну му овцу приводи неко од млађих. У подне је свечани ручак за укућане и госте. Сутрадан, на Ђурђевдан, јаја која су била испод ведра у јами закопају се у велики мравњак. Мужа отпочета на Млзигруду траје непрекидно до друге половине августа месеца.

млзне свр. помузе мало, намузе мало. — Млзну млекце кóлко за преватџк.
— Сбг млзну две-три бвце, друђеће чу кнбчи.

млбжи несвр. множи, увећава. — Нечу да продавам јаганци, решил сам да си млбжим бвце.

млбжи се несвр. множи се, увећава се. — Млбжи се наро̀д и нѐма за свѝ место у салб.

млзйна ж мноштво, множина. — Онѝ су млзйна у кóћу, онѝ живе у за̀другу.

мљѝцка несвр. мљацка устима, мљацка док једе. — Мљѝцка, мљѝцка ону̀ј кру̀шку, да ти се смѝчи.

мнбѝи, мнбѝе, мнбга многи. — За време ра̀та мнбѝи несѝ имали лѐб а ка̀моли с лѐб. — Мнбѝе женѝ су стану̀ле удавице.

мокру̀ља ж канија за косачки брус, упор. кутлица. — Мбј дѐда е имал мокру̀љу од волбв̀ши рбг.

молѝна ж бот. малина *Rubus idaeus* L.

мога̀ре с зоол. магаре. — Не ровѝ ко Цб̀ћино мога̀ре.

мбинс̀ћи прил. на мој начин, како ја хо̀ћу, како ја рекнем . — Їма да бу̀де

по мѳинсѳи док сам јá гáзда, а пѳсле нек бѳде кáко бче, па нек бѳде и по твѳинсѳи.

момчужљáк м момчић, дечак који још није постао момак. — Тѳи си јѳш момчужљáк, јѳш неси за вѳјску, сѳди си дѳм.

морѳ узв. употребљáва се за обраћање женској особи кад јѳј се жели избећи име или кад се испољáва равнодушност или одбојност према тој особи. — Еј, морѳ, ел овáм. — Кудѳ че ти, морѳ, душá отѳиде?

мочѳр м ноћни суд, нокшир. — Свáко јѳтро изнѳсим пљн мочѳр.

мочурљив, -а, -о који је мокар, влажан, подводан (о земљишту). — Пáзи кáкѳ тѳрaш трáктор ел тѳј е земљá мочурљивá, мѳж се подвѳзнеш па да напрáиш белáј.

мрвѳни, -ена, -ено марвени, ветеринарски. — Да бкаш мрвѳног дѳктура, не исплáти се, него — кољѳ.

мрвољ м воће. — Од кѳд пѳчну да зрѳју црѳшње, мрвољ ѳма преко цѳлу гѳдин, свѳ док се не обѳру шипци.

мрждав, -а, -о који је смежуран, зборан, уз то ситан и спечен (о плоду воћке). — Сливѳе овѳј гѳдин, да ли од жѳгу од квѳ ли, дошлѳ нѳкве мрждаве. — Да одвáјаш мрждаве јáблѳе на еднѳу стрáн, здрáве на дрѳгу.

мрклица ж мрак, тама. — Дојдѳше од колибу у црно мрклицу. — Кѳд ми тѳј рѳче, пáде ми мрклица на бчи и ударѳ га колкѳ год сам могѳл.

мрмољи несвр. нејасно и неразговетно говори. — Бáбичкaтa си мрмољи нѳшто у брáду.

мрчи несвр. гњави, растеже, отеже, околиши. — Áјде не мрчи, поодѳ вѳч еднѳпѳт.

мрчимуд м онај који гњави, који дави док говори, који отеже са послом, гњаватор, недовољно бистар. — Њѳга зовѳ мрчимуд затѳј што млѳго мрчи мѳда.

мрша ж стрвина, леш. — Смрдѳ нѳка мрша, дѳле поди пѳт. — У овѳј нѳзгоднѳ врѳме лáко мѳж да пáдне мрша.

мудѳња пл. тант. пеј. и хип. од муда, муданца. — Дѳда ми чѳсто казувáл: "Издѳш си, Бáто, мудѳња".

мудоотицáние с досада, досада на конференцијáма. — А, билѳ е дѳнѳс ѳдно голѳмѳ мудоотицáние.

мужѳтѳна ж 1. ауг. и пеј. од муж (супруг). — Онá женѳчка добрá, ал мужѳтѳинатá ѳдна пијандѳра невидѳна. 2. јак, крупан човек. — Тѳса Др-вѳњáчa е ѳдна áла од мужѳтѳину.

- мужетѐрина ж ауг. и пеј. од муж (супруг). — Тáj моá мужетѐрина, пáк се запи́ла у кавáну.
- мúжњев, -а, -о који припада мужу, супругу. — Мúжњеве дрее смрдú на штáлу, ел он е цѐл дбн кре говѐду.
- музи́ће ж усна хармоника. — Док чу́ва крáву Рúјку, Матѐа цѐл дбн свѝри у музи́ће.
- мúльне свр. брзо завуче, утера, гурне унутра али да при том нежно уђе. — Мúльне рúку у шуплѝар и извáди јајцѐ. — Мúљни нѐгде чугаљбт. — Мáj-ће му га мúљнем.
- мúљне се свр. завуче се, штукне, нестане. — Мúљну се пѝле у бурјán и не мбж га нáјдемо.
- мúчно прил. 1. с муком, једва, тешко. — Тáj рáбота се мúчно рабóти. 2. кад се има осећање мучнине. — Мúчно ми у мешѝну кбд чу́ем да се од тóј при́ча.
- муштинá ж зб. им. од муж, мушкарци. — Свá муштинá ошлá у рáт, остáле сáмо женѝне.

Н

- наáка свр. нагура силом, набаца како било, стави превише. — Дрее у свндбк úбаво да слóжиш, а нѐ да и наáкаш кáко дáе, па пóсле кбд и вáдиш онѐ свѐ згúжвене. — Наáкамо грбзје у ббчву до врáњ. — Мájће му га наáка.
- наáка се свр. 1. најѐде се, преѐде се. — Кбд идеш на свáдбу, нембј да се наáкаш ко стóка па пóсле дбм да пијѝш карабблну сбду. 2. угура се, смести се. — У онблку мáлечку сáлицу наáка се цѐло салб, па нѐма мѐсто где да се игра брo, па се остáли изнбсе надвбр, а за мáлу вечѐру се пá унбсе.
- наáли свр. створи навику код некога према нечему, навади. — Наáлили детѐ на бонбоне, па сбг ровѐ кбд нѐма.
- наáли се свр. стекне навику према нечему, навади се. — Наáлил се на бувљáк ко кúче на касáпницу.
- наáпан, -а, -о који је нагрижен зубима. — Кбд тáм, онб тѝкве наáпане.
- набббв свр. напуни, напуни јакo, препуни, претовари. — Набббвм кбла до вр, чврство вржем и пбјдем. — Набббвј кубѐто, да се дббро огрѐемо.
- набадáљна ж 1. мали кочињ којим се сади поврђе. — Трѐбе да сáдим градѝну, а нѐ знам глѐ ми е набадáљна. 2. висока потпетица на женској ципели. — Сáмо се чу́дим на Сбвију какб мбж да бди у онѝј набадáљње.

- набадина ж дрвена вила са два краћа парога и дугачком дршком која служи за подизање снопова шаше, шуме за исхрану стоке и сл. упор. лабадина и лободина. — Ел си видѣл нѣгде онуј набадину, не мѳг ју најдем, а трѣбе ми.
- набѳцкѳн, -а, -о 1. набоцкан, шаран боцкањем. — Младѣнчичи мѳра да буду набѳцкѳни свѳ дрѣн, да би децá билá чврста како дрѣн. 2. при сађењу забоден у земљу (о поврћу). — За овуј гѳдин лѳк е набѳцкѳн, а до гѳдин куј бѳде жив ѳн че пáк да бѳцка.
- набивáчка ж 1. маљ којим се набија коље, земља и сл. — Узнѳ набивáчку па наби овуј зѣмљу овдѣка. 2. набијање. — Данѳс пáде големá набивáчка кѳлци у јáз.
- набивка несвр. дем. од набива, полако набија. — Набивка му га полагабчка.
- наблѣсњичав, -а, -о који је помало блесав, који је прилично блесав. — Ако си тѳ наблѣсњичав, не мѳра свѳи да су блѣсави, па да те трпѳ, тѣб и твоѣ шашавило. — Тѳ ми дѳјдеш кáко мáлко наблѣсњичав, кѳд текá врѣвиш свѳ стáри ѳѳѳе.
- наблѳнчав, -а, -о који је болешљив. — Девѳјчето им наблѳнчаво, тѣшко че да мѳж да се ожѣни.
- набркан, -а, -о у који је пипнуто, који је пробан, који је начет. — Млекѳ нѳчѳс нѣ билѳ поклѳпено и сигурно да е набркано, ел туј има мáчѳе коѣ ѳче да га набркају.
- набубѳри свр. набубри, наклѳбучи, издигне. — Бѳб набубурѳл, сáмо што не нѳкне. — Кѳд пѳјде да нѳца, васѳљ набубѳри зѣмљу.
- набубѳри се свр. набубри, наклѳбучи се, издигне се. — Не лѳше да се васѳљ на ѣдѳн дѳн пред садѣње мáлко навлáжи с тѳплу вѳду да се набубѳри, тѳг пѳсрчено нѳца. — Набубурѳла се земљá у расáдник, зѣље сáмо што не нѳкло. — Набубурѳл ни се парѳѳет у ѣдно ѳушѣ, мѳра да га издѳиза нѣка влáга.
- набукуѣ несвр. навлачи, облачи. — Чѳча Илија набукуѣ нѳве чѳзме, ал му изглѣда тѣсне.
- набутѳе несвр. утерује, силом утерује, угурава. — Набутѳе нѳѳе у тѣсне цѳпиле.
- навáди свр. залије башту или ѳиву тако што у ѳу доведе воду вадом (каналом), а затим је мањим вадѳцама разведе у редове или леје. — Кѳд навáдиш градину, пѳсле да узнеш да навáдиш и дѣтелину.
- навáча свр. нахвата, ухвати доста. — Мѳј дѣда Гáвра кѳд год ѳде у Студенбѳ навáча пѳну трбáљѳу с рáци. — Пред Бѳжѳч навáчамо гоцá врапцѳи, да ѳма с квѳ да се омѳсимо.

навацилѣк м наводацилук. —Њбан навацилѣк нигде не испáдал како трéбе.

навацисúе несвр. наводацише. —Стојáнка му навацисúе за Нáјду, ал бн, чíни ми се, да ју не беђендисúе млóго.

навацíше несвр. наводацише. —Оч ли брé, блéшчо éдбн, да ти навацíшем за нéко девóјче, да се ожéниш éдбн пúт и тí.

навлáчи несвр. 1. облачи, обува. —Навлáчим тóпле дрéе, трéбе д íдем за дрва. —Што навлáчиш лéву черáпу на дéсну нóгу? 2. увлачи, усисава. —Овáј пунпа нéгде навлáчи вáздук, затóј нéче да рабóти.

навлáчи се несвр. облачи се, одева се. —Навлáчи се па поодí, це забáимо.

навлечé свр. 1. навуче, обуче. —Навлечí чíсту кошúљу кбд íдеш у лúђе. 2. довуче, дотера. —Мúже, да навлечéш дрва дор е сúво врéме, кбд се оíиши, тбг нéч да мóж.

навлечé се свр. 1. обуче се, навуче се, одене се. —Кбд се навлчéш, тí се поглéд у огледáло да вíдиш какó ти стоí. 2. навуче се, уђе. —Навлéкли се гоцá погáнци у áнбар.

навлчé свр. 1. навуче, обуче. —Навлчí си тóплу дрéју, надвóр јáко зимá. 2. довуче, дотера. —Навлкал сам дрва тóлко млóго да чу да íмам за двé зíмени. 3. увуче, навуче. —Пбљсћи мíши у есен навлчú пшеницу и дрúга зрна узам, та да íмају за нáзиму.

навлчé се свр. 1. обуче се, навуче се, одене се. —Кадá че се навлчéш у нóве дрéе? 2. уђе, навуче се. —Навлчú се у сббу па цéл дбн íграју кáрте.

навбшта ж обојак, обљало. —Вéчером кбд се собуем, турим навбште кре кубé да се осуше.

наврве се свр. крену један за другим, крену у колóну по један. —Јúтром се овчарí наврве по пртíну па отóде да рáне стóку.

наврта несвр. 1. залева башту или њиву тако што у њу доводи воду вадом (каналом), а затим је мањим вадикама разводи у редове или леје, упор. наврча (2). —Ишлá сам да навртам градíну. 2. скреће, тера на своју страну. —Наврта вóду на своју воденицу. 3. дође с времена на време. —Од какó се поболéмо, скóро нíкуј не наврта код нáс.

наврта се несвр. ту је у близини и долази често. —Нíкуј дрúжи не добди, сáмо ни се ћерката наврта тудé.

наврча несвр. (поред изнетих значења) свраћа, долази по некад. —Наврча ко да нé, кбд гóд дóјде у Палáнку, бн сврне код нáс.

наврча се несвр. ту је у близини и долази често. —Наврча се тудé да ни дадé вóду и дрúго квó ни трéбе.

наврчи свр. (поред наведених значења) 1. наспе, саспе, сипа у великој

количини. — Штó си наврчил овòлко вòду у млекò, па сòг нé за нíшта?
2. наврне да пије. — Тí немòј ко Милáн, кòд наврчи балòн н ùме да га одвòи од уста.

нагледí прил. на око, на поглед. — Кòњав ти нагледí не лòш, ал каквí су му нáрви, тòј нé знам.

наглúвичав, -а, -о наглув, прилично глув. — Кòд врéвиш сòс Сíбина, мбра добрé да наокúеш, ел òн је добрé наглúвичав.

нагмéчен, -а, -о који је нагъечен, улубљен. — Штò е котòлòв нагмéчен, куí е тòј напрайл?

нагъавòтина ж нагъечено место на телу, убивотина, контузија. — Дрúго нéма, али ме нагъавòтината јáко боли.

нагъéтен, -а, -о нагуран, нагуран у неки узани отвор. — Рúће му врзане на дúпе, а у уста му нагъéтена крпа.

нагòрће прил. (дем.) на горе, мало на горе, мало навише. — Појдí мáлко нагòрће па ч га вíдиш гдé рíља.

нагòршће прил. (дем.) на горе, мало на горе, мало навише. — Јòш нагòршће трéбе д íдеш до ñегòвуту колибу.

нагрéбен, -а, -о 1. који је изгребан, гребáњем избраздан. — Овдé, ондé нагрéбен помáлко, ал нé млòго. 2. гребáњем или стругањем сакупљен. — У онúј паницу íма нагрéбено сíриње, половíн га тí узнí, а половíн остáј за Милку.

нагрòња се свр. 1. прероди нека воћка. — Нагрòњáла се црéшња, сáмо што се грáње не покрше. 2. постане тешко (у психичком смислу). — Нагрòњáло ми се нá душу, чíни ми се чú да лúснем.

нагрúва свр. накруни кукуруз. — Двнòс сам нагрúвáл момúрузу íма за двé врéче и јúтре да нагрúвам за јòш тòлко па чу да тéрам у воденицу.

нагрúва се свр. наједе се, наједе се добро, наједе се чврсто. — Ал се нагрúвá лéб и чорбíцу из туршíју.

нагузíчи свр. 1. натрти. 2. грубо и тешко превари некога. — Вáрди се да те нéћи цамбáс не нагузíчи на вáшар.

нагузíчи се свр. полтронски се понесе према некоме, улиже се некоме. — Тúј нéма нíшта од човéка, òн се бéше нагузичíл и на Бугаринáнога штòно бéше пресéдник у òпштину у рáтан.

нагуши се свр. 1. накостеши се, најежи се, нарогуши се. — Видéл ли се какò се мáче нагуши кòд га јúрну псéта? 2. згрчи се и главу увуче у рамена (о човеку). — Дојчíн се нагушíл па отòди ú планин.

надвие свр. притисне, притера, спопадне, примора. —Надвила га мѹка затбј дигал рѹку на сѣб.

надебел прил. у дебелом слоју, у дебљем слоју. —Торѹну кѹд расврљаш по њѹву, расврљај ју надебел, да земља добро осѣти и да се ббље рбди лѣб.

надѣвена, -о (нема м. род) опремљена свадбеним даровима и тзв. меким стварима. —Њбјното девбјче јако ѹбаво надѣвено.

надѹјан, -а, -о 1. запахнут, запахнут нечијим дахом па добио исту болест. —Несѣм насѣбал, ал мбра да сам надѹјан кѹд имам ватру. 2. наређено му, заповеђено му; заплашен. —Мѹле мбра бстро да раббти сѣс љѹђе, ел текá надѹјан од онѹја озгбр из комитѣт.

наджѹња несвр. жање више од другога, побеђује у жетви. —Латѹнка наджѹња Рáду у овѣс, ал не мбже кѹд се жње пшеница.

наджњева несвр. жање више од другога, побеђује у жетви. —Дѹзај се, девбјче, да се наджњевамо.

наджњевање с такмичење у жетви. —У наджњевање девбјђе ѹвек пбвише нáжњу од мбмци.

нади предл. над, изнад. —Капетán је нади пбручника по чѹн. —У онуј крѹшку нади пѹт појавѹли се штршељи.

надбка свр. викне јаче од другога, надвиче, победи у надвикивању. —Вѹнку Вѹткову не мбж нѹкуј да надбка.

надокѹе несвр. виче јаче од другога, надвикује, побеђује у надвикивању. —С њѹ нембј ни да се надокѹеш, ел ју не мбж надбкаш.

надокѹе се несвр. надвикује се, свађа се. —Нáјден и Вѹден остáше дбле у Вртáчу да се надокѹју, а јá си отб, нѣчу да сам сведбк ако се нѣшто дѣси пбкрупно.

надблће прил. (дем.) на доле, мало на доле, мало наниже. —Пбјдеш јбш мálко надблће и дбјдеш до ѣдно раскрѣје, па по лѣвијат пѹт настáиш.

надблшће прил. (дем.) на доле, мало на доле, мало наниже. —Дáј га спуштѹ јбш надблшће, па че да бѹде добрб.

надѹма свр. (поред наведеног значења) свашта каже некоме, свашта изговори. —Каквб ми свѣ Живáна не нáдума, а јá отрпѣ, чѣкам јá њѹ на моѣ буњѹште.

нађердани свр. наниже у ѹердан, поређа, распореди као у ѹердану. —Тѹ си, морѹ, нађерданѹла швалѣри, па ти свáку нбч дрѹђи добди.

- нађердáne се свр. поређају се као у ђердану. — Нађерданíли се пред задругу и чекају да им се плáти за млекó што су предавáli.
- наедну́ш прил. наједном, одједном. — Пóпи чáшу ређиу наедну́ш и вели: "Текá се пије лúта".
- наждрóка се свр. попије од једном много воде (нарочито за време летњих врућина). — Á се наждрóкам, á ожеднéем, тóлка е жега.
- нажи́ња несвр. добија извесну количину у жетви. — У онúј њíву у Сарúшу нажи́њамо по шеснáес крстíне.
- назнáва несвр. зна по нешто, зна по мало. — По не́ћи пúт не́што назнáва, а по не́ћи пúт не́ зна ништа, губи се.
- насам прил на земљу, на земљи. — Најдó га какó лежи́ насам. — Немóј ти пáдне лéб насам.
- найда несвр. наједа, почиње да једе, нагриза. — Тóмина крáва почéла да најда тíкву у Миљћову њíву, али ју јá раскарá. — Немóј да најдамо тазéто лéб, имамо јóш јучерáшњи. — Ови́ја нóви ноже́ви не најда рцá.
- найде се свр. сврши велику нужду у нешто. — А бн му се зајнáт најде у нб́чи.
- наиспрова́ља свр. избуши више рупа, све избуши. — Не́ћи мангúпи наиспрова́љали лубенíце и текá и оста́или.
- најсадњи, -ња, -ње (њо) последњи. — Лúба úвек стíгне најсадњи на збр. — Најсадњото дете далí за слúгу.
- најмалко прил. најмање. — Најмалко пéт денá има да кóсим, а кóлко ми пóсле трéбе да га осу́шим и да га збéрем, Бóг знáе.
- најништа прил. најбезвредније, најосновније. — Ђј, што е најништа — колб́ц не́ зна да заши́ли, а овáм се препостáвља ко да е не́ћи ма́јстор.
- нака́ден, -а, -о 1. који је кађењем намирисан. — Нака́дене ми дрéе од онíја тавњáн па јóш мирíшу. 2. инфициран неком преносном болешћу. — Нака́дена сам јá код онíја што но идóмо, а онí сви бóлни, затóј ми сбг нóс затворíло. 3. научен како да мисли, наређено му како да мисли, индоктриниран. — Нака́дени онí од њíнога старéшину па сбг сáмо стрижу́ нáрод.
- нака́ди свр. 1. кађењем намирише. — Немóј млóго да стои́ш уз казán кбд се вáри мáз, да си не нака́диш дрéе, па те пóсле не́че вóле гóспе. 2. инфицира се преко дисајних органа неком преносном болешћу. — Нака́дила сам се јá негдé с кáшљицу, па сбг ковéм, úста не затвáрам. 3. наплаши некога, наметне некоме своју вољу, учини некога покорним, зависним. — Нáшега дирéктора нака́дили онíја из комитéт, па сбг мéк ко в́лна.

- накаран, -а, -о натеран, утеран. — Стока напбена и накарана у трљак.
- накладен, -а, -о наложен, заложен, запаљен. — Туј вѣчер, пред мобилизаџију, на Дѣл бѣше накладен голѣм бгањ.
- накљуцан, -а, -о 1. кљуном прокљуван, кљуном начет. — Отуд от кѣм алогу има доста накљуцано грѣје. 2. ситним ударцима оштрим предметом оштећен, начет. — Мазан дѣвар, ако нѣ накљуцан сѣс шпиц, тѣшко мѣж да омалтерѣшеш. 3. секиром насечен на ситне комаде. — Чу да имам накљуцане лѣсковаче кѣлко за дѣнѣс.
- накметѣ се свр. намести се, смести се, намести се као кмет. — Важно е да си се тѣ накметѣл, а за дрѣђи, бѣш те брѣга.
- накѣкоши се свр. 1. направи се важан, нашепури се. — Чѣм нѣћи постѣне кмет, бн се накокѣши и сѣс сиротѣњу не врѣви. 2. обуче свечано одело, накинѣури се. — Пѣра се накокѣшил ко да че д иде у Паланку. 3. нарогуши се, накостреши се. — Штѣ си се, брѣ, накокѣшил на мѣне кѣд ти нѣшта лѣше несѣм напраѣл?
- накѣла свр. котрљањем нагомила, накотрља. — За какѣ си наколѣл овѣја кѣмење овдѣ? — На рѣзницу код Ђѣку накѣлани трѣпови белѣсѣт.
- накѣла се свр. 1. котрљањем се нагомила, накотрља се. — Слѣве попѣдале па се наколѣле у онѣј браздѣ дѣле. 2. легну да спаѣју јѣдан поред другога. — Вѣчером се свѣ накѣламо на ѣдну рѣгѣжу, покрѣјемо се с пртѣну чршку и текѣ спѣмѣ.
- накѣлан, -а, -о који је котрљањем стављен на гомилу. — Ёво овѣја трѣпови овдѣ накѣлани и туј заборѣени.
- накра свр. 1. набаца на гомилу јѣдно преко другога, набаца на гомилу без реда и у великим количинама. — У овѣј рѣвину онѣм накрали стѣра ѣута, стѣри шпѣрети, стрѣшени лѣвори и куј ти знѣе какѣу свѣ старудѣју. 2. стави у веѣој количини него што треба, стави без мере, стави превише. — Нѣ важно да сѣмо накраш шиѣер у грѣје и да чѣкаш да се напраѣ винѣ, туј трѣбе знѣње.
- накра се свр. 1. добро се најѣде, превише се најѣде. — Кѣд иде на свѣтѣц, ел на свѣдбу код ѣуѣ, бн се накра кѣко стѣка па га пѣсле болѣ мешѣна. 2. напати се много кашљѣћи, накашљѣ се. — Мѣј дѣда се е накрѣл у свѣј живѣт, ел је болувѣл од такѣу бѣлес.
- накуљен, -а, -о који иде савѣјен у пасу, погрѣљен. — Срѣто дѣле ѣдну накуљѣну бѣбичку.
- накучи свр. окуци, окуци доста кучиѣа. — Нѣша Розамѣнда накучѣла гоцѣ кучичи.

- накучи се свр. накоти се, дође на свет доста штенади. — Накучили се кучичи, чини ми се има за плин кош.
- налида се свр. сврши велику нужду ретко на нешто или у нешто. — Налидали му се мангупи у авлију и пред врата. — У уста му се налида.
- налиже се свр. напије се, опије се. — Па́к си се нализал, пијаницо една.
- нале́ва се несвр. 1. пије преко воље, налева се. — Деца, не налевајте се с туј воду то́лко, це умочате. 2. буја, дебља док расте, налева се. — Добри нећи прасци, са́мо се налевају.
- нама́шка свр. испрља нечим житким, умаже. — Што́ си намашкал малбно дете с блато?
- нама́шкан, -а, -о који је намазан, умазан, испрљан. — Квд смо били деца, ели смо ду́дови и це́л дбн смо одили она́к намашкани.
- наме́ди свр. направи мед, створи мед. — Челе ми ле́тос намениле сто́ ћила ме́д.
- наме́стичав, -а, -о неједнак, местимичан (о површини). — Пшени́цата не́ нйкла судем еднйквд, него до́јде наме́стичава.
- наме́стичаво прил. неједнако, неравномерно, местимично. — Жито́ нйкло наме́стичаво.
- на́бра свр. примора, присили. — Он не теја́л, али га дру́жи намора́ли та за́едно ишли́ у кра́цу. — Не мо́ж ти́ мен да на́браш, ако ја́ нечу́.
- наму́ва се свр. 1. обогати се на непоштен начин и на брзину, снабде се. — Ти́ја се у ра́тав добро намува́л, ал че му на нбс изле́зне, ја́ квд ти ка́жем. 2. наједе се, наједе се добро. — Ма́ксим гле́да са́мо да се наму́ва па да ле́гне да спи́.
- наоре́ свр. пооре, пооре све што је требало, изоре. — Наора́ли смо за пшени́цу на вре́ме, сбг са́мо да па́дне е́дна ћи́ша и да ни́ца.
- напб́п свр. напуни до врха, напуни сабијањем или гажењем. — Напб́пм тањ́ир сбс гу́жвице и присе́днем. — Напб́пм канате до вр и волбви лбо́ко истегле́.
- напб́п се свр. наједе се, наједе се преко мере. — Напб́пбл сам се ка́ко стб́ка.
- напараси́ свр. нагрди, наружи, унакази. — Што́ неси́ води́л дете́то код фли́зера да га уба́во стриже́, него си га она́к напараси́л сбс но́жици. — Напараси́ла га с но́кти по́ очи, њего́вата швалерка́.
- напараси́ се свр. нагрди се, наружи се, запусте се. — Што́ си се, бре́, Стоја́не, тека́ напараси́л, до́јдеш стра́шан, личи́ш на пла́шило.
- на́пас м напаст, невоља, беда. — Од ти́ја на́пас несмо́ могли́ да се спа́симо.

напи́на несвр. запиње, натеже, савија нешто што је прилично еластично.

— Ја напи́нам одову́д с грбину, ал га не мо́г помбкнем. — Напи́нам прегло́, ега би се улови́л не́ћи фа́зан.

напи́на се несвр. 1. напреже се, запиње. — Напи́на се да потегли́ ко́ла, али она́ те́шка па не мо́же. 2. горди се, горди се ал без много основа за то.

— Напи́на се ко цревó на углен. 3. љути се, срди се. — Ку́ј ти е ђавол, штó се напи́наш од ни́шта.

наплі́њен, -а, -о који је напуњен. — Ко́ла наплі́њена, па преплі́њена.

на́пне се свр. (поред познатих значења) наљути се, расрди се. — Ако ти не́што не по вољу, немóј се бдма на́пнеш, него ма́лко и поотр́пи.

напни́вашка ж уображена особа. — Од како́ поста́л шумар, бн поста́л напни́вашка.

напове́да свр. оптужи, окриви, оклевета. — Че́кај да ти до́јде башта́ да те ја́ напове́дам.

на́помет прил. напамет, наизуст. — Сінче, ко́ју пѐсмицу зна́еш на́помет?

— Рекб́л учите́љ да нау́чимо це́лу та́блицу мнóжење на́помет.

напóница ж особа на крај срца, лако увредљива особа. — Штó си, Милéне, то́лка напóница, штó се љутиш од ма́лко?.

напóчепил прил. укриво, накриво, наопако. — Све́ у ту́ј ку́ћу пошлó напóчепил: сін се пропíл, снаа́ се прокурва́ла.

напрáсничав, -а, -о који је напрасит, прек, плах. — Бра́ вредан чо́век, ал му на́рoви не ва́љају, до́јде напрáсничав, за ча́с прáсне.

напратен, -а, -о послат, усмерен, упуњен (о магијама). — Мбра́ да су му билé напратене не́ће маи́је кбд си бстаи́ жену́ и де́цу и по́двати се с ону́ј скубо́љину. — Настану́л напратене маи́је и пропíл се.

напредáшањ, -шња, -шње (шњо) претходни, пређашњи, ранији. — Нап-редáшњиат мрáз ни ббра́ пипѐр. — Напредáшњото телé смо прода́ли у Ж́уковци, а овóј че си чу́вамо за домвзл́к.

напрéдица ж напредак, просперитет. — Домаћине, у ку́ћу ти билá свáка напреди́ца, да иљадиш!

напрепечу́е свр. постави више предмета један преко другог на наком пролазу, препречи. — Узне́ текá па напрепечу́е дрвја́ и ка́мене на прогóн, да не мо́ж ту́ј да пробди́ туца́ сто́ка. — Кбд до́јде по́водња, на ћерѐп се напрепечу́ју дрвја́ и грање́ па по́сле мбра́ да и оту́рамо.

напреси́ца свр. пресече на много делова, пресече на више места, исече.

— У есен напреди́ца дрва́ на по мѐтар-два́, па и ту́ри да се суже́ за на́зиму.

- напретруп прил. преко нечега, попреко. — Тбза запуца напретруп преко њиве, преко лозја и бтиде у Соколáш.
- напривечерица ж предвечерје, доба дана од заласка сунца до првог мрака.
— Одвѣдоше га нећи љуђе едну наprivечерицу и јбш га нема да се врне.
- напритлчице прил. натуцајући, како било радећи. — Не знам ббш како трѣбе, него га раббтим напритлчице.
- напричен, -а, -о коме је постављена притка (о поврху). — Петлицáн напrichен и изврзан, за нећи дбн трѣбе да га прскам од ману.
- напrichи свр. забодѣ притку уз сваку биљку. — Праим притће да напrichим притће и петлицáн.
- напуден, -а, -о који је истеран, најурен. — Никбдија напуден из службу.
- напуа свр. напуни до врха, натовари до врха. — Напуам кбла па лѣгнем озбр, а волбви сáми знају пút и текá дбјдемо дбм.
- напуа се свр. најѣде се. — Напуам се лѣб и ако има јбш нешто с лѣб и тбј ми е ручбк.
- напуца свр. направи на ватри кокице од кукурузних зрна. — Чу да напуцам мáлко пуцаñће за дѣцу, одáвна им несбм пуцáла.
- напуца се свр. најѣде се, најѣде се преко мере. — Мбјат мұж се сáмо напуца и лѣгне да спи. — Квд се нећи пút дббро напуцаш, мислиш че ти трае три денá, онб си за вечѣру па огладнееш.
- наразлогом прил. натенане, полагаано, полагаано али темельно. — Јáнош пије винб наразлогом и никад се не опил. — Човѣк си раббти наразлогом и пáк си свѣ постигне и ураббти га кáко трѣбе.
- нараñен, -а, -о који је нахраñен. — Квд свиње бду нараñене, да узнеш да и напиш.
- нараца свр. роди много, изроди. — Нараца дѣцу, па пбсле да му држава вбди бригу од њи.
- нараца се свр. роди се много, изроди се. — Нарацáше се дечија, свѣ еднб на друго дб уши. — Убав се конпир нарацáл овуж гбдин.
- нарван, -а, -о који је нагрижен зубима. — Најдб да су нарване пе—шѣс тикве.
- нарѣден, -а, -о 1. који је нареñан, пореñан. — Ђибáница синбч нарѣдена, а оцутра пѣчена. 2. коме је нареñено, коме је издато нареñење. — Живко Сбјђа е нарѣден да однесѣ писмо у Палáнку.
- нарѣдење с нареñење. — Дошлб нарѣдење да се никуј не удаљава из салб. нарѣдом прил. по хоризонтали, по изохипси (кад се иде по коси). — Сáмо иди нарѣдом, нарѣдом па иза онуж áлогу има га најдеш.

- наредомће прил. дем. од наредом. —Ако идеш наредомће, нема га заминаш.
- наредомшће прил. дем. од наредом. —Идóмо, идóмо наредомшће и најдóмо га.
- нарепан, -а, -о који је грубо ошишан маказама. —Владу Ћату си ма́ти стригла свс но́жици па испáдал нарепан ко коза́.
- нари́за несвр. почиње да реже, реже, сече. —Не нари́зај тазéто лéб. —Жéжак лéб се не нари́за, чéкне се да ма́лко ла́дне.
- нару́би свр. насече, исече (углавном о дрвима). —Квд до́јдем нару́бим на ба́бу др́ва, да има док па́ не до́јдем.
- нару́би се свр. 1. наједе се неке биљне хране у сировом стању. —Нру́бим се лéб и лу́к и цéл д́вн ко́пан. 2. напасе се крупне траве. —Кра́вене се наруби́ше травоља́к гóре покре слóг, па с́бг има са́мо да преживају.
- нару́сен, -а, -о који је натру́њен, присут тру́њем. —Млекóво ти нару́сено, трéбе се процéди.
- наса́ден, -а, -о 1. који је наса́њен, поса́њен. —Наса́дена мому́руза јóш пре трé недеље и јóш не ни́ца. 2. стављена квочка на јаја. —Наса́дена ко́кш-ка на петна́ес ја́јца.
- насвету́е се свр. наживи се, наужива се. —Са́мо се т́и насвету́ј, дру́ђи сви́ не́ка по́мру, иди́бте.
- наси́тни свр. сецкањем или дробљењем учини ситним, исече на ситне комаде, намрви. —Наситни́ ма́лко дрвца́ за потклацува́ње. —Си́тно наситним копрíве па да́дем на пу́јчичи.
- наску́бен, -а, -о начупан. —Ел има наску́бен зелéни лу́к, ел д им да наску́бем?
- наслу́жен, -а, -о који је натовчен у чашу. —За кúга е наслу́жена ова́ј ча́ша?
- наслу́тен, -а, -о који је нару́жен, нагрђен, унакажен. —Дор е бил дете́, ритнул га ко́њ у вецу́ и тека́ остáл наслу́тен за цéл вéк.
- насме́тен, -а, -о који је ометен, пометен, заустављен у развоју. —Па́дал сам од брв у вóду затóј што сам бил насме́тен. —Детéто им насме́тено, не могло́ да порастé.
- наста́ен, -а, -о који је настављен, продужен. —Ократéла е бóшча, па наста́ена.
- настра́њуша ж настрана женска особа. —Настра́њушо, на́стран си се роди́ла, на́стран це с́ћинеш.
- настрау́е се свр. настрахује се, наживи се у страху. —Настраува́ла сам се док су дечи́јава билá по рáтовн.

- насу́че свр. намота пређу на цев за ткање помоћу витла и сукала. — За дѣвнѣ сам цѣви насукала, а за јутре чу си јутре насучем.
- натáкне свр. (поред познатих значења) 1. обуче, одене. — Натакнѣ си нѣку дрѣју на грбину да те не пресечѣ стѹд. 2. обује. — Штѹ не натáкнеш нѣшто нá нође, ел бѹс мѹж да се убодѣш, ел прс да си отлчѣш.
- натáкне се свр. (поред познатих значења) обуче се, одене се. — Натакнѹл си се ко да ч у Сибѣрију да зимѹеш.
- натѣца несвр, 1. облачи, навлачи. — Пак натѣцаш бáштинијат капѹт а знáеш да и на нѣг трѣбе, мбра д иде у воденицу. 2. обува. — Куѣ е натѣцáл мбеве цѣпиле, вѣдим да су кáлавe. — Мбнечка децá натѣцају цѣпиле на стáри и текá се прáе вáжна.
- натѣца се несвр. облачи се, навлачи се. — Не натѣцá се у тѹлѣ дрѣе, дѣвнѣ нѣ зимá ко што е јучѣр билѹ.
- натáм прил. натамо, на ту страну. — Идѹмо, идѹмо, кѣд áј натáм дојдѹмо до ѣдну крстопѹтину.
- натáнко прил. у танком слоју, танко. — Божѣне, сѣно кѣд растѹраш да се сѹши, растѹрај га нáтанко, да пѹсрчено исѣне. — Мажѣ пѣкмез нáтанко да ѣма за свѣ.
- нателѣза свр. напије неког алкохолним пиѣем. — Ел вѣдиш, бре, Јѹксиме, какѹ онѣја мангѹпи бче да нателѣзају онѹга чѣчицу.
- нателѣза се свр. напије се, опије се. — Нателѣза се ређиу јѹш јѹтром па пѹсле цѣл дѣн дрѣме.
- натѣмчина ж ауг. од натема, силеција, кабадахија, убојица. — У тѹј нѣину вамѣлију се рáцају свѣ нѣкве нáтемчине. — У нáродне пѣсме се пѹе од нѣкви јунáци; квѣ јунáци, квѣ бакрáчи, свѣ тѹј билѣ нáтемчине.
- натѣска несвр. притиска, належа свом тежином. — Чѣда Лѣну натѣска уз дѹвар, нѣ знам квѹ бче од нѹ. — Натѣскај поклѹпацат сѣс колѣна егá би моглѣ да га заклѹпимо.
- натѣсне свр. налегне, притисне. — Натѣсал га сѣс кѹлена нá груди а сѣс рѹѣ га уватѣл зá гушу. — Натѣсли га пѹрезѣје за пáре, ел нѣкако.
- наткан, -а, -о изаткан у великој количини, све изаткано, изáткан. — Ыма нáткано чрѣе, простѹрѣе, клáшнѣе, шáјаци, свѣ ѣма; а кѣд сѣм код нѣ дошла, онѣ билѣ голѣ ко пиштољѣ.
- натлца свр. 1. набије у нешто. — Пробáл да старѣјат клѣн истѣра сѣс дрѹѣи, али и нѣга натлцáл па сѣг ѹба трѣбе да се вáде. 2. туцајуѣи смрви, начини ситним. — Натлцáл сам пѣпѣр ѣма за двѣ ѣила.

- натлчѐ свр. туцајући смрви, начини ситним, натуца. — Требе да узнеш да натлчѐш пшеницу за светѐц. — Натлчѐи сѐл за јарму.
- натлчѐ се свр. одене се, обуче се. — Натлчѐ се тиће у нѐве дрѐе и на тежѐтник, да се чуди свѐт.
- натлчен, -а, -о 1. који је одевен, обучен. — Кѐд е пијан, ђн спи натлчен, не стѐра се. 2. натуцан. — Натлчен кѐмен покре пѐт, текѐ си стѐи и развлѐчи се, никуј не мѐсли пѐтат да попрѐља.
- натрѐпа свр. наиће, набаса, нагази. — Јѐ ѐјд преко лозјѐ, кѐд тѐм натрѐпам на Милѐнка какѐ бѐре грѐзје у моѐ.
- натрѐпса се свр. намести се згодно противнику а незгодно по себе. — Сѐг си ми се натрѐпсѐл, сѐг чу ти се освѐтим.
- натрѐпсѐл м пеј. долажење противнику "на јесте". — Че ми дѐјдеш натрѐпсѐл, ебѐчу ти мѐтер.
- натрѐска свр. набије, набије силом, набије са треском. — Мѐјће му га натрѐскам.
- натрѐка свр. натрѐља. — Ако крѐва нѐшто куњи, трѐбе да е натрѐкаш езиѐк сѐс сѐл.
- натрѐди свр. нагњави неко место на телу. — Натрудѐл сам си рѐмо носѐе-чи грѐде.
- натрудѐ се свр. нагњави се неко место на телу, заболи неки део тела од тешке употребе, позледи неки недовољно излечени део тела. — Натрудѐла ми се ногѐ од големѐ одѐње.
- натрѐпи свр. насече, насече на веће комаде, насече на трупце (о дрвету). — Натрупѐл дрѐва али и нѐ и унѐл, него си текѐ остѐла надѐвр, да ћусну.
- натрѐсан, -а, -о који је обран трешењем, натрешен. — Донеси нѐку од натрѐсанене крѐуше, онѐ ѐс да су мѐлко ѓбите, ал несѐ лѐше.
- натрѐчка свр. пообара и набаца на гомилу, пообара и разбаца по ужем простору. — Касѐпинат искѐље прѐсци па и натрѐчка на ѐдну лѐсу и тѐг и посипѐе с ѐипѐлу вѐду да и шѐри.
- натрѐчка се свр. попада околѐ, полегне околѐ и без реда. — Копачѐ се по ручѐк натрѐчкају под орѐј да се мѐлко одмѐре. — Кѐд се зѐврши бѐрба, ми појдѐмо напред, онѐ се Нѐмци натрѐчкали и пот пѐт и нат пѐт.
- натѐка свр. напујда пса на некога. — Немѐј да идеш покре тѐј колибу, ѐче онѐја баксѐз да натѐка кѐчичи на тѐбе.
- натумбѐше се свр. посере велико говно. — Пѐзи мѐјће му га, пѐк се овдѐ нѐћи натумбѐсѐл, тѐо га нагѐзим.

- натуран, -а, -о 1. сав стављен у нешто. — Сѝриње натурано у чебрóви. 2. напуњен постепеним додавањем нечега. — Имамо трѝ чебрá натурани сѝс сѝриње.
- наћавлейше се свр. поднапије се, поднапије се само толико да постане весео. — Не прóјде дѝн да се не наћавлейше.
- наћиман, -а, -о који је киван, намеран. — Јá сам му одавна наћиман, едѝнпút че се лóше проведé.
- наћине свр. набере кидањем, накида. — Наћинѝ цвѝјће па заћитѝ кóла, текá се рабóти у бѝрбу.
- наћитен, -а, -о који је накићен, окићен. — Наћитени коњи, наћитене кочије, наћитени свáтови, свѝ наћитено.
- наћицкан, -а, -о који је напрскан нечим житким (блатом или малтером). — Мајстори остаѝли кúћу сáмо наћицкану, несú стѝгли да ју омалтерѝшу.
- наўка свр. дахом испуни, дахом замагли. — Шишѝ од лáнпу прво наўкај, па га тѝг брѝши.
- наўка се свр. дахом се испуни, дахом се замагли. — Док се не наўкају, цѝвѝхери се не мóж дóбро обрѝшу, него се сáмо размáжу.
- нацѝма свр. упије, усиса. — Зѝми землá од снѝг нацѝма влáгу.
- нацѝма се свр. упије, засити се течнóшћу. — Да дóбро пољѝеш градѝну да се землá чврсто нацѝма.
- начáпка свр. намаже машћу или уљем помоћу чáпкала (в). — Ако бч да ти мѝсо на режбњ не загорѝ и не испуца, мóра га дóбро начáпкаш.
- начѝс и нѝчѝс прил. ноћас. — Начѝс сам се свá смрзла. — Начѝс ѝма да буде јáко зимá.
- начѝска и нѝчѝска прил. ноћас. — Начѝска ѝма да спú и кúче мáче зáедно.
- начѝшњи и нѝчѝшњи, -шња, -шње (шњо) ноћашњи. — Оѝија лѝб нѝ јутрошњи, него начѝшњи. — Начѝшњи стúд е бил голѝм.
- начѝшњица и нѝчѝшњица ж ноћашњица. — Јá сам бóље за начѝшњицу, него за данáшњицу.
- начѝ свр. изатка, изатка много. — Начѝла сам чрѝе и пешћирѝ. — На ћѝркуту сáв дáр онá начѝла. — Чу начѝм и на тѝб, ако бч.
- начѝти се свр. пође у групи, у колони. — Начѝте се по седам—бсам па от кúћу на кúћу, прóсе.
- начúкан, -а, -о који је набијен. — Вржѝ коњá за онѝја начúканијан колѝц.
- начучúљи свр. подигне уши (о животињи). — Á нѝшто лáвне, Рáшко начучúљи уши.

- нашевел—надевел прил. кривудава, час на лево—час на десно. —Онá иде нашевел—надевел, мбра, сирота, пá да е пијана.
- нашљéми се свр. напије се, напије се до бесвести. —Не пројде дбн да се не нашљéми.
- нашоврда свр. накривуда, начини криве меандрасте линије, нашкраба; напише. —Па по онíја ћилими нашоврдала шоврдáље, убавило éдно. —Нашоврдај му тáм éдно писмо и кажи му да добди дóм, ел ако нé, јá чу с íдем.
- нашоврда се свр. насере се тако да је измет сложен као уже. —Мангúпи му се нашоврдáли пред врата.
- нашоврдан, -а, -о накривудан, неуко написан, најврљан, нашкрабан; написан. —Пут нашоврдан узбрдо. —Видим нашоврдана нéква слóвја, ал јá сам нéписмена, нé знам квó писуе.
- наштрупа свр. напада велики снег, напада дебео снег, упор. натрупа. —По нéку зиму снéг наштрупа до пéнцири, а по нéћи пút и до чáндију.
- нéбо с анат. горња засвођена површина усне дупље, непце. —Болí ме нéбо, не мóg да жвакам.
- нéдобвр, -бра, -бро неваљао, није добар (о деци). —Тí си, пáтко, нéдобвр. —Нéдобра си тí, дéдина, девојћа.
- недобрítвен, -а, -о који је остао недобријан. —Остáл мáлко недобрítвен.
- нéдобро прил. лоше, није добро, болесно. —У глáву ми нéдобро, у мешíну ми нéдобро, свá сам бóлна.
- недовáри свр. недокува, не скува потпуно. —На моју се жену дéси да нéћи пút недовáри васуљ.
- недошнёван, -а, -о који није потпуно уобличен у сновима. —Томбн сам почéла да га шнёвам какó улази насмéјан, онб трбпнуше врата и тíја ми сбн бста недошнёван.
- нездригóсан, -а, -о 1. који није прешао из течног у пихтијасто стање, који се није прогрушао, који се није коагулисао. —Квд питíје остáну нездригóсане, знáчи да су недовáрене ел да има мáлко мéсо у нíи. 2. који је незграпног понашања, неваспитан, неучтив. —Што си тóлко нездригóсан, ел си те мáти нé учíла какó трéбе да се понáшаш у љуђе.
- некња́шњи, -шња, -шње (шњо) прекјучерањи. —Двнбс за ручбк има да едемо некња́ши васуљ, сáмо препржен.
- некбтице прил. ненамерно, нехотице. —Закачí га с лáкат некбтице и крчáгат се клатí а тáм, а овáм и надокрáјђе паде и стрóши се.
- некбтично прил. ненамерно, нехотично. —Но мóж тóј да бóде некбтично квд се знáе да су га и дрúђи вачáли у крацу.

нељуцћи прил. нељудски, нехумано. — Тó е билó нељуцћи, да си на сестру не даде ни едно парче, ббр да има где градину да си посади.

немање ж немаштина, сиромаштво. — Најстаруту ћерку си дали у Причовци, у немање.

ненаситен, -а, -о који је ненасит. — Ала ненаситена, све на њег малко и земља и паре и све би ти из руће отел.

неотепан, -а, -о који је неотесан, груб, прост. — Милош е една сељачина неотепана. — Осталат ти млого неотепан, куи ти га праил.

неподава се свр. 1. не савија се, не попушта. — Онај гледá штоно смо ју турили да буде ћуптија, још се неподава. 2. одриче, не признаје, не попушта. — Види да тој што рабóти не ваља, али се неподава.

неподелен, -а, -о који је неподељен, који је у целости. — Какво е на вас двоицу неподелено, та се толко карате.

несмејник м пустолов, немирни дух. — Несмејникът пак ошбл ода дом, це врне квд огладнее.

несрејхан, -ћна, -ћно несрећан. — Јá сам ти, нано, несрејћна.

несрејћник м несретник. — Несрејћниче, едан где си бил и какво си тој урабóтил?

несрејћница ж несретница. — Ђј, несрејћнице, у какву си се сиротињу оженила, а могла си да будеш гáздарица.

неуштиван, -вна, -вно који је неучтив, невоспитан, неуљудан. — Квд отидемо у љуће, немóј да си неуштиван, него буди како требе.

низаница ж низа, ниска. — Една низаница све крупни дукати, а друће две пóситни.

ноктѣк м дем. и хип. од нокат, ноктић. — Малóно дете заболел ноктѣк.

ночѣс прил. ноћас. — Ночѣс нећи замán залајаше псета и лају ко да нећи иде.

ночѣске прил. ноћас. — Ночѣске сам спáл ко топ.

ночи несвр. ноћи, коначи. — Ел мбг да нóчим начѣс код вас?

нуличка ж дем. од нула. — Ти, брe, неси никуј, ти неси ни нула, ти си една нуличка, ете тој си ти. — Де му ти, уз тија последњиат брóј, допиши едну нуличку па се ништа не сећирај.

Њ

њака несвр. оглашава се њаком, њаче, реве. — Цóђино магáре њака сваћи дбн у сред плáдне.

њекња прил. прекјуче, пре неки дан, упор. некња. — Њекња му дошбл
пбзив за у војску.

њекњашињи, -шња, -шње (шњо) прекјучерашњи, упор. некњашњи. — Јбш
ми вуні у главу од њекњашињу пијанку.

њиан, њина, њино зам. њихов. — Њиан коњ јако добвр.

њин, -а, -о зам. њихов. — Њин син бче да се жéни свс нашу ћерку.

њињ, њиња, њињо зам. њихов. — Тјј су штéту напраиле њиње свиње.
— Њињото детé сбг прешлó у трéјни рáзред.

њбан, њбјна, њбјно зам. њен. — Њбан мјж се пропíл. — Несу сáмо мојá
него и њбјна децá билá тјј.

њува несвр. тумара, претражује, њушка. — Квб тóлко њуваш?

њувало с онај који тумара, који њушка, који хоће све да сазна; интригант.
— Тјј ли си, њувало éдно, мáму ли ти ебém, сбг чу те ўзам накарáм кбд
те мбмнем.

О

обáља несвр. обара, претура. — Нéчија стóка ми обáља кóпе мумурузóвину,
чу причéкам па чу да вíдим чиá е.

обéд м оброк у дневној исхрани који се узима између ручка и вечере,
ужина. — За обéд кúснумо мáлко ћисало млекцé.

обéди свр. неосновано оптужи, набеди, оклевета. — Обéдила Савéту на
правде Бóга, да е врлйла мацйе у њбан оббр.

обедување с узимање обеда, обедовање. — Двнбс нéмамо нíкво за обе-
дување, че да трпнемо па че пóрано да вечеруемо.

обелчúзи се свр. ојача. — Чéкни тй да се бн мáлко обелчúзи па ч да вíдиш
од коју стрáн вéтар дýва.

обéре свр. (поред познатих значења) победи у игри кликерима и побеђе-
нима узме све кликере или дугмад. — Обрáл сам Мйшка Богдáнца на
клићери. — Кблко гóд пýла да ймаш, свé чу те обéрем.

обсрне се свр. 1. осврне се. — Кбд идеш, глéd си напрéd, ал се обсрнй нéћи
пýт и насáд 2. укаже пажњу некоме, помогне. — Обсрнй се нéћи пýт кбм
стáрцити, сунй им нéшто, чувáли су те.

обсрта несвр. загледа, загледа са свих страна. — Ако нéч да купуеш, нéмој
да обсрташ.

обсрта се несвр. 1. осврће се, осврће се око себе. — Обсртај се на свé стрáне

да видиш да л те нећи гледа и квó ти спрѐма. 2. указује пажњу некоме, помаже. —Обсртам се кѓм мóити кóлко мóг, али и ја сам сиротíња.

обсртање с 1. освртање, освртање око себе. —Од мlóго обсртање човѐк се пóвише уплаши. 2. загледање, загледање са свих страна. —Ако е билó до обсртање, обсртал сам га, ал тóј му вáлинку несбм видѐл. 3. освртање према некоме, поклањање пажње, помагање. —Њóјното им обсртање нѐ мlóго помóгло, не се онá претр́гла.

обсрча несвр. загледа, загледа са свих страна. —Обсрча онíја лáвор íма вíше од пóла сáт, ко да купуе бóгзна каквú ствáр.

обсрча се несвр. 1. осврће се, осврће се око себе. —Квд идеш нóчу, гледај си напрѐд, немóј се обсрчаш насáд. 2. осврће се према некоме, поклања пажњу некоме. —Обсрчаш ли се, сíне, да видиш каквó ти рабóте баштá и мáти? 3. дрско одговара старијем. —Не обсрчај се текá на баштú си, тóј нѐ лóуцни.

обсрчање с освртање, освртање око себе. —Обсрчање е пóстрашно од сáм стрá, ел ако се нóчум сáмо ѐдан пúт обсрнеш, íма се обсрчаш свáђи чáс.

обикаљање с обилажење око нечега. —У литíју цѐл дѓн íде обикаљање: те обиколí овíја крс, те обиколí овбј дрвó.

обикне свр. навикне, привикне, свикне. —Обикне овчáр на зимú, па му нѐ тóлко ни зимá, ко на дрóђе лóуђе.

обикне се свр. навикне се, привикне се, свикне се. —Селáк се обикне на нечистóћу, па си му добрб. —Квд се кúче обикне д íде на касáпницу, пóсле га не мóж одвíкнеш.

обира несвр. побеђује у игри кликерима и побеђенима узме кликере или дугмад. —Стáлно обирам Мíшка Богдáнца на клићери, не дáм му да пíсне.

обиц императ. 1. обићи, посети. —Обиц ни по нећи пúт, да видиш ел смо жíви. 2. заобићи. —Обиц онáј кóла. 3. пробај, окуси. —Обиц вáривово на сбл, немóј да е нѐслано.

обице свр. обиђе, заобиђе. —Квд обицеш тíја кáмен трí пúт, т́г да се прекрстиш и да пóчнеш да кóпаш, сíгурно чѐш да нáјдеш пáре.

објањује несвр. објахује, заяхује. —Јáганци се објањују, квд се разíграју. облáжи свр. омасти, умасти. —Квв си блѐсав и нáтема, мóж се лбсно дѐси да облáжиш нећи нбж.

облечѐ се свр. обуче се, одене се. —Облечí се у нóве дрѐе ако ч д идеш на крштење, ако нѐ, ништа.

облска свр. обије, окрза, одбије, омлати. —Прво да облскаш овíја стáр

- мáлтер, па пóсле пóново да малтерису́еш. – Вéч си облска́л лубови на нóвене ципеле!
- облска се свр. обије се, окрза се, одбије се, омлати се. – Тбј че ти се, синко, од главу облске. – Облска́ли се ћшкови на кúћу.
- облчé свр. обуче, одене, навуче. – Оч ли дñбс да облчéш нóв капút?
- облчé се свр. обуче се, одене се, навуче се. – Свако дете се на Велигден облчé у нóву кошúљу, да завáрди жáбу. – Облчú се у нáјново квó имају, па íду на светбц у дрúгој салб.
- обрадáчина ж ауг. и пеј. од обрадач. – Какó ли су женé одáвна моглé да нóсе онéј обрадáчине?
- образбк м дем. и хип од образ, обрашчић. – На детéнце се зацрв́или обрашч́ичи од стúд. – Едñн образбк му отéкал, боли га зуббк.
- образáт, -а, -о који је великих, меснатих образа. – Мица нé лóша девбјћа, ал брáте нéкаква образáта.
- ббретак, -тка, -тко који је прилично редак, проређен. – Васу́лат ми дñбска испáдал ббретак, ббш какб штóво мужјéви воле. – Ако су зрна у грбз ббретка, она су пбкрупна.
- ббретацбк, -цка, -цко који је прилично редак. – Оста́или смо у копáње мурузу ббретацку, нáдамо се да е текá бóље, да че да напра́и пбголеми кóрење, а мбжда и по двá.
- ббретацбк, -чка, -чко који је прилично редак. – Обретáчка пшеницата, ал нé лóша.
- ббретко прил. прилично ретко. – Посад́или смо момúруз ббретко.
- обрítвен, -а, -о 1. који је обријан. – Тíја е човéк уљудан, бн е свако јúтро обрítвен. 2. који је изгубио на коцки. – Живад́ин се пá стужн́ил, мбра да е синбч па обрítвен на кáрте.
- обрítви се свр. промени длаку (о животињи). – Нáш пáкан Рáшко се обрítв́ил, па сбг дошбл мáзан, мáзан.
- обрчáње с обртање, окретање. – Пáзи на обрчáње у орање, нембј млбго да гáзиш краиштата.
- обувáло с оно што се обува на ноге, опанак. – Док јá да натбкнем обувáло, свíње улéзоше у градíну.
- обцица ж дем. од обга, мала обга. – Напра́и ћибáницу од пе-шéс обцице.
- овáља несвр. побеђује, побеђује у рвању. – Мбј унúк Вукаш́ин овáља свú дéцу у шкóлу.
- овáљи свр. надјача, победи, савлада. – И тí си ми нéћи мúж, не мбж да овáљаш éдну козú, него те сéца на тáм, на овáм.

- овѣшивее свр. добије вашке, запати вашке. — Огладнели и овѣшивели; тѣкви су били.
- овдѣк прил. овде. — Овдѣк сам се роди́л, овдѣк чу да умрем. — Овдѣк ја командуем, тој трѣбе да знаеш.
- овѣј зам. ове. — Овѣј чрђе да се носе у Тимок, да се оперу. — Овѣј женѣ штово сѣг стѣгоше, тој ни рбднина, онѣ су из Штрпци.
- овѣја зам. ове. — Овѣја ти пारे давам да си купиш капу, а овѣја друђе́ве да чуваш.
- овијање с обилажење око нечега, идење у круг. — Заврте ми се у главу од об́лко овијање окол цркву.
- овѣкне свр. навикне. — Овчар ови́кне и на ћишу и на ветар.
- овицир м официр. — Овицири одавна носили сабље и чѣзме, а овија сѣг не носе ни опасач а иду у цѣпиле.
- овицирсѣи, -ска, -ско који се односи на официра, који припада официру. — Овицирсѣе женѣ ништа не рабѣте, са́мо прае дупетију.
- овѣлки, -ка, -ко. — У луг порасли, да простиш, овѣлки кбрење.
- ѳврт, -а, -о овршен. — ѳврта пшеница, ѳврт ѳвс, све ѳврто, нѣма да се сећираеш.
- овѣдакај прил. отуда. — Сѣди и чекај, онѣ трѣбе да прѣјду овѣдакај.
- овѣдека прил. отуда. — Овѣдека нѣгде трѣбе да се просечѣ пут.
- овчѣр м овчар, пастир. — Овѣј гбдин нѣче да цѣнимо овчѣра, са́ми че си чувамо ѳвце.
- овчѣтина ж ауг. и пеј. од овца, стара овца. — Црнана овчѣтина па ошла у дѣтелину.
- оглѣвина ж кожа од главе одране животиње. — Свињску оглѣвину испуши́мо, па ју сѣг ва́рим у васу́љ.
- оглѣдни свр. учини некога гладним. — У онѣја ѳткуп ни оглѣднише то́лко млѣго да смо месѣли ле́б од ва́рене тѣкве и конпѣир, с помѣлко брашанце́.
- оглѣсци м (мн) оно што се чује а не жели се чути. — Ти му казуеш да рабѣти тој и тој, а бн си тура оглѣсци и рабѣти си како бн бче.
- огњева свр. растужи, онерасположи. — Што си огњевѣл девѣјчево, битанго, ни ѣдна?
- огњеван, -а, -о који је растужен, онерасположен, уцвељен. — Њина е ма́ти јако огњева́на, сѣнове е се не ја́вљају.
- огњина м ауг. и пеј. од огањ. — Све однесе огњина, остѣли са́мо дѣвари и ѳцаци.

- огорéлац м погорелац. —Квдно Бугари запалише Габравницу, огорéлци слéзоше у Тимóк.
- ограден, -а, -о који је ограђен. —Има на прбдаву éдбн ограден плац.
- óграђа ж ограда. —Намéштамо нóву óграђу.
- огрозéе свр.огрози се, омрзне, досади. —Огрозéл ми више овíја васуљ, éл би нéшто дрúго, ако íма.
- огрознéе свр. поружни. —Деца у три-четрнáес гóдин јáко огрознéу, пóсле се мáлко посврну.
- огрлíја ж оковратник, огрљак. —Стéза ме овáј огрлíја окол гúшу. —Убаво навéзена огрлíја на кошуљу.
- óда предл. од. —Пошбл сам ода дóм јóш у двá сáта. —Ако бч да га прáиш ода дрвó, тбг га прáј од јáвор.
- одавначкó прил. прилично одавно, одавно. —Одавначкó е онá доодíла за íзвод код мéн и од тбг ју несбм видéла.
- одáмна прил. одавно. —Тбј билó одáмна, не пáнтим више.
- оданúд прил. одонуд. —Оданúд íде Рáда, девојђа.
- одапíна несвр. 1. откључава врата. —Оч ли да одапíнаш онáј врата на пóдрум, ел да и стрóшим сбс сећíру? 2. одапíне, пушта да полети стрела. —Не одапíнај цíтку на свáко тíче, нéмамо тóлко стрéле.
- одапинáње с откључавање. —Од тóлко одапинáње и запинáње, добрé брáвата и до сбг издржáла.
- одапне свр. откључа врата. —Евé ти кљúч, одапнíи пóдрум и донеси винó.
- óдбашка прил. одвојено, посебно, башка. —Óдбашка едú, óдбашка спú, а у еднú кúћу жíве.
- одбíра несвр. 1. одабира, пробира, бира. —Одбíрај шерéната зрна на éдну стрáн, а бéлата на дрúгу, из васуљат. 2. разуме, схвата, разабíра. —Мéне се чíни да тí не одбíраш нíшта од овбј квó ти јá прíчам. —Тóлће шкóле завршил, а квд му прíчаш нéшто од сéлску рáботу, чíни ми се да нíшта не одбíра.
- одболéдуе свр. одболује, једва преболи, једва прежали. —Едвá сам одболедувáл онíја волбви штоно и продáдо на вáшар.
- одбúта свр. одгура. —Одбутáше га у éдна колíца, па га истрéсоше у рóвину.
- одбúта се свр. одгура се. —Квд сáне нéче сáме да ни дóјду до крај прзальу, мí се сáми одбúтамо, па се прáимо ко да смо се до крај свéзли.
- одбúтне свр. одгурне. —Јá му турí да едé, а бн сáмо óдбутну тањíрат и дíже се.

- одбúтне се свр. одгурне се. — Какó се бил ускачíл уз сáбу, онá се нéкакó одбúтне и бн пáдне.
- одбúтýе несвр. одгурује, гура. — Квд цéди мáз, бн завáча сáмо бíстро а чвáрцити одбúтýе нáстран.
- одбúтýе се несвр. одгурава се. — Намéштам га да спí уз дúвар а бн се одбúтýе квм сréд.
- одварáче свр. извајка се, ижали се, откука. — Óдварача онá за онбј прáсе штоно га бéоше Лúковци укрáли.
- одвлечé свр. одвуче. — Трéбе да одвлечéш овíја мршлáк и да га цíднеш у Тимóк.
- одвлечé се свр. одвуче се, оде. — Дбјде тéка код нáс јóш по плáдне и седí до напрíвечер, нé зна дóм да се одвлечé.
- одвр́ши свр. начне с врха, скине горњи слој или покривач и почне узимати с врха. — Одврши́ла сам чеб́р сíриње.
- одвр́шен, -а, -о који је начет с врха, коме је скинут горњи слој или покривач. — У Бáјчину íмам двá лíсника: ед́н неодвр́шен, а ед́н сáмо што е одвр́шен.
- одвунí свр. отиде уз свој карактеристичан звук, одхуји, прохуји. — Одвунéше áута на гóре квм Кáлну, мóра да се нéшто десíло у рúдникбт.
- одгáља несвр. открива до гола, разоткрива до гола. — Девонгíја, немóј си одгáљате нóђе, вí вíше нестé децá. — Варошáнће се кúпу у Тимóк, одгáљају си дупетíју и нé и срамотá.
- одгáља се несвр. открива се до гола, разоткрива се до гола; подиже сукњу. — Љубинка се одгáља да е мóмци вíде колéно, а овáм се прáи као да си устр́за черáпу.
- одгláви свр. ослободи оно што је било заглављено. — Глéдај нéкакó да одгláвиш пр́внуту шинду, дру́жете че се сáме извáде.
- одгláви се свр. ослободи се из онога у шта се био заглавио. — Едвá се одгláви из онíја трúпови, тéоше ме самéљу.
- одгњáса свр. 1. изудара некога ударајући га песницама и коленима у стомак. — Дóбро сам одгњáсáл онбга крадл́бва. 2. одигра у колу више се гегајући него поскакујући. — Д íм да одгњáсам јóш éдно брo па ц íдем дóм.
- одгњáса се свр. 1. са задовољством истуче некога ударајући га песницама и коленима у стомак. — Одгњáсáл сáм му се с апетít, па с́г мбж да ме т́жи где гóд бче. 2. наједе се, наједе се добро и много. — Одгњáсáл сам се овúј прóлет на јагњéћину.

- одгбли свр. открије до гола. —Одголи ти на њег дупе, па га изударај, па да видиш дал че после да е немира́т.
- одгбли се свр. открије се до гола, разоткрије се до гола. —Овај сѐг девоштира одгбле но́ђе и не́ и срамота́, ча́к им то́ј и валá.
- одгрди́ свр. 1. отиде грдећи (свиња). —"Видел негде мбене свиње"? "Несѐм, ал чу одгрдеше натаѐм кѐм Лице́." 2. заврши грдење (свиња). —Тај свиња мбра да си одгрди́ е́дну па́ртију, па билá сита ел гла́дна. 3. отиде моторно возило уз свој карактеристичан звук. —Одгрдеше не́ква а́ута на до́ле низ дру́м.
- одгуди́ свр. отиде моторно возило уз свој карактеристичан звук — хук. —Веч тека́, а да сѐвне, одгудеше а́ута уз Тресѐбабу.
- одђега свр. отиде гегајући, одгега. —Одђега с ону́ј криву но́гу кѐм трља́к, да пушта бѐвце.
- одђега се свр. отиде гегајући се одгега се. —Одђега се не́како до до́мат, квб е после билб не́ знам.
- оде́лен, -а, -о који је одвојен од осталих, који је оде́лен. —Брајната су оде́лена; тека́ телé њине женé.
- оде́лено прил. одвојено, оде́лено. —Од како́ живе оде́лено брајната се јако сла́гају, а напред, да те Бѐг сачу́ва и саклбни.
- оделéнице с дем. и хип. од оде́ење, собица. —Нашѐл у Паланку две оделéница и ту́ј се смести́л сѐс жену́ и сѐс децу́, а у салб онблка а́рвала остала празна́.
- оде́ли свр. додели, удели, да. —Бѐг е на сва́куга одели́л па́мет колкб му трéбе.
- оде́нице с дем и хип. од оде́ење. —Оде́ницето ми јако тешко па́да, едвá љдем.
- одечѐћи прил. ходајући, у ходу. —Одечѐћи едем, одечѐћи предем; никад не присе́дам.
- одживи свр. проживи, прође кроз живот. —Одживе ти́, брацо, твојат живбт ели́с убаво, ни се узнои, ни би́ гла́дан.
- одсбвне се одазове се кратко и полагано. —Одсовну се два-три́ пут ал си на́стаи да рабѐти.
- оди предл. од. —Они́ су оди Пѐрот. —Она́ е бѐљи љак оди њег.
- оиди́ање с одједање, дрско одговарање, непризнавање погрешке. —Њбјно оиди́ање е бѐсрамно и стра́шно.
- одла́би свр. олабави, мало олабави, попусти. —Иска да одла́биш колáн на коња́тога док се одма́ра.

одлаби се свр. олабави се, мало се олабави. — Одлабил се конџпац, дај да га притегнемо.

одлагѹе се несвр. лагањем скида одговорност са себе и баца кривицу на другога. — Он се одлагѹе на њу, она се одлагѹе на њег, текá испáда да никуј не брál тикве у моé, а тикве и нéма у њиву, а има и код њи.
— Одлагѹе се на Јбксима.

одлази свр. оде лазећи, оде пузећи, отпузи. — Детé одлазило под бдар.

одлакчае свр. олакша, постане лакше. — Стурíи нéћи снџп од кола да одлакчáеш на телци́ти.

одлелее свр. одлепрша, одлелуја, одјури. — Ва́шата девој́ња бдлелеја д́бле низ др́ум.

одлжуе несвр. 1. враћа дуг. — Чу се одлжуем како си ја зна́м. 2. прави дужим него што треба. — Ж́ика шна́јдер одлжуе панталб́не на лу́ђе.

одликува́ње с одликова́ње, медаља, орден. — Квд е прáзник, бн накáчи свá његб́ва одликува́ња. — Квд билб́ предлагáње за одликува́ње, мéн изоста́или. — Чим нéћи доб́ие мирнод́пско одликува́ње да зна́е да е његб́во прошл́б.

одл́ита несвр. одлеће, одлази брзо као да лети. — В́идиш га сáмо како одл́ита преко ливáду. — Лáставице почéле да си одл́итају.

одлоштѹе свр. одболује. — Тб́ј лéто одлошотува́, ни идб́ у копáње, ни у жéтву. — П́исано ми да одлошотѹем и ту́ј бб́љу.

одлу́ра свр. одлута, одскита. — Одлу́ра ода д́бм ч́им се д́игне и доб́ди за руч́к, по плáдне пá одлу́ра.

одмекн́ее свр. 1. омекша. — Оп́нци ми се скорéли, мбра да и мáлко помб́крим с вб́ду да одмекн́еу. 2. постане топао, постане млак. — Дв́нбс мáлко одмекн́ело врéме.

одмéта несвр. 1. има велики учинак у послу, брзо ради, одбацује посао. — Ёс да млб́го трáжи за нáдницу, али, брáте, одмéта рáботу. 2. нема кружно него елипсасто кретање (због криве осовине). — Овб́ј се точ́ило не врт́и кáко трéбе, него одмéта. 3. шéпа, ћопа, заноси ногом. — Ел га в́идиш кудé одмéта с ону́ј његб́ву нб́гу?

одмржњува́ње с одмрзава́ње. — У сáдње врéме се чинб́вници млб́го плáше од нéкво замржњува́ње и одмржњува́ње плáту.

одмржњуе несвр. одмрзава. — Свáко ј́утро иде да одмржњуе славіну у авл́ију.

одмржњуе се несвр. одмрзава се. — Топ́рв окол плáдне пб́чну пéнцери да се одмржњу́ју.

- однадвóр прил. са спољне стране, споља. —Однадвóр улази нећи смр-дељаќ.
- одовудакај прил. одовуда, са ове стране. —Ћиша рётко добди одовудакај, от кѳм Берќиновци.
- одоздóбљњи, -ња, -ње који је одоздо, који је са дна. —Трѳбеше из сѳндѳк да извáдим онíја одоздóбљњи чаршавí.
- одбќа свр. гласним дозивањем дозове. —Онúј моу будáлу не мóг да одбќам од онíја његови ѳелиптери.
- бдоко прил. од ока, отприлике. —Óдоко цéним да у онíја банћёт íма бкол петнаес íљади цíгле.
- одолеќи свр. удаљи, одмакне. —Одолеќи столíцуту од кубе, да се не запáли. —Íма изглед да смо одолеќили овíја стúбови едѳн од друќи.
- одолеќи се свр. удаљи се, одмакне се. —Кѳд сѳдамо уз остáл, она се ўвек одолéчи, ко сирочé. —Одолеќили смо се кó рóднина, едвá се вицѳвамо.
- одолечуе несвр. удаљава, одмиче. —Нембј да одолечуеш панíцуту, трѳбе и друќи да довáчају.
- одолечуе се несвр. удаљава се, одмиче се. —Он се примíца, она се одо-лечуе.
- бдопоко прил. с наличја, наопако. —Навлќал си дрѳу бдопоко.
- одрѳден, -а, -о који је одрећен. —Јá сам одрѳден да нóсим барјáќ, не тí.
- одрећáва несвр. одрећује. —Из óпштину одрећáвају гдѳ че да сáдимо пшеницу, гдѳ момóрузу, гдѳ овѳс и текá за свѳ.
- одреца́ва несвр. одрећује. —Кмёт одреца́ва куí че кадá да дáва кóлску нáдницу за пúт.
- одрецуе несвр. одрећује. —Ако ч да ми одрецуеш и колкó чу лѳб да едѳм, бдма те мањуем.
- одровѳ свр. отплаче. —Одровí мáлко па че ти пóсле бúde пóлѳсно.
- одровѳ се свр. исплаче се. —Да се мóг одровѳм, да се смíрим, ал не мóг.
- одрúса свр. 1. изубија, изудара и то поглавито песницама. —Буди мíран да те не одрúсам, не мóж те збѳру пóсле ни у колíца. 2. одигра коло снажно и чврсто. —Áј д íм да одрúсам ѳдно бро, кóлко за грснице.
- одрúса се свр. 1. са задовољством некога изубија, изудара. —Добрб би билб да се приварќуеш, да ти се не одрúсам и на тѳб. 2. одигра коло снажно и чврсто. —Одрусá му се синóч сѳс мерáќ.
- одúзне свр. одузме, отме. —Íма да му одúзну свѳ што е укрáл и јóш íма д íде у áпсу. —Голѳмоно куче одúзне кочíну на малóно.

- одузне се свр. одузме се, шлогира се. — Одузёл се у дэсну stráну.
- одуља свр. одринта. — Че да одуљамо и тóј ко што смо и до сбг. — Одуља́л сам шéс мéсеци у Ббрсћи рúдник.
- ожми́ свр. начини се да не види, прећути, порекне. — Акá га, ргља́ га, псува́ га, квó му свé не реко, бн бжма како куче, ел знае да е крив и да чу да му трéбем. — Дáдо му двé йлади на збјбм и бн и, брэ, бжма не врну ми и.
- ожми́ се свр. оспава се, устане касно. — Пá си се, Паву́не, ожмáл. Што се, мајковићу, не дигнеш пóрано?
- ожилен, -а, -о који је после калемљења стављен у одговарајућу средину у којој је добио жиле. — Ишли́ смо у Си́ћево та смо купува́ли ожилен прут за лóзје.
- озби́љи се несвр. уозбиљава се, постаје озбиљан. — Оце т́и озби́љиш, ел да те ја натéрам на тóј.
- озгбр прил. одозго. — Озгбр́ йду копачи́. — Он е озгбр́ из ова́ј сéла.
- озгбр́њи, -а, -е који је одозго. — Озгбр́њиа́т му капут сáв сцéпен.
- оздб́љњи, -а, -е који је одоздо, који је на дну. — Мáзав оздб́љњи, затóј мáлко замирису́е.
- бсем прил. о земљу. — Чу те тру́снем бсем.
- оси́ра се несвр. 1. осврће се, обазире се. — Квд йдеш нóчум, глéдај напред, али се не оси́рај. 2. поклања пажњу некоме. — Оси́рај се и квм они́ја ко́и су те помагáли квд ти е билó најтешко.
- оср́та се несвр. 1. осврће се. — Човéк трéбе да се оср́та мáлко и насáд. 2. поклања пажњу некоме. — Оср́та се бн квм сви́.
- оказува́ње с међусобно упознавање, причање о себи и распитивање о другима. — И по тóј пóчемо ми́ оказува́ње: ку́и е одбкле, чи́и е, квó раббти, кúга йма од вами́лију, колкó му е имáње и тéка рéдом.
- оквэ́си се свр. 1. оклембеси се, седне и не помера се. — Оквэ́си ус кубé од рáно јутро и ту́ј преседí цел дбн. 2. падне некоме на терет. — Оквэ́сили се на мéн и деца́ и стáрци, а ја сáма раббтим, а т́и знаеш плáтица дбнбс колкá е.
- оклáјкуе несвр. 1. иде и разврће се. — Квд се врчаш ис шкб́лу, немб́ј да оклáјкуеш, него иди́ прáво дóм, трéбе да пуштат јáганци. 2. развлачи неки псао, оклева. — Трéбе да насечé дрва за нáзиму а бн оклáјкуе; те јутре чу, те зáјутре чу.
- оклэ́нћа свр. поједе. — Оклэ́нћа бн цел лéб за ручбк.
- окљу́нси свр. опусти нос. — Циганин окљу́нси нóс уз огн́иште и сáмо чéка да му нéшто дадэш.

- окључина ж кривина, велика кривина на реци или на путу. — Срѣтемо се сѣс кола на онуј окључину и едѡа се разминемо.
- окѡзи се свр. (поред обичног значења) претера у тешком послу, једва уради неки тежак посао. — Окозил сам се се док сам изорал онуј њиву у Врљаќ.
- ококавее свр. ослаби телесно толико да му искоче кости, смрша. — Стар човек одртее и ококавее.
- окѡлчи свр. обележи забадањем кочића у земљу. — Томѡн беоше околчили гдѡ че да пројде путат, онѡ велу дошла наредба да од тѡј нѡма ништа.
- окѡњи се свр. седи ћутке гледајући преда се, укипи се. — Етѡ, окѡњи се текѡ и ни да се помѡкне, а камоли за неку рабѡту да се привѡти.
- окопѡтор м окупѡтор, поробљивач. — Нѡмци и Бугари су билѡи наши окупѡтори.
- окопѡција ж окупѡција. — Под окопѡцију несѡ смѡл да писнеш. — Ни еднѡ окопѡција не вѡља, ал овѡј последња билѡ најтешка.
- окопира свр. окупира, пороби. — Кѡд су ни Нѡмци окопирали, пропиштали смо мајчино млекѡ.
- ѡкрута ж сила, насиље, ѡкрутност. — Ако с добрѡ, не мѡж мѡго да постигнеш, с ѡкруту јѡш по не мѡж.
- олагѡе несвр. ствара наду код некога, ситним уступцима, даровима и обѡћањима примамљује некога. — Што, морѡ, олагѡеш момчѡно, та се сваку вѡчер врти дѡле покре нашу капију. — Олагѡе ме текѡ по нѡћи пут с понѡћи динар.
- олагѡе се несвр. радо навраћа, радо долази. — Едно куче почѡло да се олагѡе окѡл наш дѡм, затѡј што има рѡзан стрѡж. — Микајло се олагѡе окол нашу Вѡру.
- оладиште с место где стално пирка ветрић и где је због тога хладније. — Тури дѡпе на оладиште и ужива, а ми црцамо од рабѡту.
- олакчае свр. 1. постане лакши, олакша. — Олакчал сам шѡс ћила за овѡја месец дана какѡ кѡсимо и збирамо сѡно. 2. лакне. — Кѡд се изровѡм, онѡ ми на срце мѡлко олакчае.
- олежѡи се свр. дуго ујутру остане у постељи, касно устане. — Оцѡтра смо се олежѡли и дѡнѡс не мѡж да постигнемо свѡ квѡ смо требѡли.
- олидне свр. пирне ветрић и заклати лишће. — Штѡ ли не олидне мѡлко ветрѡк да ни раслѡди?.
- ољѡден, -а, -о уређен, сређен, очишћен. — Ољѡдено и јѡгње и прѡсе. — Ољѡдена пшеница за воденицу.

- омекнѐе свр. оmekша, смекша, попусти. — Јутром јако зимá а окол плáдне врѐме мáлко оmekнѐе.
- омѐшек, -а, -о који је умешен. — Нигде нѐма омѐшено па обѐшено.
- омразлѐк м омраза, мржња, свађа, нетрпељивост. — Тáј женá сáмо прáи омразлѐк.
- омртѐе свр. умртви се, претвори се да је мртав. — Квд видѐл да иде мѐчка и да нѐма гдѐ да побѐгне, он се омртѐл. Онá га подушила и помислѐла да е истин мртѐв и ошлá си.
- омутавѐе свр. оmutави, изгуби моћ говора. — Да оmutавѐеш да Бѐг дадѐ мѐили, па да ти се глáс не чѐе.
- ондѐкај прил. очде. — Ондѐкај код онѐј дрвѐ бѐоше сѐдли да се одмѐре.
- онѐј зам. оне. — Д идеш таквѐ да трáжиш од онѐј младѐне женѐ.
- онѐј зам. оне. — Онѐја крушиће штоно си донѐл отпрвѐин вѐч угѐице.
- онѐди несвр. 1. ради, дела, оно дела (глагол који може да замени скоро сваки други глагол). — Понѐл нѐж да онѐди прáсе. — Јутре че да онѐди-мо оснѐву у нѐти. 2. обавља полни чин. — Снáшо, нѐмој да те онѐдим.
- оњѐри се свр. омуси се, сневесели се, постане зловољан и ђутљив. — Квд на малѐно детѐ нѐшто нѐ по вѐљу, онѐ се сáмо оњѐри. — Оњѐри се ко прáсе квд мѐча.
- опамѐтни свр. опамети, учини паметнијим. — Ако те, међѐр, тѐј не опамѐтни, дрѐуго нѐче.
- опамѐтни се свр. опамети се, постане паметнији. — Млѐго кнѐиће прочитáл, ал се нѐ млѐго опамѐтнил. — Це опамѐтни квд ислѐужи вѐјску.
- опѐнчѐтина м ауг. и пеј. од опѐнѐк. — Нѐче се ѐдн пѐт сѐину овѐј гѐмеве опѐнчѐтине, нѐђе ми изѐдоше.
- опеклѐвина ж 1. суво дрво (отсечено). — Овáј опеклѐвина се сушила на тѐван сѐдом гѐдин и добрá е за бѐуричи. 2. сув, спечен човек који дуго живи, кога је заборавио Бог. — Поштáр из Селѐчко е бил прáва опеклѐвина, примáл је пѐнзију скѐро педѐсет гѐдин.
- опендѐк м малер, баксуз. — Бѐје га нѐћи опендѐк.
- опѐва несвр. опија. — Овѐј винѐ срчѐно опѐва.
- опивáње с опијање. — Њѐгово опивáње постáло свѐ пѐчесто.
- опивувáње с опијање. — Нѐ знаш коѐ е пѐстрашно: картáње ел опивувáње.
- опѐна несвр. 1. отеже, затеже. — Опѐнај тѐја конѐпац, што си га остáил лáбаво. 2. трти се око нечѐга, трти се да нешто уради. — Опѐна дѐпе окол онѐја кáмен, ал га не мѐж помѐдне.

- опіна се несвр. 1. отеже се. — Ајде, брѣ, телѣнце, пооди, не опінај се. 2. одупире се. — Ја се опінам, нѣчу да мрѣм, а би би тел.
- опитување с испитивање, распитивање ради упознавања. — При опитувањето ја га питува и куи му е башта и одокле е, и квѣ работи, и свѣ рѣдом како трѣбе.
- опитѣ несвр. испитује. — Свѣ ме рѣдом опитѣ, а ја му казуем квѣ знам.
- опкаља несвр. (поред изнетог зн.) негује, двори. — Квд паднеш у кревет куј че те пѣсле опкаља.
- опкѣлен, -а, -о који је опкољен. — Онѣ су били опкѣлени и свѣ су били зарѣбени.
- опкракање с служење, дворење, неговање. — Тѣлко моѣ опкракање, двѣи стѣрци и пак несѣм добра.
- ѣпне се свр. 1. отегне се, затегне се. — Малѣно волѣ се нѣче вѣди, него се ѣпне и не мрѣа. 2. спадне на, остане му једино. — Тѣшко се жѣви квд се ѣпнеш само на лѣб и лук.
- ѣпоко с наличје. — На овѣј бѣсмо, овѣј лицѣ, а овѣј му ѣпоко.
- ѣпѣр м. ткиво које повезује црева у утрѣби (живѣтиње). — Едни свинѣи ѣпѣр вѣре у мѣз, а ми га врѣамо на кѣчичи ел ѣче да усмрѣи мѣзат.
- ѣпѣрни свр. испѣрни. — Да се исѣлиш и да ми ѣпѣрниш сѣбу. — Трѣбе да ѣпѣрним прѣсеци од стѣру пшенѣцу.
- ѣпре свр. одупре. — Опѣри овѣе с грѣину и чврѣство држ.
- ѣпрем узв. неодређена безѣбразна рѣч. — ѣпрем дѣбро.
- ѣпѣрѣтија м неоѣбилна мушка особа, шалаѣајзер. — Опѣрѣтија колѣ вѣди, Стерѣтија од позѣди.
- ѣпѣрѣ свр. ѣплоди јаѣац козу, ѣбави полни чин. — Јѣрѣ гнѣвно мѣж да ѣпѣрѣ двѣ козѣ нѣјвише, више не мѣже.
- ѣпѣрѣчи свр. ѣплоди јаѣац козу, ѣбави полни чин. — Одвѣди козу код јѣрѣа да ју ѣпѣрѣчи.
- ѣпѣсѣти се свр. 1. сети се, присѣти се, ѣпомене се. — Дѣ се ѣпѣсѣти кудѣ си свѣ ишѣл, па че да пѣјдемо да га трѣжимо, егѣ га нѣјдемо. 2. ѣштени се. — ѣпѣсѣтила ни се кѣчка и има трѣи пѣѣту.
- ѣпѣсили се свр. ѣсили се. — Млѣго се ѣпѣсилѣл кмѣт у Бѣли Потѣк.
- ѣпѣуца свр. све појѣде с нѣјвећим ѣпетитом. — Ако сам јѣко глѣдан, ја си ѣпѣуцам цѣл лѣб за рѣчѣк.
- ѣрѣди свр. начини рѣтко, уради рѣтко, прѣреди. — ѣрѣдила сам качамак. — ѣрѣдили смо момѣрузу у садѣње, а сѣг кѣрење, да прѣстиш, како лѣктови. — ѣрѣдѣмо доѣдѣње ѣдни кѣд друђи.

- орејџк м дем. и хип. од ореј, мало дрвце ораха. — Мвнечџк орејџк, али дџбро раџа.
- орејџк м дем. и хип. од ореј, ситан плод ораха, мало дрвце ораха. — Ђј, да ми бџше далá ѓдн орејџк, али ни тџј ми не дáде.
- орејџче с дем. и хип. од ореј, ситан плод ораха, мало дрвце ораха. — Остáло ми од ручџк сáмо мáлко лџб и ѓдно орејџче. — Добрџ би билџ да овдџ покре меџу посáдимо ѓдно орејџче.
- орејџчич м дем. и хип. од ореј, ситан плод ораха, мало дрвце ораха. — Бџше нџкал ѓдн орејџчич онáм кре бунáр, али неџи дошџл па га извáдџл; рџџе му усџле да му усџну.
- орџмпа свр. грубо одеље, грубо направи. — Какџ си сáмо могџл овáк да га орџмпаш, ко да си га делáл с лџву рџку.
- орџти свр. начини ретко, уради ретко, прореди. — Двнџс женá орџтила васџл, нџма човџк зрно да завáне. — Бџље момџрузу да орџтиш, него да ју огџстиш.
- орџџе свр. постане ретко, прореди се. — На Слободáна јáко орџџала косá, јџш мáлко па че да буде елис џџлав.
- орџшџвина ж орахово дрво (отсечено), ораховина. — Квд сечџш сџрову орџшџвину сџс мотџрну тестџру, онџ се тестџрата дáви.
- орџшџче с дем. и хип. од ореј, ситан плод ораха, мало дрвце ораха. — На Ёгнетовдан јџтром дџџде ”квáчка” и врџи пџзам нџко орејџче и рекне да су тџј ”пџлчичи”. — И овџј гџдин орџшџчено убџла сланá.
- орџшџчич м дем. и хип. од ореј, ситан плод ораха, мало дрвце ораха. — Под голџмијан ореј најџ три-џџтри орџшџчича, свџ дрџго збрáли овџари. — Бџл да ти у џџву нџкне орџшџчич него црџшња.
- џричина ж алге у устајалој барској води. — У топџла се уватџла џричина.
- џрне свр. пооре мало, пооре неколико. — Орну двá ѓктора за пшенџцу, а за момџрузу сам остáл двá пџт по тџлко.
- ортáџџа ж ортаклук. — Пáзи дџбро, с џџг нџмаш нџкву ортáџџу.
- осџвџџе несвр. осваџује, затиче га зора. — Гоџá пџт сам осџвџџвáл код Жџковску рџку. — Нáш Пџрица осџвџџе нат кџџгу.
- осџти се свр. присети се, опомене се. — Квд џн пџче да пџрџа да е ишџл у водџниџу и да су му узџли голџм уџџм, јá се осџти да сам му дáла дџсет џџла брáшно на завџџм и да ми га јџш не врнџл.
- осечџ свр. одсече. — На вџднџ дџн рáно јџтром ѓдемо у áлогу да осечџмо бџдџџк.

- осецуе свр. седи очекујући нешто, седи оклевајући да пође. — Требало би да си појдем, а ја осецуем да она дбјде, па тбг.
- осковарциа м мајстор који топи восак, упор. сковарција. — Осковарцие остаише код нас сковарину и отбше у Понбр да купјују мѐд.
- оскуди свр. отрпи оскудицу, нађе се у оскудици. — Гоца пѓт оскудим за нештб, ал велім крпѐж и трпѐж кѓћу држѓ, па си помінем.
- осрѐјћи свр. осрећи, усрећи. — Ббшко че тѐб да осрѐјћи, нѐче дрѓћи, ћѐро моја.
- осрѐјћи се свр. осрећи се, усрећи се. — Има куи су се осрѐјћили у Влашко, па мислиш да ч и тѓ.
- остаѓен, -а, -о који је остаѓен, стављен. — Влаша с млекб остаѓена на пѓнцер.
- остаѓац м онај који је остао пошто су сви отишли. — У Репѓшницу има јбш седам-бсам остаѓца, свѐ дрѓго се оселило.
- остиска свр. отрпи, отрпи да не обави неку физиолошку радњу на неодговарајућем месту, савлада се. — Остиска ћиша дбндбс, ал јѓтре има да ѓѓљне, ко Ббг. — Едѓа остиска, тѐо се усѐрем. — Остиска, не ударѓ му шамарчину.
- острѐји се свр. прикупи кураж, окуражи се, припреми се за изненађење. — Човѐк кбд нбчум пробди покре грбѓшта, мбра да се дббро острѐжи.
- острѓкав, -а, -о 1. који је прилично оштар под руком, рапав. — Од пострѓзине вѓна острѓкава. — Острѓкаво брашно. 2. хладно, прилично хладно. — Јучѐр бѐше мѐко врѐме а дбнбс острѓкаво.
- бстро прил. оштро, строго. — Сѓмо бстро, нѐма лѓбаво.
- осуѐе свр. осуши се, пресуши. — Очи ми осуѓели од ровѓње.
- бсум бр. осам. — Пошбл сам у чкблу у бсум гбдин.
- осумнѓес бр. осамнаест. — Женѓли ме кбд сам имѓл осумнѓес гбдин.
- осумнѓесе бр. осамнаест. — Ѐмам осумнѓесе бѓце и ѓднога овнѓ.
- осумдесѐ бр. осамдесет. — Мбј дѐда е имѓл осумдесѐ гбдин кбд сам се ја родѓл.
- осумдесѐт бр. осамдесет. — Осумдесѐт и трѐјће гбдин родѓл се мбј унѓк Алексѓндар.
- бт предл. од. — От кѓт сам ти рекал да не идеш код ѓѓи, а тѓ — ништа. — Требе да се вѓрдиш од свѓку ѓлу.
- отарбше свр. одбаци, склони, лекне; прода, прода буд зашто. — Отароши нѓгде тѐј стѓре чрѓе, па најѓи нбве да се покрѓвамо. — Отароши тѓја волбви на вѓшар, кбд бодѓ.

- отарóше се свр. 1. ослободи се нечега или неког, одбащи, прода буд зашто. —Едвá чéкам да се отарóшем од овúј сиплúйву кобилу. 2. окане се.
- Отарóши се, не идí тáм, ште уби́ју.
- отéпа свр. грубо одеље, грубо направи. —Éс да си га напраи́л, ал си га, бра́те, млóго отепáл, нé изгледно.
- отéпан, -а, -о који је грубо одељан, грубо направљен, као да је прављен секиром. —Кúј ти га нáпраи та е овáк отéпан?
- отíрка ж кухињска крпа, пачавра, упор. утирка. —Дáј отíрку да обрúшем остáл.
- откáвче свр. откевће, одлаје. —Откавчáше ћéрови уз Бáрсчи дéл; мбра да јуре лиси́цу.
- откáни се свр. окане се, мане се, остави; остави на миру. —Ел чéш тí сáм да се откáниш од нáс, ел чéкаш да те мí намóрамо.
- откљевуца свр. отиде шепáјући, попајући. —Седé тúј нéко врéме, па пóсле óткљевуца у штáлу да рáни стóку.
- отлчé свр. 1. ударцем о тврд предмет повреди. —От́лко си прс, па ме болí, це умóчам. 2. тврдим предметом оштети, скине. —Овíја мáлтер штово се поткожуши́л трéбе да отлчéш.
- отлчé се свр. ударцем о тврд предмет повреди се. —Јáо, ал се от́лко!
- отпíра несвр. 1. спира. —Капáл ми крв из нóс на кошúљу па га евé отпíрам. 2. одупире. —Нéшто отпíра врáта, па се не мóж затвóре.
- отпíра се несвр. 1. спира се. —Отпíра се бојá од овúј дрéју. 2. одупире се о нешто. —Отпíра се с нóђе од дúвар. 3. пружа отпор, не прихвата. —Дош́бл на нéг рéд да пúшта бвце, а бн се отпíра, велí да е на нéг рéд јúтре.
- отрéшти свр. открије срамни део тела и изложи га на увид. —Отрештíла дупíште дóле у Тимóк и свí ју глéдају а онá ни пéт пáре не дáва.
- отрéшти се свр. открије се и изложи се погледима. —По Тимóк се отрештíла госпбцка дупети́ја.
- отр́ти свр. истури стражњицу. —Отртíл дúпе. 2. обави полни чин страга. 3. победи у некој игри, порази некога катастрофално. —"Партизán" пак отртíл "Свэзду". 4. изудара некога јако и снажно. —Отртíли га од бóј, па енé га лежи.
- отртí се свр. натрти се, истури стражњицу. —Квд сáди лúк, женá се отр́ти.
- отру́лница ж отров. —Отру́лница те црна отру́ла, да те отру́е, да Бóг дадé мíли.
- óтруље с отров. —Турíли му óтруље у винó, па се отру́л. —Тáј женá знáе да пра́и óтруље и мацíје.

- отсипуе несвр. (поред познатих значења) за време погребног обреда или подушја мало од сваког пића просипа за покој душе. — Глѣдам, сви отсипују, па отсипем и ја.
- отђима свр. 1. изудара некога, истуче некога. — Ко велиш, да га зачас отђимам, да се смирим и бн и мн од њег. 2. покоси. — Иди да отђимаш онуј ливаду преко поток. 3. обави полни чин. — Отђимали нешто овђја днн?
- отђима се свр. изудара некога, истуче некога. — Убаво се отђимá на Чѣду баба Салунђиног, нече више да ме задѣва.
- отђишњување с 1. омекшавање нечег стврдутог у води или некој другој течности. — Тија опђнци не мбж да одмѣкну без отђишњување. 2. оклевање при одласку. — Од њино отђишњување, глава да те заболи, томбн пбјду сѣте се да су нешто заборили, томбн да пбјду заврѣве се од нешто друго.
- отудак прил. отуд, отуда. — Грми отудак, от кѣм Есѣн.
- отудакај прил. отуд, отуда. — Одовудакај ајкарн, отудакај ћѣрови и зајакат се најдѣ у недрана лика.
- отудек прил. отуд, отуда. — Јá сам стојал овдѣка при бунáр, а онн су ишли отудек од кѣм оннја багрѣн.
- отудекај прил. отуд, отуда. — Вáрди се тн отудекај, од туну стрáн.
- отури свр. (поред познатих значења) приликом погребног обреда или подушја од сваке хране по мало кашичицом проспе на земљу, за покој душе. — Отурн, сине, пшеничку за бабину дуну.
- отура несвр. 1. одузима, скида с нечега. — Отурај од туну гамилу па турај на овун овáм. — Не отурај му поклопáло. 2. приликом погребног обреда или подушја од сваке хране проспе мало на земљу. — Отурасте ли од подвáракав?
- отуши свр. да одушка. — Квд се избкам по некуга, ја си мáлко отушим.
- отчѣпи свр. одломи, открши. — Чу д идем да отчѣпим неђи корѣн да опечѣм.
- ођине свр. 1. окине, опали из ватреног оружја. — Чу бђину пушка и женѣ прировáше. 2. откида, открши. — Ако свáђи куђ мнне ођине по ѣдн грбз, мн нема квб да бѣремо.
- ођоравѣе свр. ослепи, ођорави. — Штѣта е да текá мláда и убава женá ођоравѣе.
- очагáри свр. окреше. — Да очагáрим још неку грáнђу па чу да слáзим из дрвбвг.
- оче несвр. хоће. — Он очѣ да се жѣни. — Оч ли да ме бкаш на твоју свáдбу.

очѣпен, -а, -о који је одломљен, откршен. — Од ѣднн струк очѣпена два кóрена. — На вилугу ѣднн парожбк очѣпен.

очѣпи свр. открши, одломи. — Очепи ми мálко лѣб, јáко сам глáдан. — Дѣ га полбк очепи.

бчи ж лице. — Јутром се мијемо пó очи. — Ёл си се омил, сине, пó очи.

очичи м 1. дем. и хип. од очи, лице, лишце. — Ела, сінко, да те бáба омíје по очичи. 2. очице. — Црні му очичи ко трніње.

очука се свр. опије се, опије се до бесвести. — На нѣг не трѣбе млóго, очука се од двѣ реѣе.

очупљи свр. одломи, откине, чупне. — Очупљила децá лѣб, несу га резáла.

бште прил. још, јоште. — Мајсторе, бште едну лопáту да му врљим и дóста че му е.

ошћемби свр. пусти да повиси нешто тешко, оклембеси. — Ошћембил мешину ко трóдна женá.

ошћемби се свр. висне, повиси, оклембеси се. — Ёднн цáк ти се ошћембил преко канáте, ш ти испáдне.

ошћенчи свр. закачи да повиси, стави да повиси. — Ошћенчи тóј цедíло тáм нѣгде, сáмо пáзи да га свíње не довáну.

ошúши свр. осуши. — Чу да с íдем дóм, чím ошúшим постáв.

ошúши се свр. осуши се. — Квд се мѣсо ошúши, ми га вржемо у ѣитѣ и закáчимо га на товáн.

П

пáдалиште с удубљење у земљи, удолина, котлиница, вртача; клизиште. — У онбј пáдалиште нбчум нбче срнѣ.

падінка ж дем. и хип. од падина, плитко улегнуѣе на земљишту налик на вртачу. — Дојдбмо у ѣдну падінку и рѣкомо тóј да преконáчимо у завѣтрину.

падінчина ж ауг. од падина, склопчина, дубодолина обрасла шумом и шипражјем. — У тóј падінчину не поодí без сеѣиру.

пáје с кликер којим се игра у игри кликера, кликер којим се гаѣа у игри кликера (за разлику од кликера који служе као мете — "кеке"). — "Пуче му пáје", каже се кад играч својим кликером погоди противнички кликер — паје.

пвкбл м пакао. — Тóј што јá живим тóј нѣ живóт, тóј пвкбл.

пáканина ж куја. — Жóћу моју слáтку пáканину прегазíл áуто.

пáканица ж куја. — Пáканица Жóто Дóупе е голѣм врáг.

- паклџ с пакао. — У паклџ да изгориш, да Бџг даде.
- паламандра м одрпанац и нехајник. — Одиш ко неџа паламандра.
- паламар м дебео и дугачак комад неџега. — Кџд га измота, онџ е, еј, паламар. — Ваџам скобаљџ, све паламари.
- паметнџлце с дем. и хип. од паметнило. — Ти си, Каџшине, деџино паметнџлце.
- панаџриште с место где се одржавају панаџури, вашариште. — Че д џмо на понџрско панаџриште на Тресџбабу.
- пандурин м пандур, општински послужитељ. — Дџоди да те траџи Миленко, пандурин.
- пџнџа несвр. пањџа, клевеџе. — Узела да га пџнџа код џеџџву си жену, да џн џде по туџе женџ.
- пањурџк м зб. им. од пањ, пањеви. — Куџ че да сџџпи сџџ џвија пањурџк?
- папраџанџа ж бот. садница шљиве из села Папратне. — Ако чу да сџдим сливџџк, чу да сџдим сливе папраџанџе.
- папуџилџк м папуџински посао, папуџиџски занат. — На папуџилџк прошлџ време, сџџ су дрџџи занџџти у мџду.
- папушџка ж махуна, махуна папrike. — Боранџија напрайла големе папушџе. — Ала ме бљути џвај папушџка. — За вечеру џма пљџене папушџе.
- папушџчиџа ж дем. и хип. од папушџка, мала папушџка, махуница, паприџчиџа. — Уз ручџк поедџм по три џуџе папушџчиџе.
- парабџела ж аутоматски пиштољ са много метаџа, парабелум. — На кџк му беџе висџла парабџела.
- паралиџџа ж дем. од паралиџа, стари шешириџ. — Бџш га бриџа, накривџл си паралиџџу на џво и поџ.
- пароџиџџан м пароџиџџан. — Ми смо пароџиџџани на васџљску цркџену џпштину.
- пџтосница ж дасџа у поду, дасџа од које се прави под. — За пџтоснице су најџџље сџџџе и тџсне џамџџе дџџџе.
- пџдаља ж полуџа којом се уз притисак ногом покреџе неџи механизам, педал. — На пџдаље мџра да џмаш сигнџли, ел мџџ неџи да те зџџи с џуџо.
- пџдање с џтсџакање неког дугуљџстог предмета с врџа на врџ.
- пџнџиџа ж дем од пџнџиџа. — Прима неџџу пџнџиџу, ал с џу не мџџ да излџџне на крај, па пораџџџе по наџднице.
- пџнџиџа ж 1. полоџаџ након навршених година служџе. — Јџш лџни сам

ошбл у пѣнзију. 2. лично примање у пензији. — Жáli ми се Гáвра Бóђин: мánечка му пѣнзија.

пенсионѐр м онај који је у пензији, пензионер, умировљеник. — Едвá е чекáл да постáне пенсионѐр, а пóсле бдма почѐл да се вáјка.

пенсионѐрка ж жена пензионер.

пенсионѐрџи, -ска, -ско који се односи на пензионера, који припада пензионеру, пензионерски. — Дѣнѣс нѣ лáк пенсионѐрџи живѣт.

пенсиунѐр м онај који је у пензији, пензионер, умировљеник. — Лѣсно е на тѣб, тí си пенсиунѐр, лѣгнеш кѣд бч, дигнеш се кѣд бч.

пенсиунѐрка ж жена пензионер. — Онá е билá вѣшерка код вѣјску, а сѣг е пенсиунѐрка.

пенсиунѐрџи, -ска, -ско који се односи на пензионера, који припада пензионеру. — Пуја ошбл у пенсиунѐрско удружѣње да си тражи дѣду.

пепелчѣк м дем. од пепел. — Кугá заболí мешíна трѣбе да пíне мáлко пепелчѣк.

перáшчица ж дем. и хип. од перашка. — На Велíгден мојá бáба Милѣва на свáко детѣ дадѣ по перáшчицу.

перушíнка ж дем. и хип. од перушина, перце. — Че да пѣчну да лету перушíнѣ од тѣбе кѣд те увáтим.

перчинѣк м дем. и хип. од перчин. — На Мíлку сплѣтоше кѣсе у перчинѣк.

перчинѣше несвр. закуцани ексер који је прошао на другу страну даске савије и ударањем по том савијеном делу, успут држећи другом алатком да се глава ексера не врати назад, врати врх у даску. — Држ одовуд сѣс сећíру да јá одовуд перчинѣшем овíја ексѣри.

перчиносѣуе несвр. в. перчиноше. — Нѣзгодно е да перчиносѣуеш ексѣри у нѣшто тѣсно.

песнíчка ж дем. и хип. од песница. — На Мíку Вртирѣпа главá ко песнíчка.

печѣњице с дем. и хип. од печење, печењеце. — Ёдну сáмо мáлко од печѣњицето, друго не тејá; велí нѣ глáдан.

пѣчиво с печење, печено месо. — Пѣчиво смо пѣкли на режѣњ.

печурчица ж дем. и хип. од печурка, мала печурка. — Нашлá сам двѣ печурчице па чу да и опечѣм за детѣ.

пешћирѣк м дем. и хип. од пешћир, мали пешкир. — На свáдбу сам добил пешћирѣк.

пешћирчѣк м дем. и хип. од пешћир, мали пешкир. — Требáло би и овдѣ на колíбу да íмамо ёдн пешћирчѣк, а не се брíшемо с квѣ дá е.

- пешћирчѐ с дем. и хип. од пешћир, мали пешкир. — Пешћирчѐ за брисање рúће закáчено на ексѐр иза врата.
- пíвка несвр. пије по некад, пије по мало, пије натенане, пијуцка. — Не пíл пиѐње нѐколко гóдин, сáг почѐл пак да пíвка. — Нећí кáд му сíпеш чáшу рећíу одеданпúт ју истресѐ у гúшу и сáмо се устресѐ, а Миладín Кóрча ју пíвка по пóла сáт.
- пíвне свр. попије по некад, попија по мало. — Пíвне си и рећíју и винцѐ.
- пиздúљина ж 1. ауг. и пеј. од пизда. 2. жена лаког морала. — Од тóј пиздúљину домаћíца нѐма нíкад да бóде.
- пиздúрина ж 1. ауг. и пеј. од пизда. 2. жена лаког морала. — Пá си ишбл код онúј пиздúрину, глáву чу ти стрóшим. 3. човек лошег карактера, слабић, лóгавац. — Па тóј, брѐ, нѐ човѐк, тóј пиздúрина.
- пíздрење с цмиздрење, плакање. — Дóста е билó тóј пíздрење, престанí едбн пúт да пíздриш.
- пијáничка ж дем. од пијаница, ситан, мали слаботелесан човек коме мало треба па да се напије и који је после тога миран као јагње. — Сýрка ѐс да е бíл пијáничка ал нíкуга не дирáл.
- пíкља м дугоноги мршавко и жгољавко. — Свí смо мí билí пóнисћи и пóширочћи, а Дѐка е бíл едбн пíкља, па смо га текá и збáли: Дѐка Пíкља.
- пíкљав, -а, -о који је кракат а мршав и жгољав. — Какó боледувá овúј гóдин и Мíле Крпин станúл нѐкакав пíкљав.
- пíкуле ж мала усна хармоника. — Живóтија Дрпльна јáко е умејáл да свíри у пíкуле.
- пíл-пíл узвик којим се маме пилићи.
- пíли-пíли узвик којим се маме пилићи.
- пињúе несвр. пије понекад, пије помало. — Лáле Паћíл пињúе, какó да не пињúе, пињúе си елíс добрѐ.
- пíрка се несвр. препире се, благо се препире. — Пóчнемо окол нíшта да се пíркамо, јá и моá женá, а пóсле излѐзне на големó.
- пíрне свр. 1. баци, хитне. — "Кáд те пíрнем, тúпи нóже, нѐч те вíше нíкуј ú руће úзне", рѐче лóутíто касáпинат. 2. дуне, лагано дуне (о ветру). — А ветрбк ни да пíрне.
- питúван, -а, -о који је питан, који је испитиван. — Питúван ли е Мíле Парíпатка да л ни дозвољáва да прóјдемо преко његóво имáње.
- пиштовán м летва која у грађевинарству служи за привремено учвршћíвање тесарских елемената у грађевинарству.

- плавѣж м шарено рубље (блузе, кошуље, гаће, мајице и сл.). —Само да прбстрем овѣја плавѣж и бдма добдим.
- плави несвр. пропира fino рубље. —Евѣ плавим мараме и кошуље.
- плавне свр. 1. пропере, испере fino рубље. —Кад плавнем овѣј кошуље, пбсле чу да перем простбрће. 2. оплакне, оплакне судове. —Де плавни час овѣј шѣрпу од млекб.
- плакне свр. овлаш опере, само бистром водом опере. —Прѣ него што пбчнеш да млзѣш, ведрб ббовезно да плакнеш. —Плакни тањѣр од млекб.
- плакњева несвр. већ опране судове овлаш пропира. —Сбг чу свѣ буричи да оперем а јутре чу и плакњевам. —Плакњеваш ли се јутром с малко рећѣу?
- плакшевање с овлашно пропирање већ опранога, пропирање чистом водом. —Вѣра Цркнута Кокбшка не зна за прање, она знае само за плакњевање, затбј да те грозá да поглѣдаш у нбјни судови, не ли из нѣи да едѣш.
- плакњување с овлашно пропирање већ опранога, пропирање чистом водом. —Плакњување не ѣсто што и прање.
- плакњуе несвр. овлашно пропира већ опрано, пропира чистом водом. —Квд Живул Сечѣбог исѣпе млекб из ведрб, бн ведрбто само плакњуе, не пере га.
- пламенчбк м дем. и хип. од пламен, мали пламен, пламичак. —До сбг се виде пламенчбк у кубѣто па и бн угáсе.
- плантѣ несвр. пламти, гори. —Вбјни сѣњак је плантѣл трѣ денá и двѣ нбчи. —Детѣ им плантѣ у вáтру, а онѣ не бкају дбктура.
- платне свр. овлаш опере, опере само бистром водом. —У паницуту билá салáта, само ју платнѣи, нембј ју переш. —Платнѣи си рѣче пред ручбк.
- платњева несвр. већ опрано овлаш пропира, пропира чистом водом. —Платњеваш ли некад помијáрникат?
- платњевање с овлашно пропирање већ опранога, пропирање чистом водом. —Платњевање некад мбж да бѣде пбважно од прање.
- платњување с овлашно пропирање већ опранога, пропирање чистом водом. —Платњување ѣде сбс студену вбду, а прање сбс жѣшку.
- платњуе несвр. овлашно пропира већ опрано, пропира чистом водом. —Јá чу да перем, а тѣ платњуј.
- платун м плотун. —Опалише едбн платун по нѣга, али бн утѣче.
- плевнáшка ж дем. и хип. од плевнá, мала плевнá, плевнáица. —У плѣвну че да туримо сѣно, а у плевнáшкуну шушће, па че да и рáнимо у орање.

- плéвњица ж дем. и хип. од плевња, мала плевња. — Уз колибу имамо éдну плéвњицу.
- плéчица ж дем. и хип. од плечка. — Детéто им издалó плéчице колкó е мршаво. — Éдну плéчицу од јáгње че да даéмо на тéбе, а éдну че да остáимо за бáту.
- плíтацк, -цка, -цко прилично плитак, доста плитак, плићи него што треба да буде. — Плитáцка е тáј тепсија да се у њу мóж опечé прáсе. — Он е мáлко плитацк у пáмет, па му не замéрито што текá врéви.
- плíтачк, -чка, -чко прилично плитак, доста плитак, плићи него што треба да буде. — Плíтачк е твој цéп да би мoгбл да кúпиш таквó áуто.
- плíначк, -чка, -чко 1. прилично пут, скоро пун. — Плíначко е буре́то с рећиу, мóж да вáли ћило-двé. 2. прилично дебео, добро ухрањен. — Плíначк у образи, едбн да удáриш, дрући че да пúкне.
- пловк м зоол. плован, патак. — Нáшијан пловк ошбл сèс туцé плóвће.
- плóнина ж планина. — Ајдúци жíве по плóнине.
- плотк м дем. од плот, мали плот, плотић. — Овдé йска да исплетéмо éдбн плотк да ни óвце не улáзе у градину.
- плóтно с платно. — Нóсим кошúљу од пртено плóтно.
- плóчка ж дем. од плоча, мала плоча, плочица. — Не мóг да нáјдем згóдну плóчку за поклопáло.
- плéсне се свр. 1. удари се по меснатом делу тела (образу, задњици, бутини и др.). — Квд ме комврбц пóчне áпе за обрáз, јá се плéснем и убíјем га. 2. немарно легне било где и одмах заспи, прухи се. — Дбјде пијáн дóm и сáмо се плéсне на бдар, а пóсле јá собувај, јá свлáчи.
- плíк м водени мехурић на кожи, плик, упор. плоја. — Сбв је у нéкви плíкови.
- плóчка ж дем. од плоча, мала плоча, плочица. — Квд згóдно врљим плóчку преко вóду, она сíпне нéколко пúт.
- поáпси свр. ухапси све, похапси. — Кмёт рекбл свí че ни поáпси ако не плáтимо на врéме.
- поббцкúе несвр. боцка по мало, боцка с времена на време. — Девбјче га задиркúе, /с вретénце га поббцкúе.
- побожáнство с побожност. — Побожáнство Бóг благоси́ља, а неврéство кажњéва.
- поваркúе несвр. варди, чува с времена на време, пази. — Поваркúемо лoзјéто по мáлко да ни га нéћи не обéре.
- пóват м (поред изнетог значења) дохват, на дохват руке. — Пíнеси, сíне, на бáбу крчажéнцето, да ми е на пóват, да се мóг водíцу напијем.

- повáча свр. све ухвати, похвата. — Од квд се решавам да намéстим желéсца, да повáчам онíја погáнци у áнбар.
- повáча несвр. хвата, дохвата, узима у руке. — Рáда матíку не повáча, она́ се праи да е гóцамити нéшто.
- повáча се несвр. прихвата се, пристаје, ради. — Ни тíја се не повáча за рáботу.
- повíка свр. исплаче се, исплаче се кратко. — Квд ми јáко снажалéе, ја си повíкам, повíкам и текá си на срце отúшим.
- повр́не свр. 1. поврати садржину желуца. — Дóбро би билó квд би поврну́л тóј што си ёл и пíл. 2. дрско и безобразно одговори (млаћи старијем). — Пóврну ми и бтиде си ко да му несб́м дéда. 3. поврати у живот из несвести или привидне смрти. — Едвá га поврну́ше с вóду.
- повр́та несвр. 1. дрско и безобразно одговара (млаћи старијем), одједá се. — Он ме не слúша, него ми јóш и повр́та квд га кáрам. 2. повраћа у живот. — Повр́таше га с вóду, ал нíшта.
- повр́та се несвр. 1. враћа се, враћа се често. — Пóјдем на рáботу пa се сéтим да сам нéшто заборíла па се за тóј врнем, па пóсле се сéтим и за нéшто дрúго па се и за тóј врнем, и текá се повр́там по нéколко пúт док не отíдем. 2. повраћа се у живот. — Пóсле ёдно пóла сáт пóче се повр́та полб́к. — Бéше јáко закасáл, сб́г се повр́та. 3. после губитка на коцки почне да добија, почне да враћа изгубљено. — Почёл да се повр́та, ал дá л це повр́не тóј че си он вíди.
- повр́ча се несвр. 1. враћа се, враћа се често. — Повр́чам се по пé-шес пúт док се не откáчим да пóјдем на рáботу. 2. повраћа се у живот из несвести или привидне смрти. — Повр́чáл е се нéколко пúт, ал на крáј нíшта не моглó да испáдне. 3. после губитка на коцки почне да добија, да враћа изгубљено. — Прво губи, пóсле се повр́ча.
- погáнич м погоноч, помоћни пастир на бачији.
- поглецува́ње с погледавање, гледање, погледање. — Поглецува́ње на тóј стрáн те одáва каквó мíслиш.
- поглобáр м онај који наплаћује глобу.
- пóглуп, -а, -о глупли. — Немóј да испáднеш пóглуп од нéг.
- погњíта се несвр. 1. склања се с једног места на друго, седи по ћошковима и буцацима. — Квд дóјде код нáс, бáба Еглика се сáмо погњíта по ћошкови, телá би да не засмíта. 2. неку непотребну ствар, коју још нису бацили или уништили премештају из ћошка у ћошак. — Доклé че се погњíтају по ћушетíју овéј стáре дрéје?.
- погњíтање с 1. склањање с једног места на друго, завлачење у ћошкове.

— Дбсади ми више овбј погњитање по ћушету, ц идем дџм. 2. премештање неке непотребне или мање потребне ствари на скровита и мање прометна места. — Ништа старо и пропадло нече да врљи, него се само мае с неќво погњитање.

поголѣми се свр. направи се важан без разлога, направи се важан из неког ситног разлога. — Штџ си се тџлко поголемил, кџј ти е матрџк?

пџголемшџк, -шка, -шко већи, мало већи, повећи. — Пџголемшкџто детѣ им пошлџ у шкџлу, а малџто јџш бди голодџпесто.

погрџбина ж пиће и јело које се даје за покој душе умрлџме. — Кџвд су на нас дѣцу давџли од погрџбину, ми тџј бд стра несмџ смѣли да едемо.

погрџчи свр. примџра некога да се згрчи, натрџти некога. — Немџј да те бн погрџчи, лџше че да прџјдеш.

погрџчи се свр. згрчи се, згури се, увуче главу у рамена. — Тџнџцко капутлѣнце, зимџ големџ, бн се погрџчи па отџди.

погџбен, -а, -о који је изгубљен. — Тџлко е стџка лутџла погџбена по рџтовиви.

подголѣми се свр. направи се важан без разлога, направи се важан из неког ситног разлога. — Подголѣмил се у нџви опџнци.

подџјништво с држављанство, поданство. — Гоџџ од онџја Рџси, што беџше пребѣгли код нас, несџ тејџли да узну наше подџјништво.

подапињање с почетак пењања уз брдо, пењање. — Подапињање под тѣрет е грџзна рџбота.

подџпне се свр. попне се на нешто ниско, попне се. — Подџпни се на тѣј цџгле и поглѣд преко ѕид да видиш квџ рабџте.

податџра несвр. ставља испод, подмеће. — Онџ нече да сѣдне на голџ столицу, него податџра естџче. — Немџј тџ на мѣн да податџраш онџј што јџ несџм реклџ.

податџри свр. стави испод, подметне. — Јџ чу да устџим волџви, а тџ под ѕадњи тџчак податџри кџмен. — Нѣ бн тџј укрџл, тџј на њѣг податџрили.

податџрање с подметање. Вџрди се од податџрање, ел манџпи ти мџж свакаќво податџре.

подџбели свр. изврне очи тако да му се виде само беџњаче. — Само подџбели и пџде џ несвест.

подџбере свр. (поред познатих значења) почне да гони, забере. — Подџбере онџј џвце у најголѣму жѣгу да и тѣра у Студенџи, а не вели да онѣ текџ мџж да исџрџају.

подџбере се свр. ухвати се у лоше друштво, подухвати се. — Подџбрџл се с онџј манџпџрију па слџбо мџсли ода дџм.

подбрцкуе несвр. хитро завлачи и извлачи руку женама или девојкама под сукњу. — Мí велíмо још е детишња́к, а бн вѣч подбрцкуе девбј́не на соббр.

подбрцине свр. хитро завуче и извуче руку жени или девојци под сукњу. — Са́мо íде на́окол и глѣда коју́ че девбј́ћу да подбрцине.

подбрцњуе несвр. 1. види подбрцкуе. 2. пипа домаћу животињу за виме ради утврђивања степена гравидности или кокошку да види да ли ће да снесе јаје. — Подбрцњува́ ли овцу́ту да вíдиш бче ли се скбро јáгћи.

подбрцњување с 1. хитро завлачење и извлачење руке жени или девојци под сукњу. — На́ оро íде ѓдан смѣ́ј, ѓдно подбрцњување. 2. пипање домаће животиње за виме ради утврђивања степена гравидности. — Без подбрцњување не мбг тáчно да знáм кадá че се овцá ојáгћи, а кбд ју подбрцнем, тбг знáм. 3. терање шале на туђ рачун, зачикавање. — Свѣ ўбаво, а ел мбже без подбрцњување.

подвѣдри свр. почиње да се ведри, ведри се са неке стране. — Подвѣдрило га одонуд од кбм Грнчáр, а овде си ћиша још пада, истин сítна, али пáда.

подвѣдри се свр. почне да се ведри али се не изведри до краја, ведри се са неке стране. — Кбд се нѣни пўт подвѣдри, несí сíгуран да л це извѣдри, ел це јбш по наоблáчи.

подвлечѣ свр. в. подвлче.

подвлечѣ се свр. в. подвлче се.

подвлчѣ свр. 1. подвуче, завуче испод. — Дѣ да глѣдамо да овуж греду́ нѣкако подвлчѣмо озбл, па че пбсле лбсно да га дíгнемо. 2. обуче испод, обуче неку одећу испод неке друге одеће. — Подвлчí си шлбвјанку, да ти нѣ знá.

подвлчѣ се подвуче се, завуче се испод. — Кбд се подвлчѣш под ко́ла, тí упрí с грбину да и подíгнеш, а јá чу да податурим трўп.

подвўзне свр. потклизне, подметне нешто клизнувши га. — Мí че да подíзамо колкб мбжемо, а тí да му подвўзнеш овуж заглавку, дбр га мí држимб.

подвўзне се свр. потклизне се, оклизне се. — Озгбр снѣг, а озбл билб лѣд, мѣн се нбђе подвўзнуше и бтиде свѣ у пíзду мáтерину.

подголѣми се свр. направи се важан без рáзлога или из ситног разлога, погорди се, уобрази се. — Купíли му бицíклу, па се сбг подголемíл и прáи се да ни не познáва.

подгўшња́к м подвоља́к, подбрада́к. — Чíни ми се да че га удави онбљ́ћи подгўшња́к.

- пóдебел, -а, -о дебљи, прилично дебео. — За тебе трéбе пóдебела товага.
 поджбцне свр. подбоде, подстрекне. — На њег не трéбе млого да пристáне,
 сáмо трéбе да га нéћи поджбцне.
- пóсем прил. под земљом, испод земље. — Кртица жíви пóсем.
- пóди предл. под, испод. — Денули смо сéно у онуј ливáду поди лозја.
 — Скутáл рећíу поди ббчву.
- подивјае свр. подивља. — Чу да подивјаем у овуј планинчину.
- пóдиса несвр. подиже. — Не подисај тéшко док се не потпáшеш.
- подлбгуе несвр. 1. празним обећањима ствара лажну наду, лажним обе-
 ћањима ствара наду. — Сваћи дбн ме подлбгуе да чу да добијем тóј
 уверење, а онó — ништа. 2. дајући по мало ствара лажно уверење да ће
 дати више. — Подлбгуе га с винцé и с рећíу, та му цéл дбн помáга у
 рáботу.
- подлбже свр. 1. лажним обећањем створи наду. — Што си подлагáл детéно
 да ч му купиш бициклу кóд знáеш да нéмамо пáре. 2. да мало и створи
 лажно уверење да ће дати више. — Подлбжи бвце с коренчбк и преведи
 и преко Тимóк. — Дадé им по нéћи динáр та и сáмо подлбже.
- подлбже се свр. почне да се забавља са девојком односно са момком.
 — Јóвка се подлагáла с Миладíна.
- подлбупи свр. почне да скида кору са нечега. — Томбн бéо подлупил онуј
 липу, онí ме приокáше.
- подлупи се свр. почне да се лушти. — Подлупíле му се онéј његове рáне
 и почéле да отпáдају рáлупине од њí.
- подлутуе се несвр. подбуђује се рана, рана почиње да гноји. — Подлутују
 му се рáне.
- пóдмет м угарење, орање стрништа одмах након жетве. — Узé да напраим
 пóдмет.
- подмéта несвр. угари, оре стрниште одмах након жетве. — Ббље е да се
 њíва подмéта, него да се оре сáмо éдн пúт. — Мой ошли да подмéтају
 онуј њíву над кáсарине.
- подметáње с угарење, орање стрништа одмах након жетве, упор. подмет.
 — Нéма момурúза без подметáње.
- подмéтне свр. изугари, изоре стрниште одмах након жетве. — Ѐска да
 подмéтнемо онуј њíву у Грезбнску реку.
- подмíцаља ж. лоша, превртљива жена. — Несбм јá нéка подмíцаља па
 да подмбкнем и да упропáстим човéка.
- поднишáни свр. нанишани, добро нанишани. — Дé чéк да га јá под-
 нишáним па да вíдиш нéче ли да пáдне.
- поднишањае несвр. нишани, циља. — Детé ме поднишањае с дрвену
 пушку. Учи се, мајће му га.

- пóднож м дрвена педала на ткачком разбоју помоћу које се покрећу нити.
— Ђдн пóднож ми се јáко излизáл.
- пóдногу прил. прилично равно (земљиште), (земљиште) згодно за пеша-
чење. — Од Жўковци до Соколџицу пўтат дџде елис пóдногу.
- пóдовицир м подофицир. — Чáле е пóдовицир у пѣнзију.
- подокњуе несвр. гласно дозива некога с времена на време, гласом ставља
до знања да је у близини. — Манўла сам да га подокњуем, сáм се јўтром
дїза, па бн вѣч иде у шкџлу.
- подокўе несвр. 1. гласно дозива некога с времена на време, гласом ставља
до знања да је у близини. — Подокўј га тї да чуе да си тўј, да га не стрá.
2. подиже глас кад говори, подиже глас кад намерава да се свађа или кад
се свађа. — Слушај тї, немџ да подокўеш, не мѣн стрá од тѣб.
- пóдољће прил. (дем.) мало на доле, мало наниже. — Пóдољће од тїја јáз
їма две воденїце.
- пóдолшће прил. (дем.) мало на доле, мало наниже. — Јџш мáлко
пóдолшће петџл срѣтне кўрјака.
- подооцўе несвр. долази по некад, долази с времена на време. — Подооцўе,
не да не, ал рѣтко.
- подрáни свр. 1. порани, урани. — Јўтре мџра да подрáнимо ако бчемо да
увáтимо вџз. 2. ухрани до неке мере, ухрани. — Подранїл сам ѣдно
свињчѣ, нек се нáјде за окол прáзнициви, а друђїти две чу да чувам.
- подрáни се свр. 1. порани се, урани се. — На Бџдњи дџн мџра да се подрáни,
да се бџдњк оцечѣ јџш ўтавнин. 2. угоји се, угоји се до извесне мере.
— Свињáта се бѣше ўбаво подрáнила кџд ју ўвати нека бџлес.
- подрецўе несвр. сређује, уређује, пуни кућу покућством. — Ѓба врѣдни,
џба млáди, ўбаво се слáгају и ўбаво си кућу подрецўју.
- подрецўе се несвр. сређује се, сређује кућу и покућанство. — Подрецўју се
ко свї млáди и врѣдни љўђе, да и старїти и дџста помáгају.
- подубáе несвр. годи, свиђа се, одговара, паше. — Ако текá напрáимо, кáко
штото тї велїш, не знам да л че на баштў да подубáе. — Мѣн тџј текá не
подубáе.
- пожалўе се несвр. жали се с времена на време. — Пожалўе се на мешїну,
ал не јáко, а сџг вїдимо да е билџ џпасно.
- пожењўе се несвр. жени се више пута, удаје се више пута. — Бáба Радўнка,
док е билá пџмлада, трї пўт се пожењувáла.
- позабрáди свр. 1. забрáди по некад. — Позабрáди по неђи пўт и марђизѣт-
нуту мáраму, ал си вїше нџси онаквѣ. 2. превари, превари по некад,

- наплати више или закине на мери. —Понекуга и позабрадим с неку иљедарку.
- позаздравее свр. заздрави, прилично заздрави. —И ја чу да излэзем до лозје само да позаздравеем.
- позасре свр. позагледа, добро позагледа. —Позасри га ти малко бље па ч да видиш ел истин такбв.
- позасре се свр. позагледа се, добро се позагледа. —Деда Стэва се позасре у млáду жену, дако е стар.
- позасрне свр. позагледа, добро позагледа. —Квд нешто купуеш, ти га дббро позасрни.
- позакрпи свр. прикрпи, закрепи лабаво и местимично. —Дáј да узнем да позакрпим вречеве, че ни трéбу за у вршу.
- позари несвр. пазари, купује. —Ошбл у Мíнићево да позари волбве.
- позаслуша свр. пажљиво прислуша. —Позаслушај малко бље па ч да чуеш какб неку шушка покре врата.
- позасмрди свр. засмрди за тренутак, засмрди намах. —Квд дуне ветар на овáм, онó позасмрди од кóчину, ал не јáко.
- позасмрцуе несвр. смрди по мало, засмрди с времена на време. —У казаницуту позасмрцуе на комину па туј не добрó за седенћу.
- пóзем прил. по земљи. —Док се не нау́че да бде, деца лáзе пóзем.
- посипкуе несвр. поскакује. —Какб га овíја ударá сáс прут преко жíле, текá онíја посипкуе. —Посипкуе кáко зáјак.
- посипне несвр. поскочи, скочи с времена на време. —Елénко и посипне нећи пút дор íгра, ал негбвана женá сáмо влáчи нóђе ко мртво пувало.
- пойда се несвр. 1. једе се, једе се од муке. —Пойда се од мýку, ал се не мбг поедём. 2. изједа се, излизује се, нестaje. —На овéј рýче мотбрне пунпе четћице се срчено пойдају.
- пойдан, -а, -о поједан, више пута поједен. —Пойдан ми е момуруз и јбш нећи пút, ал не нíкад ко сбг.
- поизлбже свр. слаже по некад, излаже по некад. —Човéк мбра и да поизлбже ако нећи пút затрéбе.
- поисплни свр. испуни до извесне мере, испуни понекад. —Поисплнили сбг онéј преглáбице на пút, ал доклé че тóј да трае, че да вíдимо. Поисплнил образí, че га бúde.
- поисплни се свр. испуни се до извесне мере, испуни се по некад. —Нáшата зáдружната сáла се поисплни сáмо квд су свáдбе, ел твквó нешто, инáче слáбо, нáрод се иселил. —Поисплнил се малко па стáнул мýж.

поиспра́н свр. исправи мало, исправи до извесне мере, исправи неколико.

—Поиспра́им не́ћи ексѐр, та заковѐм тарабу ко́ја се отковála, али и то́ј ме мрзи́.

поиспра́н се свр. исправи се мало, исправи се донекле. —Поиспра́им се кѐд ме забóли грб́ина, па пáк кѐпам. —Ако су ти згужвене панталóне кѐд и закáчиш на чивилбк, онé це мáлко поиспра́е, ал пак без пегла́ње нѐма ништа.

пóјђе свр. пође, крене. —Нѐче, жѐна, да пóјђе без мѐне.

појѐдбк м залогај. —Че ти стáне ѐдвн пѹт поѐдбк у гѹшу и на тѐб.

пóјка ж она ко́ја лепо пева. —Мојѹ мáтер си нѹјан баштá, дѐда Симиóн, окáл: Áнка, пóјка и пóсле е остáло íме Áнка Пóјка.

покарѹе несвр. 1. тера мало јаче, гони мало јаче. —Покарѹј говѐдуту, ако мислиш дѐ мрак да стíгнемо. 2. кара по мало, грди по мало и по некад.

—Покарѹе ли те баштá, ел нѐ?

покарѹе се несвр. кара се по некад, кара се по мало. —Покарѹе се и с мѐн и с мáтер.

поклáти свр. заклати, продрма. —Узе, пóклати крчажѐнцето, да вíди íма л ре́и́а у нѐг, па дóбро пíну ѐдвн пѹт.

поклáти се свр. заклати се, зањише се. —Нѐма лís да се поклáти, умири́ло се врѐме.

поклачѹе несвр. заклати с времена на време, продрма с времена на време.

—Чѐсто ми Сѹрка поклачѹе шу́ленцето, ци отíде на чѐтири нóђе, вíдим јá.

поклачѹе се несвр. клати се по мало, заклати се с времена на време. —Још сто́и, али се добрѐ поклачѹе, вáча га пијѐњето.

поклѹбка свр. посере ретко (птица или живина). —А тí, кокошчѐтино, глѐдај да га поклѹбкaш овдѐ, пред врáта.

поклѹбка се свр. посере се ретко (птица или живина). —Кокбшѐ се поклѹкáле на прáг.

поклѹкодíше свр. посере ретко (птица или живина). —Прострлá сам прањѐ, а онó га поклѹкодисáло нѐко тиче.

поклѹкодíше се свр. посере се ретко (птица или живина). —Овѐј кокошѐ бш мбра да се поклѹкодíшу на прáг, чѹма и уби́ла, да и уби́је.

покра предл. поред, покрај. —Покра тóлку ре́и́ју у пóдрум он íде по кавáне, о Бóже, Бóже.

покрíва ж бот. коприва *Urtica dioica* L. —Јá сам мислѐл да кѐд нѐће женѐ

рекну "покрива" да се оне шаље и измотавају, а онб билб бне истин текá зову коприву.

покрми свр. нахрани стоку јачом храном него редовно и то обично јармом мало јаче посољеном. Ово се чини у јесен више дана пред парење, ако су овце у питању или у пролеће пред орање, кад су говеда у питању. Покрми се по неки брав ако је заостао у развоју. — Трѣбе да узнем да покрмим бвце па да и пуштам код овна.

полвгбцка прил. полако, лагано. — Де мálко по полвгбцка, не мóg те стíгнем.

полвгбцке прил. полако, лагано. — Дѣда Сíма íде јáко полвгбцке, остарѣл па не мóже пóсрчено.

полвгбцко прил. полако, лагано. — Млóго, брѣ, полвгбцко íдете, дѣ по-журѣте.

полвгбцке прил. полако, лагано. — Полвгбцке, полвгбцке, па че си стíг-нете.

полвгбцко прил. полако, лагано. — Идí си полвгбцке, нембј да грáбиш.

полагигáчке прил. пеј. од полвгбцке, полако, лагано. — Де полагигáчке, свѣ че се доведѣ у рѣд.

полатíка ж политика. — Já с тјуј њíну полатíку нѣмам нíкву вѣзу.

полетíка ж политика. — Тóј су свѣ сѣлсѣ полетíће.

полипчу свр. сви липшу, полипшу. — Ел тí чѣкаш да полипчемо бд глади па тбг да се привáчаш за нѣку рáботу?

поличка ж 1. дем. од полица, поличица. — Турí застрúзи на поличку. 2. доња, хоризонтална дашчица на јарму. — И поличка на ербм мбра да бúde од јакб дрвб. 3. дашчица за утезање поломљених костију. — Врзáли му нóгу у поличће.

половínка ж дем од половина. — За мѣн еднá половínка а за тѣб другáта.

полбпа свр. халапљиво поједе, поједе на брзину, поједе као што свиња поједе тесто. — Момúрузно брáшно замѣшам у вду, ал да нѣ рѣтко, сíпем га у корíто и свíње га за чás полбпају.

пóлуда ж лудило. — Ударíло га на пóлуду.

полутán м земљорадник који ради у фабрици. — Нáс селáци су сíлом терáли у вáбрику д íмо да рабóтимо и да си мáнемо зѣмљу, а пóсле почѣли да ни бкају полутáни и тејáли да ни истѣрају из вáбрику ко ббђи мí це огáздимо ел рабóтимо и тáм и тáм.

полутíна ж половина. — Ёдна полутíна од свињу́ту че да бúde за бáту, а еднú че да дадѣмо на тѣб.

получи свр. 1. одвоји јагњад од оваца, јарад од коза, телад од крава и сл. — Дојди да ми помогнеш да получимо јаганци. 2. из стада издвоји овце различитих власника. — Јутром и лбсно намешам, ал вѣчером и сѣлом получим.

пѣмал, -а, -о мањи, мало мањи. — Пѣмалијат капут че ти пѣ одговара, нѣга купи.

померемѣти свр. поремети. — Кѣд те ударим, мѣзак ш ти померемѣтим. померемѣти се свр. поремети се. — Померемѣтил сам си мешину с нѣко ѣденѣ.

помѣсти свр. помери, стави на друго место. — Ел ми помогни да помѣстимо овѣја шифуњѣр.

помѣсти се свр. помери се, премести се, помакне се. — Помѣсти се мѣлко на там да има и ја гдѣ да сѣднем.

помѣшта несвр. премешта, помера. — Комшија ми помѣшта мецници.

помѣшта се несвр. премешта се, помера се. — Цѣл дѣн лежи по ладавине, па какѣ се ладавина помѣшта, бн по њу.

помѣје свр. мало умије, овлаш умије. — Помѣте детѣто по чалѣ и ѣдма че му лѣкне.

помѣје се свр. мало се умије, овлаш се умије. — Ако ти домучнѣе сѣмо да се помѣјѣш, ѣдма че ти прѣјде.

помињување с битисање, пролажење кроз живот на јѣдвите јаде, трплење. — Етѣ, помињуем, али е тѣшко мѣето помињување.

помѣта несвр. 1. помера, помиче, повлачи. — Не мѣг више да помѣтам овѣј твоѣ старе дрѣшѣљине, чу да узнем да и цѣднем. 2. омета, збуњује. — Ћути, немѣј да ме помѣташ док ја врѣвим.

помѣта се несвр. 1. повлачи се. — Мѣете вѣнчанете цѣпиле помѣташе се по ћушетѣју, помѣташе, али од нѣѣе врѣме и не вицѣвам, мѣра нећи да и узѣл. 2. збуњује се, није сигуран у своје памћење. — Нѣшто се помѣтам, не мѣг бѣш да се сѣтим.

помишљѣва несвр. помишља. — Помишљѣваш ли тѣј квѣ мѣж да се дѣси ако ти пѣкне гѣма?

помодрѣе свр. помодри, поплави. — Ел не видиш да ти детѣ помодрѣло од рованѣ.

пѣмоч м помоћ. — Заглавили колѣ дѣле у Тимѣк па траже пѣмоч да се извлѣу.

понаблѣзи свр. 1. приближи, стави близу јѣдно до другог. — Ајде да понаблѣзимо навѣлци да мѣж лбсно пѣсле да и товѣримѣ на кѣла. 2.

- приближи се, дође прилично близу. — Квд понаблизиш до онџа брег, тџ се распџтај по куџ пџт трџбе да џдеш у Мучџбабу.
- понаблизи се свр. дође близу, дође близу један до другога. — Понаблизи се и Свџти Илџја, ваџар џде, а мџ још несмџ прџсе купџли, гџсти да угџстимо. — Понаблизџте се џдно дџдруго да ви бџде тџпло квд спџтџ.
- понаближџе несвр. 1. приближава, ставља једно уз друго. — Понаближџем трџмџеве џдну уз друго да би моглџ свџ да стџну. 2. приближава се. — Квд почџмо да понаближџемо до Штрџпци, излџзоше нџћи лџџе из момџрузу и саустџише ни.
- понаближџе се несвр. приближава се. — Понаближџе се крај на верџето, а тџ књџгу не узџмаш.
- пџнагоре прил. још мало нагоре, још мало навише. — Поткачџ се још пџнагоре, па ч од пџвисин пџбоље да видиш. — Јџ џјт та пџнагоре и срџето и.
- пџнагорџе прил. (дем.) још мало нагоре, још мало навише. — Пџнагорџе од есџнат џма џдџн клџданац, там д џдеш да завџнеш вџду.
- пџнагоршџе прил. (дем.) још мало нагоре, још мало навише. — Пџнагоршџе мџлко џма џдна колиба и пред нџ џдџн голџм брес, тџ тџј сџдни и сачџкај.
- понагрџби се свр. мало се погрџби, погури се. — Стџрчичат се понагрџби, али отџди, нџма да влачи нџџе.
- пџнадоле прил. још мало на доле, мало наниже. — Енџ, онџј е црква, а мџлко пџнадоле е шкџбла.
- пџнадолџе прил. (дем.) још мало на доле, још мало наниже. — Мџлко пџнадолџе од Праг, у прудиштата, ваде песџк за куџу.
- пџнадолшџе прил. (дем.) још мало на доле, још мало наниже. — Јџш пџнадолшџе од голџмијат пџтпис џма џдџн крс нат пџт, тџј велу да е страџал нџћи војџник.
- поналџче свр. налоче по некад, налоче с времена на време. — Поналџчу мџџе млекџ по нџћи пџт квд га нџјду отклџпено.
- поналџче се свр. опије се понекад. — Нџ чџсто, ал се поналџче по нџћи пџт, елџс џбаво.
- пџнатам прил. 1. још мало на тамо. — Сџдни мџлко пџнатам да џма мџсто и за друџи да сџдну. — Пџнатам че да најдеш на џдну џупрџју, тџ немџј преко нџ, него прегазџ, ел онџ е стџра и скрџца, мџж се стрџши бџш тџ квд преџдиш.
- пџнатамџе прил. (дем.) још мало на тамо. — Пџнатамџе петџл срџтне зџјка, па га пџта...

пџнатамшће прил. (дем.) још мало на тамо. — Стáни мáлко пџнатамшће да не свркне дрвџ, да те не удáри.

пџнатџри свр. пођубри њиву до извесне мере. — Ако њиву дџбро пџнатџриш, онá си пџсле гоџá гџдин дџбрџ рáџа.

пџнаучи свр. научи нешто, научи мало, научи више. — Квд пџнаучиш да свџриш, тџг да ми се јáвиш, мџж чу те ўзем да свџриш с нáс, овáк јџш не мџже.

пџнаучи се свр. научи нешто, научи мало, научи више. — Рáде се пџнаучџл да орџ и сџг си сáм иде на орáње.

пџношај м ношња, народна ношња. — Рáзни нáроди, рáзни пџношаји.

пџобáља свр. пџобара, све обори. — Томџн уздџгнем копџ, онџ и вџтар пџобáља.

пџобсрне се свр. 1. осврне се, осврне се с времена на време. — Пџобсрнџ се по нџћи пџт да вџдиш идџ ли овцџте по тџб, немџј сáмо да си дџгал солениџуту и глџдаш у небесá. 2. осврне се према некоме, поклони пажњу некоме. — Пџобсрнџ се и квм стáрцити по нџћи пџт.

пџогладнџе свр. прилично огладни, огладни. — Квд пџогладнџеш, тџг затвџриш џвце, дџтлџ нџка пасу.

пџодџк м полазак, растанак. — На пџодџк ўзе да се рукџе и џурка сџс свџ нáс куџ остањџмо.

пџодџне свр. одахне, одмори се, одмори се мало. — Чџкте ме да пџодџнем мáлко, јá не мџг да грáбим ко вџ, јá сам стáр чџвџк. — Рáбџтим, рáбџтим, па пџодџнем мáлко, нџмам врџме да се одмџрим.

пџоолáди се свр. охлaди се, охлaди се мало, охлaди се до извесне мере. — Чџкни мáлко да се пџоолáди пџпарата, па тџг кўсај. — Идџ се пџоолáди, па се врнџ да се договџримо, ако мџже.

пџоолџпи свр. олџпи, олџпи по негде, овлаш олџпи. — Сџг дџр е дџбрџ врџме да ўзем да пџоолџпим џживу, ел иде зимá па че да бџде студенџ.

пџоомџје свр. умије по некад, умије овлаш. — Нџћи пџт е деџуту пџоомџје и етџвата, али слáбо.

пџоомџје се свр. умије се по некад, умије се овлаш. — Д џм да се мáлко пџоомџјем и да се попредрџшим па чу да дџјдем. — Пџоомџјеш ли се нџћи пџт пџ очи квд да пџјдеш у шкџлу, ел си идеш тџће онáк?

пџопџзнáју се свр. упџзнају се, упџзнају се до извесне мере, упџзнају се мало бџље. — Квд се пџопџзнáју, онџ че се бџље слáгају, ел че се растџре.

пџоџутџ свр. џџути, џџути по некад, пређути. — Квџ му свџ овџја нџ рече, а онџја си пџџџута, пџџџута, па ко да нџшта нџ ни билџ. — Мџбра по нџћи пџт чџвџк и да пџџутџ на нџкуга, дáко би му жлчку, на мџсто, извaдџл.

- поочи́сти свр. очисти до извесне мере, очисти понекад. — Добрб би билб да поочи́стиш по не́ћи пѹт овéј твоé ципиле.
- поочи́сти се свр. очисти се до извесне мере, очисти се по некад. — Требе да се поочи́сти ма́лко пред капи́ју, че ни до́јду гбсти. — Поочи́стило му се ма́лко лице од онéј бубуљице.
- попади́јња ж дем. и хип. од попадија, млада попадија. — Пбп Милан е бил голém, а попади́јњата му ситацка.
- попади́ка ж попова жена, попадија. — Нáша попади́ка не жи́ви ко гбспа, него кбпа, плетé и чé, ко и свé дру́же сеља́нше.
- попади́јче с дете попа и попадије (женско). — Лénче, попади́јче.
- попади́че с дете попа и попадије (женско). — Попади́ја Љубица е живéла са́ма сбс двé попади́чету, от како́ е пбп Жи́ка умрél.
- попб́к м (поред изнетог значења) дем. од поп, млади поп. — Квд йду да свéте води́цу, напрéd йде пбп Иларибн а по нéг едбн мла́д попб́к.
- попа́лен, -а, -о који је попа́лен, спа́лен. — Попа́лена су билá свá ова́ј гбре сéла по Буца́к.
- попа́ри свр. опече врелом водом или ватром. — Ёдно грне претури́ла, Јáдни кра́ци попарíла.
- попау́е несвр. пада по мало, пада с времена на време. — Нéма да па́да голém снég, ал си попау́е. — Ћиша попау́е бваг-бнаг.
- попéр м бот. паприка. — Тóпи лéб у ситан попéр и тб́ј ручу́е.
- попи́ва несвр. попија, испија; пије по некад, пије по мало. — Сла́вко попи́ва дбнбс по ћило рећíу. — Попи́ва, али рéтко.
- попка́ ж ципелица за бебе исплетена од вуне. — Куми́ца донéла на прíно-вуту по́пше.
- попчи́ца ж дем. и хип. од попка. — Детéнцето йма ёдне по́пчице плавé, а едне црвенé.
- попра́ља несвр. поправља, оправља. — Гдé најдé ббш дбнбс на прáзник тб́ј да попра́љаш. — Са́во, ел умеш тí да попра́љаш бици́кле?
- попра́ља се несвр. поправља се у владању; поправља се телесно. — Ел бч тí да се попра́љаш, ел јá да ўзем ёдну мбтку? — Од како́ се посрабóти, па натáм, лѹђе по́чну да се попра́љају, а летí се усўчу ко цвелíка.
- попра́љање с поправљање, оправљање. — На тíја тво́ј сáт прошбл вéк, нéма тўј ви́ше попра́љање.
- попреѓне свр. 1. прогута с времена на време, прогута тешко и с муком. — Сбг ме не боли́ гўша гблко, попреѓнем не́ћи зáлог, али едвá. 2. отрпи,

оћути, прогута. — Квд гáзда óка на мѐн, онó ми криво, сáс зóуби би га поѐл, али јá тóј попреглнем и текá бóде бóље за мѐн. — Не мóж човѐк свѐ óн да бóде у прáву, мóра нѐшто и да попреглне, па и да му нѐ прáво. 3. штучне, изгуби ритам. — Мотóр рабóти, рабóти, па попреглне, па си рабóти.

поприврлачкв, -чка, -чко који је прилично стрм, који је прилично узбрдан. — Поприврлачко ми дóјде имáњицето, али нѐ јáко лóше, имá от тóј пóлоше.

попрíка ж бот. паприка. — Попрíка ни овúј гóдин испáдла јáко óбава. — Ѐма нѐћи јáко вóле ћисале попрíће, јá не вóлим.

попрíчка ж бот. дем. и хип. од поприка, мала паприка, папричица. — Две-трí лóте попрíчке с апетít поедѐм уз ручк.

поприпажуѐ несвр. чува, пази, пази у извесној али не јакој мери, обраћа извесну пажњу. — Дѐдо Крсто, дор чóваш твбето лóзје поприпажуј и мбето, нѐче да бóде ббш за баћáв, чу ти се одлжим на нѐћи нáчин.

поприпажуѐ се несвр. на опрези је, пази се, чува се. — Поприпажуј се од дѐснотога волá, ел óн óче да ћимне по нѐћи пúт. — Човѐк на вáшар трѐбе да си се дóста поприпажуѐ, ел тáм има свáкакви лóуђе.

поприпáзи свр. припази, припази мало бóље, обрати пажњу. — Билó би за тѐб добрб да поприпáзим каквó врѐвиш. — Поприпáзи кудѐ идеш и с кугá се дружиш.

поприпáзи се свр. припази се, припази се мало бóље. — Поприпáзи се од онúј стрáн, отúд добде невóље, од Сíмини.

попрíда несвр. преде по мало, преде по некад. — Попрíда и бáба Мíка, али слáбо, не вíди, а и прсти е одебелѐли. — Мбре, попрíдам се елис добрѐ.

попритѐгне свр. притегне, притегне мало бóље, мало јаче. — Попритегнí си мáлко синáтога, ако мíслиш да испáдне од нѐг човѐк.

попритѐгне се свр. притегне се мало бóље, закопча се, умота се. — Квд је јáко зимá, јá се бóље попритѐгнем и нѐма стрáшно.

попритѐза несвр. притеже, притеже мало бóље, мало јаче, притеже више пута. — Попритѐзај си дрѐје ус тѐб, немóј да си се разлелејáл кáко паламáндра.

попритѐза се несвр. притеже се, притеже се мало бóље, мало јаче, стеже се, бива на опрези. — Квд човѐк íде у рáт, мóра да се попритѐза и да се поприпажуѐ од свáку стрáн.

попушчѐтина ж ауг. и пеј. од попушка, велика и јáко лóута паприка. — Ал је лóута овáј попушчѐтина!

- попушчица ж дем. од попушка, мала папричица. — Често буцуе да по едн струк заврже и по два—триес попушчице.
- порасне свр. (хип.) порасте. — Леле, ал си ти пораснул у садње време.
- порезбк м дем. од порез. — Да продадем неко јагње да си платим порезбк.
- порезбтина ж порезано место на телу, посекотина. — На порезбтину е добро да посблиш попаву, крв бдма има да стане.
- пореџија м пореџија. — Кво гбд раббтиш да раббтиш, раббтиш за пореџије.
- пбс м пост, уздржавање од узимања масне хране. — Голџми пбс пред Велигден отџгне се ко глјдна гбдин.
- пбсвл м посао, рад. — Тбј не бзбиљан пбсвл, тбј се такбј не раббти. — Їмам пбсвл дбле у задругу, не чџкте ме за вечџру.
- посачџка свр. причџка. — Ја станем па га посачџкам, тбг пбјдемо заедно, пбсле га па посачџкам, ел бн тџшко оди, па застање.
- посачџкуе несвр. сачџкује, причџкује. — Посачџкуј га ус пџт ако застање.
- посвиткавџе свр. засијају му очи од суза или од пиња. — Тбза пак посвиткавџл, мбра да е пинул. — Не смџш му ништа рекнџш, бдма му посвиткавџу бчи и сјмо што не лџсне од ровјње.
- посвбјђиња ж женско дете узето под своје, усвојеница. — Она си мџку има од нбјнџту посвбјђињу.
- посврне свр. 1. сврати понекад, сврати кад-кад. — Посврне по неђи пџт, нечу да кјжем, али рџтко. 2. поврати, добије поново. — Чџкни ме да посврнем дџшу, не мбгу више.
- посињее свр. поправи, помодри. — Улази, детџнце, у сббу, ел не видиш да си посињеело од стџд. — Посињеело небо, че да пада снџг.
- послацање с једење више хлеба него онога са хлебом. — Цџл вџк си провџл на трпџж и на послацање и пак ништа неси стџкал.
- посмеље свр. самеље мало, самеље по некад. — За лџб посмељем и пшеницу, ал пбвише момџрузу.
- посметџ свр. 1. омете, помете, поремети. — Нембј да га посметџш док нбси џипелу вбду, да се не попјри. 2. овлаш сакупи метлом на гомилу. — Узнџ па посметџ малко онџј плџву, да се не развлјачи по цџлу авлјју.
- посметџ се свр. помете се, поремети се. — Посметџе ни се некако крјва у телџње и едвј прџживе.
- посметџен, -а, -о који је ометџен у развоју, који је заостао у развоју. — Там долџко, детџто им посметџено.

посми́та несвр. смета, омета. — Не би́ требало да ме посми́таш док овбј, овакво́ пи́паво, рабóтим. — Посми́там ли ја́ те́бе не́ћи пúт у не́ку ра́боту, тбј́ бчу́ да зна́м?

посми́та се несвр. збу́њује се, не сналази се, застаје у говору. — Ја́ те ни́шта не посми́там, т́и се сам посми́таш. — Квд се упла́ши, бн се посми́та у врéу.

поспечáли свр. заради нешто новца у печалби. — Глéдам да поспечáлим не́ћи дина́р, па да се врчам дбм.

посрабóти се свр. уради се највећи део најважнијих летњих пољских послова. — Áјд на тáм квд се мáлко посрабóти, че да дбјдемо код вáс, а и ви́ да дбјдете код нáс.

постáвен, -а, -о 1. који је постављен. — Остáл постáвен за дéсет дúше. — Момчíл постáвен за дерéктурa. 2. коме је стављена постава. — Нé имáло бáсмо, па му капúт нé постáвен, него си онáк.

постáен, -а, -о в. поставен. — Доодéте, руч́к постáен. — Ел ти постáена тáј дрéа, ел нé?

постéгне свр. (поред наведеног значења), стегне јаче, стегне мало јаче. — Постегн́и си товáрат мáлко пбóљше, да ти се ус пúт не истресé. — Док íграмо у брo, бн ме постéгне зá руку, а ја́ нé знам квб́ бче.

пб́стижан, -жна, -жно који постиже да на време уради сав свој посао. — Ја́ сам стáра, ал сам пб́стижна.

постр́ви се свр. проспе се нешто ситно или растресито. — Пострв́ила ми се мани́ста по сббу. — Какб́ си моѓл да постр́виш онб́лку слáму преко авл́ију?

постригува́ње с 1. стрижење оваца око репа и задњих ногу за време првих врућина. — В́лна од постригува́ње се зовé постр́изина. 2. подшишивање. — Водíл сам Влáду на постригува́ње.

постригúе несвр. 1. стриже овце око репа и задњих ногу. — Јутре че да постригúемо бвце. 2. подшишује. — Дéцу постригúем забађáв, а на стáри наплачу́ем.

постригúе се несвр. подшишава се. — Стáлно се постригúем код Вáци, бербéрина.

пострижé свр. 1. остриже овце око репа и задњих ногу. — Не мб́г за е́дбн дб́н да пострижéм свé бвце. 2. подшиша. — Свéта бче да га пострижéм модérно.

пострижé се свр. подшиша се. — Чу д́ им да се пострижéм.

постружине ж састругани остаци теста из наћава. — Квд остружеш нбчви,
постружине да сипеш у поміје.

постудее свр. закладни, постане хладније. — Сбг је лако, ал натам квд
постудее, има да спу заедно и куче и маче.

пот предл. под, испод. — Едни пот пут, друђи нат пут. — Там нат кладана-
цат има едн камен, а пот каменбт една дувка и ис туј дувку течé водá.
— Лети натерамо овце пот һуприу, да плáдњују, а ми се купемо у Тимбк.

потбнее свр. потамни, поцрни. — Овѣј ложице што се купују од Румуни
на бувља́к, чім се оперу бдма потбнеу. — Потбнел у лице, види се да му
не добро. — Потбнело времиште, само што не удари снег.

пóтамће прил. (дем.) мало на тамо, још мало на тамо, мало даље, сасвим
мало даље. — Дѣ се помбкнй мálко пóтамће, да напра́имо мéсто да и ујћа
мбж да сѣдне. — Одма пóтамће иза туј бкуку е његбва кова́чница.

пóтамшће прил. (дем.) мало на тамо, још мало на тамо, мало даље, сасвим
мало даље. — Не смѣш му кáжеш ни пóтамшће, бдма се љути.
— Пóтамшће од Динину колибу су нáше трмће.

пóтбнѣцк, -цка, -цко тањи, доста тањи. — Сбг су големé жѣје, такозване
Петрбве жѣје, и човѣк трѣбе да се навлчѣ у пóтбнѣће дрѣје.

пóтбнѣчк, -чка, -чко тањи, доста тањи. — Пóтбнѣчко предѣње од твоѣто
несбм видѣла.

потвбри свр. понови, поново уради. — Мбра да потвбримо уводѣње у брдо,
овáк не иде. — Учѣтель рекбл да нáшијат момбк мбра да потвбри рáзред.

потврља свр. 1. не може да добаци до нечега, подбацује. — Колкб се
запи́нам и стáлно потврљам, не мбг да доврљим. 2. подмеће. — На мѣн
Душка потврља маѣије.

потврља се несвр. лагано се нечим баца најчешће да некоме скрене пажњу
или дá неки знак. — Потврља се с ка́менчичи у њбјан пѣнцер.

потврљи се несвр. лагано се нечим баци да некоме скрене пажњу или да
му нешто дода. — Потврљи се по овцуну, тй си пбблизо, да не отйде онáм
у туцу њйву. — Потврљи се с едн кравáј и на овáм, гáздарице.

потѣцање с подстицање ватре. — Док опечѣмо ређиу, твоѣ е само по-
тицање, а јá чу дрва да донбсим, јá чу да налагам и разлáгам и свѣ друго
што трѣбе.

потквшњуе несвр. побуђује, подстиче, подева. — Не потквшњуј туј стáру
размирицу, ббље че за тѣб да буде.

потлцне несвр. удари с времена на време, туцне с времена на време.
— Потлцни нѣни пут с главу у дувар, да видиш да л мбж да се опамѣтнш.

потлцне се несвр. удари се с времена на време, туцне се с времена на време. — Туриш ли прс на чалб и потлцнеш ли се у главуту нећи пút, да видиш где си бил и каквó си работил и каквó си чúдо направил?

потлчé свр. — Билá големá спрíја и град потлќал цело поље, а жéтва сáмо што е почéла.

потлчé се свр. потуче се, побије се. — Мíле Мрзлица, á мáлко нештó, он се óдма потлчé, ал гоцá пút нéг претлчú.

потóчина м ауг. и пеј. од поток, дубок, стрм, обрастао и мрачан поток, дубодолина. — Едвá се извлéко из онúј потóчину.

пóтпара ж новчана помоћ, потпора. — Дáвају му из óпштину неку пóтпару та неќако помињуе.

потпасувáње с потпасивáње жене ради прекида трудноће. — Ишлá сам код бáбу Мíцу на потпасувáње, ал нíшта.

потпасúе несвр. 1. појасом, на нарочити начин, стеже стомак трудне жене ради прекида трудноће. — Којú е женú бáба Тóна потпасувáла тáј, ако е преживéла, не вíше рацáла. 2. опасује још једну сукњу испод горње сукње. — Потпасúем си јóш éдну бóшчу, да ми не зимá.

потпасúе се несвр. 1. жена појасом стеже стомак ради прекида трудноће. — Решíла сам вíше да не рацáм, па се мíслим да л да се сáма потпасúем, ел д íм да трајим неку бáбу да ми тóј урабóти. 2. приликом тешких физичких послова, нарочито када треба да се нешто диже, чврсто се стеже појасом (мушкарац). — Обовéзно се потпасúем квд товáримо кáмене, ел квд дízамо врéче.

потпáше свр. 1. појасом стегне стомак трудне жене ради прекида трудноће. — Реклá éдна женá че ме вóди код неку бáбу да ме потпáше, да не рацáм. 2. опаше још једну сукњу испод горње сукње. — Сáмо да потпáшем вистáн и готóва сам.

потпáше се свр. 1. стегне се појасом ради прекида трудноће. — Нúмем сáма да се потпáшем, а не знам ни еднú женú којá тóј знáе, да не знаш мбже тí неку бáбу која потпасúе. 2. стегне се појасом при обављању тешких физичких послова, нарочито кад треба нешто тешко да се диже. — Ако идете у каменолóм, потпáши се да се не ишíлавиш.

потпетáло с особа која служи за спрдњу; сметало. — Гóлуб из Кáлну е прецве бил потпетáло, нéга нíкуј не сматрáл за човéка, свí су га задиркувáли и варáли, а нећи и напивáли.

потпадáљна ж (поред познатог значења) омања, складна, згодна, здрава, једра жена. — Ђúра, шóфер из Петрушу, сáмо рекнé: "Еј, да ми е сбг éдна потпадáљна".

- потпуши свр. запали ватру да би на њој и њеном диму нешто испушио (месо, рибу и сл.). — Потпуши ли месџто, ел бстаи да га јутре потпушиш.
- потражуе несвр. тражи понекад, тражи помало, иска. — Чџсто потражуе пџре од стџрџатога.
- потрџи свр. потражи, поиска. — Нџе срамотџ да потрџиш лџб, ако си глџдан, срамотџ е да украднеш, ел да излџжеш.
- потсџда несвр. седа на туџе место, седа пре других. — Не потсџдај стџри лџуџе, него чџкни да прџво онџ сџдну, па ако има мџсто, сџдни и тџи, ако нџма, тџи си постџј.
- потсџдне свр. седне на нечиџе место, седне пре других. — Сџне, немџј да си потсџдал дџду, џде дџгни се. — Онџј кокџшка штоно се дџнџс раскваџала потсџдла онџј квџчку на јџџца.
- потуџра несвр. ставља испод, подмеџе. — Потуџраш ли тџи трџње и грање оздџл кџд дџнеш сџно? — Куџкавица потуџра јџџџе у гњџздџ на дрџуго тџиче.
2. ставља по мало, ставља по некад. — Потуџра ли и бн на стџкуту нџни пџт, ел си углавно ви?
- потуџри свр. 1. стави испод, подметне. — Потуџри заглавку под остџлат да се не клоџџџка. — Онџ че ми потуџри и онџј што сам реклџ и онџј што несџм, знам јџ њу. 2. стави помало стави по некад. — Потуџри и бн на говџдугу, али си пџвише јџ.
- потуџруе несвр. 1. ставља испод, подмеџе. — Кџд се буре туџри на пџдвале, онџ му се са странџе потуџрују заглавџе да се не клџти на тџам, на овџм. — Њџгџви си му манџупи потуџрују туџ краџу, нџ никуџ дрџуџи. 2. стави по мало, стави по некад. — Потуџруеш ли тџи по мџлко сџл у јџрму, ел нџ?
- поускратан, -тна, -тно који је мало краџи, краџи него што треба. — Бџшчиџцата ти поускратна, ал не мџри, текџ се сџг нџси.
- поуџутџ свр. уџути по некад, заџути. — Поуџутџ ли детџто по нџни пџт ел си овџк прџџџе ровџе?
- поуџутџ се свр. уџути се по некад, заџути. — Прасџџити се поуџуту, па си скучу.
- поуџутуе несвр. уџуткуџе благо, уџуткуџе нежно. — Јџ га поуџутуем да не врџви јџко, ал не смџм млџго ни да га уџутуем ел бн кџкџв је, мџж ме и мџсне.
- поуџутуе се несвр. уџути се по некад, уџути се за кратко. — Поуџутуе се, џџвола; џџл дџн ломџти ко нџвита.
- почушкџе несвр. џушка по мало, џушка по некад. — Док бн прџџа јџ га

пс чушкѹем да престáne, ел вíдим гáздата се нарогуши́л сáмо што ни надвóр не исвр́љи.

почушкѹе се несвр. ћушка се по мало, задиркује се. — Идемо текá нас дво́йца ус пúт а бн се почушкѹе и поштипуе. Манí се, брe, велíм му јá, овúд íма лúђе, мбж ни не́ћи вíди.

пчу́шне свр. ћушне с времена на време, ћушне лагано. — Сви́ља и прáсе едú заедно, ал бна га пчу́шне по не́ћи пúт.

пчу́шне се свр. ћушне се с времена на време, гурне се. — Квд јá рeкнем не́што што се на њí не допáда, онí се сáмо пчу́шну и прáсе се ко да несú ни чу́ли.

пошашавее свр. пошашави. — Каквó е врeме сbr дошлó, човeк сáмо да пошашавее и у гбру да отíде.

пóштација м поштар, писмоноша. — Дeда Вíшња, пóштација доодíл да те пíта ел ч да идеш дvнбс у бпштину, ел да тí донбси пбзив.

поштипé свр. прстима покида доње листове неке биљке. — Квд се поштипé зелéни лúк, бн ббље растe и дебелeе.

поштипуе несвр. прстима покида доње листове неке биљке. — Мáти ошлá у градíну да поштипуе зeље и зелéни лúк.

пóштацика ж потарева жена. — Гóсна Јúла, пóштацика.

правeж м 1. прављење, израда. — Крпeж, тó е дрúго, правeж е глáвно; за правeж трeбе да си мáјстор. 2. оно што се прави, производ. — Исподи њeгóву рúку свáћи правeж испáда како трeбе.

прáвне свр. направи мало и на брзину. — Да прáвнем за чáс пóпару за вечeру, кб велíш?

праeж м в. правeж. — Од твóјат прáеж нeма ништа да испáдне.

празнe рúће изр. руке које нису ничим заузете, рукоје које не носе ништа, које не носе понуде. — Квд вeч идеш с празнe рúће, понеси и овíја сúдови. — Не мбж д идеш код човeка у бóлницу с празнe рúће. — На крштeње се не íде с празнe рúће.

прасковá ж (поред изнетог значeња) женски полни орган (код девојчице или девојке).

прáсковка ж 1. бот. дем. и хип. од праскова (и дрво и плод). — Какó велíш да посáдимо нeку прáсковку у лóзје покре мецú? — Ёла, сíне, да ти дадe тeтка нeку прáсковку. 2. дем. и хип. од праскова — женски полни орган.

прáтен, -а, -о испраћен, послат. — Јá мíслим да си прáтен у чкóлу да учиш, а нe да се лbнsbш.

- праћа несвр. шање. — Праћам му ја паре сваћи месец, ал он слабо учи, па чу да обуштаим.
- прачбр м зб. им. од прасе, прасад. — У моју авлију прачбр бели свет, а код њег само кокбше.
- прашњив, -а, -о који је прашњав, кога је попала прашина. — Овија цакови не само да су брашњиви, него и прашњиви; трбе се пѐру.
- прашуља́к м зб. им. од прашина. — Гледај да не дџаш голѐм прашуља́к кџд метѐш.
- првут м перут, прхут. — Їмам млбго првут у кбсу.
- првцијат, -а, -о најпрви, испред свих. — Микајло е први првцијат на раббту, а послѐдни на светџ.
- пргло с в. прегло. — Напинам пргло да улбвим фазана.
- прѐблажа ж повремено јѐдење масне хране. — Заклали смо ѐдно вепрѐ кблко да имамо месцѐ, за прѐблажу.
- прѐблажи свр. у време поста поједе масну храну. — Сви смо се чудили и крстили кџд смо чули да су онѝ прѐблажили зимњег Свѐти Никблу. — Баба ни плашила, да куј прѐблажи, да пбп има да му оцѐчѐ пџтку.
- прѐблажуе несвр. понекад за време поста једе масну храну. — Ббже, сачувај, ја Голѐми постѝ не прѐблажуем па да знам да чу јутре да умрем бд глади.
- прѐббри свр. савлада, свари (о стомаку). — Наѐл сам се како стбка и сџг не мбг да прѐббрим.
- прѐбради свр. 1. забради јбш јѐдну мараму преко прѐтходне. — Зѝми мбра да прѐбрадиш главу с нѐћи шџл, ел че ти е зимѐ само у тѝнку мѐраму. 2. превеже одозго марамом или крпом (неки суд). — Ако пѝличи нбсиш у кбтарку, мбра ју озббр прѐбрадиш да не излѝтају. 3. поново забради исту мараму али боље него први пут. — Мбра да прѐбрадим овуж мѐраму, смѝкнужла ми се бд главу.
- прѐбради се свр. 1. забради се јбш јѐдном марамом преко прѐтходне. — На овуж зимуж мбра се прѐбрадим с јбш ѐдну мѐраму. 2. поново се забради истом марамом или другом. — Чѐкни ме да се прѐбрадим, овџ ми се мѐрама свуже.
- прѐбрацуе несвр. 1. забражуе јбш јѐдну мараму преко прѐтходне. — Прѐбрацуем јбш ѐдну мѐраму, па ју пбвише намѝкнем на чѐлб и слббодно ѝдем по зимуж, онџк ме заболѝ глава. 2. превезуе одозго марамом или крпом (неки суд). — Кџд праимо слџтко, ми шѐрпугу пбсле ббвезно прѐбрацуемо с влажну крпу. 3. поново забражуе исту мараму али боље

него први пут. — Цел дѣн пребрауѣм овѣја марамшљаѣ, а тѣј е за тѣј што нѣмам оздѣл врзоглавѣку да ју држи.

пребрауѣ се несвр. 1. забраује се још једном марамом преко претходне. — Пребрауѣм се, како да се не пребрауѣм на овѣја студ, ел тѣј бѣ да ми главѣ пѣкне од студенѣло. 2. поново се забраује истом марамом али боље или се забраује другом марамом место прве. — Нѣмам у квѣ да се пребрауѣм квѣ имам сѣмо ѣдну мѣраму, да си мѣж како што трѣбе да е мѣж, па да си ми купиѣл.

пребрѣтви се свр. промени длаѣку (животиња). — Бѣлка се пролѣтос пребрѣтвила и сѣг ѣма нѣву и мѣзну длаѣку.

пребучѣ свр. стиша се, престане, проѣе. — За нѣколко дѣнѣ овѣј че гѣжва да пребучѣ, па че си свѣ бѣде како си е и билѣ. — Дѣ л су ти, јунѣче, рѣне пребучѣле.

превѣне свр. поједе за доручак. — Че превѣнемо квѣ е дал Бѣг, па це вѣчамо за рѣботу.

превѣти свр. 1. поједе за доручак. — Мѣти ми велѣ: ”Ајде, сѣне, превѣти па пуштај јѣганци. 2. почне, подухвати, предузме. — До плѣдне бѣше жѣга да се не мѣж издржи, а пѣсле превѣти нѣни ветрѣк та мѣлко живнумо.

преврѣља несвр. пребацује. — Не преврѣљај више твоѣ липсале кокѣшће у моју авлѣју.

преврѣање с превртање, преокретање. — Томѣн завршимо с преврѣање сѣно, онѣ удари ѣиша; јутре мѣра па да га преврѣамо.

прегѣтне свр. прогута, прогута по неѣад. — Квѣ те удѣрим сѣс песнѣцу у грѣину, че прегѣтнеш и онѣј што нѣѣад несѣ глѣал. — Нѣма, нѣма па прегѣтне, сѣмо чѣеш: штрѣк, низ гѣшу. 2. прекине у раду (мотор). — Мотѣрат му рѣботи, рѣботи па прегѣтне, вѣли му нештѣ. 3. отрѣпи, оѣути. — Чѣвѣк мѣра нѣни пѣт нѣшто и да прегѣтне и дѣко му не годѣе.

преглѣуѣ несвр. 1. гута, тешко гута, гута плѣвачѣку. — Квѣ че да рѣботи, енѣ га седѣи и преглѣуѣ, сеѣира се, али му нѣшта не помѣга. 2. прекида у раду, не ради равномерно (о мотору). — Преглѣуѣ ти мотѣрат нѣшто, мѣра д ѣдеш код мѣјстора с ѣѣг. 3. отрѣпи, оѣути. — Дѣста сам јѣ ѣгѣве ѣвреде преглѣуѣвала, више нѣчу.

прегрѣден, -а, -о који је прегрѣѣен, оградом подеѣен. — Од како су се онѣ подеѣили, тѣј е куѣа прегрѣѣена на двѣ дѣла.

прегрѣбѣ свр. 1. испразни захватањем. — Мѣслиш ли тѣј да бунѣр мѣж да прегрѣбѣш сѣмо с ѣдну кѣву? 2. загребе по неѣад по неѣему. — Рѣди, рѣди мотѣрат, па тѣѣе прегрѣбѣ. 3. загребе у грлу. — Прегрѣбѣло ме у гѣшу па не мѣг ни да врѣвим.

прегребе се свр. испразни се захватањем, нестане. — Жито се прегребло, момуруза нестала, васуљ има само још малко, не знам куда че се живи издевамо.

прегриба несвр. 1. празни нешто захватањем. — Прегриба бунар да га очисти. 2. говори промукло. — Пиљ студенó вино и млого се драл па сѓг прегриба кѓд врѓви.

прегриба се несвр. празни се захватањем. — Наш бунар се лѓсно прегриба, ел има слабу жицу и малко вѓду.

преда предл. пред, испред. — Стигоше тиѓе преда теб. — Дѓле преда дућан седу љуѓе и чекају да се отвѓри. — Преда Девѓти Тѓрник смо билѓи решили да продаѓемо телциви, ал не билá ценá како трѓбе н евѓ онѓ застáше.

предѓлен, -а, -о који је подељен, располућен. — Тáј њѓва предѓлена нá две. преди предл. пред, испред. — Отѓше преди њѓи. — Идѓи преди ѓвце, онѓ че д иду по теб.

предне свр. попреде мало, напреде мало. — Трѓбе да преднем неѓи свѓјак, да имам прецу за наглавци. — Ода другу рáботу, не мѓгу да преднем ни ѓдан сáт.

предрсне свр. загребе, прегребе. — Предрснуло ме неќво у гушу, морáчу д им код дѓктура.

предрсњуе и предршњуе несвр. повремено ремети ритам, чини изузетак, повремено долази. — За синáтога ли ме питуѓш добди ли. Предрсњуе, ко да не.

прежили свр. удари штапом по жилама испод колена. — Јурну се, стиже га и прежили га сѓс тоváгу, овѓја сѓде и умоча се од болѓж.

прежилчи свр. удари штапом по жилама испод колена. — Буди миран да те не прежилчим.

прежми свр. направи се да не види, прећути, затаји. — Прѓжма чѓвѓк ко да ништа не ни билѓ. — Прѓжма онѓј пáре што му дáдо на зајѓм.

през предл. без. — Че пострáдаш през зрно барут.

пресрѓта несвр. чежњиво гледа у оно што други има а он нема (углавном храна). — Чу да купим и јá ѓдно ћило мѓсо, нечу да ми децá пресрѓтају код комшије.

прѓн несвр. прави. — Прѓим кѓлци за у лѓзје.

преимѓнтуван, -а, -о коме је промењен назив, датум и сл. — Напрѓд се овáј улица звáла Караћѓрѓева, а пѓсле преимѓнтувана у Дáн ослобоћѓња.

— Одавна први вашар у годину у Паланку бил на Девѣти тѳрник, а свг преимѣнтуван у 27. март.

преимѣнтуе свр. промени назив, датум и сл. — Рѣшили тѳм нѣћи да пѳк преимѣнтују име на улице.

преквечѳ свр. проведе неко време чучећи, док чучи десе се неки догађаји.
— Преквечѳл је цѣло пѳсле плѳдне у бурјан, тѳлко га билѳ свитлила мешѳна. — Преквечѳл си си вечеру, нѣма више.

преклбѳси свр. пребаци нешто преко нечега тако да оно што је пребачено повиси, упор прекалбаси. — Преклбѳси цѳкови преко врлину да и не довању погѳнци.

преклбѳси се свр. нагне се преко нечега (преко неке оргаде) тако да повиси тим делом тела, нагне се преко нечега па се стрмоглави. — Немѳј си се преклбѳсил преко пѣнцер, мѳш ти лидну краци за чѳс. — Игрѳла се децѳ на дивѳну, па се еднѳ нѣкако преклбѳси преко пердѣ, пѳдне дѳле и смѳши си шѳју.

преклѳни се свр. поклони се, понизи се. — Мѳже, ако бч да ти се преклѳним па тѳг да се врнеш дѳм, и тѳј чу да напрѳим, сѳмо децѳ баштѳу да си имају.

преклѳнѳси се свр. седне па се оклембеси, оклембеси нос, снужди се, сневесели се. — Текѳ дѳјде Цѳганка преклѳнѳси се уз огњинге и чѣка да е нѣшто дадѣш. — Вѳдим га нѣшто се преклѳнѳсил, питѳ га каквѳ му е, ѳн вели да га болѳ мешѳна.

прелѳди свр. метеорол. мало захлади, постане мало свежије. — Нѣче времѳштево мѳлко да прелѳди, че да исцрцамо од жѣгу.

прелѳди се свр. преклади се, навуче прекладу. — Прелѳдила сам се нѣкња док сам прѳла прањѣ, па ми свг течѣ из нѳс ко на чешмѳу.

прѣлада ж преклада, назѣб. — Болѳе од прѣладу и гѳта аспириѳни да се излѣчи.

прелѳти несвр. прелеће, лети преко нечега; прелеће извесну раздалѳну.
— Тѳј ч, Мѳмчило, да останеш да вѳрдиш кѳћу да ју не прелѳте врѳне.
— Кокѳшка не прелѳти више од двѳ мѣтра.

прељѣва несвр. 1. прѣлази преко ивице суда. — Затвори слѳвиѳну, водѳ почѣла да прељѣва из кѳцу. 2. има превише, има у изобилѳу, има толико да му се прѣлива. — Онѳи какѳ прѳчају, код ѳѳи свѣ прељѣва. 3. сипа више него што треба. — Квд сипѳнеш винѳ, тѳ не прељѣвај чѳше.

прељѣва се несвр. 1. излива се преко ивице суда. — Немѳј да пѳлниш котѳлѳт да се водѳ не прељѣва док га нѳсимо. 2. има се превише, има се

- у изобиљу, има се толико да се прелива. — Сви од мѐн траже, ко да се на мѐн прелѐва, па сáмо дáвај.
- прелѐва несвр. 1. прелази преко ивице суда или преко чега другог. — Дошл голѐм Тимок па водá прелѐва чѐк преко љуприју. 2. има превише, има у изобиљу, има толико да му се прелива. — Каквѐ е днѐс време и каквѐ су оскудице настануле на нѐкуга не прелѐва. 3. Квд сипуеш бѐљ да прелѐваш, него да остањуе ђтпразно.
- прелѐе свр. 1. пређе преко ивице суда или чега другог. — Вáда се тѐлко наплнила да водá из њу сáмо што не прелѐе. 2. сипа превише. — Квд сипуе петлицáн у влаше, она и увек прелѐе, а казувáла сам е да мѐра да остáну мáлко ђтпразне.
- прелѐе се свр. 1. пређе преко ивице суда или чега друго. — Не бѐј се нѐ це прелѐе, мѐж слѐбодно д идеш да си туриш на стѐку, јá чу да припáзим. 2. посипа унакрст (вином). — Квд се колáч пресечѐ, ђн се прелѐе сѐс винѐ.
- прелѐчица ж дем. и хип. од прелѐћа, мала пређица. — Отђинула се на Бѐде прелѐчица од онѐнѐк.
- премѐти свр. примети. — Ел си премѐтил да кѐњан, штоно га гледáмо на вáшар, не вѐди на ѐдно бѐко.
- премѐци свр. помери међу на туђу штету а у своју корист, преоре међу. — Ако овѐја мѐиав комшија ошанпѐт премѐци мецѐу, има да ѐигра сеђира.
- премецѐе несвр. помера међу на туђу штету а у своју корист. — Јá му казá да не премецѐе мецѐте, ел мѐж да бѐде гáдно.
- прѐмирје с примирје. — Чѐм смо ми Срѐби кренули од Солунсѐи врѐнт, Бугари су ѐдма захтражили прѐмирје.
- прѐмлз м прва мужа оваца после одбијања јагањаца, премлаз. — Прѐмлз праимо, свáку гѐдин, на Млзигруду.
- прѐмрси свр. окуси масну храну за време поста. — "Немѐј ти се дѐси да прѐмрсиш овѐја постѐ, че ти оцечѐ пѐп пáтку", казувáла бáба на унѐка си.
- прѐмунта свр. превари на брзину. — Прѐмунтáше га цанбáси и узѐше му волѐвити пѐшто-зáшто.
- прѐпáри свр. сувише врелом водом прелија и постигне супротан ефекат од очекиваног. — Прѐпарили прáсе с ѐипѐлу вѐду, па га сѐг не мѐж ошѐре.
- прѐпáта свр. пропита, испита, поново пита. — Јá сам сáмо тражил да га учѐтељ пá прѐпáта да вѐдимо ел ѐстин трѐбе да понáвља.

- препитује несвр. пропитује, испитује. — Квд нáсорник препитује ђаци, учитељ се сáмо знби.
- препише се свр. нестане, одсели се, не виђа се често. — Гдe си се, брe, Димитријо Димитријевићу, преписáл, стб гбдин те несбм видeл.
- преплънен, -а, -о који је препуњен. — Нембј да ти е преплънен котблbt, ел че ти се исплъискýе дор га нбсиш.
- преплънује несвр. сипа више него што треба, препуњује, сипа до врха иако треба да остане за неколико празно. — Нембј да преплънуеш буричи сbc мbc, ел квд пбчну да ћипу, онб че ти излáзи винб. Увек трeбе да су бtпразни за по eдбн чепарбк.
- препостáви свр. претпостави, да као пример. — И пбјду, препостáвимо, нђи троица на тeбе, а ти нeмаш нђшта у руће, штá ш да рáдиш?
- препостáви се свр. направи се важан, уобрази се. — Да тђ видиш какб Целолeбања уме да се преностáви, да га не мбж познáеш.
- препостáвља несвр. претставља, приказује. — Штá тђ препостáвљаш овдe, куђ си тђ, брe, мбрш нáпоље.
- препостáвља се несвр. претставља се, приказује се. — Бора Буп се препостáвља да е гбца ми ти нeшто, а онб дуняю гeлб.
- препраи свр. преправи, промени. — Трeбе да препраиш тђа капут, ел ти нe сáшит кáко трeбе. — Синбч се договоримо квe че дбнbc да работимо, квд оцутра бн свe тбј прeпраи.
- препраи се свр. преправи се, промени се. — Квд тбј чу, женáта се прeпраи у лице и сáмо сeде на столйцу.
- препредe свр. 1. све испреде, сву количину која је за предење испреде. — Трeбе овуж влну да препредeм, па прeцуту пбсле да чиним, па да сновeм, па да увбдим, па да чeм, па пбсле да крбим. Главá ме зáболе сáмо од врeвугу, а кáмоли од рáботугу. 2. чврсто и јакo опреде. — Квд га предeш, предђ га мeко, нембј да га препредeш.
- преприда несвр. 1. преде сву количину која је предвиђена за предење, прерађује (вуну и сл.) у пређу. — Реклђ ми да препредeм овáј клчйна и јá и евe препридам. 2. скоро да је количину предвиђену за предење испрeла, завршава са предењем предвиђене количине вуне и сл. — Евe овáљам ју, вeч ју препридам. 3. чврсто и јакo преде, преде стегнуто. — Ел сам ти реклá да не препридаш влнуту, а тђ не слушаш, па си ју препрeла.
- препрчи свр. јарац оплоди све козе. — У салб сáмо мђ имамо јарца и бн трeбе да препрчи свe сeлсче козe.

- препрче се свр. (мн.) оплоде се све козе. —Свѣ ни се козѣ на врѣме пре-
прчили.
- пресипе свр. 1. сипа више него што треба. —Извѣни, куме, што сам ти
пресипала чашу. 2. сипа из једног суда у други. —Пресипи вино из
влашу у бакал.
- пресказување с претсказивање, претсказање, предзнак. —Да знаеш да се
њбјно пресказување увек обистѣни.
- пресказује несвр. 1. претставља, приказује. —Он тбј пресказује да е билб
млбго страшно, а нѣ текá, нѣ билб тблко страшно, ѣс да е билб, ал нѣ
тблко. 2. претсказује, даје лош знак. —Квд петбл поѣ напривечер, бн
пресказује несрѣјћу.
- пресказује се несвр. претсказује се, приказује се. —Нѣћи прѣчају да им се
у сбн пресказује Богорбдица, а нѣћи велу да им се пресказувала на
пѣнцерсѣи цáм.
- прескбчи свр. (поред познатих значења) преостане. —Гáздо, прѣскочи ни
мáлтер, квб че да раббтимо сбс нѣг?
- пресуче свр. 1. поново усуче. —Жѣвица сукáла повбрће, али нѣ умејáла,
мбра јá да и пресучем. 2. превише јáко усуче. —Квд сучеш повбрће, пáзи
да и не пресучеш, ел онѣ се тбг увртају.
- претѣкне свр. преостане. —Ако ти претѣкне сбда, тѣ искај јбш виноб.
- претрза се несвр. 1. остаје без ичега, нема. —Јá несбм гáзда, ал се нѣкад не
претрзам ни без брашно, ни без мáзм ни без дувán. 2. напреже се на
послу, ради до изнемоглости. —Тѣја се не претрза на раббту, има да
жѣви стб гбдин.
- претрбши свр. преломи, поломи. —Руће чу да претрбшим на онбга куѣи
се суне у моѣ.
- претрбши се свр. преломи се, поломи се. —Прѣтроши ми се товáгата квд
сам га удáрил.
- претрпне свр. попусти, ослаби у интензитету (о хладном времену).
—Нѣче зимáва мáлко да претрпне да мбж да се рѣља за лбзје.
- претупа свр. превари, дрско и безобрано превари. —Претупáли га нѣћи
мангупи и узѣли му парѣте колкб е зарáдел.
- претупа се свр. превари се, својом несмотреношћу се превари. —Јѣби га,
претупá се и исписá се из шкблу, ал сбг је дбцкан да се кáем.
- пречánка ж пречага, хоризонтално постављена летва или мотка. —Прво
се постáе стубови, па се на њѣ закову пречánће, а на пречánће се пбсле
кову тáрабе.

- пречанчица ж дем. од пречанка, мала пречанка. — Турѝла сам две-три пречанчице онám, на онѝја прóлаз, да ми не искáкају јáганци.
- пречмѝ свр. пеј. преспава. — Тај пијáница си гоцá пút и ручѝк пречмѝ.
- пречмóше свр. пеј. преспава. — Дóјде скѝсвн од рáботу, сѝдне у тóплу сòбу да глѝда телевизор и заспѝ и úвек пречмóше днѝвник.
- пречúка свр. 1. ударајући чекићем или нечим сличним прекине нешто (жицу и сл.), претуца. — Удри овдѝ с чúк да пречúкамо овúј жицу. — Пречукáл сам си прс сòс чúк. 2. превари, подвали. — Пáзи да те на вáшар не пречúкају ко што су Мѝту Симицију пречукáли.
- пречúка се свр. превари се, својом несмотреношћу се превари. — Брѝ, тóлко сам пазѝл и óпет сам се пречукáл, дáл сам му стó бáнће више.
- прѝцица ж дем. и хип. од преца. — Напрѝла сам прѝцицу кóлко за черáпе.
- прештипѝ свр. прстима скрати горње листове биљке. — Мбра д ѝдем у градѝну да преиштипѝм зелѝни лúк.
- прештипúе несвр. прстима скраћује горње листове биљке. — Прештипúем перцá на зелѝни лúк. — Прештипúе момúрузу.
- прѝжена јáјца ж бот. свинђуша, дивљѝ звáздан *Lotus corniculatus* L.
- прибадáљћа ж игла са стакленом главицом, прибадáча, чиода. — У мáраму забодѝ рáзне прибадáљће: зеленѝ, жлтѝ, црвенѝ и сòс њѝ закáчи голѝмо швѝјће.
- привáне се свр. 1. прихвати се, ухвати се. — Приванú се за ѝдну жиљку и извљко се нѝкако. 2. прездрави. — Јóш мáлко док се привáнем, пòсле чемо лбко.
- привáти свр. прихвати. — Идѝ приватѝ дѝду Вúчу па га преведѝ преко брв.
- привáти се свр. 1. прихвати се, придржи се. — Приватѝ се уз мѝн да те преведѝ преко потóк. 2. прими се нека посађена биљка. — Јелá ми се приватѝла, /вѝте грáње распуштѝла.
- привачáње с прихватање, помагáње. — Квд дóјде врѝме за привачáње, ми че га привáнемо, нѝче га испуштимо.
- привóдњак м 1. дете које је довела жена мужу или муж жени из првог брака. — Онá не мóж с бчи да глѝда привóдњакотога. 2. домазет, зет на кућу. — У нáш крáј квд су лúђе гáзде и ѝмају сáмо ћѝрку, а не би тѝли да ју дáвају у туцú кућу, онѝ нáјду нѝко сиротѝнско, ал поштѝно момчѝ, па га приведú у свóј дóм и ојѝне га с ѝћину ћѝрку, е тѝкѝв зѝт се зовѝ привóдњак.
- привóдњача ж девојчица или девојка коју је жена мужу или муж жени довео из првог брака. — Онá си праѝ дáрови за ћѝрку, али и привóдњачата вѝч стѝгла за женилбу.

пивољае свр. одједном зажели, страсно зажели. — Нехи пѹт ми привољае за онбј што нема. — Привољае ми зими за грбзје.

приврта се несвр. налази се, често се налази, привија се. — Овбј детé нема никиуга па се приврта покре нас.

приврти се свр. привије се уз некога. — Овбј се кученце привртéло уз нас и туј си остáло.

привуза се свр. доклизи, клизањем се привуче; примагне се, дошуња се. — Несбм ни осетíла кбд се привузáл уз мэн.

привукуе несвр. привлачи. — Коé е дрвó високó онб привукуе грбм и кбд грмí, не трéбе да се седи под нэг. — Já не видим с квб га она́ привукуе, ал бн тáм трчí ко белбсан.

пригáрљив, -а, -о који пригорева, где усеви пригоревају. — Тáj ни нива дбјде мáлко пригáрљива, á нема хиша, момуруза гáрне.

пригладнée свр. огладни, наједном нагло осети глад. — Já пригладнé, па узé мáлко да éднем. — Пригладне ми у мешину.

пригмечен, -а, -о који је пригњечен, притиснут. — Најдбмо га текá лежí пригмечен под онбј áуто.

пригода ж угађање, угађање у свему а нарочито у јелу. — Од какб се рáзболе бн свé жíви на пригóду.

пригбди свр. угоди, угоди некоме нарочито у јелу. — Свé глéдам да му пригбдим, за нэг да бúde најбољи зáлог, а за нас друђи каквб íма.

приголемшбк, -шкá, -шкб прилично велики, већи него што треба да буде. — Приголемшбк ти товáрат, нé знам да л га мбж понесéш.

придава несвр. (поред већ изнетог значења) додаје уз већ дато, придодаје. — Каквб ч да придаваш на свињу кбд пóчнеш да ју рáниш?

придадé свр. повећа телесну тежину. — Чéкам прасцíти да придадú јбш нéко хíло па чу и продавам.

присрта несвр. заглеђује, завирује, пакосно заглеђује. — Не вóлим да ми нíкуј присрта док раббтим.

прикара свр. притера. — Прикарај колáта овáм до врата, да лбсно натовáри-мо бурево.

прикара се свр. одједном почне да се кара, да виче. — Свé ббђимти бéше добрб, кбд се од едбнпѹт прикараше и почéше да бкају и да се псују.

прикночи прил. предвече. — Дојдí прикночи, кбд затвóриш бвце.

прикод м приход, принос. — Слáб мí íмамо прикод од орање, више од стбчицу.

- прикрóти свр. приходује, умножи, привреди. — Јá увек глédам да прикрóтим, док дру́ђи развлáче.
- прикрóти свр. 1. укроти, припитоми. — Не мóg нíкако да прикрóтим овбј ждребé, рíпа и бије и с прédње и с сáдње нóђе. 2. приврти овце тако да почну мирно да пасу. — Прикротí бвце уз онíја слóг док јá напраím вечéру, па че и тбг затвáрамо.
- прику́та свр. сакрије за неко време, сакрије и од себе да се нађе кад затреба. — Прику́та твквó, онаквó, па квд дóјде сíнат она́ му дадé, али глédа да не вíди нíкуј.
- прику́та се свр. сакрија се за кратко, заузме бусију. — Јá се прику́там и увáтим га ббш квд је улазíл проз пéнцер и бкнем: "А, тјј ли си, ма́јку ти лопóвску ебém!
- прикуту́е несвр. сакрива, оставља на страну, чува. — Прикуту́е в́лну, клч́йна, орéси и дру́го квó íма, да си дадé на ћéркуту квд дóјде у гости.
- прикуту́е се несвр. сакрива се и сачекује. — Прикуту́е се по тв́внинé и пла́ши девбјчичи квд се врчају од седéњћу.
- при́личан, -чна, -чмо који је наочит, леп. — Јáнко е при́личан човéк, висóк, крупан, убав у лицé, ал дóјде мáлко пијáничка.
- при́мал, -а, -о при́лично мали, недовољно велики. — При́мал ми капúтав, ал че да помíне квд нéма пóбољ.
- примóча свр. запиша. — Нéчу седлó да остáим надвóр да га примóча куче.
- примóча се свр. припиша се. — Бéше ми се примочáло и тéо се умбчам да не бéше онбј трње тјј.
- примочу́е несвр. запишава. — Кучичи примочу́ју свé бандéре и капíје.
- примучнéе свр. постане мука, смучи се. — Примучнéе ми квд она́ пóчне да врéви.
- припацу́е несвр. стално пада, наново пада, пада и додаје претходно нападаломе (о снегу, о киши). — Снéгав си стáлчно припацу́е и напада́л вéч пóла мéтар.
- припра́и свр. доправи, догради нешто ново уз већ постојеће (о зградама). — Наследíл éдну стáру стáсину, а пóсле уз нју припра́ил јóш двé оделéњица и нé му лóше.
- припра́ља несвр. дограђује, уз већ постојеће дограђује нешто ново. — Од какó му е баштá умрél, бн не припра́ља нíшта нóво, него и онбј што е стáро расту́ра.
- при́пре свр. притера, притера на вршење нужде. — Ако те, сíне, при́пре да сéреш, нембј се усéреш, него бкај ба́бу да ти сту́ри гáчће.

- припрли свр. мало опрљи на ватри, принесе ватри тек да га мало опрљи.
 — Квд закбљеш кокошку, ббовезно да ју припрлиш да изгору онéј ситне перушинџе. — Трмкуту мбра да припрлимо да буде чиста квд вачамо рбј.
- припрто прил. тесно, тескобно. — Припрто ми у овíја капút. — Припрто че да е, да седíмо нас четвóрица у ёдно оделёње.
- припушта несвр. пушта младунце домаћих животиња (јагањце, јариџе, телад и сл.) код њихових мајки да би сисали. — Телé припуштам два пут гнёвно: јутром и вёчером, манул сам у плáдне.
- припушти свр. пусти младунце домаћих животиња (јагањце, јариџе, телад и сл.) код њихових мајки да би сисали. — Оч тí д идеш да припуштиш јаганци, ел ја.
- прирани свр. да бољу храну стоци него обично, да би се брже угојила.
 — Очеш ли тí да прираниш свињуу?
- прирањуе несвр. 1. побољшава храну стоци да би се брже угојила или ојачала. — Почёли смо да прирањуемо свињуу, че ју кблемо пбрано. 2. храни мало, даје мало хране. — Прирањуемо и тбј куче, дако нé наше.
- прировé свр. заплаче, заплаче се. — Нашено детиште пá прирова, квб ли му е сбг.
- присвёти свр. 1. засветли, осветли. — Дё ми присветí сбс паздёр, да натбчим винб. 2. чежњиво се загледа. — Ёдно Циганче присветíло уз остáл, ко глáдно куче.
- присёда несвр. седа да се одмори, да одахне, да се смири, употребљавá се углавном са негативним предзнаком "не присёда". — Стáлно íмам нёку рáботу, не присёдам. — Деца нíкако не присёдају, цёл дбн се јуре.
- присёдне свр. седне да се одмори, да одахне, да се смири. — Цёл дбн кбпам, па се мíслим: Ббже, Ббже, штб не присёднем да се одмóрим. — Íмам ли ја квд да присёднем квд свё мён чёка и кућа и стбка и њíва.
- приставíна се несвр. почне да се смркава. — Зíми се приставíна јбш од трí сáти. — Че да пбјдемо дбм квд се приставíна.
- пристввни се свр. прилично се смркне, падне први мрак. — Á се бёше пристввнíло, бирбв пбче да бка, да се свí мужје збёру пред бпштину.
- притврдачк, -чка, -чко (дем.) прилично тврд, доста тврд. — Бисквítиви ми испáдли притврдачџи, ал че да одмекнёу квд пбчну да нестáнују.
- притёсачак, -чка, -чко прилично тесан. — Притесáчџе ти овéј панталбне, лбсно че ти пúкну на подúпину.
- притесно прил. прилично тесно, уско. — Притесно е овдé да се жíви.

притражуе несвр. тражи понекад, тражи помало, иска. — Стáрцат ел притражуе нéшто да едé, ел не тражи нíшта?

притрéбе свр. затреба. — Квд ми притрéбу пáре, јá кудé чу него при баштú, па íскам.

прлétос прил. пролетос. — Прлétос прéда Трóјцу е ошбл и јбш се не јáвља. прлétоске прил. пролетос. — Прлétоске у копáње момúрузу рéче да бче да се жéни, ел нíкако.

прли несвр. (поред наведеног значења) 1. прљи, прљи на пламену. — Прли трмку, припрéма ју да вáча рбј. — Прли зáклано пíле да му изгбру онéј његбве сítне перушíнñе. 2. краде све што му дође под руку. — Тíја гдé упáдне тúј прли. — Прли свé што вíди. 3. лаже, лаже док зине. — Лбже па прли. — Прли па сúши.

прмéни свр. промени, замени. — Акó ти тíја сáуга íе добвр тí га прмéни. промéни се свр. преобуче се у чíсто, обуче се у ново. — На Спáсовдан девóјñе се прмéне па излэзну преди цркву.

прнесé свр. 1. пренесе. — Тí íмаш чíзме, áјде да ме прнесéш прко рéку. 2. принесе, донесе. — Тí на њéг не мбж на треску да прнесéш.

прнбóси несвр. 1. прноси. — Штó прнбóсиш тбј кáмење, штó не узнеш кбла да и превезéш. 2. приноси, доноси. — Он вбли да лежí, а друђи да íма сáмо да му прнбóси.

прñица ж в. прљица. — На крáве и на кúчичи прéцве влáжне прñице.

пробирíја ж 1. пробирање, пробирљивост. — Тбј нé зна пробирíју, тбј íма да узнеш свé, ел га остáј. 2. онај који пробира, пробирач. — Тбј детíште е големá пробирíја, онб нéче да едé свáкакво, него сáмо онбј што е пбблагó.

прббит, -а, -о који је пробијен. — Прббита му главá с кáмен, на двé мéсти.

проблáжи свр. почне да једе масну храну у доба поста, почне да једе масну храну после поста. — Постíла трí денá па проблáжила, велí не мбж да издржí сáмо на пбсан васуљ и лéб и лúк. — Едвá чéкам кадá че да проблáжимо.

проблáжи се свр. почне се јести масна храна за време поста, почне се јести масна храна после поста. — Бáба реклá да се не смé проблáжи од Пбкладе па до Велíгден. — Квд че да се проблáжи по Петрбви постí, мáти на Петрбвден напрáи тíквеник, од првњу тíкву од тúј гбдин.

- пробђјац м (поред познатог значења) мала чашица љуте ракије. — Драго-миле, бче ли да дрмнемо по едђн пробђјац?
- провáља несвр. 1. прокотрља тамо-овамо, свлаш прокотрља. — Кђд напáрим ситни колачи, ја и мáлко провáљам по ситан шићђр да заб-лажнђ. 2. буши, врти. — Провáљам дђн на буре да му намђстим славину.
- провáља се несвр. 1. прокотрља се тамо-овамо. — Чђкај да се и ја провáљам по слáму. — Кђд човђк чђе прђвђи пђт да грми тђј гђдин, бн трђбе да се провáља мáлко пђзам, да га не боли грђина. 2. само се од себе буши и омогућава да исцури садржина. — Чђирови му се сáми провáљају, нђче да ђде код дђктура да и онђја сечђ.
- провáљен, -а, -о који је пробушен. — У провáљен котђл не сипђју вђду.
- провунђ свр. прохуји, прође брзо уз свој карактеристичан звук-хук. — Чђумо какђ провунђше нђка ађта уз дрђм.
- прогђтне свр. 1. прогута. — Едђн се окладиђл да мђж да прогђтне цело јајцђ, па га пђсле едђа поврнђли. 2. отрпи, ођути. — Мђра да прогђтнеш нђћи пђт и нђшто што ти нђ по вђљу. — Прогђтнеш едђн пут, прогђтнеш дрђђи пђт, па кђд ти прићипђ, ти отђраш свђ у пђзду мáтерину.
- проглтђђе несвр. гута, тешко гута. — Гледáл сам у Тимђк какђ змија проглтђђе рибу. — Проглтђђеш ли рећђицу по нђћи пђт, ел си манђл?
- проглтђђе несвр. 1. гута, тешко гута. — Едђа проглтђђе зáлози, тђлко нагђра лђб у ђста. — Проглтђђе ђђђе. 2. ћутђи отрпи какву непријатност или увреду. — За сђг јђш проглтђђе на синáтога онђј какђ бн рабђти, али едђн дђн че му се стђвни прђд очи па че да бђде гоцá гáдно.
- прогрђма свр. протандрче, прође тандрчући. — Прогромáше еднђ кочије пђне с Цђгање.
- прогромђе несвр. пролази тандрчући, тандрче. — Почђла су кола да про-громђују јђш од прђви пђгли, па свђ пђвише и пђвише.
- прогудђ свр. прође моторно возило уз свој карактеристичан звук. — Нђгде прђд зору прђгуде едђн ађто.
- просђра несвр. открива намеру, шпијунира. — Мђслим да ме баштá вђч просђра какђ ја намерáвам, затђј мђра за нђко врђме да се стрпимђ.
- просђра се несвр. прозире се, провиди се. — Она нђси бђшчу од тђкђв нђкђв материјáл куђ се скрђз просђра, да е се проз нђга виде и нђђе и гáче.
- прђсиран, -рна, -рно који је прозиран, провидан. — Кошђља му дослá прђсирана од прањђ. — На свакуга младожђну су ђши прђсирни.

прђсор м прозор. —Квд прђиш кућу да остаиш прђосори пђголеми, да улази пђвише видало.

прђсре свр. прозре, назре, открије, открије намеру. —Мбра кришом да се састаљамо, да ни не прђсру, ел ако ни прђсру, тђг смо надрљађи. —Ако будеш просрл нђгде нђко рђдно мђсто да ми кђжеш, мђж да би запослђил мђенога сђна.

прокђла свр. прокотрља, протера котрљајући. —Њђ двођца проколђше по ђдно колђ од ковачђа.

прокђла се свр. прокотрља се. —Прокђлај се мђлко пђзам да те не боли грђђина; од тђј мањуе, истин.

проколђе несвр. пролази котрљајући нешто. —Од какђ се заесђени, ђуђе пђчну да проколђју бђричи од Тђму, пђнтера.

проколђе се несвр. прокотрља се по некад. —Гђре из онђја каменолђм чђсто се проколђју кђмене покре нђшу кућу, че напрђе нђћи лђм.

прокђља ж четвртина главице купуса. —ђдна прокђља е дђста кђлко за мезђ.

пролђзи свр. почне да лази, почне да пузи. —Детђнцето им јђш нђ пролазђило.

промђзни свр. лагано протрља. —Чђс-чђс по промђзни мђстачђи.

промђзни се свр. лагано се протрља, лагано се отрља, провуче се. —Промђзђи се нђкако између онђја двђ дђвара.

промђча свр. 1. почне да пиша, пропиша. —Дђду Јђксима бђба чђка по пђла сђт надвђр док промђча. —Мђку Тђсђбђ су Бђгари тђлко бђили да е промђчђл крђв. 2. пишајући протера мокраћу кроз што. —Он се тђлко мђлого нђчум умђча да промђча слђмњачу. 3. фиг. проћерда. —Што зарадђи ђн попије, што попије ђн промђча. —Промђчђл плђтицуту, колкђ ју е зарадђл.

промђча се свр. испиша се. —ђјде, сђне, да те бђба вђди да се промђчаш, па да спиш.

промђчуе несвр. 1. почиње да пиша. —ђдђа промђчуе јђтром. —Од нђко врђме промђчуе крђв. 2. мокрећи протерује мокраћу кроз што. —Квд се умђча, промђчуе слђмњачу.

промђчуе се несвр. празни се мокрећи. —ђч ли се тђи промђчуеш овђј вђчер, ел ци лђгаш онђк?

проњуца свр. 1. пусти глас говече с времена на време. —Чђс, чђс па телђно

- проњуца, тражи си ма́тер. 2. заплаче дете слабо и кроз нос. —Проњуца два-три пút у с̀бн, па си на̀стаи да спи́.
- проора́ти свр. проговори. —И́ма с Ми́лчу не́што да проора́тим и б̀дма се в́рчам. —Од како́ су се свади́ле, јо́ш несú проора́ти́ле.
- прооцúе несвр. почиње да хода. —Потера́ло и дру́гу го́дин, а јо́ш не прооцúе.
- пропла́ви свр. пропере фино рубље. — Да́ј да пропла́вим и ово́ј што ми оста́ло па да га ма́њум за д̀внбс.
- проп̀рска свр. (поред познатог значења) опрска, испрска. —Д̀внбс чу д́ им да проп̀рскам лóзје, да га не уби́је ма́на.
- проп̀рсне свр. прсне овде-онде. —Пр̀бпрсну́ ли́ша ко́лко да навла́жи се́но. 2. прсне, пукне. —К̀вд т́и проп̀рсну́ чи́рови, т́бг че ти л̀бкне.
- проп̀рсне се свр. прсне, пукне. —Пропрснúле му се онéј ње́гве плóје.
- про̀рга свр. 1. снажним покретима, уз помоћ неког примитивног средства, насилно пробуши. —Де про̀ргај овде́ е́дну д̀вкку, да би мо́гла да оте́кне вода́. 2. про̀цара. —У́знем о́струшку и про̀ргам проз жа́р, да ви́дим да л́ не оста́л јо́ш не́ћи конп̀ир.
- про̀рга се свр. прогура се, промува се. —Ја́ се про̀ргам проз онóл̀хи на́род и прв́њи улéзнем у тра́јван.
- про̀рчка свр. рчкају́ћи пробуши. —Проз ов́ија плóт тре́бе да про̀рчкамо е́дну д̀вкку да си ни л̀бно пробде ко́кбше́.
- прос̀бвне свр. мало се развидели ујутру. —Нек прос̀бвне, па́ че т́бг да ви́димо на ко́ју чемо стра́н.
- прóслуче с дем. и хип. од прослук, прслуче. —Навлч́и си прóслуче.
- прóслученце с дем. и хип. од прослук. —Саш́или му капут̀к и прóслученце.
- прóстач̀к, -чка, -чко који је прилично прост, доста прост. —Прóстачко дево́јче, али вре́дно и чувáрно.
- прот́ица несвр. протиче, тече. —Потóк прот́ица б́ш покре на́шу гради́ну.
- протумби се свр. пробуши се неки омотач из кога исцури садржина. —Ува́тила сам си́риње, али се онó це́дилцето протумби́ло и си́рињцето испáдло дóле у си́рутку.
- проту́ра несвр. 1. пропушта, преме́е. —Млóго он́ па́ре преко ру́ће проту́ра, а сла́бо се ко́ја код ње́г завре́ла. 2. провлачи. —Не проту́рај гла́ву проз пéнцер, дор вóз не ста́не.

- протура се несвр. меша се са људима, стиче познанства и информише се о новинама. — Нэ се бн згрчїл ко нећї, него се протура, мува се судэм, меша се с љуће.
- проћїа свр. почне да кија. — Квд пбчнем да тлчэм пипер, бдма проћїам, и ћїам свэ док га не стлчэм.
- прбфисер м професор. — Мбјат сїн има сáмо двбјће и понéку трбјчину, велї мрзну га прбфисери.
- прбфисерка ж професорка. — На мбетога сїна српснї предава прбфисерка Рáтомирка Димитрїјевїћ.
- процвтї свр. процвета. — Квд процвтї слїва и квд процвту трнэ — стїгла е прблет. — Нэч ни тї, кмéте, млбго да процвтїш.
- процэпак м количина предива намотана на мотавило. — Да напредэш вїлну за ёдан процэпак, трéбе ти елїс гоцá врэме.
- процэпчїћ м дем. од проценак, мали проценак. — Остáли ми јбнї двэ процэпчїчи, и нї да смбтам па чу га мањуем.
- прчмї се свр. проспáва се. — Елїс се убаво прочмá, по ручбк.
- прпориште с место где се прпоре кокошке. — Кокбшће у песбквв напраїле прпориште и свэ га расчушкáле.
- прскун м ситна шума. — Побéгоше козэ у онїја, онáм, прскун.
- прстенчбк м дем. и хип. од прстен, прстенчїћ. — Квб че да купé на жéнско детé на вáшар, него прстенчбк.
- пртїца несвр. претиче, престиже. — Кбњ пртїца волá у одéње, али е вбл пбјак у теглэње.
- пртїца се несвр. такмичи се у трчању или брзом ходању или у брзини уопште. — Áјде да се пртїцамо да вїдимо куї че пбсрчено да стїгне до онбј дрвб.
- прутбк м дем. од прут, мали прут, прутїћ. — Чу да ўзнем прутбк и ш тэ изудáрам, па це смїриш.
- прутлэ с дем. од пруг, мали прут, прутїћ. — Не нбси товáгу ко друћї овчарї, него сáмо ёдно прутлэ, ел бвце нэга јáко слўшају.
- прца несвр. јарац оплођује козу. — Тїја твбј јáрец стáр, бн не мбже да прца вїше.
- прца м онај који је мали растом, који је закржљао. — Свá децá нормáлна, а бн овбљнї — прца. Затбј га и зову Љуба Прца.
- прца се несвр. коза се спарује са јарцем. — Кбе се не прцáло тбј се нэче кбзи.

- прцкѡл м онај који је мали, ситан, закржљао. — Овју гѡдин пипѣр слабо родио, и тѡј што е родио, тѡј све прцкѡли.
- прцоклѣнац м онај који је мали, ситан. — Не мѡг да уватим неку пѡкрупну рибу, него све нећи прцоклѣнци.
- прчѡр м зб. им. од прасе. — На пијац прчѡр кѡлко бч, па ѣвтино. псе с псето. — Живи ко псе.
- псетарник м кућица за псе. — Ене га Рашко режи у псетарник.
- пукнѡше свр. роди (о жени). — Да сам знала кѡв ч разбѡжник да постанеш, задавосала би те чим сам те пукносала.
- пукнѡше се свр. роди се. — Пукносала сам се само за мѡку и несреје.
- пѡкот м пуцњава, пуцање. — Од кѡм Васиљ се цело јутро чуе нећи пѡкот.
- пѡне свр. пухне, дуне. — Сита крава кѡд легне она пѡне. — Кѡче кѡд че да заспи оно прво пѡне. Неси тѡј знал?
- пупѡрка ж пупѡлак. — Трндавил направио пупѡрѡе, скѡро че се расцвѡти.
- пѡтка ж женски полни орган.
- пѡци га императ. узвик за пуѡдање паса. — Пуци га, Гаре, пуци га.
- пѡчи несвр. истура задњицу, трти се. — Ел те не срамота да пучиш дѡпиштето? — Оче да се укачи у црѣшњу, али само пучи дѡпе и свзуе се.
- пѡчи се несвр. трти се, гузи се. — Срамота е да се пучиш пред тѡлѡи ѡѡе.
- пушчетѣрина ж ауг. и пеј. од пушка. — Шче ти тај пушчетѣрина на рамо? — Најѡмо ѣдну пушчетѣрину скѡтану у плѣвњу јѡш у онија рат.
- пченица ж 1. бот. пшеница *triticum aestivum*. — Посеали смо два ѣктора под пченицу, а три под момѡрузу. 2. кувано жито. — Ел вѡлиш да направиш пченицу сѡс млекѡ, ел сѡс орѣси?
- пченичан, -чна, -чно, који је од пшенице, пшеничан. — Оѡвна се пченичан лѣб ѣл само на блаѡден, па на блаѡден.
- пченичка ж 1. бот. дем. и хип. од пченица. — Наврѡмо пченичку кѡлко си за нас, немамо за прѡдаву. 2. кувано жито. — Кѡд отидем негде на светѡци, ја највише вѡлим да покѡсам пченичку.
- пшеница ж (поред познатог значења) кувано жито. — Нано, искам да ми направиш пшеницу сѡс шиѡер.
- пшеничка ж 1. дем. и хип. од пшеница. — Пшеничка ѡбаво никла, само да не измрзне зимѡс. 2. кувано жито. — Дѡбрѡ е кѡд се у пшеничку наструѡе орѣѡе.

Р

рабоџа м рабаџија — Тóља е рабоџа, он вóзи песџк из Тимóк.

равналија м кицови, ђилкош. — Из планинскáва сéла дојдóше мómци, равналије, на рéкоше да траже девојџе да се жéне.

равништенце с дем. и хип. од равниште, мало равно земљиште у брдови-
том пределу. — Дóле на равништенцето бéомо стáнули да превржемо
кóла.

равуника ж бот. хајдучка трава *Achillea millefolium* L.

ражењување с развод брака, развођење мужа и жене. — Доклé че брé, сине
да иде тóј твоé жењење и ражењување?

ражљéби свр. раскречи, расчепи. — Девојче, буди мíрно, да те не
ражљéбим. — Уватíше кúчичи зáјка и ражљéбише га.

ражљéби се свр. раскречи се, расчепи се. — Чíм сéдне, она́ се ражљéби,
нéћи пúт е се и до дúпе вíди. — Турí еднi ца́к на нéгове сáнџе и онé се
ражљéбише, тóлко су чврсто билé напраéне.

ражњица ж лотра на запрежним колима направљена у облику једнокра-
ких мердевина с тим што на једну страну избијају шиљци.

разасбвне се свр. сване, раздани се. — Чу да пóјдем кóд се разасбвне, нéчу
да бјтам пóтавини. — Овiја дбн кода нéче да се разасбвне, тóлка е маглá.

разасбвiна се несвр. свиџе, свањава. — Томбн бéше почéло да се ра-
засбвiна, а ўјџа Лéка ме бкну.

разбóдица ж особа која уноси неслогу, зла особа. — Несí тi нiшта крiва,
крiва е она́ј разбóдица.

разбрацување с скидање марама са главе, разбрађивање. — С трвeљи, заб-
рацување и иде нéкако, ал разбрацување е éдна мýка големá.

развлечé свр. развуче, растури, растргне. — Свé што има развлечé га по
сббу, а јá идем и сáмо збiрам. — Онúј липсалу свињу, развлéкоше псéта.

развлечé се свр. 1. развуче се, растури се. — Сине, немóј да дозвóлиш да ти
се имбвината развлечé кáко дá е. 2. запусти се, зароза се (о жени). — Ако
чеш да се развлечéш кáко Сiда Пéрина, јá ш те мáнем óдма.

развлчé се свр. в. развлече се. — Квд вршéмо, слáма се развлчé на свé
стрáне.

разглавување с разглављивање, разбијање земљине покорице у башти

- малом мотичицом, прашење баште. — Разглавување на градину млого важи.
- разговетан, -тна, -тно који је пријатан и лаган за јело уз то сасвим мало накисео. — Пржено дојде разговетно кџд се у њег петлицан не испржи ббш до крај.
- разгревување с разгрејавање, подгрејавање. — Омрзло ми сваћи дџн разгревување ручкови.
- раздолек прил. даље један од другога, на одстојању, на растојању. — Скарали се па сџг спу на раздолек.
- раздолеко прил. в. раздолек. — Барам да смо на раздолеко да се не гледамо.
- раздџлци м место где се састају два дола, два сува потока. — Дџле у раздџлци има еднo стáро црквиште.
- раздрџши свр. скине одећу, свуче одећу. — Он навалил да ме раздрџши ел нџкако, а ја не дам па нџкако.
- разрџши се свр. свуче се, скине одећу. — Сáмо што се бео разрџшил кџд рекоше да иду гџсти, ја се нáдве-нáтри натџко.
- раздрџуе несвр. свлачи, скида одећу. — Почџл сам бџл да ју раздрџуем кџд ли ти нџћи нáчука на пџнцер.
- раздрџуе се несвр. свлачи се, скида се. — Немџј ни да се раздрџуеш, него си лџгни тџће овáк, ел че се ускоро дџзамо д џмо на вџз. — Навлчџ се у стџ дрџее па кџд пџчне да се раздрџуе, мџка да те увáти.
- раздџма се свр. промени одлуку, промени намеру, окане се неке намере. — Бџђи рџче че д џде у Палáнку, пџсле вџдим: раздумáл се.
- раздумџе несвр. одвраћа некога од нечега. — Сви смо га раздумувáли да се мáне од таквџ рáботу, али нџ помагáло и етџ каквџ се чџдо нап्राџло.
- раздумџе се несвр. размишљá да промени намеру, двоуми се. — Сáм си дџма сáм се раздумџе, никџј му се у тџј рáботу не мџша.
- разџње с кварење, рушење, разарање. Цџл вџк сáмо подизáње и разџње; таквџ су рáтови.
- разлáгање с скидање поклопца и вађење комине из ракијског казана пошто је ракија испечена. — Разлáгањето че мáлко да чџкне, сџг џмамо дрџгу рáботу.
- разлáти се несвр. лети на разне стране, растрже се. — Разлáти се џзмецу тџја двá дџма и нџгде нџшта не мџже да урабџти. — Онџј брáшно, штоно

си нѣкња купил, нѣче се замѣси, него се разлѣти. — Мѣика напраила сѣлчичи, а листови се сѣмо разлѣте.

размањување е 1. одустајање од неких послова или неких намера. — Код Тѣму Тудѣља нѣкад несѣ сигуран дал че да истрай до крај, ел че да дѣјде до размањување. 2. развођење брака. — Квдно Вѣја и Рѣжа бѣоше у размањување, детѣнце им се пѣболе.

размањуе се несвр. 1. одустаје од неких послова или намера. — Има изглед да че да се размањуе од видѣње кѣћу, а тѣј не вѣља. 2. разводи се, развенчава се. — Г мѣтра и Тѣина рѣшили да се размањују, не мѣж да живе вѣше зѣедно.

размитѣње с метење метлом и на лево и на десно да би се само направил пролаз. — Прѣ него ч да пѣчнеш размитѣње попрскај авлѣју с мѣлко вѣду, да се не дѣза прашѣна.

размрктѣ се свр. овца се преда пландовању. — На жѣгу се ѡвце рѣно размрктѣ, на остѣну глѣдне, затѣј трѣбе пѣрано да се пуштају.

разбди и расбди свр. размрда ногѣ ходајући. — Чѣича Дрѣћи велѣ да му е јутрѣм нѣјгѣшко док разбди нѣђе.

разбди се и расбди се свр. размрда се ходајући, размрда ногѣ ходајући. — Прѣво мѣлко да се разбдим па чу тѣг полѣк на гѣре уз Врѣѣк.

разотѣду се свр. (мн.) разићу се, растуре се, оду на разне стране. — Децѣ че да одрастѣ у че се разотѣду, има да остѣнемо сѣмо нѣс двѣ ко двѣ стѣра дубарѣ.

разоцување с ходање без циља, бежање од посла, оклевање с почињањем посла, мајање. — Прѣстанѣ с тѣј разоцување, него се вѣчај за рѣботу.

разоцуе несвр. 1. размрдава ногѣ ходајући, хода да би размрдао ногѣ. — Чѣкни сѣмо, јѣ разоцуем нѣђе, да че пѣсле да видимо куѣ че пѣсрчено да иде уз Мѣмерат. 2. хода бесциљно, хода на изглед бесциљно а уствари нешто осматра. — Квѣ тѣ свѣку вѣчер разоцуеш покре нѣшу капѣју, нѣма тѣј кѣѣ да трѣжиш.

разоцуе се несвр. (порѣд изнетѣг значѣња) размрдава ногѣ ходајући, размрдава се. — Од какѣ е трошил нѣгу јѣш не излѣзи надвѣр, помѣлко се разоцуе по сѣбу.

ракање с гласно испљување густѣ плѣвачке. — Сѣмо квѣ се сѣтим од нѣгѣво ракање, мѣн се цићѣрица подѣгне и дѣм ми се не иде.

- раќне свр. гласно испљуне густу пљувачку, хракне. — Деда Јеша сбг раќне овде, сбг раќне онде и док поседе малко он све ураќа испред себ.
- раматиза ж бол. реуматизам. — Сваку годин иде у Рогошку Бању да се лечи од раматизу. — Уватила га раматиза у сви зглобови, доктури велу да пије аспириин, а мбж д иде и у бању, друђи лек они, велу, немају.
- рањет, -а, -о који је рањен, озлеђен. — Рањет е бил и у главу и у ногу, на две мести.
- расавињување с свитање. — У планин појдро у расавињување.
- расбпњк м нехајник, немарник, помало силеција, распојасанко, увек раздрљених груди и непритегнуте одеће. — Уљуди се малко, нембј да идеш ко расбпњк. — Онија наши расбпњци, а им дадеш нбве панталоне, он е су за неколко дана вч сцепене.
- расее свр. расеје. — Ветар расее разне семће.
- расее се свр. расеје се. — Расејал се народ на све стране.
- расипување с расипање, просипање. — Тбј вариво не за расипување, дај овам да га поедемо.
- расјаи свр. расија, усија. — Цијај чврство туј цигару да ју расјаиш, да мбг и ја да приналим.
- раскарување с растеривање. — Какб си се смешно нављкал добар си за скарување вране.
- раскод м расход. — Прикод ми не мбж пбкрије раскод.
- расковување с раскивање, откивање. — Само ми за расковување требе пбла сат и јбш два пут тблко да га па заковем.
- раскомса свр. 1. растргне, раскомада, покида. — Ел си гледал на телевизор какб лавови раскомсаше, там неку, антилопу. — Раскомсај печеното пиле, па да едемо. 2. рашчупа, умрси. — Живка Цреварка раскомсала кбсе ко каванска женска.
- раскомса се свр. 1. држећи у рукама неку оштру алатку (нож) почне жустро да маше на све стране, размаше се. — Бежи од Мику Слинчу, видиш да се раскомсал, бче да убод е нећега. 2. растргне се, раскомада се, покида се на ситне делове. — Овбј месо требе да се раскомса па да бде ситно ко за у јанију. 3. рашчупа се, рашчупа косу. — Раскомсала се ко бујаина. 4. почне да се чеше крупно наглим покретима. — Квб ти е, квб си се раскомсал, ел те срби онак си, ел ти лази нека буба?

- раскóмсан, -а, -о који је растргнут, раскомадан. — Нéко мéсо кòд се млòго вáри, онò пòсле вòјде раскóмсано. 2. рашчупан, рашчупане косе. — Излéзе из сòбу раскóмсана, гурелíва и пијána.
- раскрíви се свр. почне да храмље. — Раскривíла ми се говéда затòј што су некòвана.
- раскубé свр. рашчупа (косу). — Раскúбла кóсе од жáлос.
- раскубé се свр. рашчупа се. — Кòд че да ðе у óпштину да тражи пòтпару, онá се раскубé и навлчé се у стáре дрéе, егá би се на њу снажалели.
- раслáбен, -а, -о разлабављен, мало попуштен (конопац). — Повòј на датé трéбе да е мáлко раслáбен, а нé да е тòлко притéгнут.
- расовáт, -а, -о 1. који је рачваст, ракљаст. — Лíсник се мòж здéне и у расовáто дрвò, а не сáмо нáзам. 2. који је незгодан, искључив, нетрпелíв. — Тéшко чéш да излéзнеш на крај сòс Жíку Коловрца, бн е мáлко расовáт.
- распекљувáње с раскопчавáње, откопчавáње. — Нéма стурáње панталòне без распекљувáње.
- распењáви се свр. 1. запенуша, разјари се. — Немòј да си се распењáвил, лáбни мáлко, ел да знáеш и на нáс несú рúће у дúпе. 2. расприча се и неда никоме да дође до речи. — Ел úбаво онáк да се човéк распењáви ко Љуба Ћòпа па не дáва на нíкуга да зíне.
- расправíја ж расправа, расправљање, објашњавање. — Кòд се нéшто договòримо, текá трéбе и да остáне, а не да си пòсле íмамо расправíју.
- распрáен, -а, -о 1. исправљен, размршен (о концу, канапу). — Ел су распрáени свí чúгљови у ткањéто? 2. расправљен, истеран на чистац. — Тáj рáбота јòш нé распрáена, тòј че суд да распрáи.
- распуштéнко м онај који се је развео од жене, распуштеник. — Пáнта Ћúвало сòг распуштéнко, најурил си жену.
- растегљувáње несвр. растегљивáње, растезање. — Ако су ти кратће панталòне, растегљувáње не помáга, мòра се настáе.
- растíси свр. разгреје неко јело само толко да оно отпусти масноћу која почне да се пресијава по површини. — Узнí да растíстиш мáлко сушенíчће у рёлну.
- растíсти се свр. 1. загреје се нека масноћа и почне да се пресијава. — Варивòво се растлстíло на сíнце, не мòра га подгревúемо. 2. јак здрав

- човек се загреје мало од пића, ороси му се чело и почне да се пресијава.
 – Мужјеви се топрв сњг растлстїли, їма туј да се седї до зорѣ.
- растóбли свр. 1. уситни и расплине, претвори у прах. – Мрáz зїми растóбли орање. 2. разбокори. – Слнце и ћїша растóгле млáду пшеницу, па из еднó зрно пóјду по нéколко стручїча.
- растóбли се свр. 1. уситни се и расплине се, нешто чврсто се претвори у прах. – За момóрузу е најбоље да се оré ёсени, ел од мрáz се земљá растóбли. 2. разбокори се. – И сњг књд трéбе да се е пшеница вѣч растолила, удари овај сýша и нé знам какó че на крај да испáдне.
- растрѡви свр. растури, разбаца. – Какó мóж тóлко да растрѡвиш тѣј алáтће, па јá мóра д їм по тѣб да и збїрам.
- растрѡви се свр. растури се, развуче се. – Растрѡвила се слáма на свѣ стране.
- растрѡвѣ несвр. разбацује, развлачи, где шта падне ту остане. – Овај се слáма тóлко напéкла, па колкó ју збїрам, јá ју вїше растрѡвѣм.
- растрѡвѣ се несвр. растура се, развлачи се. – Тѣшко се стїца, а лбсно се растрѡвѣ. – Док љўђе вóзе слáму, она се растрѡвѣ по пýт.
- растóрница ж 1. растурање неког скупа након његовог завршетка, разлаз. – Не мого пóрано, него стїго на растóрницу и остá глáдан. 2. побеђивање, убедљиво побеђивање. – Глѣдај какó му прáим растóрницу на шáх.
- расћипї се свр. ври у највеће. – Књд вáриш мáz, прво га кладеш исполѡк, а књд се расћипї, бгањ не смé да му се смањуе.
- расћипѣ се несвр. почиње да ври у највеће. – Ош књд му кладем бгањ и топрв сњг се расћипѣ слáтково.
- рацѣпи свр. расцепи. – Дрвó за дўђе мајстор рацѣпи одеданпýт.
- рацѣпи се свр. расцепи се. – Нембј се млóго тртиш да ти се не рацѣпе панталóне.
- рачѣпи свр. рашчепи, раскречи. – Штó си, морї, рачепїла краци?
- рачѣпи се свр. рашчепи се, раскречи се, рашири ноге. – Тї би тѣл, брѣ Мїловане, да ти се рачѣпи сáма, нéче тóј бѡш тѣка.
- рачѣшља свр. рашчешља. – Вїта Јѣла кóсе рачешљáла.
- рачѣшља се свр. рашчешља се. – Рачешљáла се и трѣби си вѡшће.
- рачóрља свр. умрси, доведе у неред, расћушка. – Књд му дадеш да едѣ, бн сáмо рачóрља онбј по тањїр и остáи га.

рачорља се свр. умрси косу, доведе косу у неред. — Заштó си се, морí, рачорља́ла?

раштркља се свр. разобада се. — Раштркља́ли се волбви, не мóg и сабéрем. рашчињување с терање чини, терање магија. — За рашчињување да да бкаш ба́бу Тодбру.

рашчовртí свр. грубо прошири неку рупу или отвор. — Дé га рашчовртí јóш мálко, да мój овíја клíн да прб́де.

рашчорља се свр. рашчупа се, рашчупа косу. — Пéрса Сóјћа се рашчорља́ла ко бунцула.

рба несвр. (поред изнетог значења) одсечно сече траву неким оштрим алатом. — Сáмо рба с кóсу.

рбé несвр. 1. пасе траву мало крупнију да се гласно чује, једе неки крупан и тврд плод да му све рушти под зубима. — Поглé какó волбви рбу стру́чје од мláду момурузу. — Свиња́ рбé тíкву.

рбне свр. смо једном загризе у неки чвршћи плод да се гриз чује. — Рбну сáмо е́дн пúт од јáблку и квд видó да е прв́ива, ја́ ју ци́дну.

рвé несвр. в. рбе. — Квд нéмам квд да сасечém тíкве за сви́ње, ја́ им сáмо вр́лим полутíне а онé си рву́.

ргáње с 1. ударање некога кратким а снажним ударцима. — Ргáње у слáбине млóго боли и затóј не дозвáлај да те нíкуј рга, него ргај тí нéга. 2. грђење, карање. — Нé ме кнóчи стрá од бб́ј, него ме стрá од ргáње. 3. ходање насумице и бесциљно, базање. — Ргáње преко потóци и преко плóтови, а да те нéћи пíта—заштó, тí сáм нé знаш.

рђáвство с неваљалство. — Твоé га рђáвство нéма ни у књи́е.

рђбсан, -а, -о 1. који је зарђао, кога је ухватила корозија. — Ел нéмаш нéћи нб́ви, него овíја рђбсани ексéри. 2. који је покварен, подао, неискрен, који је рђа. — Ту́ј ли чеш ми рђу рђбсану за снау да доведéш, зáмлато е́дна.

рéба несвр. удара штапом по некоме уздуж и по ребрима. — Слушај ти, баштá ли си ми кб́в ли си ми, нéч тí мéн више да рéбаш, ел мój да се дéси да ја́ пóчнем тéб.

ребечáње с гласно смејање, простачко смејање, смејање које личи на козје врештање, а све ради скретање пажње на себе. — Енé чу́је се оздóл нóјно ребечáње.

- рѣбне свр. (поред познатог значења) разреже дажбину, осуди на казну.
 – За порез ме рѣбнули свс двѣста бѣнѣ, а што сам се тѣкал у кавѣну, рѣбнули ме двѣс дана.
- рѣден, -а, -о 1. који је одређен. – Рѣдени смо јутре за на кѣлук. Рѣден сам на стражу код тунѣл. 2. који је поређан, ређан. – Ђибѣница синѣч рѣдена а оцѣтра пѣчена.
- рѣдом прил. по хоризонтали, по изохипси. – Иди преко онѣј кѣсу рѣдом, рѣдом и тѣм иза онѣја брѣг че и нѣјдеш.
- рѣдомѣ прил. дем. од редом. – Требе д идеш рѣдомѣ ако бч пѣласно да стѣгнеш.
- рѣдомшѣ прил. дем. од редом. – Ёво овдѣ покре овѣј колѣбу па рѣдомшѣ, рѣдошѣ и има лѣсно да дѣјдеш до тѣм.
- рѣзикување с ризиковање. – Кѣј бежи од рѣзикување нѣ це огѣзди, а кѣј рѣзикуе мѣж се огѣзди, а мѣж и да нѣ.
- рѣзилба ж резидба (вођњака или винограда). – Јутре че у рѣзилбу да имамо троѣцу љѣцѣи.
- рѣзилен, -а, -о који је извргнут руглу, грђен, брукан. – Тија човѣк е мѣлого рѣзилен, ал бн за тѣј ни пѣт пѣре не дѣва.
- рѣзилно прил. непристојно, ружно. – Рѣзилно е текѣ да врѣвиш.
- рѣпаљѣа ж лопатица за брашно. – Ерѣна трајѣше од мѣн двѣ рѣпаљѣе пшѣнично брѣшно.
- рѣпѣње с 1. снажно ударање штапом уздуж и по ребрима. – На волѣ ни рѣпѣње не помѣга. 2. грубо стрижење маказама. – Гдѣ си бил на таквѣ ѣбаво рѣпѣње, д им и јѣ.
- рѣпне свр. 1. удари снажно штапом уздуж и преко ребара. – Рѣпну га трѣ пѣт, а бн – нѣшта. 2. разреже дажбину, осуди на казну. – У ѣткуп га рѣпнули свс двѣста ѣила мѣсо. – Судѣја те мѣж рѣпне колкѣ си бн бче.
- рѣпушѣ с бот. чичак, репушак *Arctium lappa*.
- рѣса ж име кози која има ресе испод браде.
- рѣжница ж сува воденица, жрвањ. – На рѣжницу дѣнѣс мѣж да смѣљеш нѣјвише дѣсет ѣила, у вр главу петнѣс.
- риљѣвина ж земљѣште изриљано за виноград у дубину од два ашова и такво земљѣште након прве године пошто је посађен виноград. – У риљѣвину с свѣ ѣбаво рѣца и лѣк и лубѣнѣце и лѣча и свѣ.

римáње с ридáње, плакање са снажним устрзајима ваздуха при чему се чују посебно дирљиви гласови плача. — Дé, морí, квó е тóлко римáње, ако е ошбл у вóјску, нé ошбл у рáт, це врне.

римзáње с исто што и римање (в.) само са наглашенијим ефектима. Римзање је више подешено да други чују тај плач, него што га заиста туга изазива. — Из њóјну сòбу се пá чýе римзáње.

рипидáр м онај који носи рипиде, нарочито дечак који носи рипиде на сахранама или литијама. — Нóвица Рáшић и Мáрко Сáвић су чéсто били рипидáри кòд нéћи умре.

рипкáње с скакутање, поскакивање. — Прáва е уживáнција да глédаш кòд јáганци пòчну онóј њíно рипкáње и прескáкање.

рмци се несвр. љути се, рнци се. — Куí ти е мóј, штó се рмциш?

ровљíвко м плачљивко, плачко. — Тóга ровљíвка не смéш ни да пíпнеш, óдма прировé.

ровљíво прил. плачно. — Од какó ни се пóтика брáца, код нáс је, приће, јáко ровљíво.

ровнíште с равно земљиште, равниште. — И јá пóвише вóлим да бдим по ровнíште, него ли по овíја овдé брежуљáци.

ровнíштенце с дем. и хип. од ровниште, мала равница. — Децá се íграју дóле на ровнíштенцено.

рòвчи несвр. бечи очи, гледа закрвављених очију. — Рòвчи у мéн ко да че с бчи да ме изедé, и мíсли да му се јá млòго плáшим.

рòвчи се несвр. бечи очи, гледа закрвављених очију. — Штó се рòвчиш на мéн, ел сам ти дл́жан нештó, па ти несб́м врнóл?

роевáње с ројење пчела. — Кòд че да пòчне роевáње, свé мбра да е спрémно и чáд и нòве трмће и слба да се кáчиш рб́ј да довáнеш и каквó ти јòш свé нé.

рознíкав, -а, -о благо ружичаст, розикаст. — Рознíкав му цвёт, на трндáвилат.

росуљáци м. зб. им. од роса. — Кудé ч сб́г по тíја росуљáци?

роцен, -а, -о који је рођен. — Азíровић Бóшко и јá смо рòцени íсту гóдин, ишлí смо у истí рáзред и седéли зáедно у клóпу, дáко е бн бил Цíганин. Седéл сам јá у клóпу и с Мáрка Цíганина, али бн бил пòстар па понављáл. Мéн учíтељ, заштó сам бил сeљачé а живéл сам у вáрош, стáлно турáл да седím сbc Цíгање, а на мéн билó свé еднó.

руведáло с церекáло. —Штó се лénшиш ко онбј руведáло, Дрáгомир?
рузáње с немилице ударање мотком некога. —Не помáга тјј ни ббј, ни
рузáње, ако е онá наумíла да утéкне за нéг, тбј íма да бóде, па да се цéл
свét обрне нáопоко.

рúјка ж крава црвене боје и име таквој крави. —Свí смо мí: јá, Мíшко
Богдáнац, Мíле Дíһин, Лáце, Чéда на бáбу Солунку, Бóрча на бáбу
Тодóру, Вítко Милбóродов, чувáли бвце и козé, а Матéја крáву Рúјку.

рúјча м во црвене боје и име таквом волу. —Мбј дéда Гáвра е имáл волбви:
Рúјчу и Бéљу.

рупáње с немилице ударање мотком некога. —Колкó га бíје рупáњето се
чýе чбк у комшилбк.

рúса ж бот. русица, змијино млеко, русовела *Chelidonium maius* L.

ручувáње с ручавáње, ручање. —Тíһе пред ручувáње чýмо, нéче да дбјду.
рче несвр. хрче. —Рче док спí.

рцбше се свр. постане рђа, битанга. —Тéшко е да постáнеш доббр, а да се
доббр човéк рцбше, тбј нé млбго тéшко.

С

сá прил. сад, сада. —Сá чу да ўзем éдну мбтку, па чу ви покáжем, ако се
не смíрите.

савéљчица ж дем. од савeљһа, мала савeљһа. —За помучéран постáв трéбе
мбнечка и лáка савeљчица.

савинáло с свитање, свануће, праскозорје, упор. савињало. —Симибн Кбр-
ча е јáко врéдан човéк, у савинáло отбди на рáботу, ўтавнин добди дбм.
сввítтли свр. спопадне, притесни, савије. —Сввítлíли ме мбвити унўци
да им кúпим бицýкле, ел нíкако.

сввњýе несвр. свиће, свањава. —У јўли мéсец сввњувáло пбрано, а сбд у
сектémбар дбн дбста омалéл.

сбги прил. сад, сада. —Сбги, какб да ти кáжем, мбж да бóде, а мбж и да не
бóде.

сбд прил. сад, сада. —Сбд се не мбже прéјде преко рéку, ал е големá водá.
садáч м справа за саћење кукуруза. —Купíли смо нбв садáч за салéње
момўрузу.

сáдне свр. посади, посади мало, посади у моменту. — Мí смо лју́ђе сеља́ци, мí док не сáднемо, мí нéма на квó да се нáдамо. — Сáдну двнбс éдну лају лүк.

сага́шањ, -шња, -шње (шњо) садашњи. — Сага́шња младиња́ не зарезуе млбго стáри лју́ђе. — У сага́шњо врéме човéк не приспéл нíкако, ни тáм, ни овáм. Бóљ да си ћутí и да се у нíшта не мéша.

сакатүра ж пеј. саката особа уз то још и непоштена. — Сáмо се тí углеуј на онүј сакатүру, па ч долéк да догүраш.

салáш м кош за кукуруз. — Наплнíли смо салáш сáс кóрење.

салцé с дем. и хип. од сало, мало село, сеоце. — Салцéто им мбнечко, па прíбито уз éдвн кáмен, ко гњездó на лáставицу.

самотá ж самоћа, усамљеност. — Жíвим ко курјак у овүј самотү.

свндбче с дем. од свндбк, мали сандук, сандучић. — Свé тапíје и дрүђе докомéнте чүвам у онбј војнíчко свндбче.

свндбченце с дем. и хип. од свндбк, мали снадук, сандучић. — Трéбе да ми напрáите éдно свндбченце да си у нéга чүвам нбжици, игле и дрүђе ситнíце, да се знáе гдé су.

свпíна несвр. 1. онемогуђуе задњем колском точку да се окређе на тај начин што га ланцем привезује за непокретни део кола. — Квд свпíнаш кóла мбра да знáеш куí ч тóчак да свпнеш, лéви, ел дéсни. 2. свезује конопцем стоци предње ноге и тако онемогуђава да се брзо кређе. Ово се чини кад се крупна стока (коњи или говеда) пусти сама да пасе по ливади. — Цíгање сапíнају кбњи и нбчум и пуштају по туцé ливáде.

свпне свр. 1. онемогући задњем колском точку да се окређе на тај начин што га ланцем везује за непокретни део кола. — Низ Манастíр не врéди да кбчимо, мбра да свпнемо кола́ва. 2. свеже конопцем предње ноге крупној стоци, док пасе на ливади и тако јој онемогући да се брзо кређе и негде одлута. — Свпнí коња́тога и пуштí га у ливáду да пасé.

свпíнање и сапíнање с онемогуђавање кретања привезивањем, заустављање. — И код сапíнање кóла и код сапíнање стóку мбра да íмаш пбјакó онбј со квó ч да и свпнеш.

свпре свр. заустави, заочи. — Тí си свг млбго сíлан, али че се нáјде нéћи и тéб да свпре. — Ако ти откáжу кбчнице, какó мíслиш да свпреш түј крантíју од áуто?

сароњен, -а, -о који је сахрањен. — Жика Чива е сароњен на Девѣти тѳр-
ник.

сасукѳе несвр. 1. довршава сукање пређе. — Ђво, ббш сбг сасукѳем послед-
њу комчѳлку. 2. од више нити увртањем ствара једну нит. — Сасукѳем
трѳ повѳрђе у едну, да си напраим повѳ, да се уврѳзим у дрва.

сасукѳе се несвр. 1. од више нити увртањем се ствара једна нит, усукује
се, уврђе се. — Ђвице, ела да видиш како се трѳ повѳрђе сасукѳују у едну
2. мршави, слаби, физички копни. — Куј дбк Божидор се свѳ више са-
сукѳе. Дрѳше вису на њѳг ко на колбц. 3. клизећи или текући са разних
страна слива се, односно, улива се у један ток. — Квд се тѳпи снѳг, свѳ
се потѳчђе сасукѳују у Военшѳ потѳк.

сасуѳе свр. сву пређу усуче. — Сасукѳала сам свѳ камчѳлђе, јутре ѳма сѳмо
да чѳм. — Сѳмо да сасуѳем црвѳнуву прецу и ѳдма добдим.

сасуѳе се свр. омршави, ослаби усуче се. — Бѳше крпун чѳвѳк, а сбг се
сасукѳал па дрѳете ландарѳју по њѳг. 2. клизећи или текући са разних
страна слије се у један ток. — Од ѳбе стран земља се сасукѳала овдѳ ббш
на пѳт.

сваља се свр. 1. скотрља се. — Квд ме јурнуше онѳја душмѳње, ја дојдѳ до
ѳдну рѳвину, па се сѳмо сваља низ њу, па бѳж низ потѳк 2. удебља се,
угоји се, направи се на ваљутак. — Свињава се дѳбро сваљала, ал че ју
гѳбимо јѳш мѳлко, тѳм до куде Божѳч.

сваљуе несвр. скотрљава. — Јѳ дѳле привѳчам, а ѳн озгѳр сваљуе.

сваѳа ж свађа, расправа. — Сваѳа нѳ донѳла добрѳ, па нѳче ни код вас, ако
тека настѳите.

свѳти несвр. (поред изнетог значења) чежњиво гледа у оно што други има
а он нема. — Не вѳлим да ми никуј свѳти уз ручбк, ел нек сѳда уз остѳл,
ел нек с ѳде дѳм.

светбц м слава, крсна слава. — На мѳн Свѳти Стѳван светбц. — Ђдем у
Борѳвц на светбц.

свештѳе свр. схвати, научи, постане вешт, свикне. — Сбг сам свештѳала, па
си сѳма пѳрам на машѳну, а несбм знѳла ни гдѳ се пѳшта, ни гдѳ се гѳси,
а кѳмоли да сам од прѳграмити нѳшто одбирѳла.

свинѳрница ж свињац, обор за свиње. — Ђди да изрѳнеш свинѳрницу.

- свлечé свр. (поред изнетог значења) свуче са вишег на ниже место.
 –Требе да свлечéмо онај дрва дóле до пúт.
- свлечé се свр. свуче се, скине одећу са себе. –Свлечé се сáмо у гáчће и текá шéта по авлију, а лóуће глéдају; пóсле се навíкли.
- свóинсћи прил. на свој начин, како он хоће. – Он си жíви свóинсћи, нíкуга не слóуша, нити квó привáча.
- сврдлíч м дем. и хип. од сврдал, мало сврдло, сврдлић. –С онíја малијан сврдлíч да извртиш дúвће на вíтал.
- сврта несвр. 1. прикупља, натерује у гомилу. –Свртај бвце, немóј да и пúштиш да се размилé по цéло пóље. 2. задржава, чува, штеди. –Петрóнија динáр не сврта. 3. свраћа, посећује. –Свртам и код њí, ал не текá чéсто.
- сврта се несвр. 1. задржава се, задржава се на једном месту, прибира се. –Тó е човéк расíпник, код њéга се динáр не сврта. –Мушконо детíште се цéл дбн дбм не сврти, сáмо висí на вúзальу. 2. физички се поправља после болести. –Бéше јáко закасáл, сбг се сврта.
- свузуе несвр. клизањем помера, премешта. –Вржемо дрва сáс конбпац па и свузуемо низ брэг, ел тáм ни кóла ни сáне не мбж д íду.
- свузуе се несвр. клизи, клизи наниже. –Тáм се землá свузуе на пúт.
- себé свр. уништи, упропасти. –Себáл áуто у éдну бандéру.
- севдисуе несвр. воли, симпатише. –Севдисуеш ли тí њéг, ел нé?
- севдíше несвр. воли, симпатише. –Јá га несбм млóго севдисáла, ал ме моí наморáли за њéг.
- сédлица ж женски покривач за главу, налик на трвeљ.
- сéкне свр. (поред изнетог значења) насече, насече мало, насече понекад. –Сéкни, сíне, на бáбу мáлко дрвцá. –Сéкнеш ли ббр дрвá на стáрцити?
- сéлац м пеј. сeљак; онај који је необразован, који је некултуран. –Немóј ббр тí да си сéлац.
- селцé с дем. и хип. од село, сеоце. –Соколóвица е úбаво, чíсто селцé и, што е вáжно, на згбдно мéсто.
- селáнин м онај који је из истог села са неким, мештанин. –Какó да га не познáвам, óн е мóј селáнин.
- селáнченце с. дем. и хип. од сeљак, дeчак са села, дете са села. –Мецу

- толку вáрошку дéцу, испáдло да е ёдно сељáнченце из Жýковци нájбољ
ћáк.
- сељанчýра ж ауг. и пеј. од сељанка, простакуша. — Сељанчýро, ёдна, да ти,
сељанчýро.
- сељачýрина м ауг. и пеј. од сељак, простачина. — Тéј сељачýрине квд
дóјду, унесу ми блатó у кýћу.
- сéњи несвр. опсењује, опчињава, замајава. — Немóј тí мéн да сéњиш, него
прíчај какó е íстин билó.
- сéњка ж сенка, хлад, хладовина. — Вíше вóли да седí у сéњку, него да га
печé сlнце.
- сívка ж мачка или кучка сиве боје и име таквој мачки или кучки.
- сíграју се свр. (мн.) заиграју се, почну да се играју, занесу се у игру.
— Деца се сигра́ла и несу́ чула сво́но за у чкóлу.
- сигурá се несвр. сигуран је, узда се, ослања се. — Немóј се тí мlóго
сигурáш у нéг.
- сíк узвик којим се тeрају козе, често удвојен. — Сíк-сíк, ел овáм.
- сíка ж коза. — Дeда ти купи́л сíку, па да ју вóдиш у пáшу.
- сíко узвик којим се маме козе, обично удвојен. — Ёла сíко-сíко. — Сíко-
сíко, сíко-сíко.
- сиктí несвр. сикће. — Штó сиктíш на мéне, јá ти несбм нíшта крíва.
— Сиктí ко змијá.
- сíкче несвр. сикће. — Не сíкчи на мéн, несбм ти јá отeла мýжа, него
Марíја.
- синбк м дем. и хип. од син. — Синбк, па синбк.
- сиришња́к м бот. вилина косица *Cuscuta epithimium* L.
- сíпне свр. сипа́ мало, сипа у тренутку. — Сíпни ми винцé.
- сíручица ж дем. од сирутка. — Дрб́ну и кýсну мáлко сíручицу, кóлко да
несбм без íч.
- сисáљна ж мањи отвор на крчагу кроз који се пије вода (други, већи отвор
служи за налевање воде), сисаљка. — Сисáљһу на крчáг трéбе да затíс-
неш сbс дрвцé, да не улéзне бýба.
- сисáљчица ж дем. од сисаљна. — Нá ти шóлево да цýкнеш сисáљчицуту.

ситња́к м оно што је ситно а много, ситнеж. — Збе́ри са́мо покрупното, а ситња́кат оста́ј.

ситњура́к м оно што је ситно а много, ситнеж. — Кру́пна др́ва че да сасече́мо за у кубе́, а ситњура́кат че да кладемо у казани́цу.

сици́м м врвца, канап, тањи конопац. — Оста́ло ми са́мо да ту́рим сици́м на гу́шу.

сишчица ж дем. и хип. од сиска, дојка. — Сишчице мбнече́, па тврде. — Кра́вата ни има мбнече́ сишчице, али да́ва добрб млекб.

скбкбц м зоол. скакавац. — Пу́јће во́ле да збу скбкци́.

ска́чка свр. смути нешто како било за јело, припреми нешто на брзину за јело, упор. скашка. — Да узнем да ска́чкам не́што за вече́ру.

скло́пен, -а, -о 1. који је склопљен, који је закључен. — Скло́пен у́говор да се пра́и пу́т уз Тимок. 2. који је састављен. — Ауто е скло́пен из млого де́лови.

склца се свр. сатре се од дуге употребе. — Сећа́рава се то́лко склца́ла да се ви́ше не мо́ж ни кле́па ни близни́чи.

склешти свр. 1. састави, стегне. — Склешти́ та́м те́ј но́ђе, квб си се то́ј рапчепи́ла, сра́м те би́ло, да те сра́м бу́де. — Склешти́ло га у грбину. 2. склепа нешто на брзину и како било с мало материјала. — Склешти́л не́кву коли́пку та́м у пото́кат и сбг у ну́ седи́. 3. закрепи којекако и грубо привлаче́ни концем ивице поцепотине једну другој. — Узé ма́лко да му склештим панталоне на подупину да му се ббш не ви́ди голб ме́со.

склешти се свр. 1. склупча се, згрчи се. — Ја́ко ме боли́ меши́на, а квд се склештим, чи́ни ми се да понéма. 2. склока се, поруши се. — Склешти́ла му се коли́бицата.

склокодйше се свр. пеј. склока се, поруши се и стрпа се на гомилу. — Клати́ се, бре́, држа́ се за та́рабе, заноси́ се и надокра́јше се, ја́дни Фира́јло, склокодиса́ покре плбт. — Од они́ја землбтрес, ку́ћа му се склокодиса́ла.

скорубави се свр. скори се, отврдне. — Опб́нци се на же́гу за ча́с скорубаве и поб́ну да убива́ју но́ђе.

скрпуе несвр. саставља крај с крајем, крпи. — Е́, каб живимо, питу́еш? Скрпуемо га не́како још, али докле́ чемо, не знам.

скрцу́за ж закерало, зановетало, упор. крцуза. — Крзу́за и скрцу́за, то́ј ти е све́ еднб, али ни еднб не веља́е, то́ј ти це́л дбн скрца и набди ра́зне манé.

скубна ж неуредна, неочешљана жена. — И тај се скубна сматра за гбспу. скубљина ж пеј. од скубна, неуредна, неочешљана жена уз то и неморална жена која оставља утисак да је тог тренутка изашла из бурдеља. — Видим ли те још еднн пуг сѳс онуј скубљину, дѳм да ми више не добдиш.

скубне свр. чупне, ишчупа, начупа мало. — Чу д им да скубнем нећи струк бели лук. — Квд прѳде покре нег, он га скубне за кѳсе.

скулупка ж зулуф, бакембарда. — Учитељ ни тегљил за скулупне квд смо билн немирни, ел квд несмо знали.

скупотнја ж скупѳна. — Не зна човек квѳ да рабѳти на овуј скупотнју.

скуте несвр. сакрива. — Од тѳј чељаче се ништа не скуте.

сланн несвр. има прилично слан укус. — Жеѳо, чорбнцава ти елис добре сланн.

слзан, -зна, -зно који је сузан. — Штѳ ти е слзно десното ѳко?

слзи несвр. 1. сузи, иде суза. — Има веч неколко дана слзи ми лево ѳко. 2. једва цури, цурка. — На овуј сушу Дѳљња чешма едѳа слзи.

слзнца ж дем. и хип. од слза, сузнца. — Една слзнца му беше остала на образѳк.

сливица ж дем. и хип. од слива (дрво). — Онај сливица покре потѳк овуј гѳдин прородила.

сливка ж 1. дем. и хип. од слива (дрво и плод). — Остала у вр сливуту само една сливка. — Онѳј младене сливне све нећи покршил. 2. шљивова ракија. — Тија више вѳли сливку, него кѳмавицу.

сливов, -а, -о који припада шљиви, који је у вези са шљивом. — Од сливово дрѳ се праи ѳумур за ковачн. — Имам за прѳдаву сливову реѳну.

сливова реѳна ж ракија шљивовица. — Најѳољу сливову реѳну у овнја крај чеш да најдеш у Дѳљњу Каменицу.

сливовина и слиѳвина ж шљивово дрво (одсечено). — Од сливовину се прае дршне за ножеѳи. — Узнн од овуј сливовину да си напраиш ѳумур за клепане.

сливовица ж шљивова ракија, шљивовица. — Сливовицу сам продаѳал по дваес пѳт банне, а кѳмавицу по дваес.

сливовичар м онај који пије шљивовицу, који прѳпоставља шљивовицу

- другим ракијама. — Пáвол ти е сливовичáр, јá тóј знáм, óн дрúђе реñиe не мóж ни да помирише.
- сливовичкa ж дем. и хип. од сливовица. — Да попиемо по е́дну сливовичку и да попушимо по е́дн дувáн, па да побдимó.
- слободíја ж слобода. — Сви смо чека́ли да си отíду Нёмци и да до́јде слободíја.
- слобжан, -жна, -жно који је благог нагиба, који је више раван него брдовит (о земљишту). — Имање им големó па слóжно, гáзде љуђе.
- слојáни се свр. стегне се попут лоја нека претходно житка или течна маса. — Дор су донели јани́ју и дор смо ми́ почели да еде́мо, онá се слојани́ла.
- слојанису́е се несвр. стеже се попут лоја нека претходно житка или течна маса. — На овíја стúд се свáко вáриво брзо слојанису́е.
- слојанише́ се свр. стегне се попут лоја нека претходно житка или течна маса. — Држ га стáлно на слáб óгањ, не дáвај му да се слојанише́ (вáри-вото)
- слпкa ж грана, гранчица. — Стой тíца на слпкy.
- служите́ља ж 1. жена служитељ, служитељица. — Тётка Óлга Милáнова е билá гоцá гóдин служите́ља у Књажевáчку ðимнáзију. 2. служитеље-ва жена. — Њóјниат мýж, служитељ има мбнечку плáтицу, па онá, дáко е служите́ља, иде у нáдницу.
- слушáч м члан послуге на сеоској свадби, крштењу, испраћају у војску и сл. — На Мíлћину свáдбу су слушáчи били́ јáко врédни и чисти љуђе.
- слушћи́ња ж слушкиња, служавка. — Несбм јá, брe, на тeб слушћи́ња да мóж с мeн какó бч.
- смита́ње с 1. метење метлом на једну гомилу. — Код смита́ње жíто мóра да вóдиш рачуна да не смита́ш и зeмљу. 2. сметање, ометање. — Од нeг нeма вáјда, сáмо смита́ње.
- смлска свр. 1. стуца. — Главу чу ти смлскам, ко на змију, сáмо ако текá настáниш. 2. оштети, затупи оштрицу, слупа. — Оче ли нeћи да призна куи́ е смлска́л овблко шeрпуву?
- смлска се свр. 1. изубија се, угроува се, повреди се. — Триша се пáцал од мотóр, па се свe смлска́л, едвá остáл жив. 2. оштети се, затупи се оштрица сечива и сл. — Немóј да ми причаш, не мóж се овблко смлска сеñира ако се сечe сáмо дрвó, него тi си ударáл с њу и пóзам и по кáмење.

- смрдѐлка ж бот. обична смрдуља, каландро *Bifora radians* M.B.
- смрдеља́ци смрад. — Мбра да затиснеш нѓс кѓд пробдиш покре тија смрдеља́ци. — Па ел тѓ мѓслиш да чу ја да гѓтам тија твоѓ смрдеља́ци.
- смрдоља́к смрад. — Како ли мѓж да живи у онѓја смрдоља́к?
- смрдоља́ци смрад. — Проз њѓно салѓ смрдоља́ци на свѓ стране.
- снабѓва се несвр. снебива се, оклева, двоуми се. — Снабѓва се ко младене-веста. — Ајде, немѓј да се снабѓваш, знаѓш да трѓбе да стѓгнемо на врѓме.
- снајде свр. снађе, задеси, погоди. — Човѓк нѓ зна квѓ че га у живѓт снајде. — Ако те, не дај Бѓже, снајде нѓка невѓља, слѓбодно ме потражи.
- снајде се свр. снађе се. — Дај ми тѓ двѓ милиѓна, а ја чу се снајдем за онѓја двѓста ѓљади. — Снајдѓ се како знаѓш и умеш. 2. нађу се, пронађу се, саставе се подједнаких нарави. — Снашлѓ се њѓ двоѓца ѓба врѓдни, ѓба чувѓрни и напрѓдак у куђу се ѓдма вѓди.
- снабди несвр. сналази. — Не мѓж ни да замѓслиш каквѓ ме свѓ несрѓђе снабде у садње врѓме.
- снабди се несвр. сналази се. — Снабдим се да преживим.
- снежѓк м дем. и хип. од снег. — Ако падне снежѓк, ѓн че добрѓ да дѓјде на пшенѓце.
- снежурина ж ауг. и пеј. од снег. — Овај снежурина нѓ моглѓ да причѓка да наорѓмо за пшенѓцу.
- сновѓљѓ ж 1. жена која снује пређу. — Јутре чу да ѓмам сновѓљѓе, да ми помѓгну да основѓмо за чрђе. 2. справа за сновѓње пређе. — Кѓд завршиш сновѓње, да си ми врнеш сновѓљѓу.
- сноплѓ с дем. и хип. од сноп, мали сноп, снопић. — Малѓно сноплѓ да тѓримо на вр крстѓну. — Дај на козѓ ѓдно сноплѓ момѓриште.
- собѓјле прил. рано, сабајле. — Собѓјле појдѓше кѓм Палѓнку, а да л че да увѓте вѓз, нѓ знам.
- сѓбичка ж дем. и хип. од соба, мала соба, собица. — Сѓбичката му тѓлка да мѓж да стѓну сѓмо ѓдар и остѓл.
- соблѓчи несвр. свлачи, скида одеђу. — Наш дѓда не соблѓчи кожѓв ни зѓми ни лѓти.

- соблáчи се несвр. свлачи се, скида се. — Томбн сам почёл да се соблáчим и да лёгам, онó пóче да се лóуља сóба, земљóтрес, рéко и излетé надвóр. соблéче се свр. свуче се, скине одећу. — Варошáње се соблечу ели́с голи́, па се кóпу по Тимóк и нé и срамотá.
- соблáк м аут. и пеј. од соба, советина. — Улéзо у ёдбн соблáк п́лн с клч́ина. — Однеси́ и турí га у прáзнијан соблáк.
- сбóут, -а, -о који је изувен, који је бос. — ”Ел мóж сбóут да прегáзиш преко огњíште?” ”Мóгу, ако е угáшено”.
- сóда ж кликер из боце крахера. — Ел бч да íграмо кли́ћери на по сóде? — Já íмам трíес и пéт сóде, јучéр сам обрáл Мíшка Богдáнца.
- содáјка ж дем. и хип. од сода. — Мíшко Богдáнац íма нáјвише содáјке, ел бн седí кре Клáћерницу и чéка квд се стрóши влáша с кли́ћер да га ўзне и пóсле ни продáва содáјке.
- сокáк м пролаз у амбару између пресека. — Квд нéма мéсто у пресéци за жíто, мí га исíпемо у сокáк, док се нéћи пресéк не опрáзни.
- сомељíше свр. самеље, скрши, саломи. — Уватíла га тóба на вршалицу па му сомељисáла рúку. — Сvé ме нéкво сомељисáло, свáка ме кочíнка болí.
- сомељíше несвр. пасе пуних устију. — Крáва сáмо сомељíше дéтелину у Пéченкову н́иву.
- сомурáна ж слинава женска особа, неодрасла женска особа. — Сомурáно, обрíши си сóмур.
- сомурíна м ауг. и пеј. од сомур, слине, бале. — Прéцве му повисéла сомурíна íз нос.
- спáстри свр. склони, смести, остави; сакрије. — Да бче һíша да тр́пне док не спáстримо снопјéво ў сушин. — Спáстри парéте нéгде, да и не нáјду децá.
- спатилосóуе се несвр. леже, леже од умора. — Спатилосóуј се ёдбн пúт, пóбогу, чóвече. — Дáј да вечерóем, па да се спатилосóуем.
- спаштрéва несвр. склања, смешта, оставља; сакрива. — Оч ли тí да спаштрéваш онúј пшенíцу ў сушин, ел чéкаш да ју увáти һíша? — Квд пóче да се врéви од рáт, мí узéмо да спатрéвамо квó смо имáли.
- спомињувáње с спомињање, помињање. — Тáј рéч нé за спомињувáње, квд су женé тóј.

- спокрај предл. покрај, поред. — Парћирај ауто спокрај друм.
- спремен, -а, -о који је спремљен, припремљен. — Све е спремено, мџ се ручуе. — Спремена ти премена, кџд пџдеш, да ју понесеш.
- спрца свр. 1. проћерда, потроши имовину како било. — Што он лети заради у печалбу, тџ онџ зими спрцају за месец два и бпет ништа. 2. набије, натера. — Спрцаљ си педесет гџдин у дџпе, а ништа неси створиљ.
- спрчи свр. на брзину обави полни чин. — А он трчи, да ју спрчи.
- срабџти свр. уради све што је имао да уради, уради све пољске послове у тој години. — У есен, кџд све срабџтимо, тџг добди бџмор за нас сељаци.
- срабџти се свр. обаве се сви крупни пољски послови у тој години. — Кџд се све срабџти и кџд узнеш плавез у руће, тџг видиш да ништа неси напрајљ.
- срамување с срам, стид. — На едење нема срамување.
- србање с сркање при кусању. — Од његово србање жмарци ми иду по грбину.
- србне свр. 1. сркне. — Србни мџлко винце, неч ти ништа буде. — Србну неколко пџт од чорбицугу и нетеја ништа друго да еде. 2. испије (болест). — Србнула га бџља.
- срџден, -а, -о 1. који је срећен, који је лепо урећен. — Кућа им јако убаво срџдена и подрџдена. 2. који је угоћен, удешен, договорен. — Нема се сећираш, срџдена рабџта, има д идеш у антиљерију а не у пешадију.
- срџчно прил. срећно. — Срџчно ви било и да сте дуговџчни.
- срмотџ ж срамота. — Срмотџ е да лџбжеш и да краднеш, а не срмотџ да појскаш.
- Српћина ж женска особа српске народности. — Теб ко да не родиља Српћина.
- срчаџ, -а, -о који је плах, брз, на крај срца, прек. — Миле е мџбго срчаџ, плање док да трџпнеш.
- срченица ж обла гредица која спаја предње и задње точкове кола.
- стџкне свр. заложи ватру. — ”Нешто ми зимџ, џјде да стџкнемо бџањ”. ”Че да стџкнемо, бче, само да помлзем краве.”
- стџпкџн, -а, -о који је утабан, угажен, ногама натеран у земљу. — Стџпкџна трава дџзам, ко да су преко њу чете преодиле.

ста́синка ж дем. од стасина, зграда, колиба. — Стéгал сам éдну ста́синку у лóзје и та́м си спíм док чу́вам грóзје.

стврдéе се свр. стврдне се, очврсне. — Стврдéло се копа́ње.

стипса́р м циција, тврдица. — На његовога деду се тресу́ ру́ће квд си на уну́ка да́ва пару, пра́ви е стипса́р.

сти́скав, -а, -о који је циција, тврдица. — Стíскав је то́ј чо́век, њего́в дина́р се не ту́рчи.

стогоди́шњина ж стогодишњица. — На стогоди́шњину од како́ су Ту́рци излэзли из Кња́жевац билá големá изложба.

сто́л м оплен на запрежним колима. Има предњи и задњи оплен. Предњи је покретан, а задњи стабилан. Преко њих се стављају душеме и канате које се осигуравају ступцима или климијама.

столи́чка ж дем. од столица, мала столица, столичица. — Че ни трéбу јо́ш двé три столи́чке, па да поста́имо за сви́.

стра́ м страх. — Стра́ ме но́чу да спíм са́ма. — Цр́ко бд стра, док прејдó преко брв.

страи́ште с њива са које је пожњевено жито, стрниште. — Од квд се по́жње па док се не изугáри, бвце чу́вам са́мо по страништá.

стра́ње с нагнуто земљиште али не много брдовито. — На́ше су њиве све́ у стра́ње, а њíне по не́ће чу́ће.

стра́бта ж страхаота. — Слегал се на́род, стра́бта éдна.

стра́пне свр. стане стопалом. — Ако стра́пнеш у водéн снéг, ци намóкриш но́ђе.

стри́са несвр. стреса, стреса са себе, отрише. — Јá покрíвам с ће́бе коња́тога, а бн га стри́са.

стрма́н, -мна, -мно који је од жита: пшенице, ражи, јечма, овса. — Ми еде́мо стрма́н ле́б, а не́, ко не́ћи, мому́рузан. — Стр́мно бра́шно.

стрóвен, -а, -о који је изгубљен. — Стрóвеноно ја́гње се врну́ло.

стрóви свр. изгуби, упор. истрови. — Стрóвила сам éдну овцу́ двн́с и сб́г не смéм д íдем дóм.

стрóви се свр. изгуби се, упор. истрови се. — На ва́шар, мецу гоца́ лју́ће, мо́ж се стрóвиш.

стрџи несвр. штроји. — Ѐска да стрџимо вепрáнога и да пѳчнемо да га рáнимо.

стрѳпа свр. снажним ударцима секиром или неком другом алатком сасече и поломи на комаде. — Дошли па му сѳс сећире све стрѳпáли кѳла у којáто е возíл крáдено грѳзје. — Узни па ми стрѳпај мáлко од ребарцáна, да пристáим васуљ.

стругáло с примитивна дрвена или гвоздена алатка, на прилику ножа, за стругање блата са пољопривредних алатки приликом рада. — Двнѳс че ни трѳбу стругáла у копáње, јучѳр падáла ћиша.

стругáлце с дем. и хип. од стругáло, мало стругáло. — Дáј ми твѳето стругáлце да си остружем матíку.

стругáлћа ж. 1. примитивна дрвена или гвоздена алатка, на прилику ножа, која служи за стругање блата са пољопривредних алатки приликом рада, упор. стругáло и стругáлце. 2. гвоздена направа за стругање наћви, обично само кусало од поломљене кашике. 3. хоризонтална шина нáсат постављена на два кочића о коју се струже блатњава обућа.

струка ж. (поред наведених значења) 1. једна од неколико главних грана крошњастог дрвета. — Лíсничич мѳж да здѳнеш и у дрвѳ измецу две струће. 2. један од усуканих делова (о концу). — Удени конѳц од две струће.

струпа свр. сручи, згомила, баци пред ноге, баци у лице (реч). — Дотерáше дрѳва и сáмо и струпáше у авлију, а јá сѳг сáм мѳрам да и унѳсим у шупу. — Ма јá трпѳ, трпѳ, дор мѳгѳ, али кѳд ми ѳдѳн дѳн прѳћипе, јá му све струпá квѳ сам имáла.

стѳбла ж озидани кладенац. — Иди на стѳблу у Чепíлов клáданац да завáнеш вѳду.

студѳе несвр. постаје хладније, захлађује. — Кѳј чás времíштево студѳе и нѳчѳс мѳж да удáри и снѳг.

студенило с мраз, хладноћа. — Ударíло е такѳ студенило да пуца дрвѳ. — Сáмо ме избí нѳкво студенило и притрѳсоше ми се колѳна.

стѳпа свр. сабије, стуца. — Ако га не мѳж извáдимо, да глѳдамо нѳкако да га стѳпамо у дѳвкату, да напрáимо мѳсто за нѳв клин. — Едѳвá стѳпамо јáблће у кáцу.

стúпа несвр. тешко корача, корача као оловних нову. — Дéда Јáнко едвá стúпа оздóл ус пúт.

стúпа се свр. сатре се од физичког посла при чему му се учини да му се ноге скрате, дође у стање физичке отупелости. — Ступá се свé док намесí лёбови и наварí вáрива за светбц.

стúпи свр. затупи оштрицу. — Ступí мáлко брítвуту да се децá не посечу квд ју довáну.

стúтње свр. сјури се, згомила се. — Изненадо стутњáше јáганци низ брег. Мбра да и нéшто уплашило.

стúца несвр. (поред изнетог значења) 1. тера волове да иду унатраг. — Квд стúцаш говéду, тíм бкај "стú" и полбк и удáрај свс товáшку по прлѝцу. 2. успорава ход говеда док их води, повремено их лагано ударајући штапићем по њушци уз благ узвик "сту" или "сту те". — Говéдуту стúцај ус пúт ел онá квд иду, иду срчено.

снитња́ ж скитња, скитање, лутање. — Свé тóј ударило у снитњу́, нíкуј нéче да се вáча за матíку.

сћúне свр. падне на памет, прохте се изненада. — Рабóти сáмо квд му сћúне, онáк слáбо. — Сћúнуло му двнбс д иде у вáрош, ел нíкако, а не вели кóлку рáботу íмамо.

сувáча ж сува воденица, жрвањ. — Душá ти испáдне док обрчаш онúј сувáчу.

сугарéнце дем. и хип. од сугаре, јагње које се касно ојагњило. — Недáм си јá сугарéнце што сам си га очувáла.

сугáри несвр. касно се јагњи (овца). — Мркúша свáку гóдин сугáри.

сугúбина ж протува, ленштина, подмукла особа. — Енé ју пак иде онáј сугúбина.

сúди несвр. саветује, упућује на прави пут, прекорева, грди, осућује поступке (туђе). — Сваћи дбн га сúдим, мён вéч дóмучне, а бн пёт пáре не дáва.

сúден, -а, -о 1. који је суђен, осуђиван. — Сúден је двá пúт за éдну рáботу и пáк нé осúден. Íма јóш да га сúde. 2. саветован, упућиван на прави пут, прекореван, грђен. — Сúден је и од баштú и од мáтер, ко да нé, ал бн нíшта не привáча.

судéње с 1. суђење, суђење у суду. — Судéње му закáзано за у тóрник. 2.

саветовање, упућивање на прави пут, прекоревање, грђење. — На њег судење не помага, него само ббј и тбј чврс ббј.

суднина ж судске таксе и трошкови. — Осудили га два месеца у апсу и да плаћи суднину.

суне се свр. маши се руком. — Не смем да се сунем за никво, бдма ме крвничћи погледају.

супрбтив прил. насупрот, преко пута. — Ја сам седёл овде, а бн онам супрбтив мэн.

сурдукне свр. нагло утера до краја, забије. — Мајхе му га сурдукне.

сурка ж кучка суре боје и име таквој кучки. — Сурка, сурб куче.

сурча м пас суре боје и име таквом псу. — Сурча, сурб куче.

суцрњес, -та, -то који је прилично црн. — Пројде едно суцрњесто куче.

сушеничџина ж ауг. и пеј. од сушеница, велика сушеница. — Омрзоше ми више овџ сушеничџине.

сушеничка ж дем. и хип. од сушеница, мала сушеница. — Дадо и на њег едну сушеничку, нек се и његова деца облаже. — Остале још три сушеничке на врлину.

Т

тбввн, -вна, -вно који је таман, који је мрачан. — Нбч, тбвна нбч.

тбвнџе несвр. тамни, црни. — Пбче човек од неко време да се препраља, да тбвнџе.

таврење с дотеривање, удешавање, кинђурење. — На њу не мбж да помбгне никакво таврење — акрап остањуе акрап.

тбгбј прил. тад, тада. — Тбгбј се ја сџтим да смо заборили сеђиру, па се поврнем да ју понесџм.

тбгде прил. тад, тада. — Тбгде ми пбјдемо по њег, па по њег и најдемо га у едну рбвину.

тбд прил. тад, тада. — Ако те заболи колџно, тбд да га истрљаш сбс овџја маз, има те мане.

тбде прил. тад, тада. — Тбде бн рече: "Ако бчете поодџте, ако нџчете, не мбрате".

талијанац м фабрички ексер дужине пет до седам цм. —Талијанци сам тражи́л и код нас у задругу и у Књажовац по дућани и нигде нема, а тре́бе да кове́мо лётве, плевњу да покривамо.

тбнџџк, -чка, -чко који је прилично танак, који је доста танак. —Тбнџџка му ши́ница, ко на пи́ле. —Тбнџџко басамце́.

тбнџџко прил. дем. од тбнек, танко, врло танко. —Девџџче тбнџџко пое́.

тбнџџџк, -чка, -чко дем. од танак, који је прилично танак, који је јако танак. —Предењето ти испадло дџста тбнџџко. —Девџџчето им дџде тбнџџко па високџ.

тбнџџко прил. дем. танко, врло танко, упор. тбнџџко. —Квд узне да ре́же сушенице, она́ и ре́же дџста тбнџџко.

тбнкокобжес, -га, -то 1. који је танке коже. —Овај свиња́ билá тбнкокобжеста, нема опбнци да трају ни йч. 2. који је осетљив, пресетљив. —Човџк не тре́бе да е тџлко танкокобжес и џдма да плáne ел да зарове́, мџра да ошутџи и да отрпџи.

тбнкокобрес, -та, -то који је танке коре. —Ел ймаш сџме од онеј тбнкокобрес-те тџкве?

тбнкошиџес, —та, то који је танке шије. —Детџштето им главурáто а тбнкошиџесто.

тбнкошијџа ж она која је танке шије, која је дугог а танког врата. —Пелеђџа е џдна сџва тбнкошијџа.

таповџца ж бот. врста крушке, в. топавџца и топовџца.

тџпка несвр. 1. гази у месту, таба ногама. —Смрзле ми се нође, па тџпкџм да ми се загрџу. —Ајде да тџпкџмо гџвно, да се не заглавџју зрна у пуклџтине. 2. тапше. —Не тџпкџ тџ мџн по рáмо, неч ти тџј ништа помџгне. —Квд е прџредба, па се заврши, сви тџпкџју с длáнови.

тврдџџџк, -чка, -чко 1. дем. од тврд, који је прилично тврд, који је доста тврд. —Тврдџџџк ти лебацав. 2. који је циција, који је прилична циција, који је тврдица. —Вуле е тврдџџџк на парџ.

тврдџџџкџ прил. дем. прилично тврдо, доста тврдо. —Ели́с тврдџџџкџ за копáње.

теáл, -а, -о перф. хтео. —Теáла сам јá не́га, ал џн не теáл мџн.

тег прил. тад, тада. —Тег јá узнем мџтку, па удри, удри.

- тэдено с неко старинско народно коло, употребљава се и у претњи. — Чэш да играш тэдено, бч, сáмо нек ти дбјде баштá.
- тејáл, -а, -о перф. хтео. — Обрад нé тејáл д иде у шкóлу па сбг гúра колица проз вáрош.
- текој прил. тако. — Текóј ти е тóј билó, не нíкако дрúгако.
- тél, -а, -о хтео. — Já сам тél да учим за ковачá, а онí ме далí у шкóлу да учим за учíтеља, али já несбм тél да учим.
- телбиз м онај који је рђа, покварењак, ајмана. — Вáрди се од тóга телбиза да не пројдеш ко бс по трње.
- телескувáње с батинање. — Ако се не смíриш, нéч да пројдеш без телескувáње.
- телиза несвр. пије, пије дуго и крупним гутљајима, преко мере није алкохолна пића. — Квд пóчне да телíза, нé зна коликó е дбста.
- телијáнац м фабрички ексер дужине 5 до 7 цм, в. талија и талијанац. — Че ми трéбе ёдно ћило телијáнци да заковём тáрабе о квм Сíмини.
- тэнчи се несвр. претвара се у вампира (о покојнику). — Какó му пројдóше четерес дána покóјни Мíлош прéста да се тэнчи.
- тепсијче с дем. од тепсија, мала тепсија, тепсијица. — У малóно тепсијче чу да напраím еченíк за вечéру, дбста че ни е.
- терзилбк м терзијски занат, терзилук. — Чíча Севделín бил терзíја и живёл од терзилбк. — Двнбс прошлó врéме на терзилбк.
- тестијче с дем. од тестија, мала тестија, тестијица. — Децá си íмају óдбашка тестијче из којé си пíју вóду.
- тéретан, -тна, -тно, који је тежак, који је напоран. — Жётва е јáко тéретна рáбота, а косíлба још потéретна.
- тéретно прил. тешко, напорно. — Тéретно ми дбјде д íдем свáћи дбн у салó, затóј íдем двá пút нéдељно.
- тиквáна ж ограничена, глупа женска особа, глупача. — Штó те нéка тиквáна мбж насећира, тóј пáметан нíкад не мбже.
- тикветíна ж ауг. и пеј. од тиква. — Дојадíло ми да свбћи дбн вбрим овéј тикветíне.
- тиквíње с зелено лишће тикве набрано за исхрану стоке. — Идí да дадэш тиквíње на свíње.

тињав, -а, -о у коме има доста тиње, муља, који је од тиње. — Довљкал ми камибнција тињав песабк, ништа не ваља.

тињи несвр. вода наноси тињу, муљ, нарочито за време поплава. — Сваку прбет Тимок тињи сливакат и сливе ни се пошущише.

тињосуе несвр. вода наноси тињу, муљ, нарочито за време поплава. — Сбг смо ударили насип и вода нема више да ни тињосуе градину.

тињбше несвр. вода наноси тињу, муљ, нарочито за време поплава. — Ако сено вода тињбше, нема стока да га еде.

тио прил. тихо, нечујно. — Он кбд добди, добди тио. — Тио те, деца, не чуе се телевизор од вас.

тир м простор између редова паприке или прازی лука у башти. — Кбд копаш пипер, ти окбај и тирови а не само редови. — Тирови измецу редови требе да су пошироћи и повисоћи, боље се раца.

тлцање с туцање. — За тлцање пипер ти требу тлцањ и чутара.

тлцне св. туцне, удари. — Пази да не тлцнеш с главу у дувар.

тлче несвр. (поред изнетог значења) бије, туче, батина. — Што тлчеш детето сваћи дбн?

тоберколбза ж бол. туберкулоза, сушица. — Кбд би знали од какво се добива тоберколбза, ми би се чували.

тоберколбзан, -зна, -зно који је туберкулозан, сушичав. — Онуж неговбу тоберколбзну жену по који све доктури не водил и не ју излечил.

тобошарин м добошар. — Газда Ђбо, мајстор Ђбо, тобошарине, отвори ми, смрзо се и гладан сам.

товажѣтина ж ауг. и пеј. од товага, велика тојага. — Деда Никбдија кбд се наљути и кбд се врљи с онуж неговбу товажѣтину, ако би те дованул, нође би ти прећинул.

товашчица ж дем. и хип. од товага. — Дај, сине, на бабу товашчицуту, да се потпира.

толбцк, -цка, -цко дем. од толћи, толицки, толицни. — Пачица му толбцка, ко сура дудинка.

толбчк, -чка, -чко дем. од толћи, толицки, толицни. — Ете толбчка му главичка, ко песничка.

толквцк, -цка, -цко дем. од толћи, толицки, толицни. — У садње време поедје ете толквцко парченце леб и тбј му е све.

тóлквчѣк, -чка, -чко дем. од толћи, толицки, толицни. — Па ел тї мїслиш да с тóлквчко мálко сéме посéеш овóлку њїву?

тóлћи, тóлка, тóлко зам. толики. — Тóлћи си свét прошбл, а нїшта несї научїл. — Квд тóлћи снэг пáдне, етé текá до куде колéна, óвце нéма вїше да извóдиш на рáниште, него да и рáниш у повáту.

топавїца ж врста крушке, в. таповица и топовица.

топлé с дем. од топ, мали топ, топчић. — Од ору́жје смо имáли пушће и éдно топлé.

топовїца ж врста крушке, в. таповица и топавица.

топрвá прил. тек, сада, тек сада, само што. — Алáл ти вéра, топрвá си дошбл.

тóри несвр. ђубри, ђубри њиву стајским ђубретом. — Јутре їма да тóримо њїву у Рáину падїну.

торїнка ж дем. од торина, стајско ђубре. — Нéче се нїшта рбди áко му не тóриш мálко торїнку.

тóрла несвр. говори брзо и неразговетно, меље кад говори. — Áјд, не тóрлај тáм.

Торлáк м становник долине Тимока од Књажевца до Вратаничког теснаца. Торлаци себе не зову Торлацима, многи и не знају да се тако зову, то њих други тако називају, поготову они који живе северније од њих, а нарочито Власи.

Торлакїња и Тотлаћїња ж жена Торлак. — Торлаћїње прáе сїтно сїриње, а нé на велије.

торлáчћи, -чка, -чко који припада Торлацима, који се односи на Торлаке. — Мї врéвимо торлáчћи. — На торлáчћи се "сїр" кáже "сїриње". — Торлáчће женé су млбго врédне.

травїчка ж дем. и хип. од трава. — Травїчка сáмо што нé нїкла.

травнїк м зоол. крпелъ, крљеж. — Док овцé пасу трáву, па њї се навáчају травнїцї.

трáкса ж дрводељска машина на ножни погон за ваљкасту обраду дрвета (главчина за кола, заструга, елемената за степенишне ограде и сл.).

трáнћа несвр. говори много, блебеће, трућа. — Цéл дбн трáнћа, нити знáеш квó врéви, нити знáеш квó óче.

тра́нђало с особа која говори много, блебетало. — Чу́ди ме са́мо како́ мо́ж да трпí онóј тра́нђало покре се́б.

трапб́к м дем. од трап, брдашце са облим врхом. — Срéтомо се бвш та́м на трапб́кт.

трé се несвр. сатире се, уништава се, упропашћује се, ради узалуд. — Са́мо се трéм по овéј бргола́зине, при́код нíкаквв нéмам. — Чу́вам говéду и са́мо се трéм, ранá по́скупа него говéдата квд и б́удем продава́л. — Ба-тали́ тóј, немóј се трéш.

трéнђа се несвр. опија се. — Трéнђа се скóро сва́ђи дбн.

трéтовар м тротоар. — Квд идеш у шкóлу, иди́ по трéтовар и чу́вај се да те нéшто на згáзи.

тречóр м зб. им. од треска, иверје. — Од онéј дéлане грéде íма тречóр за една кóла.

тречуља́к зб. им. од треска, иверје. — Íма се цéлу зíму грéемо на овíја тречуља́к.

тречíца ж дем. и хип. од треска, трешчица. — Подглавí под остáл éдну тречíцу.

трештí несвр. јако сија, блешти. — Ова́ј сíјалица јако́ трештí, мóра да ту́римо по́малу.

трештíје несвр. јако сија, блешти. — Трештíје ми с́лнце у очи. — У ва́рош цéлу нóч трештíју сíјалице, па се вíди ко у срéд дбн.

трешчóр м зб. им. од треска, иверје. — Ё́ј, брé гáздо, бч ли тí да продава́ш овíја трешчóр?

трешчуља́к м зб. им. од треска, иверје. — Трешчуља́к се развл́кал по цéлу авлíју.

тржи несвр. тражи. — Тржíла сам ва́рбу за в́лну, ал нéма.

трка́ља се несвр. претура се, обара се, пада, не може да стоји. — На ову́ј вла́шу мóра да е нéравно днó затóј се трка́ља. — Пíјан, затóј се трка́ља.

трклат, -а, -о који је жив, чио, весео, недосед. — Трклато нéко детíште.

тркóли се свр. претури се, падне, обори се. — Наместí дóбро тóј крчажé да се не тркóли.

трла́ча ж трлица. — Да намéстим трла́чу, па да трéм гр́снице.

- трмчица ж дем. и хип. од трмка, мала трмка. — Їмам две трмчице бубе, нѣмам више.
- трнчѣк м дем. и хип. од трн, мали трн (и жбун и бодља). — Ишло детѣ бѣсо па се убѣло на трнчѣк. — Узни трнчѣк па затрни онуј прѣлуку.
- трѣви се несвр. губи се, нестаје. — Онѣј малѣно куче се чѣсто трѣви. — Трѣви ли се слика на ваѣш телевизѣор?
- тронѣшчица ж дем. и хип. од трѣношка, мала трѣношка. — Дѣј туј трѣношчицу да сѣднем, да се одмѣрим.
- трѣпало с особа која много прича, блѣбетало, брѣбљивац. — Она ти е прѣво трѣпало, кѣд пѣчне да трѣпа, н ѹме да се мѣне.
- тртрче несвр. (поред изнетѣг значења) ради мотор уз свој карактеристичан звук. — Доклѣ че да тртрче онѣј тртркало?
- трулѣе несвр. трули, распаѣа се. — Там у Бѣјчину трулѣу дрѣвја, а ми се овдѣ мрзнемо без ѣгањ.
- трулежѣк м оно што је труло, трулеж. — На свѣ стране трулежѣк.
- труњав, -а, -о 1. који се труни, који се рѣни. — Лѣб се осушил и стѣл труњав.
2. који је посут труњем. — Тѣј млекѣ јѣко труњаво мѣра се пѣжљиво процѣди.
- труп м пањ, балван. — Гѣзда Ђѣка и мајстор Вѣлип цѣл дѣн кѣлају трупови на рѣзницу у Мѣли Їзвор.
- трупењѣс, -га, -то који је дебеѣ, заѣбљен, налик на труп, упор. трупељѣс. — Дѣка е трупењѣс чѣвѣк, ѣма га стѣ хѣла.
- трѣсан, -а, -о који је бран трешењем. — Тѣј е слива више пѣт трѣсана и јѣш ѣма сливе у њѣ. — Круше несѣ трѣсане, него свѣ довануте с рѣку.
- трчѣћѣ прил. трчѣћи. — Узни овѣј и трчѣћѣ га однесѣ на ѣжу.
- туберколѣза ж бол. туберкулоза, сушица. — Од туберколѣзу одѣвна нѣ имѣло лѣк.
- туберколѣзан, -зна, -зно који је туберкулозан, сушичав. — У туј вамѣлију скѣро свѣ туберколѣзни.
- тување с тумарање, прѣтраживање. — Њѣјно тување е за причу, од њѣ се ништа не скутѣ.
- тудѣка прил. ту, тудѣ. — Тудѣка су прошлѣ онѣја двоѣца.

- тудекај прил. ту, туда. — Тудекај негде трéбе да е мецáта, ал куј тí га ббш знае кбд комшија стáлно помéшта мецници́ти.
- тукáње с пујдање паса. — Жíко, не íграј се с тукáње, ел кучичи истин мбж некуга да издú.
- тулбес, -та, -то који је испупчен, који као да се је поднадигао. — Е тáм ббш гдé то е тулбестото, туј е негóва њíва.
- тулби несвр. 1. вади унутрашњу садржину из неког крупног плода. — Узé да тулбим тíкве због њíно сéме. 2. проваљује неки омот да из нега изађе садржина. — Текá наслагани п́лни ца́кови сбс пшеницу, а бн прб́де с нбж и зајнáт и тулби да се жíто расíпе. 3. надиже, клубучи. — Já му убаво напра́им шбпур на шашíр, а бн га áка с песн́ицу изнутра и текá га тулби, ел велí воли да нбси тулбес шашíр.
- тулби се несвр. 1. само се од себе проваљује и испада му садржина. — Онíја дбљњи ца́кови од теж́ину којá и притíска почéли се тулбе и жíто из њí да се кужља. 2. надиже се, надима се, прави тулбе, прави клубук, бубри. — Ондé се почéла тулби земља́, мбра да су се оздбл нав́кли мíши и напра́или гњéздало.
- тулéјчица ж 1. дем. од тулејћа, мала тулејћа. — Мбра да нáјдем неку тулéјчицу да си у њу нбсим брус док кбсим. 2. врч за вино. — Двнбс ми дбста éдна тулéјчица винб.
- тумбáк м желудац, шкембе. — Да опéремо сáмо тумбáк и цре́ва па смо с тбј готбви.
- тумби несвр. види тулби. — Де тí мáлко тумб́и овéј тíкве.
- тумби се несвр. види тулби се. — Ца́кови мбра да су пбја́ни, да се не б́и тумб́или. — Цркнуто кúче почéло се тумби.
- тупка несвр. лупка, лагано удара. — Нíшта ти не помáга што га тупкаш по грб́ину. — Тупка с нб́е од зиму.
- турáње с остављање, метање. — Кбд дб́де врéме за турáње турш́ију, да ме бкнеш да ти кáжем какб се тбј раббти.
- турне свр. стави мало, стави на брзину. — Турне ми мáти јутром нешто у торбу́ за éдење и испрáти ме с бвце. — Оч да ти турнем јбш мáлко?
- турне се свр. стави се некоме, попне се. — Ако се бн турне некоме на ш́ију, тéшко си га на тбга.

Турско с Турска. — Чу те протерам у Турско. — Ишли смо у Турско у трговину.

Турчаз м муслиман у смислу народности, босански муслиман. — У фабрику леда "Код шес тобола" у Београд радели смо ми Дољњокаменичање и нећи Турчази из Босну, едн се, знам, зовал Назив, а за дружити се више не сечам.

тутњавина ж тутњава. — Целу ноћ иде нека тутњавина по њину собу. Да л се бију, да л се играју, куј че ти га знае.

тутоњ м 1. тутањ, тутњава, грмљавина. — Чуе се тутоњ од Кадџбогаз. 2. бежање, бекство. — Квд ни појурџше, ми ваџмо тутоњ.

тутуњача ж дуванкеса направљена од осушене свињске бешике. — Моа е тутуњача прѣцве плна сѣс тутун.

туџи, -џа, -џо туџи, туџинци. — С туџи немџ да имаш млого пџслу. — Нећи пџт бџље прџдеш сѣс туџи него сѣс своџ.

туџи несвр. отуџује, туџи. — Она си е пџсторцити туџила од башту, док и на крај не раскарала.

туџи се несвр. туџи се, отуџује се, постаје туџ. — Од како се онџ нешто мџлко замерџмо, он пџче да се туџи и слџбо добди код нас.

туџинџ м туџинац, странац. — На своју дѣцу че да остџи имџњето, нече вџлда на туџинџа.

Ћ

ћѣвка несвр. лаје испрекиданим гласом, кѣвѣ. — Мџли Рџшко сџмо ћѣвка, учи се да лае.

ћѣвкори несвр. лаје лено, кѣвѣ. — Нџша Цџџа цѣл дѣн ћѣвкори гџре по џлогу.

ћеркана ж дем. и хип. од ћерка (најчешће у прекорном смислу). — Еј, тџи моја, ћеркано, не иде тџј текџ, свџку вѣчер с друџега момкџ.

ћеркџсџва ж ауг. и хип. од ћерка. — Гдѣ си билџ морџи, ћеркџсџво?

ћѣсица ж дем. од ћеса, кѣсица. — Дѣда Симиџн купиџл ћѣсицу бонбџне за дѣцу.

ћѣћѣри несвр. гледа нетремице из неког прикрајка. — Ћѣћѣри ко мџш из трице.

ћец м 1. играч на крају кола, последњи играч у колу. — Цветко ел че да вџди полџмку, ел че да ѓгра на ћџца, главно е да е на лџву стрџн. 2. најјача карта у игри, кеџ. — Бџш ми дџјдеш ко ћџц на еданџес. 3. један покрет у полном чину.

ћџца несвр. врши покрете напред-назад у полном чину, обавља полни чин. — Сџну прџљџа, пџдоше панталџне и бн пџче да ћџца.

ћџца се несвр. обавља полни чин. — Она бџче да се ћџца.

ћџцање с обављање полног чина. — Не мџж да жџви без ћџцање.

ћџамет м невреме, непогода, снежна меџава, кијамет. — Кудџ ч по овџја ћџамет? Останџ да преспџш код нџс.

ћџвла ж кифла. — Далџ ми оџџтра мџти стопџре за ћџвлу.

ћџкџти се несвр. кикоће се, смеје се. — Кџд девџјџе видџле џдну бџбу пијџну, онџ почџле да се ћџкџте.

ћџлаш м онај који је тежак око једног килограма. — Сџнсул се вџли какџ вџча клџнови, свџ ћџлаши.

ћџлце с дем. и хип. од ћџло. — Дџнџс ми дџста ћџлце винџ и џдна чџша рећџица.

ћџмне свр. (поред изнетог значења) 1. покоси, покоси неколико џткоса. — Д ѓм да ћџмнем нџколко џткоса дџтелину, док се не стџвнџло. — Јучџр ћџмну онџј облџжину под Кџурџаково бџчје. 2. обави полни чин (мушкарац). — Од кџд се спрџмам да ћџмнем онџј џрнку.

ћџпне свр. 1. проври, ври неко време. — Млекџто нека ћџпне и џдма га стџрај. — Нека ћџпне нџџи минџт, нџче му нџшта шкџди. 2. лине, груне, поће од једном, удари (џ сузама). — Држџ се, држџ, ал кџд видџ какџ га вџде врзанога, онџ е сџмо ћџпнуше сџзе.

ћџриш м греда тавањача. Ћџриши су у ствари хоризонтално и паралелно постављене греде, на растојању од 60 до 80 цм, с једног на други супротни зид грађевине и чине основу таванице. Кад се између нџх уметну шиндре или одоздо прикује трска и омалтерише, таваница је готова.

ћџсали днџ м фиг. пеј. празници, нерадни дани. — Овџј дрџе причувџем сџмо за ћџсали днџ.

ћџсне се несвр. стоји у води да би омекшаџ или да би се лакше опраџ. — Опџнџи нек се ћџсну до пуштџње џвце, пџсле и обџвај. — Прање прџво трџбе да се ћџсне, па пџсле да се пџре.

- ћицеља ж кецеља, прегача. —По тѝмочкава сѝла се нѝсе широће ћицеље, од црн сатѝн.
- ћицељѝа ж дем. и хип. од ћицеља, кецељица. —Сѝмо да сашѝем ћицељѝу за лѝтку, па чу пѝсле да ју премењѝем.
- ћичкоч м оно што је ретко, што се може прскањем наносити, чиме се може ћицкати (б.), блаштиште. —За ручбк напраѝл нѝкѝв ћичкоч, а велѝ да се тѝј у вѝрош зовѝ ѝмокац. —Проз онѝја ћичкоч у Голѝмо блѝто и по сушу се тѝшко проѝди.
- ћичма ж кичма. —Пѝдал се од сѝбу па се убѝл у ћичму.
- ћишкалица ж мотка, врѝика. —И тѝ тѝј продаѝваш ко дрѝва, а онѝ сѝмо ћишкалице.
- ћѝк м канија за косачки бруса, упор. чок, кутлица. —Вѝса, клѝнфер ми напраѝл ћѝк за брѝс.
- ћѝпа несвр. (поред познатог значења) пада са висине нешто меко или пада у нешто меко или течно, при чему се чује звук "ћоп". —Кѝд дѝне вѝтар, зрѝли дѝдови сѝмо ћѝпају пѝзам. —Док се цѝди сѝриње, сѝрутка ћѝпа у чебѝр.
- ћопѝк м онај који је ћѝпав, који храмље. —Ма чѝк да те јѝрнем ћѝпѝку ни јѝдан, да ти ћѝпѝку.
- ћѝпне свр. 1. падне са висине нешто меко или падне у нешто меко или течно, при чему се чује звук "ћоп". —Нѝма, нѝма па ћѝпне по нѝка крѝшка. 2. зграби, шѝпапи, украде на очиглед. —Ћѝпну ми од тезгѝ две јѝблѝе док да трѝпнеш.
- ћоравѝе несвр. ћорави, слепи, губи вид. —Дѝда Нѝјден почѝл јѝко да ћоравѝе, кѝј дѝн пѝ не види.
- ћулѝм м матрак, ѝаво. —Куѝ ти е ћулѝм?
- ћѝне свр. (поред изнетог значења) лагано дуне, пирне (о ветру). —Тѝлка е жѝга, а ветрѝк нѝма да ћѝне ни од еднѝу стрѝн.
- ћунтѝ несвр. куња, болује. —Ћунтѝло е, ћунтѝло мѝчето ѝдно два-трѝ дѝна, па се пѝсле бѝпраи. —Кѝд штроѝ свињѝу, онѝ ћунти нѝко врѝме па пѝсле жѝвне.
- ћѝћѝре несвр. тихо разговарају, чаврљају. —Мѝ децѝ кѝд лѝгнемо да спимѝ, покрѝемо се пѝ главу, па си нѝко врѝме ћѝћѝримо под чрѝе.
- ћѝш м ѝше, угао. —Милѝнова пекѝрница е билѝ бѝш на ћѝшат.

ћушѐнце с дем. и хип. од ћуше, угао. — Остáло ми еднó ћушѐнце недобра-
но, мбра јутре д им да га прекóпам.

У

уајмáни се свр. постане ајмана, нерадник и битанга. — Од какó е бѝл бѝлан
бн се уајмани.

уáљен, -а, -о и уáлен, -а, -о који је размажен. — Уáљена децá слáбо ўче чкóлу.
уáпан, -а, -о 1. уједен, угрижен. — Уáпан за дўпе. 2. тесно направљен, на
неким местима прилично сужен (о одећи). — Панталбне му дóјду уáпа-
не у подўпину.

уáчка свр. испрља, испрља блатом или нечим житким. — Какó си сáмо
могбл да овóлко уáчкаш овўј кошуљу.

уáчка се свр. испрља се, испрља се блатом или нечим житким. — Уачкáл
се ко свиња́ и ку́ј че сѝг да га опѐре.

убаво прил. лепо. — Убаво му навѐзене и бшвице и тáслице.

убввшѝк, -шка, -шко који је прилично леп, лепушкаст. — Убввшкó им
детѐнцето.

ублáжи се свр. (поред наведеног значења) умасти се, замасти се. — Уб-
лажил сам си рўће и дрѐе док сам варѝл мáз.

уváнут, -а, -о који је ухваћен. — Пáвле пáк уváнут у крацу.

увáрди свр. одбрани, сачува. — Не мóж га тѝ увáрдиш, ако е онó намислѐло
да си отћине глáву. — Вардѝл га бѝји, али га не увардѝл.

увáрди се свр. одбрани се, сачува се, спаси се. — Од сўдбину се не мóж
увáрдиш.

увáтен, -а, -о који је ухваћен. — Јá сам чўл да е увáтен ајдўк Бабѐић.

увáти свр. ухвати. — Пáканица Изабѐла уватѝла зáјка.

уведѐ свр. провуче конце основе кроз нити или кроз брдо. — Увѐла сам
чрће у шѐс, а постáв у бсом.

увѐри свр. овери, стави печат и потпис на неки документ. — Двнбс да
увѐрим здравствену књѝжицу, а јутре д им да трајим бóлување.

увијáљња ж мала марама за везивање косе која се забраћује испод мараме
и која у ствари држи мараму да не клизи са главе.

увѝтли свр. спонадне, запуца, навали, врши свакодневни вербални при-

- тисак да би нешто остварио. — Увитлили ме и син и снаа, да им купим ауто, ел никако.
- увлечé свр. увуче. — Прóбам да увлечéм учкúр у гáче без иглú, ал нéче.
- увлечé се свр. увуче се, уђе. — Затворí врата на кóчину, да се не увлечé твóр код кокóшће.
- увóди несвр. основу ткања, по одређеном реду, провлачи кроз нити или кроз брдо. — Јутре че да дóјде Богдána да ми помóгне да увóдимо ткање.
- уврцка се свр. узбуди се и почне журно пословати по кући идући тамо-амо, узврпољи се, узврти се. — Квд чú да че да дóјду да е прóсе ћёрку, матерјáта се úврцка, úврцка и пóче да грóма свс шёрпе и свс лóнци по íжу.
- угалáти се свр. унереди се, онереди се. — Не могбл да трпí, а нé имáл гдé, па се угалатíл у панталóне.
- угар м 1. њива која је летос била под кукурузом а још није поорана за пшеницу. — Двнбс тэрај óвце по угари, тáм íма крупна трава, а нáјде се и по нéћи коренчбк и по нéко тиквенче. 2. њива која је летос била под пшеницом па одмах после жетве поорана. — Ђде срчено кáко жéљћа преко угар.
- угáрење с орање стрњике непосредно после жетве. — Сбг е ббш добрó за угáрење, ћиша пáдла и нéче да бóде тврдó.
- угáри несвр. оре њиву под стрњиком припремајући је на тај начин за садњу кукуруза идуће године.
- угáца несвр. угађа, настоји да угоди. — Колкó она на њéг угаца, па пá не вáља, какó ли би билó да е нéка дрúга којá си сáмо за сéб глéда.
- угашљíви свр. полије или испрља гасом (петролејом). — Док сипúеш гáс у лánпу да пáзиш да си не угашљíвиш рúће. — Нећí угашљíвил бунáр на Милéнка.
- угашљíви се свр. полије се или се испрља гасом (петролејом). — Угашљíвилá ми се трбáљћа, ел се у њú расипáла влáща с гáс, а пóсле ми се угашљíвил и лéб у тúј трбáљћу.
- угмíрсан, -а, -о који је испрљан блатом или наквашен росом док је ишао преко блата или преко росе. — Дојдé угмíрсан дó гушу.
- угњéзди се свр. (поред познатих значења) запосли се у неком предузећу или установи и ту остане дуго не излажући се претераним напорима. — Бóшко се угњéздíл у "Лéду" и тúј че да дочéка пéнзију.

угбден, -а, -о направљен баш како треба, направљен по мери. — Варивово ти угбдено на сѐл. — Добро ти угбдене панталоне.

угојоше се свр. ауг. и пеј. од угоји се. — Даница се угојосала ко свиња.

угбтвен, -а, -о који је зготовљен, скуван. — Ел угбтвен ручџк?

угурсџин м угурсџ, баксуз. — Угурсџинатога сáмо да довáнем, нбје чу му претрбшим, па се нече више мбта окол мой плбтови.

уда́вен, -а, -о 1. који је удављен, утопљен. — У тџја вџр су за време рáта уда́вена трџ човека. 2. који је задављен, загушен. — Он е уда́вен с рџе и прџклан сџс зџби. 3. кога је ујео пас или нека дивља животиња. — Уда́вен за бутџну и за дџпе, на двџ мџсти.

уда́ви свр. (поред познатих значења) угази обувеном ногом у воду. — Преодџечи преко онџја кáмење, уда́ви си лџву нбгу у потбк.

уда́ви се свр. (поред познатих значења) угази обувеном ногом у воду. — Томбн да прџјдем на онџј стрáн, јá стáну на ѓдбн вџзав кáмен и мáлко се уда́ви.

уда́вџчџи, -чка, -чко који припада удовици, који је у вези са удовицом. — Уда́вџчџи жџвот нџ лáк.

уда́вбше свр. ауг. 1. удави, утопи. — Нембј се кџпеш по Тимбк сџс свáккви мангџпи, да те нџћи не уда́вбше. 2. задави, загуши. — Налџгал га с колџна па га уда́восáл. 3. ујџде, угризе (о псу или дивљој животињи). — Уда́восáло га Лáнцино кџче за прáсенце.

уда́вбше се свр. ауг. удави се, утопи се. — Не купџ се по тџја дџлиббџи вџрови да се не уда́вбшеш.

удбне свр. удахне. — ”Удбнџи, издбнџи, удбнџи, издбнџи” текá ми дџмаше дбктурат дор ме прџлегува.

удичка ж дем. и хип. од удица, удичица. — За скобаџи удичка трџбе да е мбнечка.

удрбпа свр. испрџа нечим житким, блатом и сл. — Какб те нџ жáл да удрбпаш овблко коњавога и да га остáиш неосџњанога?

удрбпа се свр. испрџа се нечим житким, блатом и сл. — Па ел не глџдаш гдџ идеш, него мбра да се удрбпаш до гџшу?

уџдно прил. 1. у јџдном комаду, уцело. — Дáј ми стб бáнџе, ал уџдно. 2. у исто време. — Кџд вџч идеш у Пáлáнку с кбла, повџзџ уџдно и мџн.

учи се свр. слију се многи гласови у један јек. — Квд ёсени беремо грбзје, онб се падината учи од берачи.

узббжга се свр. ужурба се, узнемири се. — Квд чуше да йду гбсје, оні се узббжгаше.

узбне свр. 1. уздахне. — Мálко, мálко па узбне, она си знае заштб. 2. уздахне. — Не мбг да узбнем душу, тблко сам се убил у грбину.

узбњуе несвр. уздише, уздахне с времена на време. — За квб узбњуеш тблко длбокб?

уздлг, -а, -о који је дужи него што треба, који је прилично дуг. — Ёс да ми е ббшчава мálко уздлга, ал не веља ни квд е јáко кратка.

уздлго прил. уздуж, по дужини. — Свб бије волáтога уздлго. — Дрвб се цёпи уздлго, а не пбпреко.

узем прил. у земљу, у земљи. — Узем чу те накáрам, проклетниче црни. — Потавнёл ко да е седёл узем.

уздлжно прил. уздуж, по дужини. — Грёде да постáиш пбпреко а не уздлжно, ел че овáк ббље да нбсе.

узíма несвр. једе. — Узимá ли тí нёшто одбцутра, ел несí? Ако несí сёдај да едёмо.

узјáзи свр. преградом заустави водени ток и почне да подиже ниво воде тако да се чини да вода креће узводно. — Напраíмо нбв јáз и узјáзимо вбду чбк до Манастíр.

узјáзи се свр. заустави се вода изнад бране и крене да расте узводно. — У Ђердáпско ёзеро се водá узјáзила до Бёоград, па и пбнагоре. Текá прíчају.

узлáти несвр. узлеће, полеће. — Квд че штрк да узлáти, бн се прво зајурн пбзам па тбг узлетí. — Ероплáње ёдноман слáте и узлáте.

узлáти се несвр. насрће на тучу иако је слабији. — Нембј се узлáтиш, ел ако те сáмо ёдн пút млáтнем, че сабереш прашíну пбзам.

узлíта несвр. узлеће, полеће. — Онíја бёлијан ероплáн узлíта свáко јутро у бсом сáти.

узлíта се несвр. насрће на тучу иако је слабији. — Не узлíтај се, лáк си тí. узмал, -а, -о који је прилично мали. — Узмало прáсенце, ал едё свб квб му тურიш.

узне свр. поједе. — Чу да узнем мálко квó има, кóлко да несбм наштéсрце. узневéсти се свр. збуни се, ушепртља се, застиди се. — Квд га затéкоше код њу, он се узневести и не умеја ништа да каже.

узидан, -а, -о који је узидан. — У Ћéле кóлу, кажú, да су узидане сáмо српче глáве.

узуи се свр. свеколико зујање слије се у један глас. — Вíше ми се усујáло у уши од овíја ероплáни.

ука несвр. 1. нагло испушта ваздух кроз полуотворена уста ради загревања или влажења. — Ука у шаће да се загреу. — Ука у нáочари да и обрíше. 2. прави хукове (сова). — Ука нéка бујаíна онáм у Орешáк.

укачка свр. упрља блатом или нечим житким. — Какó мóж тóлко да укачкаш тéј панталóне, штó и не зазвíјеш квд идеш преко блáто?

укачка се свр. упрља се блатом или нечим житким. — Укачкало се детé у блáто, сáмо му се бчи вíде.

укашка свр. упрља блатом или нечим житким, упор. укачка. — Да л мóж пóвише да укашкаш черáпе од овóј колкó си и укашкáл?

укуаса ж маја за кисело млеко. — Трéбе да ћисéлим млекó а нестáла ми укуаса, мбра д им код Пéрсу да потрáжим мálко.

укљóка свр. усере ретким изметом (кокошка или птица). — Кокóшће свé укљóкале канáте на кóла, сбг мбра и пéрем.

укљóка се свр. посере се ретко (живина или птица). — Укљóкала се кокóшка на праг.

укљóкодисúе учес. ауг. усере ретким изметом (живина или птица). — Ёд-номбн укљóкодисúју кокóшће онóј ћилíмче пред врáта.

укљóкодисúе се учес. ауг. усере се ретко. — Јóш не иде у шкóлу, јóш се укљóкодисúе у гáче.

укљóкодíше свр. ауг. усере ретким изметом (живина или птица). — Ако седíш пода дрвó, пáзи да те не укљóкодíше нéко тíче.

укљóкодíше се свр. ауг. усере се ретким изметом. — Чéсто му се дешáва да се укљóкодíше.

укмéти се свр. седне као кмет, седне и укрути се као кмет. — Да тí њу вíдиш квд се укмéти у чéзе!

уќне свр. 1. хукне од умора. — Квд се íзврза из дрáва, онá уќну íздлбин. 2.

- хукне да загреје, да навлажи. — Час, час па укне у шаће. 3. направи хук (сова). — У срѐд но́ч бујајна укну трѝ пѝт.
- укрљак м крњи зуб. — У љста нѐма зѝби, тѝће сáмо по нѐћи укрљак.
- укѝта свр. сакрија, добро сакрије, завуче и сакрије. — Бѝже, мѝли не мѝг да укѝтам да сам трѝдна. — Пробáл да укѝта да е излазѝл но́чу, али га видѝли.
- укѝта се сакрије се, забашури се. — Тѝј се не мѝж укѝта, тѝј се вѝди. — Он мислѝл да е моглѝ да се укѝта тѝј квѝ е радѝл под Нѐмци, али нѐ моглѝ.
- укутѝе несвр. сакрива, таји. — Јá квѝ рабѝтим, јá не укутѝем.
- укутѝе се несвр. сакрива се. — Курвѝрлѝк се не укутѝе, бн љвек излѝзне на вѝдало.
- улѝва се несвр. 1. пререва се терет с јѝдне стране на другу. — Пѝлна кѝла сѝс сѝно се сáмо улѝвају, а јá сáмо чѝкам кадá че се изврну. 2. увија се у ходу, крши се у ходу, увија задњицом у ходу. — Зѝрка се сáмо улѝва док нѝси вѝду на кобѝлку.
- ули несвр. хули. — Не ули нá Бога.
- улида свр. посере неког или нешто ретким изметом. — Еданпѝт кѝд је нѐћи камѝон прокарувáл стѝку, ѝлида ни озѝбр едѝн вѝл.
- улида се свр. (поред изнетог значења) полије се јѝлом док јѝде. — Пáзи да си не улидаш бшвице дор кѝсаш млекѝ.
- улувѝрка ж зоол. ѝук, ѝувало, буљина.
- улувѝца ж зоол. ѝук, ѝувало, буљина.
- улѝпчич м дем. и хип. од улупак, онај који је дебѝљушкаст. — Детѝнце ко улѝпчич.
- уљѝпак м умазана и прљава крпа, замазана и одбачена одећа. — Обрѝши си цѝпиле с тѝја тáм уљѝпак.
- уљѝпчич м дем. од уљѝпак, мала умазана крпа. — Најдѝ нѐћи уљѝпчич па придрѝж котѝлѝт од тѝј стрáн.
- уљѝе свр. 1. полије, полије по одећи. — Штѝ не пáзиш него си уљѝл панталѝнете сѝс чорбѝ? 2. залије башгу са много воде тако да се вода и после залевања дуго задржи а да не штукне. — Градѝну не сáмо да пољѝнеш, него дѝбро да јѝ уљѝнеш, да јѝ не пољѝвамо бѝр ѝдну нѝдељу. 3. улије у главу, угуви. — На детѝ од мѝнечко трѝбе да уљѝе чѝвѝк у пáмет, да без рáботу не мѝж да се опстáне.

уљије се свр. 1. полије се, улије се. — Збр не мбж да едеш, а да се не уљиеш?

2. улије се у главу, угуви се. — Тбј му се уљило у памет док је јбш бил дете и текá си му остáло.

умáчка свр. упрља неком житком масом, блатом, упор. умашка. — Пáзи да не умáкаш бéлете панталóне у нéко блáто.

умáчкан, -а, -о умазан нечим житким, умазан блатом. — Дојде из чкблу умáчкан ко прáсе.

умáшка свр. упрља неком житком масом, блатом. — Нáно, бáта бче да ме умáшка.

умáшка се свр. упрља се, умаже се нечим житким, блатом. — Рече да се умашкáл док су игрáли фúзман.

умáшкан, -а, -о који је упрљан, умазан, замазан. — Лéте су свá децá умáшкана с дúдови.

умиљáча ж умиљато женско дете, девојчица, девојка, па чак и жена. — Дéдина, умиљáчо, ёла да ти дéда нéшто дадé.

умршóтина ж оно што је умршено, замршено. — Ел мбж да се распрáн тáј умршóтина, ел да се пресечé.

унасад прил. уназад. — Крéнула кúћа унасад и нéма спáс.

унасáди свр. уназади. — Лбша жéна мбж човéка гбца да унасáди.

унасáди се свр. уназади се. — Куи пóчне да јури по женé, па јбш пóчне да продáва ис кúћу таквó-онаквó, тíја се унасáдил за цéл вéк.

унасацúе несвр. уназађује. — Нéчу јá да дозвóлим да тí, битáнго ёдна, унасацúеш и мéн и дéцу, ел чу те мáнем, ел чу ти зачúкам ексёр у главу, дор спíш.

унасацúе се несвр. уназађује се. — Штó се унасацúеш, штó се не мáнеш од пијéњето и од кáртете?

унесрéјнен, -а, -о који је унесрећен. — Унесрéјнен за цéл вéк.

унесрéјни свр. унесрећи. — Унесрéјнил цéлу вамилију, оженíл се с нáј-голему кúрву.

унесрéјни се свр. унесрећи се. — Штó се човéк мбже сáм унесрéјни, никуј га тóлко не мбж унесрéјни.

унућиња ж унука. — Ми смо с нбјног дéду брáјћа од чичéви и онá ми тбг дбјде унућиња.

- упáлен, -а, -о који је упаљен, који је спаљен. — У рáтав билé упáлене и óпштина и пóшта.
- урабóттен, -а, -о урађен, завршен. — Урабóтено елис кáко трéбе. — Ел урабóтено свé што сам оцúтра наредíл?
- урабóти се свр. уради се, заврши се. — Квд се свé урабóти, тбг мбж д íдемо дóм. — Тóј се не мбж урабóти за ёдвн дбн.
- урабочúе несвр. остварује, завршава посао. — Што нећí рабóти двá денá бн урабочúе зá дан.
- урабочúе се несвр. завршава се, доводи се до краја. — Селáчка се рáбота нíкад не урабочúе.
- урањен, -а, -о који је ухрањен, угојен. — Белијан вепбр дóбро урањен, прво че нег да кóлемо.
- урба свр. угризе, уједе. — Милáна урбáло кúче.
- ури́е свр.зарије, закопа. — Ури́ла бáба дúње у пшеницу, за нáзиму.
- ури́не се свр. 1. сурва се (земља). — Уринúла се землá и затрпáла пúт. 2. улегне се, утоне (земља). — Уринúла се землá и остáла големá вртáча.
- урéва се несвр. сурвава се, клизи. — Тúј се урэва землá, тúј се не мбж прáе ни кúће ни пúт.
- ус предл. уз. — Ус пúт íде úбава девóјћа. — Дéда цёл дбн седí ус кубé.
- усéкне свр. (поред изнетог значења) 1. прстима угаси пламен свеће. — Усекнí свечúту, дóста е горéла. 2. прекори некога, прекине некога у говору, насамари некога. — Мóре, рéко, мбра те усéкнем, нéч тí вíше да млáтиш квó ти пáдне нá памет, а мí да те слúшáмо ко будáле.
- усíца несвр. усеца. урезује. — Усíцају пúт у онбј брдо. — Усíца вргúље на лескóву товáгу.
- усíца се несвр. 1. усеца се, урезује се. — Тимóк се свé вíше усíца у лéву стрáн. 2. брише нос са два прста, шмрчући. — Квд се усíцаш, обрнí се мáлко на странú, нембј прáво прёд лúђе.
- услúша свр. с лакоћом уради. — Толкó ме úбаво услушáла твојá круњáча, íма ју потрáжим пá квд ми затрéбе.
- услúша се свр. обави посао. — Дадéш му ко на човéка да се услúша, а бн пóсле не врáча.
- úсквдвн, -дна, -дно који нема довољно онога што му је потребно, који је у оскудици. — Тíја лúђе су прéцве úсквдни и за лéб и за с лéб.

у̀скв̀дно прил. оскудно. — Нарáним стóку, али у̀скв̀дно, дéлим га да има и за д̀вн̀с и за ј̀утре.

у̀скуди свр. оскуди, про̀ђе с ма̀ним него што треба, отр̀пи без нечега. — Јá чу га у̀скудим, ал чу га на детé дадém. — У̀скуди д̀вн̀с, у̀скуди ј̀утре и тéка цéл вéк проведéш у у̀скудицу, ни се наéл, ни се напíл, ни се úбаво навíкал.

у̀скудица ж оскудица, немаштина. — Ма квé цíпиле тра̀жиш у ов̀уј у̀скудицу, ел не вíдиш да че за лéб да изгáснемо.

у̀скурчи се свр. усправи се, успротиви се. — Квó ти бí та се у̀скурчи на реферéнтанога.

у̀скуцéва несвр. оскудева. — Мојá су децá, док су у шкóлу ишла, у̀скуцéвала и за дрéју и за плáвез и за јóш коé др̀уго.

у̀скуцéвање с оскудевање. — У̀скуцéвање ни пóзнато, та мí у нéг жíвимо. у̀среј̀ни свр. усрећи, учини срећним. — Едíно тóј ако те не усреј̀ни, др̀уго нéче.

у̀среј̀ни се свр. усрећи се, постане срећан. — Ó, млóго си се усреј̀нил с̀с Живáну, млóго, па нéма гдé.

у̀ставн, —вна, —вно који је прилично тамне боје. — Дрéата ти дóјде мáлко у̀ставна, а моглá е да бóде мáлко по отвóрена.

у̀стаља несвр. устáвља, заустáвља. — Димíтрија пред свáку кáвáну у̀стаља коњá.

у̀стаља се несвр. заустáвља се. — Квд пóјдеш у чкóлу немóј се ус п̀ут нíгде у̀стаљаш, него прáво тáм.

у̀стаљање с заустáвљање, устáвљање. — Квó е тóј тóлко у̀стаљање, каквó óче овíја л̀уђе од нáс?

у̀стíска свр. отр̀пи да не пр̀дне или се не усере или не упиша у гаће. — Ел несí могл̀л да га у̀стíскаш, него пр̀де пред онóл̀ни свéт, та избрука и сéб и нáс. — Едвá га у̀стíска да се не усéрем.

у̀стрéбе свр. затреба, потреба. — У̀стрéбал ми бéше казáн за мáз и нíкуј, брé, да ти дадé.

у̀стрза несвр. (поред изнетог значења) 1. дубоко увлачи ваздух, дубоко удише. — Áјде, áјде, у̀стрзај вáздук, у̀стрзај вáздук, че ти бóде пóлако. 2. подиже неки део одеће на себи да би га наместио како треба. — Том̀н јá почé да у̀стрзам панталóне, онó приокáше нéћи л̀уђе, јá бéж. — Девóјче си у̀стрза черáпу.

устрза се несвр. устеже се, устручава се. — И кѣд га кáниш нéче да ўзне, тóлко се устрза, а камоли сáм да ўзне.

утбл, -а, -о који је утонуо, урастао, огрезао. — Утбл ко говнó у копрѣве.

утбњуе несвр. тоне, потоњује. — Стáнул у жíво блáто и глéдам га какó утбњуе, да не бéоше тўј нéће врбе да се за њí увáти, тéше се човéк удáви.

утбне свр. утоне, огрезне. — Утбнўл у пијéње.

утапка свр. угази, утаба ногама. — Ел сте утапкáли гўвно? — Какó стојáли, текá снéг утапкáли.

утиви свр. навали, запуца да оствари неку намеру. — Утивíл д íде дѣнбс у Палáнку, ел нíкако.

ућида свр. покапље, испрска из непажње или нехотице. — Дрáгомир кѣд крéчи свé ућида: и брмани, и шифуњéри, и пáтос.

ућида се свр. покапље се, испрска се. — Кѣд едé, мóра се ућида, па како гóд бч, свé му чорбá остáне на кошуљу и на панталóне.

ућицка свр. упрска, испрска. — Пáзи да си не ућицкаш нóве панталóне.

ућицка се свр. упрска се, испрска се. — Штó си се тóлко ућицкáл, штó несí водíл рачўн док си кусáл?

ућицкан, -а, -о који је упрскан, испрскан. — Нéћи Мóша, из овáј дóљњава сéла, ишбл у шкóлу с ућицкане панталóне, по тóј га и дѣнбс пáнтим.

уфíнда се свр. усере се ретко. — Не могбл да отрпí, него се уфиндáл.

уцагрíчи се свр. усели се жижак у обране зрнасте плодове (пасуљ, грашак, боб и сл.). — Грашак рéтко мбж да прóјде да се не уцагрíчи.

уцело прил. изједна, у једном комаду. — Дáде ми стó бáнће уцело, а јá нéмам да му врнем кўсур.

уцéни свр. погоди некога да буде слуга. — Уцéнили смо Крénчу из Сврљíшку Тóплу да ни лéтос чўва бвце. — Милáн си уцéнил детé од дéсет гóдин, да бóде слўга код Деригўше.

уцéњен, -а, -о који је погођен да буде слуга, који је постао слуга. — Тўј гóдин бéо уцéњен у Тргóвиште да чўвам бвце и крáве.

уцрвјóсан, -а, -о који се је уцрвљао. — Најдóмо едну уцрвјóсану бвчу кóжу.

уцрвјóше се свр. 1. уцрвља се. — Ако мéсо наплўе зеленица, бдма се уцрвјóше. — Сíриње се уцрвјóсáло затóј што нé премíвано кѣд трéбе. 2. постане нестрпљив. — Уцрвјóсáла сам се док сам те чекáла.

учи несвр. хучи, бруји. — Заштó овáј áута овóлко учú, ел не мóж пóтио да рабóте?

учини свр. обоји, офарба (углавном о пређи). — Учинила сам прецу за чрђе у црвенó и у црнó. — Црнó сам учинила у ореóву кóру.

учини се свр. обоји се, офарба се (углавном о пређи). — Нé ми се добрó прéца учинила у црвенó.

учињен, -а, -о који је обојен, који је офарбан. — Учињену прецу трéбе да држиш éдно врéме надвóр, да изветраé од онéј вáрбе и ћиселíне.

учúли свр. подигне уши (животиња). — Цúка учúли уши чíм осéти нештó.

ушиљи се свр. 1. узли се, осорно се стане односити према околини. — Já нé знам квó казá, а онá кòд се ушиљи у мéн и пóче да сíкче ко змијá. 2. захлади изненада, чврсто захлади. — Ушиљило се времиштево, не мóж се надвóр опстáне.

ушићери се свр. ушећери се. — Ушићерило ми се слáтко од црéшње, а и мéд ми се ушићерил што смо купили од Пéру.

уштиван, -вна, -вно који је учтив, који је лепо васпитан. — Уштивно им детéнцето, дáко е рáсло без мáтер.

уштивно прил. на учтив начин. — Кòд нéшто íскаш, íскај уштивно.

уштопрчи свр. подигне, удрви, усправи. — Да ми е да знáм што си уштопрчил нбс?

уштопрчи се свр. удрви се, укрути се, направи се важан. — Куи си се мóј уштопрчил?

уштопрчен, -а, -о који је укрућен, који је усправљен. — Кòд смо се спуштáли свс сáнће нíз брéг, умáлко да налетимó на éдн уштопрчен чепáр.

Ф

фáта ж чешљани памук, вата. — Навијем фáту на дрвце па си чбкчем úво.

фéбровар м други месец у години, фебруар. — Мáчће пóчну да се јуре у фéбровар мéсец.

фúзман м фудбалска лопта, фудбал. — Дечíјана штúрну и цéл дбн и нéма, а кòд и пíташ кудé су били, велú да су били на фúзман.

Ц

цагрѝчи се несвр. добија жижак зрнасто плодовље (пасуљ, грашак, боб, пшеница и сл.). — Ел се цагрѝћи код тѣб грашак?

цáрство с фигура и поље у дечјој игри школице. Код извођења фигуре царства играч стане испред школице, леђима окренут њој и преко главе баца циглицу у шкслицу с циљем да погоди једно од играчких поља, по могућству оно које ће највише отежавати игру саиграча, јер они у њега, у то царство, не смеју да улазе, него га морају прескакати и тиме се излагати ризику да погреше и добију казнене поене.

цвејћенце с дем. и хип. од цвејће. — Набѣри мálко цвејћенце за Гордáну.

цвеклиње с листови репе који се беру за сточну исхрану. — Истерáл сам ѣдна колица цвеклиње из градину.

цвеклб с бот. репа, сточна репа Brassica rapa.

цвѣли се несвр. жалости се, преосетљив је и спреман увек да заплаче ако му нешто није по вољи, за најмању ситницу се заплаче. — Жѝка се лбсно цвѣли.

цвећѝце с дем. и хип. од цвеће. — Нбсим му цвећѝце на грбѝшта.

цевáнка ж анат. цеваница tibia. — Болу ме цевáнће и не мбг млбго да стоим.
— Тбза ишбл у бању да лечи цевáнће.

цевáрна ж анат. цеваница tibia. — Пáдал на лéd и строшѝл си лѣву цевáрну.

цербвача ж бот. диња дебеле, испуцале коре. — Диња цербвача е млбго сува и човѣк се с њу дáви док ју едѣ, затбј ју јá не вблим.

цѝглица ж комадић цигле, обично ћерамиде, која служи као плочица у дечјој игри школице. Некад сва деца играју једном цѝглицом, а некад свако дете има своју цѝглицу, која њему највише одговара и која му највише среће доноси.

црвенчбк, -шкá, -шкб прилично црвен, црвењаст. — Црвенчбк у лицѣ од пијѣње. — Милѣна навѝкла црвеншкú дрѣју.

црвеншбк, -шкá, -шкб који је прилично црвен, црвенкаст. — Црвеншбк му нбс од зиму.

црвѝје се несвр. црвени се. — Црвѝје се крбв од њѝну кúћу. — Црвѝју се бѣлће у зелену трáву.

црвѝше се свр. учрвља се. — Овбј се сѝриње црвѝсáло.

црепѣк м дем. од цреп. — Вечером да нагрѣеш црепѣк па да га тѹриш там гдѣ те боли, има те мане.

црепњарѣи, -ска, -ско који је у вези са црепњом, који се односи на црепњу.
— Двнѣс ми малко едн црепњарѣи лѣб.

црепуљаќ м зб. им. од цреп, крхотине од црепа. — По покривање кућу остал грдан црепуљаќ.

црепураќ м зб. им. од цреп, крхотине од црепа. — Требе едн дн да натоварим овѣја црепураќ и да га извезем у Тимок.

црешњар м 1. пиле које се изведе у доба кад зри трешња. — Овѣја пѣличи црешњарѣи нај силном будују; есѣнчичи су најболи. 2. дечак који иде да краде трешње. — Обрѣли ми црешњу црешњарѣи, ајд што су ју обрѣли, ал што су е грање покрѣили.

црешњица ж дем. и хип. од црешња, трешњица. — Ёла, сине, да ти тетќа даде малко црешњице. — Посадил сам две вишње и едну црешњицу.

црквар м човек који се је посветио религији и који обилази цркве и манастире, а поготово црквишта. — Тѣј ми причал Милѣја, црквар, пред Мѣлетину цркву.

црпац м рибарска мрежа квадратног облика чији су углови унакрсно повезани двама лучним штаповима, а све то у крсту причврѣено за једну дужу мотку. — Омусил се ко да е вачан у црпац.

цуненце с дем. и хип. од цуне, детиња пачица. — Поканѣ си, сине, цуненце, па да спѣш.

ч

ча прил. чак. — Стѣгал сам га ча доле у раздолци. — Ошѣл ча у Америку, нѣ имало раќота за њѣг овде.

чавтори несвр. кевѣе, лаје. — Нања мала Жућа сѣмо чавтори.

чагари несвр. креше, креше гране секиром, креше шуму за овце. — Двнѣс чу да чагарим шуму за лѣсник.

чапар м чвор на дрвету, мањи пань, пањић, упор. чепар. — Сцепѣ си панталѣне на едн чапар. — Кладѣм ѣгањ с чапарѣи.

чѣк прил. чак. — Врѣил се чѣк до онѣј дрвѣ.

чекѣире ж чакѣире, панталоне. — Шнајдер ми нѣ добрѣ сашѣл овѣј чекѣире, мбра д им да се распраљам с њѣг.

- чѐнђели м ченгеле. —Квд бѹде на вѹшар, има да си кѹпим ѐдни дѹбри чѐнђели. —Закѹлемо свињу и закѹчимо ју на чѐнђели.
- чѐнђелчичи м дем. од ченђели. —Моја бѹба Милѐва е на едни мбнечћи чѐнђелчичи лѹдѹила пѹле.
- чѐпврчбк м дем. од чепар, мали пањ, пањић. —Добрѹ би дошбл едбн чѐпврчбк за у кубѐ, да држи ѹгањ.
- чепарчѐ с дем. од чепар, мали чепар, пањић. —Дѹј еднѹ чепарчѐ да чѹтпремо остѹл да не клоббца.
- чѐпѐли несвр. јѐдва иде узбрдо. —Два сѹта чѐпѐли док стѹгне из Манастѹр у Врљаќ.
- чѐпљѐзи се несвр. 1. крѐвѐљи се, криви се. —Нѐ ѹбаво а и геѹтѹ е, да се чѐпљѐзиш на стѹрога чѹвѐка. 2. јѐдва иде узбрдо. —Сваќо јѹтро се чѐпљѐзим уз ѹвј рѹвину. 3. пење се уз дрво. —Чѐпљѐзи се по дрѹја тражѐечи јѹјца на тѹчичи.
- чѐпљи се несвр. 1. крѐвѐљи се, криви се. —Гдѐ си научѹл да се чѐпљиш, квд од нѹкуга од нас несѹ видѐл? 2. измотава се док говори, говори на неприродан начин, говори крѐвѐљећи се. —Ел тѹ н ѹмеш да врѐвиш ко што се врѐви него се чѐпљиш?
- чѐрапка ж дем. од черапа, чарапица. —Плетѐм чѐрапће за малѹно детѐ.
- чѐрапљаќ м 1. ауг. и пеј. од черапа. —Нѐма ми га едбн чѐрапљаќ, мѹра га е однѐло кѹче. 2. зб. им. од черапа. —Наплѐл чѐрапљаќ кѹлко ѹч.
- чѐрапљаќи зб. им. од черапа. —Чѐрапљаќи се развљкли по цѐлу сѹбу.
- чѐрапчица ж дем. од черапа, чарапица. —Нѐгде се затурѹла една чѐрапчица на детѐво.
- чѐршија ж чаршија. —Ако идеш у чѐршију, купи ћѹло гѹс.
- чѐтали несвр. бѹкори се, пушта изданке. —Квд пшѐница пѹчне да чѐтали, за ѹу више нѐма страшно.
- чѐтирес бр. четрдесет. —Ѐмам чѐтирес ѹвце и две козѐ.
- чѐтринѹес бр. четрнаест. —С чѐтринѹес гѹдин сам вѐч ѹрѹл, ел баштѹ ми бѹл у рѹт.
- чѐшмица ж 1. дем. и хип. од чесма. —Нат пѹт има ѐдна чѐшмица. 2. лимена кантица са славином, за умивање. —Ел си сипѹл ѹѹду у чѐшмицу, ал несѹ?
- чѹйбе узвик којим се терају пси. —Чѹйбе, Цѹцо, тѹј нѐ за тѐб.

чивилчѣк м дем. од чивилѣк, мали чивилук. — Треба́ло би да напраиш едѣн чивилчѣк за овде́, да си закачуемо це́дила.

чивилчи́ч м дем. од чивилѣк, мали чивилук. — Не би́ овде́ смита́л едѣн чивилчи́ч.

чиви́тка ж модра боја, плава боја, индиго, чивит. — Кѣд идеш у Пала́нку да ми купиш чиви́тку за два́ дина́ра, тре́бе ми да чи́ним пре́цу.

чивитли́ја ж модра боја, плава боја, индиго, чивит. — Учини́ла сам пре́цу у чивитли́ју.

чи́њен, -а, -о 1. који је бојен. — Ове́ј пера́шће чи́њене у лукови́ње, зато́ј се не отрљу́ју. 2. жито чишћено кроз решето. — Ел чи́њено жи́то за водени́цу, ел не́?

читлѣк м читлук, чифлук. — На најбо́ља ме́ста су били́ ту́рски читлѣци, а за наро́д по бре́гови и по пла́нине.

чкѣлуван, -а, -о који је школован. — Ти си бѣр чкѣлуван чо́век, ти би то́ј треба́ло да зна́еш.

чкѣлување с школовање. — Ел чкѣлување, ел мати́ка, тре́јће не́ма.

чкѣлуе несвр. школује. — Вита́ његѣвога си́на чкѣлује за прѣфисера.

чкѣлуе се несвр. школује се. — Мо́јан си́н оче да се чкѣлује, не́че д иде на занајат.

чѣа ж чоха, чоја. — Има́ цемеданче од зелену́ чѣу.

чобрња́чич м дем. од чобрња́к, мали чобрња́к. — Ово́ј не́ млого́ те́шко, зато́ј узни́ мали́јан чобрња́чич.

чокета́ло с чекетало, чегрта́лка којом се плаше́ птице из њива или винограда. — Напраи́л сам чокета́ло на ве́тар.

чѣлта несвр. хода у непритегнутој обући, у рашљампаној обући. — Ел не мо́ж ма́лко да прите́гнеш но́жете, него́ чѣлташ ко не́ка палама́ндра?

чопрља́т, -а, -о који је љуте нарави, који је плаховит, који се брзо љути. — С ње́га чеш те́шко да излѣзнеш на кра́ј, ел он је ма́лко чопрља́т.

чопрља́ња ж срдита особа. — Та́ј чопрља́ња љу́та ко пипѣр.

чѣрка се несвр. задиркује се, расправља се. — Не́ма за квѣ да се чѣркате, бѣдите ми́рни.

чорка́ње с 1. чѣпкање. — Дѣста е билѣ чорка́ње по пепели́ште, ва́чај се за не́ку бзби́љну ра́боту. 2. задиркивање, кошкање, свањање. — Ча́с, ча́с па наста́не не́ко чорка́ње мецу ону́ј на́шу дечи́ју.

чоти́ несвр. 1. закера, гунђа, прекорева, чита. — Жи́вка на мужато́га це́л дѣн чоти́. 2. кевће. — На́ша Розаму́нда це́л дѣн чоти́, не увла́чи ези́к у главу.

- чбчав, -а, -о који је кржљав, низак растом, чучав. — Овуј гбдин грашак некакбв чбчав.
- чрешња ж бот. трешка. — Тбј су чрешње рупавице.
- чуён, -а, -о који је чувен, који је познат. — Мбј дёда Дина е бил чуён драгомáнин.
- чујён, -а, -о који је чувен, који је познат. — Вукадйн из Рогбште е бил чујён вражблбц.
- чукбк м дем. од чук, мали чекић. — Малијан чукбк нёгде запрсал, а трёбе ми.
- чули несвр. усправља уши (животиња). — Нáша Изабёла чули ўши, мбра да е осетила нештб.
- чулумánка ж кокошка са ћубем на глави. — Онáј чулумánка ситна јáјца нбси.
- чупётрич м чокањ, чокањче. — Чупётрич, по чупётрич па се чйча наљбља, дбм не мбж да си отйде.
- чупљи несвр. чупка, кида, одлама. — Детёнце, нембј да чупљиш лёбат.
- чупúnчица ж дем. и хип. од чупунка, мала лоптица од вуне на дечјој одећи, квржица. — На вр кáпу йма чупúnчицу. — Мйле на врат йма нёку чупúnчицу, требáло би д йде код дбктура да вйди.
- чурувйс м сувише ретко јело. — Ел у овйја васуљ йма нёко зрно, ел си мбри, жёно, праила чурувйс?
- чўтарица ж лимена посуда налик на боцу за ношење воде, чутурица. — Овуј чўтарицу дёда донёл из Први свёцћи рат.
- чўтарка ж дем. од чутара, мала чутара. — Узнй чўтаркуну па стлчй сёл за бвце.
- чучбк м дем. од чук, мали чекић. — Вукашйн чйм дбјде из Ниш бдма тражи малијан чучбк да се с нёг йгра.
- чучуљánка ж срдита особа, пргава особа. — Смйља ти е прáва чучуљánка.
- чучуљћа ж кићанка, кићанка на дечјој капи. — Издём ти чучуљћуту.
- чучуљчица ж дем. и хип. од чучуљћа, кићанчица на дечјој капи. — Дёчја кáпица дбјде чулá ако нёма чучуљчицу.

Ц

- цабблбк м цабалук, јевтиноћа. — Двáес бáнће ћило, па тбј е чйс цабблбк.
- цаклё с дем, од цак, мали цак. — Нбси у ёдно цаклё десетйну ћила пшеницу за кокбшће.

- цалапán м онај који је великих стопала. — Он е цалапán, за њег трéбу цѝпиле брóј четерéс шéс.
- цалапáт, -а, -о који је великих стопала. — Цалапáто нéко детѝште, за њег се тéшко набде опбнци у дућán, свé мбра мѝ да си му пра́имо.
- цaмпирљѝв, -а, -о који је несташан, живахан. — Таквогá те ц aмпирљѝвога нéче трпý чкóлу, че те смѝре.
- цaнбáс м препродавац стоке, цaмбас. — На Елénка из Стáро Корѝто мбра да е нéћи дéда бѝл цaнбáс квд нéга сбг зовý Елénко Цaнбáс.
- цaнбасува́ње с препродавање стоке, бављење препродавањем стоке. — Мбј тетѝн Нáцко éдно врéме се бáвеше сbc цaнбасува́ње.
- цaнбасу́е несвр. препродаје стоку. — Цaнбасу́е та ишчýка нéћи динáр.
- цaндáрсѝи, -ска, -ско који припада жандарму, који се односи на жандарма. — Цaндáрсѝи кундак.
- цaндомéрија ж жандармерија, полиција. — Чу д им да те тужим у цaндомéрију.
- цaса́ње с цапање, дусање, брецање. — Мáни се од тóј цасање, че зарадѝш нéку бóлес.
- цéвне свр. лане, лавне. — Нáша Цѝца Лáставица, звáна Жýто Дýпе, цéвне лењиво по нéћи пýт, па се врне да спѝ.
- цeмѝја ж цaмија. — Квд смо преодѝли преко Албáнију онб цeмѝје на свé стрáне.
- Цидóв м Жидов, Јевреј.
- Цидóвка ж Жидовка, Јеврејка.
- цићерица ж цигерица. — Цићерице и тѝ ли се мéсо, Параћѝнци и вѝ ли сте лýђе?
- цѝтка ж (поред наведеног значења) редак малтер од финог песка који се употребљава као последњи слој у малтерисању. — Дéте, дáј цѝтку, мáјхе ти га.
- цунцурáк м лом, неред. — Не улáзи ми се у онѝја цунцурáк.
- цупрѝ несвр. стоји. — Вѝдим нéћи цупрѝ ко дирéк, сѝгурно чéка некугá, али бче да га тѝја не вѝди.
- цурцѝлов, -а, -о који припада цурцилу, који се односи на цурцила. — Зaровáла цурцѝлова мáјка.

Ш

шѣкбл-бѣкбл који је мало шашав, шашавко, блесавко. — Тí си, чíни ми се, мálко шѣкбл-бѣкбл.

шáмут м шамутност, ошамућеност. — Нíшта ми нé, сáмо осéчам нéћи шáмут у главу.

шáмутан, -тна, -тно који је ошамућен, коме није бистро у глави, коме зуји у глави, који је мало занешен, који је мало ненормалан. — Тí си Милíсове мálко шáмутан. — Свí су онí шáмутни.

шáмутно прил. ошамућено. — Шáмутно ми у главу.

шантрáвштина ж ненормална особа, шашава особа, шантртава особа. — Немóј да другúеш сѣс тúј шантрáвштину, на злó че те наведé.

шѣпчáње с шаптање, шапутање. — Из онóј тѣвно ћушé чуе се нéкво шѣпчáње.

шѣпче несвр. шапће, шапуће. — Шѣпче му нéкво нá уво.

шáра м 1. шарени во и име таквом волу. — Кѣд дéда поведé Шáру на поíло, он се с њéг поднóси. 2. шарени пас и име таквом псу. — Шáра мóра стáлно да е врзан, ел óче да клóцне.

шáрка ж шарена крава и име таквој крави. — Шáрка и Бúлка су нáше крáве.

шѣшѣвée несвр. шашави, бесни, ненормално се понаша. — Од бéс ли шѣшѣвée, од квó ли? — Дóбро, да те пíта човéк, што сѣг шѣшѣвéeш.

шѣшѣвлéк м шашавило, шашавост. — Његóв га шѣшѣвлéк нíгде у свет нéма. Пíје по кавáне, јури љуцће женé, дóм не добди, дéцу си манúл, женú раскарáл.

швíчка несвр. дем. од швика, звиждуће. — Ѐде из чкóлу и швíчка, раскарúе си стрá пó тѣвнин.

шврлђа несвр. води љубав потајно, има љубавне авантуре, вара брачног друга у љубави. — Шврлђáла е онá дор е он бíл у рáтав, нé билá úразвал.

шегртлé с дем. и хип. од шегрт, шегрчић. — Онóј јáдно шегртлé колкó едé бóј од кáлфе и мáјстора, сáмо си онó знáе.

шегúе се несвр. тера шегу, шали се. — Дéца, немóј се шегúете сѣс стáру бáбу, злó óд Бога.

шéмутан, -тна, -тно који је ошамућен, коме није бистро у глави, коме зуји у глави, који је мало занешен, који је мало ненормалан. — Текá сам

шѐмутан пòсле нѣчбшњу пијанку, да ми се ч̀ини да ми е главá ко бунцула. — Мани т́и нѐга, он е мálко шѐмутан.

шѐмутно прил. ошаму̀нено. — И тебе че да б̀уде шѐмутно, к̀вд те т́лщнем. шѐрби се несвр. криви се у ходу. — Не́ћи се шѐрби што га болу нòђе, а не́ћи што си текá бче.

шерен́ије се несве. шарени се. — Шерен́ије се пра̀е на конòпац. — Ливáде се шерен́ију од рáзно цвѐјће.

шерен́икав, -а, -о који је шаренкаст, шарен до извесне мере. — Јовánка се навл̀кла у нѐкву шерен́икаву дрѐу.

шерен́ило с шаренило, разнобојност. — К̀вд се слѐгне нáрод у манасти́р на Пробра̀жење, онò сáмо еднò шерен́ило и убав́ило од дрѐе.

шеренкò прил. прилично шарено. — Бòље к̀вд е нѐшто шеренкò него к̀вд е сáмо онáк.

шеренò прил. шарено. — К̀вд е нѐшто млòго шеренò, нѐ убаво.

шеснаест́ина ж шеснаесторица. — Он́ија тр̀уп едвá шеснаест́ина натовар́ише.

шестоп̀рстоња м онај који има по шест прстију на свакој руци и нози. — Бил ед̀бн Бáлинчанин, не пáнтим му íме, знáм да смо га звáли Шестоп̀рстоња, затòј што на свáку рúку и нòгу имáл по шѐс прста. Шѐстиат пр̀с порáсал на крáј, до мálчич, али од нѐга пòмал па штрчáл устрaн.

ши́јћа ж 1. дем. и хип. од шија. — Ши́јћа му т̀бнка, ч̀ини ми се сáмо што се не пре́йне. 2. шиваћа игла. — Ц́иганће су продавáле колени́ће, вретѐна, ши́јће, плетíље и др̀уго. — К̀вд идеш у зáдругу, де ви́ц ел íма игле ши́јће, па ми узн́и еднò т̀уце.

ши́љав, -а, -о који је шиљат, шиљаст. — Дòјде ши́љав у д̀упе.

шиљегáр м шиљеже, шило. — Ед̀бн шиљегáр че да пáдне за Трòјцу.

шиничáрка ж дем. и хип. од шиник, мали шиник. — Узн́и ону́ј шиничáрку, па натрош́и у н̀у мому́рузу за свíње.

шип̀вр̀бц м млади вепар, шипарац. — Онòга шип̀вр̀цá че да ч̀увамо за домвзл̀к.

шип̀вр̀ч̀к м дем. и хип. од шип̀вр̀бц, млади вепар. — Дòбар, д̀ббар ти шип̀вр̀ч̀к̀т.

- широчѣк, -чка, -чко који је широк, прилично широк. —Он е дѣста широчѣк у рамена.
- широчкѣ прил. прилично широко. —Широчкѣ на тѣб окол огрѣак, затѣј такѣј врѣвиш.
- шићерчѣк м дем. и хип. од чићер. —Кѣд дѣјде код нас бѣба, на мѣтер ми мѣти, онѣ ни дадѣ по ѣдну грѣтку шићерчѣк.
- шѣакѣсан, -а, -о који је ошамарен, ишамаран. —Јѣ несѣм сѣмо едѣнпѣт шѣакѣсан, кѣј ти знѣе колкѣ е тѣј пѣт билѣ.
- шѣакѣсувѣње с шамарање. —Код њи шѣакѣсувѣње нѣ скѣпо, зачѣс се шѣакѣшу.
- шѣѣми несвр. 1 краде, краде шта стигне. —Шѣѣми све што стигне: тѣкве, момѣрузу, лѣк, конпѣр. 2. пије алкохолна пића, опиѣа се. —Шѣѣми и рећѣу и винѣ, не пробѣра.
- шѣѣпне се свр. 1. удари се шаком по неком меснатом делу тела: образу, задѣници и др. —Кѣд ми се нѣшто чѣни нѣверица, јѣ се шѣѣпнем по обрѣз, да вѣдим будан сам ли. 2. мање више се баци и легне колкѣ је дуг, прѣћи се. —Енѣ га шѣѣпнул се онѣм под јѣблен и спѣи ко говѣдо, мѣра да е пѣк пијѣн.
- шѣѣпка несвр. гаца по плиткој води и прска. —Пуштѣ детѣто нек мѣлко шѣѣпка по вѣду, нѣче му бѣде ништа.
- шмигѣње с гажене по житком благу или житком снегу и сл. —Ел ти нѣ дѣста цѣл дѣн шмигѣње по овѣја водурѣак?
- шмрѣкѣлица ж бол. кијавица. —Кѣд те увѣти шмрѣкѣлица, да увлѣчиш проз нѣс слѣну вѣду, йма ти прѣјде.
- шѣбѣј м бот. шебѣј *Cheiranthus cheiri*.
- шоврѣда несвр. 1. врлуда, кривуда. —Сѣдѣето му колѣ на йде прѣво, него шоврѣда. —Немѣј да ми шоврѣдаш, него иди тѣчно по пѣтаку. —Пѣјѣн чѣвѣк не мѣж д йде прѣво, него шоврѣда. 2. избегава прави одговор, околиши. —Не шоврѣдај, казѣј прѣво.
- шѣпи свр. (поред изнетог значења) ошамари, ошамари благо. —Сѣг кѣд учѣтель сѣмо шѣпи детѣ, одговѣра, а нѣ ко нѣкад, мѣш те бѣје колкѣ бѣче.
- шѣтѣн м зоол. патак, пловак. —Онѣја прѣвѣнијѣн шѣтѣн е мѣлого ѣбав.
- шѣтка ж зоол. патка, пловка. —Шѣтѣ траже да су покре вѣду и да им дѣваш дѣста зеленѣ.

- шб́чи, -а, -е који припада шотки, који је у вези са шотком. — Шб́че месо ми се бб́ш не св́ди млб́го.
- шб́че с дем. и хип. од шотка, мала шотка, паче, пловче. — Од синб́ч га н́ма едно шб́че.
- штáвен, -а, -о 1. који је штáвљен (о кожи). — Куп́или му штáвени оп́нци. — Од штáвену кб́жу се прáе кож́ви и барéтине. 2. гњављен, мучен. — Овб́ј мáче млб́го штáвено пб́ руће, затб́ј запрлб́.
- штáло с штала, стаја. — Ув́ел сам вб́ду у штáло.
- штед́вница ж штедионица, банка. — Св́е сам пáре, колкб́ сам имáл, држáл у Сиби́новићеву штед́вницу.
- штр́бна ж она која је без зуба, крезуба, штрба. — Штр́бно, што си не опрáиш зб́би?
- штр́кне свр. јурне, нагло крене. — Детé т́иће штр́кну на дб́ле, видéло си мáтер.
- штр́шељ м зоол. стршљен Vespa crabo. — Уапáла га двá штр́шеља и едвá остáл ж́ив.
- штур́и несвр. зуји, бучи. — Јб́ш ми штур́и у главу од какб́ синб́ч тл́цну у дирéк.
- штурб́ прил. нејасно, смућено. — Штурб́ ми н́што у главу.
- штуроглáвес, -та, -то који је занешен, замајан. — Појдб́ си т́иће кáно штуроглáвес.
- шугавштина ж она која је шугава, неуредна неумивена и не опрана, особа која би по свим хигијенским претпоставкама морала имати шугу, уз то неискрена и непоштена особа. — Шугавшт́ине има колкб́ бч, лб́уће н́ма кáко трéбе.
- шуѓља м 1. онај који је шугав који је уз то неискрен и подао. — Тб́га шуѓљу тр́љају свс сб́нпур, да му прб́јде шуга. — Ћути бр́е, шуѓљо едб́н, немб́ј да се м́шаш.
- шуѓна ж 1. види шугавштина. — Вáрди се од т́уј шуѓну да не доб́ијеш и т́и шуѓу. — Шуѓно шугава, т́и ч н́ком да пр́чаш од поштéње. 2. хип. о враголастом женском детету. — Гл́е, шуѓна еднá гд́е се скутáла!
- шуќне свр. шушне, писне. — Не смé ни да шуќне од н́у.
- шу́љбен, -а, -о који је бушен и коме је изваћена унутрашњост. — Ел си м́н нащ́л да ми продáваш шу́љбени орéси.

- шуљби несвр. буши, буши и вади унутрашњост. — Квд смо били деца, ми смо шуљбили тикве и од њи смо праили венери.
- шумичка ж дем. од шума (храна за стоку). Квд вѣч идеш у алогу донеси малко шумичку за козе.
- шумка несвр. шушка, шушка идући преко сувог лишћа. — Шумка, шумка нѣкво проз алогу, квд онб бил зајак.
- шумка ж лисната гранчица. — Нѣмам више шуму ни шумку едну, нѣ знам с квб чу да израним бвце дб пролет.
- шумкори несвр. дем. шушка, шушка лагано. — Овце љл дбн шумкоре по алогу, траже травицу да пасу.
- шумне свр. 1. шушне. — Шумну нѣкво там утавнин, а ја се сѣбну. 2. проговори, писне, уради. — Мбре, не смѣ она код нѣга да шумне.
- шумне се свр. шумгне, нестане. — За час се шумну нѣгде и донесе две кокбше.
- шумоглав, -а, -о коме није чисто у глави, који је занешен. — Оди ко шумоглав.
- шунтаво прил. ошамућено, смућено, нејасно. — Шунтаво ми у главу.
- шупљар м (пored познатог значења) кратак тунел на прузи. — Квд прбјду два тунѣла и едбн шупљар, тбг добди Рогбште.
- шупљарѣтина ж ауг. и пеј. од шупљар, велики шупљар, шупљар у трулом дрвету које још стоји усправно. — У онуј шупљарѣтину се нављкли штршељи.
- шуши несвр. суши. — Ми мѣсо шумимо, не турамо га у замрзивач.
- шушњар м онај који стално нешто ради по кући, који изналази ситне послове, који стално нешто шушка по ћошковима радећи те ситне послове. — Наша баба е голѣм шушњар, стално нѣшто шумње по кућу.
- шумње несвр. 1. шушка, шумти. — Цѣлу нбч је падала ћиша и шумњала у лисје, за спањѣ, убило се. — Шумње си онѣ нѣшто у шумѣ. 3. ради неке ситне послове по кући. — Моа женá цѣл дбн шумње по кјуну